

ORTAOKUL VE İMAM HATİP ORTAOKULU

TÜRKÇE

6

DERS KİTABI

Bu kitap, Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 18.04.2019 tarih ve 8 sayılı (ekli listenin 76'ncı sırasında) kurul kararıyla 2019-2020 öğretim yılından itibaren 5 (beş) yıl süreyle ders kitabı olarak kabul edilmiştir.

YAZAR

Deniz YAVUZ

Gökmen KAHRAMAN

Her hakkı saklıdır ve **ANKA KUŞU YAYIN DAĞITIM LİMİTET ŞİRKETİ**'ne aittir. İçindeki şekil, yazı, metin ve grafikler, yayınevinin izni olmadan alınamaz; fotokopi, teksir, film şeklinde ve başka hiçbir şekilde çoğaltılamaz, basılamaz ve yayımlanamaz.

ISBN

978-625-99196-0-7

Görsel Tasarım Uzmanı

Aysel GÜNEY TÜRKEÇ

Kavacık Subayevleri Mah. Fahrettin Altay Cad. No.: 4/8 Keçiören/ANKARA

tel.: (0.312) 318 51 51 - 50 • belgegeçer: 318 52 51

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'sım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif Ersoy

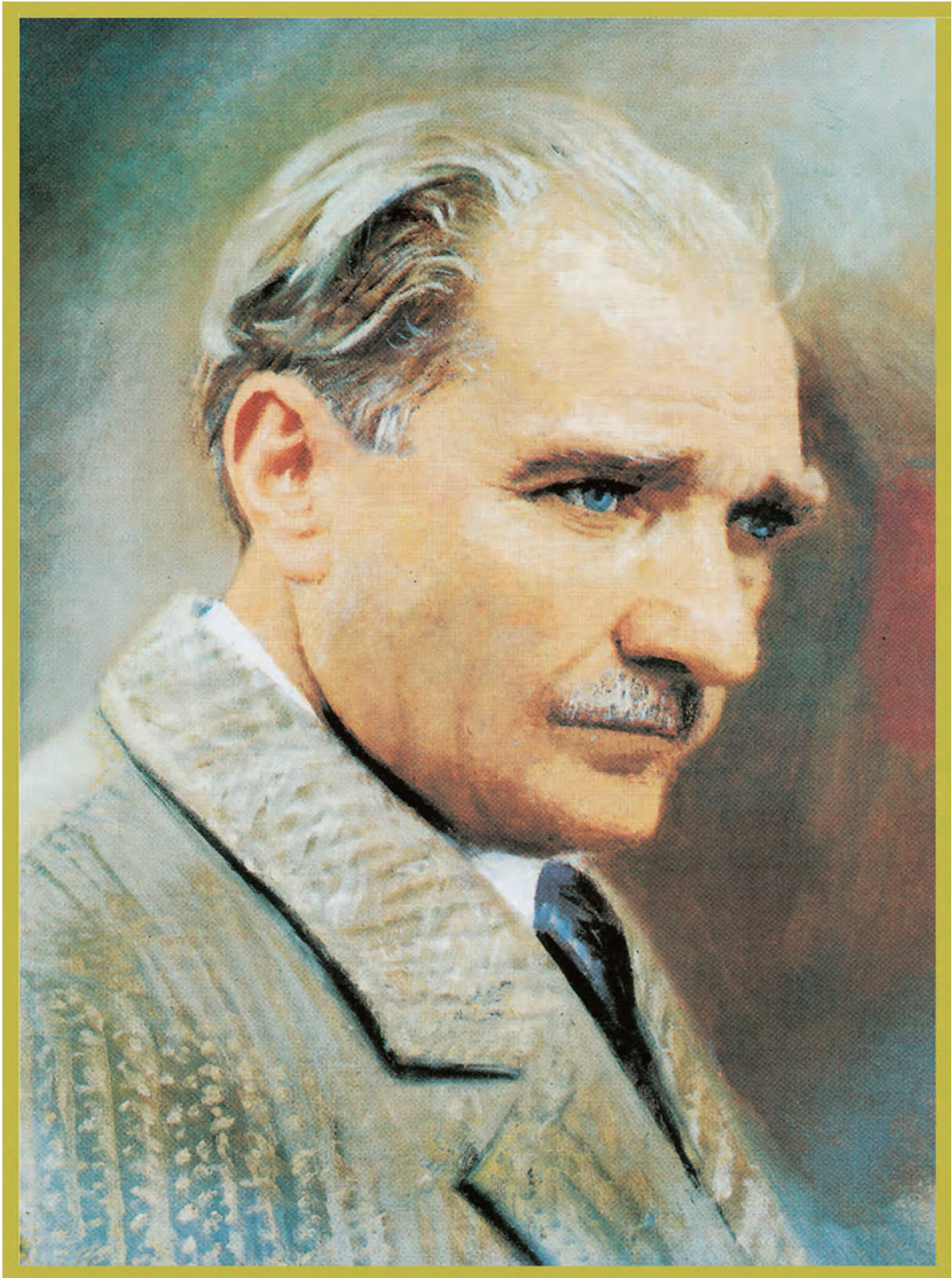
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

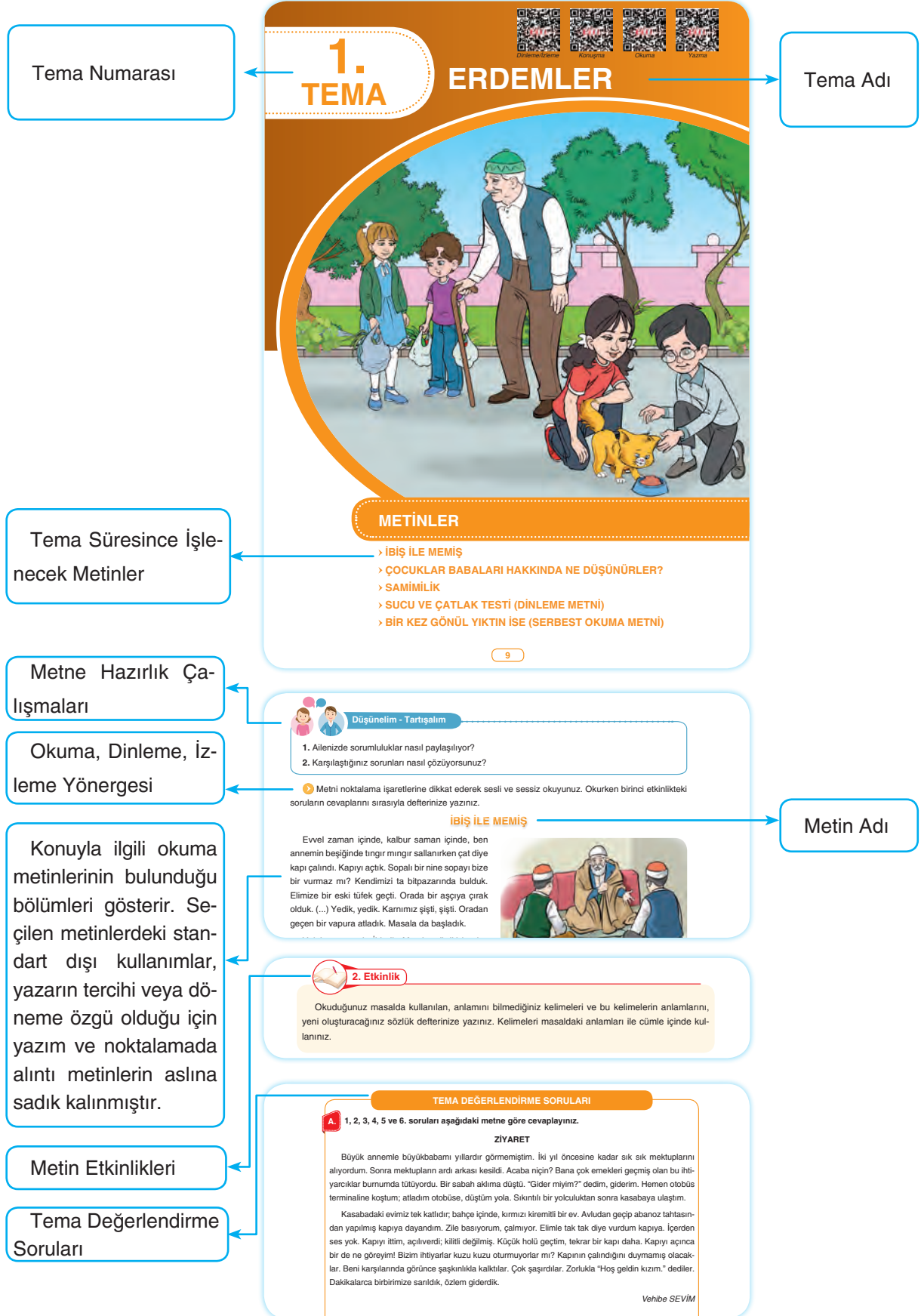
MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ORGANİZASYON ŞEMASI	8
1. TEMA: ERDEMLER	9
İBİŞ İLE MEMİŞ (Öyküleyici)	10
ÇOCUKLAR BABALARI HAKKINDA NE DÜŞÜNÜRLER? (Bilgilendirici)	15
SAMİMİLİK (Bilgilendirici)	22
SUCU VE ÇATLAK TESTİ (Dinleme/İzleme Metni-Öyküleyici)	28
BİR KEZ GÖNÜL YIKTIN İSE (Serbest Okuma Metni-Şiir)	31
TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	32
2. TEMA: MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK	35
MEHMET'İN MERHAMEİ (Öyküleyici)	36
ANADOLU İMECESİ (Bilgilendirici)	45
AMERİKALI BİR ÇOCUKTAN MUSTAFA KEMAL'E MEKTUP VAR (Bilgilendirici)	55
BU VATAN KİMİN (Dinleme/İzleme Metni-Şiir)	61
KÛT'ÛL AMÂRE (Serbest Okuma Metni-Bilgilendirici)	63
TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	64
3. TEMA: HAK VE ÖZGÜRLÜKLER	67
ŞIMARIK FİL (Öyküleyici)	68
KÜÇÜK PRENS (Öyküleyici)	75
ADİL ÜLKE (Öyküleyici)	83
İNSAN HAKLARI (Dinleme/İzleme Metni-Şiir)	91
KARDEŞİM (Serbest Okuma Metni-Şiir)	95
TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	96
4. TEMA: MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ	99
BAYRAM YERİ (Öyküleyici)	100
GÖÇ DESTANI (Öyküleyici)	110
ÖYLE DENMEZ (Öyküleyici)	119
BİR FİL DAHA (Dinleme/İzleme Metni-Öyküleyici)	130
BİZİM AKDENİZ (Serbest Okuma Metni-Bilgilendirici)	136
TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	138

5. TEMA: SANAT	141
MİMAR SİNAN'LA BİR GÜN (Öyküleyici)	142
KÜÇÜK RESSAM (Şiir)	151
FOTOĞRAFLARDA KALAN ANLAR (Bilgilendirici)	155
SANAT HAKKINDA (Dinleme/İzleme Metni)	160
BİR KIŞ ÖYKÜSÜ (Serbest Okuma Metni-Öyküleyici)	166
TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	169
6. TEMA: DOĞA VE EVREN	171
SON MARTI (Öyküleyici)	172
GÖKYÜZÜNDEKİ ATEŞ: KUTUP IŞIKLARI (Bilgilendirici)	179
ORMANLARIMIZ (Bilgilendirici)	184
SAKIN KESME (Dinleme/İzleme Metni-Şiir)	190
ARININ SIRRI (Serbest Okuma Metni-Bilgilendirici)	194
TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	195
7. TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ	197
DEVASA HAYALİM CERN (Sörn) GEZİSİ NOTLARI (Bilgilendirici)	198
AMPULÜN İLK YANIŞI (Öyküleyici)	206
LAGARI HASAN ÇELEBİ VE DÜNYANIN İLK ROKET DENEMESİ (Öyküleyici)	211
SİBER ZORBALIK (Dinleme/İzleme Metni-Bilgilendirici)	218
ASTRONOTLAR YAZI YAZMAK İSTERSE (Serbest Okuma Metni-Bilgilendirici)	223
TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	226
8. TEMA: SAĞLIK VE SPOR	229
ESMERALDA'NIN ŞARKISI (Öyküleyici)	230
KAHVALTININ ÖNEMİ (Bilgilendirici)	241
HEM SPOR HEM DANS JİMNASTİK (Bilgilendirici)	246
ÇOCUKLARDA DİYABET (Dinleme/İzleme Metni-Bilgilendirici)	251
BEDEN VE AKIL (Serbest Okuma Metni-Bilgilendirici)	255
TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI	256
TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI CEVAP ANAHTARI	258
SÖZLÜK	262
KAYNAKÇA	265
GÖRSEL KAYNAKÇA	266

ORGANİZASYON ŞEMASI

1. TEMA

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

ERDEMLER

METİNLER

- › İBİŞ İLE MEMİŞ
- › ÇOCUKLAR BABALARI HAKKINDA NE DÜŞÜNÜRLER?
- › SAMİMİLİK
- › SUCU VE ÇATLAK TESTİ (DİNLEME METNİ)
- › BİR KEZ GÖNÜL YIKTIN İSE (SERBEST OKUMA METNİ)

Düşünelim - Tartışalım

1. Ailenizde sorumluluklar nasıl paylaşıyor?
2. Karşılaştığınız sorunları nasıl çözüyorsunuz?

► Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli ve sessiz okuyunuz. Okurken birinci etkinlikteki soruların cevaplarını sırasıyla defterinize yazınız.

İBİŞ İLE MEMİŞ

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, ben annemin beşiğinde tıngır mıngır sallanırken çat diye kapı çalındı. Kapıyı açtık. Sopalı bir nine sopayı bize bir vurmaz mı? Kendimizi ta bitpazarında bulduk. Elimize bir eski tüfek geçti. Orada bir aşçıya çırak olduk. (...) Yedik, yedik. Karnımız şişti, şişti. Oradan geçen bir vapura atladık. Masala da başladık.

Vakti zamanında İbiş ile Memiş adlı iki kardeş varmış. Bu iki kardeşin babaları çok ihtiyarmış. Evin içinde bir köşecikte oturur; ekmeğini, suyunu bile kendisine karısı ile çocukları verirlermiş.

İhtiyarlık bu. Bir gün adamcağız güç nefes almaya başlamış, anlamış ki artık dünyadan elini eteğini çekme zamanı geliyor. Hemen çocuklarını yanına çağırır, demiş ki:

– Yavrularım, ben artık güç nefes alıyorum. Birkaç saat daha yaşayacağım şüpheli. Ben öldükten sonra anneniz size emanettir. O, nasıl benim zamanımda sıkıntı çekmedi ise siz de onu rahat yaşatmalısınız. Sizin göreviniz; benim tarlalarımı sürüp ekmek, hayvanlarıma bakmak, kardeş kardeş geçinerek baba ocağınızı yaşatmaktır. **Haydi, tuttuğunuz kolay gelsin!**

Günler günleri kovalamış, sonbahar gelmiş. İki kardeş kolları sıvayarak tarlaları güzelce sürmüşler. Ekin ekme zamanı gelince küçük kardeş Memiş:

– Ağabey, demiş, sen tarlaları ek. Ben davar güdeceğim.

Ağabeyi İbiş bu teklife razı olmuş. Memiş koyunları alarak dağlara çıkmış. Hayvanları otlatmaya başlamış. Bu sırada civar köylerden bir çobanla arkadaş olmuşlar. Bir aralık çoban, Memiş'e demiş ki:

– Ne akılsız insanlar siz! Niye hep böyle dağlarda dolaşıp duruyoruz? Gel şu hayvanları başka bir köye satıp buralardan gidelim.

Memiş düşünmüş, kendi kendine şöyle demiş: “Köyde kalıp da ne yapacağım? Koyunları satar, paraları yerim. Annemden bana ne? Ağabeyim düşünsün. Sonra da bir iş bulur çalışırım.”

Birkaç gün sonra, çoban ile Memiş ortadan kaybolmuşlar. İbiş ağabey civardaki bütün köylere haber yollamış ise de hiçbir yerde kardeşi Memiş'in izini bulamamış. İbiş ile annesi, ellerinden davarları gittiği için geçim hususunda büyük bir zorluk çekmeye başlamışlar. (...)

Biz gelelim Memiş ile çobana:

Bu akılsız iki arkadaş, koca iki sürü koyunu bir şehirde sattıktan sonra, paralarla beraber başka bir şehre gitmişler. Orada günlerce gezmişler, eğlenmişler. (...) Nihayet bir gün beş parasız kalmışlar. Köylerine dönmeyi düşünmüşler ama ne yüzle? İş aramaya başlamışlar fakat yapabilecekleri hiçbir iş bulamamışlar. (...)

Köyde annesiyle beraber kalan İbiş, durmadan dinlenmeden hep çalışmış.

Nihayet bahar gelmiş, havalar ısınmış. Ekinleri biçme zamanına kadar boş oturmak istemeyen İbiş, yiyecek parası kazanmak için hemen şehre inerek bir bakkal dükkanına çırak olmuş.

İbiş, her zaman babasının son sözlerini hatırlıyor, daha çok çalışıyormuş. Bir gün dükkanda yalnızken yerde bir para kesesi bulmuş. Açıp bakmış ki içinde seksen altın var. Şeytan ona: "Ne duruyorsun, kimse yokken cebine at, buradan kaçıp git." diyor.

Fakat İbiş bu paraları cebine atmamış. Ustasına göstermiş, onun sözü üzerine de götürüp karakola vermiş.

Çok geçmeden bahar bitmiş, yaz gelmiş, sonbahar yaklaşmış. Herkes orağını, tırpanını alarak iyice sararmış olan ekinleri biçmek için tarlalara koşturmuş. İbiş de herkes gibi yaparak tarlasında çalışmaya koyulmuş. (...)

Gene bir akşamüzeri tarlada biçtiği buğdayları arabaya yükleyen İbiş, köyün yolunu tutmuş. Biraz gittikten sonra yokuşa gelmiş. Her zaman bu yokuşu kolaylıkla çıkan hayvanlar, durmuşlar, çıkamamışlar. İbiş ne kadar uğraşmışsa da hayvanlara bir adım bile attıramamış. Çaresiz, oracıkta gecelemeye karar vermiş.

Sabahleyin kalktığı zaman bir de ne görsün? Arabadaki buğdayların hepsi altın olmamış mı! Bir araba dolusu altın karşısında gözlerine inanamayan İbiş, altınları elleri ile karıştırmış. Karıştırması ile beraber, altınların arasından parmak kadar küçük bir adam çıkmış. İbiş şaşkın şaşkın ona bakarken parmak adam demiş ki:

– Şaşırp durma, sen babanın sözlerini tut. Söz dinleyen dürüst insanlar, her zaman her işi başarırlar. Bakkal dükkânında bulduğun paraları yemedin, teslim ettin. (...) İşte bu altınlar senin alın terinin, doğruluğunun armağanı.

Sevincinden uçacak gibi olan İbiş, arabasını yürüterek köyün yolunu tutmuş. Pek az sonra yol kenarında bir adamın dinlene dinlene, düşe kalka yürümeye çalıştığını fark etmiş. Yanına yaklaşınca kardeşi Memiş ile karşılaşmaz mı! Parasızlıktan iyice zayıflayan, köye kadar günlerce yürüyerek gelen Memiş, perişan bir hâlde imiş.

İbiş, zaten yaptıklarının cezasını fazlası ile çekmiş olan kardeşine bir şey söylememiş. Hatta ona güler yüz göstermiş. Beraberce eve gitmişler. Memiş annesinin ellerine sarılarak ondan af dilemiş. İyi kalpli kadın oğlunu affetmiş. Sonra araba dolusu altının bir kısmını fakirlere dağıtmışlar; geri kalanı ile de güzel bir ev yaptırıp koyun, sığır, araba, tarla alarak çalışmaya koyulmuşlar.

Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.

Naki TEZEL
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Aşağıdaki sorulardan hareketle okuduğunuz metni oluş sırasına göre defterinize özetleyiniz.

1. Metinde geçen şahıslar kimlerdir ve varlıklar nelerdir?
2. Olay nerede ve ne zaman geçmektedir?
3. Metnin serim bölümünde ne anlatılmaktadır?
4. Metnin düğüm bölümünde ne anlatılmaktadır?
5. Olay nasıl çözülmüştür?

2. Etkinlik

Okuduğunuz masalda kullanılan, anlamını bilmediğiniz kelimeleri ve bu kelimelerin anlamlarını, yeni oluşturacağınız sözlük defterinize yazınız. Kelimeleri masaldaki anlamları ile cümle içinde kullanınız.

3. Etkinlik

Aşağıdaki bölümleri metne uygun olarak doldurunuz.

1. Metnin serim paragrafında bulunan kalıplaşmış sözlere denir.
2. Metindeki kişiler:
3. Olayın geçtiği yer:
4. Olayın yaşandığı zaman:
5. Metinde yaşanan gerçek dışı olaylar:

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Aşağıdaki soruların cevaplarını defterlerinize yazınız.

1. İbiş ile Memiş babalarının ölümünden sonra sorumlulukları nasıl paylaşmışlar?
2. Memiş, çoban arkadaşının dedikleri üzerine kendi kendine neler söylemiş?
3. Memiş ile çoban arasındaki arkadaşlığı nasıl açıklarsınız?
4. Kardeşi Memiş'in ansızın çekip gitmesi üzerine İbiş ve annesi çok zor durumda kalmışlar. İbiş ne hissetmiş olabilir? Böyle bir durumda siz ne hissederdiniz?
5. Dükkânda içinde yüklü miktar altınla dolu kese bulan İbiş, keseyi götürüp karakola verdi. Eğer keseyi karakola vermeseydi onun hakkında neler düşünürdünüz?
6. Masalda İbiş; dürüstlüğü, azminin ve vefalı bir evlat olmanın karşılığını altınlar kazanarak aldı. Gerçek hayatta dürüst, azimli insanların kazançları neler olabilir?
7. Hz. Ali'nin "Hiç kimsenin hatasını yüzüne vurmayınız." sözüne metinden bir örnek bulup örneği arkadaşlarınıza okuyunuz.
8. Masalı gerçek dışı unsurlardan arındırarak yeniden yazınız ve bu yeni hâlini sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.
9. Masalda koyu renkte yazılan cümleden sonra olay örgüsünde bir eksiklik bulunmaktadır. Bu eksiklik neyden kaynaklanmaktadır?

5. Etkinlik

"Birçok kişinin değeri, yontulmamış elmaslar gibi içinde saklıdır."

Juvenalis (Yuvenal)

Bu sözün size çağrıştırdıkları ile ilgili beyin fırtınası yapınız. Daha sonra konu ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

6. Etkinlik

Aşağıdaki yönergeleri uygulayarak “sevgi” temalı bir şiir yazınız.

..... } Şiirinize kısa ve etkili bir başlık bulunuz.

..... } “Sevgi” ile ilgili olumlu üç mısra yazınız.

Keşke } “Sevgi” ile ilgili gerçekleşmesini istediğiniz bir hayalinizi yazınız.

7. Etkinlik

a.

Aşağıdaki eksik bırakılmış kelimelere, cümlelerin anlatımını göz önüne alarak uygun olan ekleri getiriniz.

-de (-da/-te/-ta)
-in (-ın/-un/-ün)
-i (-ı/-u/-ü)
-dir (-dır/-dur/-dür/-tır/-tir/-tur/-tür)

1. Hayat.... para.... alamadığı en değerli şey; sen..... derd..... kendi derd.. gibi gören dost....
2. Dost, acı söyleyen değil...; acı... tatlı söyleyebilen.....

b.

Aşağıdaki şiirde eksik bırakılmış kelimelere uygun ekler getirerek şiirdeki anlam eksikliklerini gideriniz. Şiirin size hissettirdiklerini sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

-im (-ım/-um/-üm)
-ler/-lar
-e/-a
-i (-ı/-u/-ü)
-in (-ın/-un/-ün)
-dan/-den
-di (-dı/-du/-dü/-tı/-ti/-tu/-tü)

Allah..., ne güzel şey bu dost yüz..!
İnsan... kalbi.. dolan bu bakış!
Ey çorak ruh.... veren bu süsü,
Ey gönül, sana alkış, alkış, alkış!
Gel dost...., yan.... otur, diz....
Koy sıcak baş..... Konuşma.....,
Bakış..... yalnız. Ama sen yine
Cevap ver: Sev..... mi beni bakalım?

Ahmet Kutsi TECER

Sonraki Metne Hazırlık

Büyüklerinizin sizi anlamadığını düşündüğünüz bir olayı anımsayınız.

Annenizin ya da babanızın en sevdiği yemeği ve bu yemeğin tarifini öğreniniz.

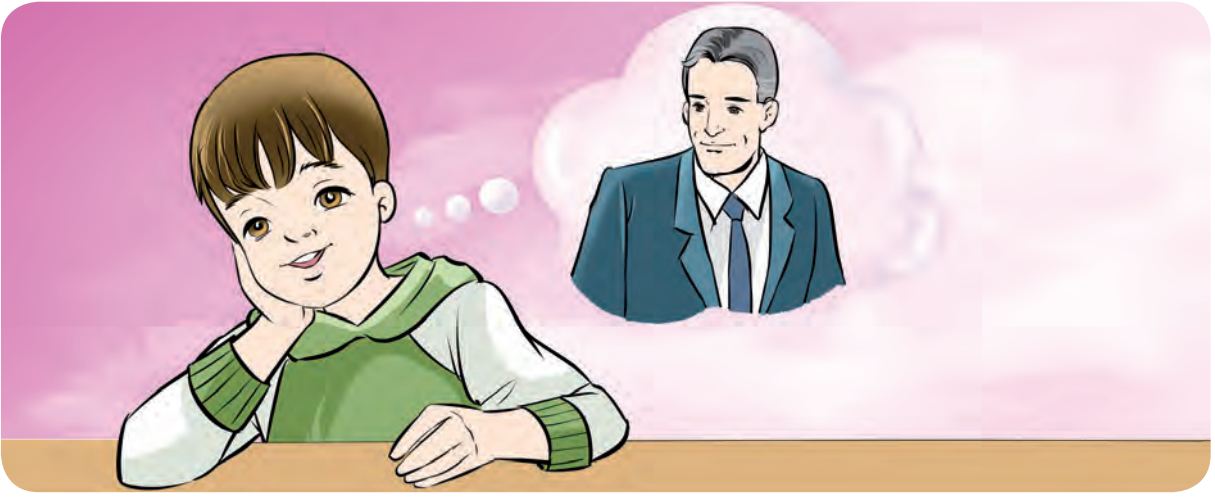
Düşünelim - Tartışalım

Büyükleriniz tarafından anlaşılmadığınızı düşündüğünüz oluyor mu? Bununla ilgili bir anınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

➤ Metni tartışarak okuma tekniğiyle okuyunuz, okurken birinci etkinlikteki yönergeyi uygulayınız.

Tartışarak Okuma Tekniği: Metin okunduktan sonra metnin bir bölümü ile ilgili duygu ve düşünceler anlatılır. Anlatılanlar yazılı hâle getirilir.

ÇOCUKLAR BABALARI HAKKINDA NE DÜŞÜNÜRLER?

Zaman zaman ana - baba olan sevgili okuyucularıma hitap ederek: “Çocuklarınızı anlamaya çalışınız!” diyorum. Olabilir ki içinizden bazıları, eski terbiye anlayışına sadık kalarak: “Biz neden çocuklarımızı anlamaya çalışalım da onlar bizi anlamaya çalışmasınlar?” diyebilirler. Öyle ya biz onların babaları değil miyiz? Bizi anlamalıdır, dediklerimizi dinlemelidirler ki gittikleri yolda daha rahat yürüyebilsinler. Çünkü biz onlardan daha tecrübeli hatta belki daha bilgiliyiz. Eğer bizi anlamaya çalışmazlar da kendi kafalarına giderlerse hatalara düşerler.

Doğru. Aslında doğru bir düşünce. Ama neyleyelim ki çocuklarımız bizi kolay kolay anlayamazlar. Belki de aynı sebeple, yani bizden daha tecrübesiz ve daha bilgisiz oldukları için.

(...) Çocukların babaları hakkında ne düşündüklerini hiç merak ettiniz mi? Bunu, ben de merak etmiştim. Seyahatlerimden birinde Brüksel’de bir pansiyonda kaldım. Pansiyonun sahibi odanın duvarına, çerçeve içinde bir levha asmış. “Acaba, burada kalmanın şartları mıdır?” düşüncesiyle levhayı okudum. Özenerek yazılmış bir yazı. Başında şöyle bir ibare: “Çocuklar babaları hakkında ne düşünürler?”

Kendi kendime, “Tuhaf şey!” dedim; alt tarafını okudum. Kim yazmışsa çocukların babaları hakkında düşündüklerini şöyle sıralamış:

Altı yaşında: Babam her şeyi biliyor.

On yaşında: Babam çok şey biliyor.

On beş yaşında: Ben de babam kadar biliyorum.

Yirmi yaşında: Şu muhakkak ki babamın öyle pek fazla bir şey bildiği yok.

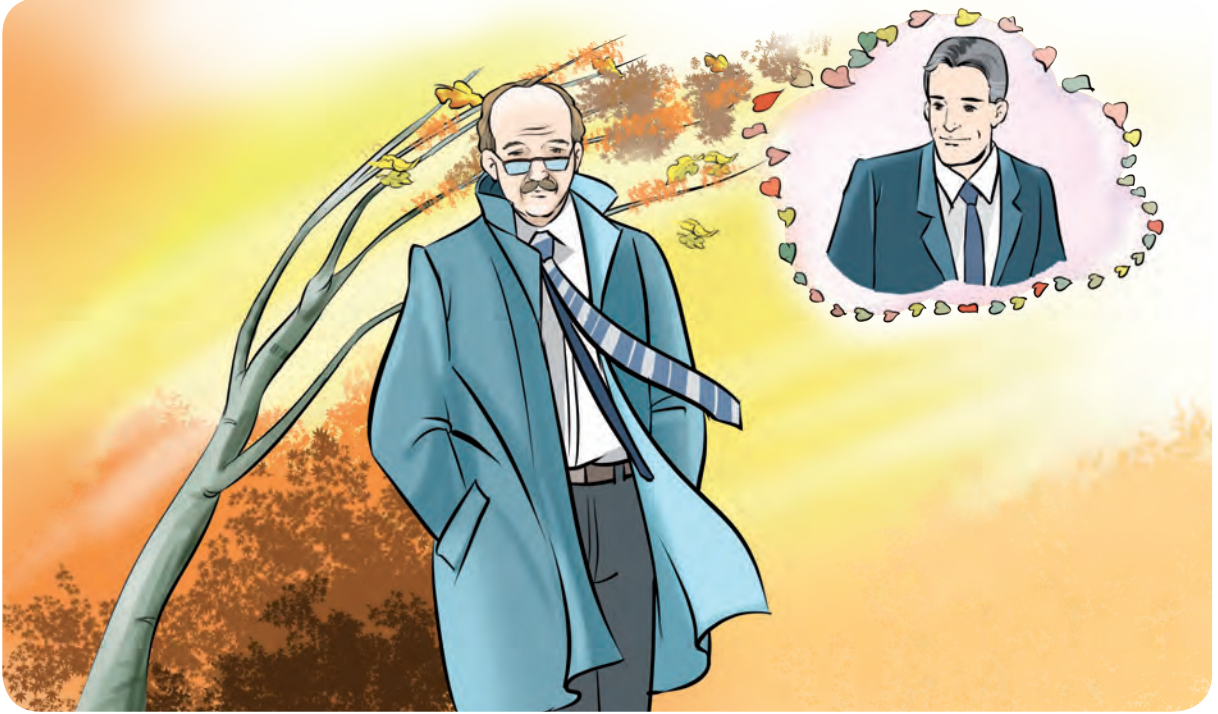
Otuz yaşında: Bir kere de babamın fikrini alsam fena olmayacak.

Kırk yaşında: Ne de olsa babam bazı şeyleri biliyor.

Elli yaşında: Babam her şeyi biliyor.

Altmış yaşında: Ah, babam hayatta olsaydı da kendisine danışabilseydim!

Bu levhayı pansiyonun duvarına kim asmış? Sabahleyin uçağa yetişmek üzere çok erken çıktığım için sormadım. Ama yazanın bir filozof, çocuklarını çok iyi anlayan bir baba olduğu muhakkak. Pansiyon sahibi de belki kendisine misafir olan babalara ufak bir yardımda bulunmak için, çocuklarını bir türlü anlayamayan babaları gece yarısının sessizliğinde biraz düşündürmek için bu levhayı duvara asmıştır.

Biz ne yaparsak yapalım, çocuklarımız bizim hakkımızda böyle düşünürler. Şüphesiz haklı olan biziz. Onlar da bir gün bizim doğru düşündüğümüzü, bu fâni dünyada baba olarak bilinebilecek şeyleri bizim de bildiğimizi anlayacaklar. Anlayacaklar ama ne çare ki o zamana kadar biz de dünyadan gitmiş olacağız.

Şevket RADO

1. Etkinlik

Okumaya başlamadan önce dörder kişilik gruplar oluşturunuz. Grup olarak sessiz okuma yapınız. Okuduğunuz metnin son paragrafındaki altı çizili cümlelerin düşündürdükleri ile ilgili grupça konuşunuz, tartışınız. Tartışma sonunda grup tarafından benimsenen düşüncüyü aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

Aşağıda anlamları verilen kelimeleri metinden bularak kutucuklara yerleştiriniz. Öğrendiğiniz kelimeleri ve anlamlarını sözlük defterinize eklemeyi unutmayınız.

Seslenme

: H A

Eğitim

: T B E

Deneyim

: C R

Bütünü veya bir bölümü sürekli veya belli bir zaman için kiraya verilen yer

: P N

Felsefe ile uğraşan

: İ Z

3. Etkinlik

Okuduğunuz metnin konusunu ve ana düşüncesini bulunuz.

Konu

.....

.....

.....

Ana düşünce

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Okuduğunuz metnin her bir paragrafında asıl anlatılmak istenen düşünceleri tespit ederek aşağıdaki bölümlere yazınız.

1. Paragraf

.....

2. Paragraf

.....

3. Paragraf

.....

4. Paragraf

.....

5. Paragraf

.....

6. Paragraf

.....

5. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Babaların sahip oldukları eski terbiye anlayışı nedir?

.....

.....

.....

Bunu hangi cümleden anlıyorsunuz?

.....

.....

.....

2. Babalar, çocuklarının onları neden anlamadıklarını düşünürler?

.....

.....

.....

Bunu hangi cümleden anlıyorsunuz?

.....

.....

.....

3. Levhada yazılanları kısaca anlatır mısınız?

.....

.....

.....

Bu düşünceye katılıyor musunuz? Neden?

.....

.....

.....

4. Yazara göre pansiyon sahibinin bu levhayı asma sebebi nedir?

.....

.....

.....

Siz de babalarla ilgili özlü bir söz yazınız.

.....

.....

.....

6. Etkinlik

Sevdiklerinizle paylaştığınız yemekler daha lezzetlidir. “Sonraki Metne Hazırlık” aşamasında öğrendiğiniz yemeğin malzemelerini ve yapılış aşamalarını alttaki bölüme yazınız. Yazdıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

Yemeğin Adı:

Malzemeler:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Yapılışı:

.....

.....

.....

.....

.....

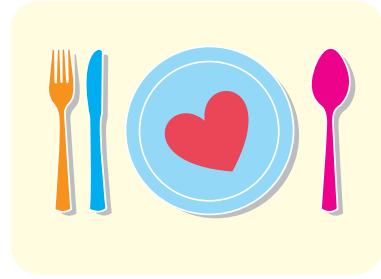
.....

.....

.....

.....

.....

7. Etkinlik

Aşağıdaki resimlerin altına resimlerin ifade ettikleri kelimeleri yazarak her bir resim için bir cümle kurunuz.

göl

güller

Cümlelerim

1.

.....

2.

.....

Cümlelerim

1.

.....

2.

.....

Çoğul ekleri ya da çokluk ekleri tekil isimlerin sonuna gelerek onlara çokluk anlamı katan eklerdir. Çoğul ekleri cümleye aile, alay, yaklaşıklık ve abartma anlamları da katar. “-ler/ -lar” çoğul eklerinin aşağıdaki cümlelerde hissettirdikleri anlamları belirleyerek yazınız.

Akşam Zeynepler geldi.

Hanımefendiler daha uyuyacakmış.

Beş yaşlarında bir çocuktu.

Aramızda mesafeler vardı.

Sonraki Metne Hazırlık

Hangi anlarınızda kendinizi daha mutlu hissedersiniz?

Sorunlarınızı nasıl çözersiniz? Düşününüz.

Mevlânâ kimdir? Araştırınız.

Düşünelim - Tartışalım

1. Başkalarını kırmadan neler hissettiğinizi nasıl ifade edersiniz?
2. Dostlarınızın hangi tavırları onları, sizin için vazgeçilmez yapar?

SAMİMİLİK

Samimilik demiyorlar mı, büyük bir söz ettiklerini, her işi ta kökünden çözümleyiverdiklerini sanıyorlar. Samimi olmak kolaymış gibi. Öyle ya aklınıza geleni daha doğrusu ağzınıza geleni söyleyi söyleyiverirsiniz, olur biter. İçinizden öyle doğmuş. Ya sizin içinizden saçma sapan şeyler doğuyorsa, karşınızdakinin onurunu kıracak sözler söylemek doğuyorsa, samimidir diye onları da mı beğenecek, onları da mı alkışlayacağız?

(...)

Toplum hayatında kişiler birbirlerinden samimilik beklemezler, terbiye beklerler, nezaket beklerler, birtakım kurallara uyulmasını isterler. Mürailik edeceksiniz, düşünmediğinizi, inanmadığınızı söyleyeceksiniz demiyorum; ama aklınıza geleni şöyle iyice bir tartmadan söylemeye hakkınız yoktur. Yeryüzünde bir başınıza değilsiniz; başkalarının zevkini, hatırını da gözetmeniz gerektir.

Bir gün bir mektup almıştım, okurlarımdan biri benim yazılarımdaki samimiliği beğendiğini bildiriyordu. “Acaba başka bir değeri yok mu benim yazılarımda? Bu okurum benim yazdıklarımda kendi işine yarayacak, hoşuna gidecek hiçbir şey bulamamış da onu söylemek mi istiyor?” diye içlendim, durdum. Samimilik arkasından koşanlardan değilim ben, kendimce önemli bulduğum birtakım işler üzerinde düşünürüm, düşündüklerimi de karşımdakilere bildirmek için Türkçede en iyi yolun bu olduğuna inanırım da onun için böyle yazarım. İnsan işini, sevdiği saydığı işini, içinden gelene bırakır mı? Ben de işim

üzerine, yani yazarlık üzerine hayli düşündüm, türlü yolları denedim, bugünkü değişimi uğraşarak kurdum. Bunu övünmek için de söylemiyorum, yalnız kendimi yaradılışıma bırakmadığımın, yazarlığı küçümseyip onun gereklerine uymaya çalıştığımın bilinmesini isterim.

Samimiliği yermeye, kötülemeye mi kalkıyorum? Hayır, bilirim onun büyük bir değer olduğunu. Ama nedir samimilik? Uluorta konuşmak mıdır? Değildir. Samimilik bence bir insanın bir iş üzerine iyice düşündükten sonra, canı pahasına da olsa savunmayı göze alarak ortaya çıkardığı kanısıdır. Değme babayiğidin harcı değildir bu. Doğruyu arayacaksınız, menfaatlerinizi, hatta duygularınızı aşacaksınız, toplumun size aştığı ön yargılardan silkineceksiniz, “Şu şöyle demiş, bu böyle demiş.” aldırmayacaksınız; doğruyu bulduğunuzda içinize güven gelecek, o zaman söyleyeceksiniz. Ancak en büyüklerin erebildikleri bir hâldir bu. Andre Gide’i (Andire Jid) samimiliği için överler. Anlarım onu, hayatını bitmez bir savaş içinde geçirdi. Kendi kendisiyle dahi çarpıştı. İnanacağı, gerçekten inanacağı hakikati uzun uzun aradı. O uğurda ötekenden, berikenden ağır söz işitti; ondan da yılmadı, arkadaşlarından, dostlarından ayrıldı. Samimilik onun için aklına geleni, içinden doğanı yazmak değildi; uğraşarak, didinerek varılacak bir erek idi. Kitaplarını okuyanların çoğu onda bir yapmacık görürler, anlayamazlar. Elbette, samimiliği anlamak da kolay değildir. (...)

Sanıyorlar ki insan samimiliği doğuştan getirir. Yağma yok! Çetin bir yoldur ona götüren yol. Bütün büyüklüklere götüren yollar gibi çetindir. Kendinizi büyük görürseniz ne kadar büyük olursanız olun, ereğe göre küçük olduğunuzu anlamazsınız; ona eremezsiniz. Samimilik lâubaliliğin, yarenliğin ayıp olduğunuzu içinize sindirdikten sonra başlar. O zaman kendinize gelirsiniz. “Yahu çevremde adamlar var benim; ben kendimi onlara beğendirmeye, dediklerimi onlara kabul ettirmeye özeniyorum. Demek ki doğru dürüst düşünmeye çalışayım; yalnız beni değil, onları da ilgilendirecek şeylerden konuşayım, değişime bir çekidüzen vereyim.” dersiniz. İçinizde gerçekten bir cevher varsa siz de birtakım hakikatler bulur, samimiliğe erersiniz.

Nurullah ATAÇ
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını okuduğunuz metinden hareketle tahmin etmeye çalışınız. Tahmin edemediğiniz kelimelerin anlamlarını sözlüğünüzden öğreniniz. Kelimeleri metindeki anlamlarına uygun olarak cümle içinde kullanınız.

Tahminim

Sözlük anlamı

mürâi

.....

.....

.....

.....

erek

.....

.....

.....

.....

lâubali

.....

.....

.....

.....

Cümlelerim

mürâi

.....

erek

.....

lâubali

.....

2. Etkinlik

Okuduğunuz metni aşağıya özetleyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

3. Etkinlik

Okuduğunuz metni daha iyi anlayabilmek amacı ile aşağıdaki bölümleri kendinize göre doldurunuz ve bu düşüncelerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

Önemli Bulduğum Bilgiler
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Bu Bilgilerden Yaşamımda Uygulamak İstediklerim
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Metne göre samimiyet nedir, ne değildir? Açıklayınız.
2. Yazar, Andre Gide'e göre samimiyetin ne olduğunu savunuyor?
3. Samimiyetin başlaması için önce neleri içinize sindirmelisiniz? Neden?
4. Yazarın "Toplum hayatında kişiler birbirlerinden samimilik beklemezler. Terbiye beklerler, nezaket beklerler, kişilerin birtakım kurallara uymasını isterler." cümlesindeki düşüncesine katılıyor musunuz?
5. Toplum hayatında insanlardan neler bekliyorsunuz?
6. Bu metni okumadan önce samimiyetin ne olduğu konusundaki fikriniz ile metni okuduktan sonraki fikirlerinizi kıyaslayınız.

5. Etkinlik

A.

Aşağıdaki cümlelerde hâl ekleri (durum ekleri) yazılmamıştır. Cümlelere uygun hâl eklerini getiriniz. Hâl eklerinin bu cümlelere kattığı anlamları, cümlelerin yanlarındaki boşluklara yazınız.

Hâl Ekleri (Durum Ekleri)

-i, -e, -de, -den

Hâl Eklerinin Verdiği Anlamlar

Belirtme, yönelme, bulunma, ayrılma

Anneniz..., babanız..., arkadaşlarınız... dinleyin. (.....)

İçimizdeki güzellikler arasın... iyiliğin yeri bambaşkadır. (.....)

Onca sorunun, çevre kirliliğinin, savaşların, ölümlerin, çıkarıcılığın, cahilliğin yer aldığı dünyamız... sevgi, iyimserlik ve neşeye her zamankinden fazla gereksinmemiz var. (.....)

Eviniz... tüm olumlu duygularınızla ayrılın.(.....)

Her daim yönünüzü iyiliğ..., güzel..., doğruy.... dönün.(.....)

B.

Yukarıdaki hâl eklerini (durum ekleri), verilen anlamlarıyla cümlelerde kullanınız. Cümleleri aşağıya yazınız.

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....

6. Etkinlik

Aşağıdaki metnin başlık ve sonuç bölümleri eksik bırakılmıştır. Metni içeriğine uygun olarak tamamlayınız. Tamamladığınız metni arkadaşlarınızla paylaşınız.

.....

Dostluk, insanların insanlara sevgi ve bağlılık duyguları ile bağlanmasından başka bir şey değildir.

(...)

Dostlukta birçok nimet bir aradadır, gözlerini nereye çevirirsen, onu orada hazır bulursun. Hiçbir zaman yersiz ve can sıkıcı değildir. Bunun için derler ki “Birçok yerde sudan fazla dosta muhtacız.” Ama burada halk arasındaki üstünkörü dostluktan değil, pek az kişi arasındaki o gerçek ve mükemmel dostluktan bahsediliyor. Dostluk iyi günleri daha çok aydınlatır, felaketleri paylaşarak dağıtır ve hafifletir.

(...)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ÇİÇERO

(Kısaltılmıştır.)

Düşünelim - Tartışalım

1. Kendi özelliklerinizi düşününüz. Bu özelliklerden hangisini daha çok beğeniyorsunuz?
2. Bu özelliğiniz sizi ve dolaylı olarak içinde bulunduğunuz toplumu nasıl etkiliyor?

► Metni not alarak dinleyiniz. Bu amaçla, dinleme sırasında anlamını bilmediğiniz kelimeleri ikinci etkinlikteki kutulara not ediniz. Metni dinlerken testinin, utancından sucuya seslenişinden sonra durunuz ve birinci etkinliği cevaplayınız.

SUCU VE ÇATLAK TESTİ**1. Etkinlik**

Metnin bir bölümünde çatlak testi utancını daha fazla gizleyemeyerek sucuya seslenmiş. Ona, kendi kusurları yüzünden onun daha fazla çalışmak zorunda kaldığını, kendi yerine yeni bir testi almasını, böylece daha az çalışıp daha çok kazanacağını söylemiş.

Acaba sucu, testiye nasıl bir cevap vermiş olabilir? Tahmin ederek düşüncelerinizi arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. Etkinlik

Öğretmeniniz “Sucu ve Çatlak Testi” adlı metni dinletirken anlamını bilmediğiniz kelimeleri not ediniz. Ardından bu kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlüklerinizi kullanarak kontrol ediniz. Kelimeleri cümle içinde kullanınız.

Tahminim:

Cümlem:

Tahminim:

Cümlem:

Tahminim:

Cümlem:

5. Etkinlik

Dinlediğiniz metne farklı başlıklar öneriniz.

6. Etkinlik

A.

Leonard COHEN'in (Leonard KOHEN) "Bir çatlak var her şeyde, ışık işte böyle girer içeriye." sözünün vermek istediği iletiyi düşününüz ve yazınız.

B.

Ardından bu iletiden hareketle yazacağınız bilgilendirici metnin taslağını oluşturunuz.

Giriş: (Metni yazma amacınızı bu paragrafta belirtiniz.)

Gelişme:

Sonuç:

C.

Taslağını oluşturduğunuz metni defterinize yazınız. Düşüncelerinizi birbirleriyle tutarlı bir şekilde sıralamış mısınız? Değerlendiriniz. Yazdıklarınızı arkadaşlarınızla paylaşınız.

Serbest Okuma Metni

BİR KEZ GÖNÜL YIKTIN İSE

Bir kez gönül yıktın ise
Bu kıldığın namaz değil.
Yetmiş iki millet dahi¹
Elin² yüzün³ yumaz⁴ değil.⁵

Ne erenler⁶ geldi geçti.
Bunlar yurdu kaldı, göçtü.
Pervaz urup⁷ Hakk' a uçtu.
Hüma kuşudur⁸, kaz değil.

Yol oldur ki doğru vara,
Göz oldur ki Hakk' ı göre,
Er⁹ oldur, alçakta dura,
Yüceden bakan göz değil.

Doğru yola gittin ise,
Er eteğin tuttun ise,
Bir hayır¹⁰ da ettin ise,
Birine bindir, az değil.¹¹

Yunus bu sözleri çatar¹²,
Sanki balı yağa katar.
Halka mata¹³ ların satar.
Yükü cevherdir¹⁴, tuz değil.

Yunus EMRE

1. Dahi: De
2. Elin: Elini
3. Yüzün: Yüzünü
4. Yumaz: Yıkamaz
5. Elin yüzün yumaz değil: Abdest almaz değil
6. Eren: Veli, evliya
7. Pervaz urmak: Kanatlanmak

8. Hüma Kuşu: Masal kuşu
9. Er: Nefsini körelten
10. Birine bindir, az değil: Bir iyilik Tanrı katında bin karşılık görür.
11. Hayır: İyilik
12. Çatar: Birbirine bağlar.
13. Mata: Meta, mal, eşya.
14. Cevher: Değerli taş.

TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

A. 1, 2, 3, 4, 5 ve 6. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

ZİYARET

Büyük annemle büyükbabamı yıllardır görmemiştim. İki yıl öncesine kadar sık sık mektuplarını alıyordum. Sonra mektupların ardı arkası kesildi. Acaba niçin? Bana çok emekleri geçmiş olan bu ihtiyarcıklar burnumda tütüyordu. Bir sabah aklıma düştü. “Gider miyim?” dedim, giderim. Hemen otobüs terminaline koştum; atladım otobüse, düştüm yola. Sıkıntılı bir yolculuktan sonra kasabaya ulaştım.

Kasabadaki evimiz tek katlıdır; bahçe içinde, kırmızı kiremitli bir ev. Avludan geçip abanoz tahtasından yapılmış kapıya dayandım. Zile basıyorum, çalmıyor. Elimle tak tak diye vurdum kapıya. İçerden ses yok. Kapıyı ittim, açılıverdi; kilitli değilmiş. Küçük holü geçtim, tekrar bir kapı daha. Kapıyı açınca bir de ne göreyim! Bizim ihtiyarlar kuzu kuzu oturmuyorlar mı? Kapının çalındığını duymamış olacaklar. Beni karşılarında görünce şaşkınlıkla kalktılar. Çok şaşırdılar. Zorlukla “Hoş geldin kızım.” dediler. Dakikalarca birbirimize sarıldık, özlem giderdik.

Vehibe SEVİM

1. Yazarın otobüs terminaline koşmasının sebebi nedir?

.....

2. Yazarın kasabadaki evi nasıldır?

.....

3. Yazar gibi sizin de uzaklarda yaşayan büyükleriniz var mı? Ne kadar sıklıkla ziyaret ediyorsunuz?

.....

4. Kaç yıl sonra büyüklerinizin yaşında olacaksınız? Çocuklarınızın ve torunlarınızın size nasıl davranmalarını isterdiniz?

.....

5. Aşağıdaki yargılardan hangilerinin okuduğunuz metinle ilişkili olduğunu, yargının başındaki kutucuğa işaret koyarak belirtiniz.

- ☐ Uzaktaki büyüklerimizi, akrabalarımızı ziyaret etmeliyiz.
- ☐ Akrabalık ilişkilerinin güçlü olması, karşılıklı sevgi ve saygı ile mümkündür.
- ☐ İnsanlar gerektiği yerde öfkesini göstermelidir.
- ☐ Çalışmak bizi hedeflerimize ulaştırır.
- ☐ Hatırlanmak ve ziyaret edilmek her insanı mutlu eder.
- ☐ Başkalarına ya da akrabalarımıza, karşılık bekleyerek iyilik yapılmamalı.

6. Okuduğunuz metnin başlığı içerikle uyumlu mudur? Siz de bu metne farklı bir başlık belirleyiniz.

.....

B. 1. Aşağıdaki kelimelerden hâl eki almış olanları mavi, almamış olanları kırmızı kutuya yazınız.

evde

kitaplar

geceden

defterden

evimiz

sevinçte

odaya

sevgiye

bize

çantam

gönlünde

arkadaşlar

evde

kitaplar

2.

ayırılma

bulunma

yönelme

belirtme

Aşağıda verilen cümlelerdeki altı çizili kelimelerde hâl ekleri (durum ekleri) kullanılmıştır. Yukarıdaki kutularda verilen hâl eklerinin işlevlerini aşağıdaki cümlelerle eşleştiriniz.

Çocuklar okula gidiyor.Yarın evimizden taşınıyoruz.Onun için önce öğrencileri geliyordu.Okulumuzda "Bilim ve Doğa Festivali" yapılıyordu.

C. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Veysel bu sevdadan vazgeç dediler,

Olup bitenleri yaz geç dediler,

Sevdiğin kapıdan az geç dediler,

Acı sözü sevdiğimden işittim.

Bu dörtlükte aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

A) Uyarı

B) Umutsuzluk

C) Pişmanlık

D) Yurt özlemi

(Temsilî görsel)

2. Öyle bir çağda yaşıyoruz ki duygularımız ve düşüncelerimiz, sahip olduğumuz değerlerin değişmesiyle karmakarışık bir hâle geldi. Bu karmaşayla birlikte insana güç katan en önemli şeylerin duygusu ve düşünceler olduğunu unuttuk. Daha zengin ve konforlu bir yaşamın peşine düştük. Maddesel zenginliğin sevgi, saygı, dostluk, güven ve kardeşliğin yerini tutacağını sandık. İsteddiğimiz zenginliğe kavuşup yalnızlaşınca da anladık ki asıl zenginlik; sevgi, saygı, dostluk içinde kardeşçe yaşamakmış.

Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisini çıkaramayız?

A) Sevdiklerimizle birlikte sevgi, saygı ve dostluk içinde yaşamak, en büyük zenginliktir.

B) Daha zengin bir yaşam günümüz insanının en büyük isteklerinden birisidir.

C) Ekonomik hayattaki dengesizlikler toplumları mutsuz etmektedir.

D) Maddi değerlerin manevi değerlerin önüne geçmesi insanları yalnızlaştırmaktadır.

3. Aşağıda, bir masalın cümleleri karışık olarak verilmiştir. Bu cümleleri, anlam ve biçim bağına uygun bir şekilde dizdiğimizde sıralama nasıl olur?

(I) Her yaptığı işte varlığı ikiye katlanırmış. (II) Bir zamanlar Şam'da bir tüccar varmış. (III) Diğer tüccarları etkileyen kazalar ona dokunmazmış. (IV) Bu tüccarın Allah tarafından kutsandığı söylenirmiş. (V) Seyahatleri sırasında mükemmel parçalar bulur, bunları satar ve servetini ikiye katlarmış.

A) I - II - III - IV - V

B) II - I - V - IV - III

C) II - IV - I - V - III

D) III - II - IV - V - I

Dinleme/Izleme

Konuşma

Okuma

Yazma

2. TEMA

MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

METİNLER

- › MEHMET'İN MERHAMETİ
- › ANADOLU İMECESİ
- › AMERİKALI BİR ÇOCUKTAN MUSTAFA KEMAL'E MEKTUP VAR
- › BU VATAN KİMİN (DİNLEME METNİ)
- › KÛT'ÛL AMÂRE (SERBEST OKUMA METNİ)

Düşünelim - Tartışalım

1. Çanakkale Savaşları ile ilgili neler biliyorsunuz?
2. Birlik ve beraberlik denilince ulus tarihimize hangi olaylar aklınıza gelmektedir?

► Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz. Okuma esnasında 1. etkinlikteki bölümleri cevaplayınız.

MEHMET'İN MERHAMETİ

Aylardan hazırlandı. Üçüncü Kirte Savaşı bütün hızıyla sürüp gidiyordu. Siperler birbirine o kadar yakındı ki aralarında sekiz metre ya vardı ya yoktu.

Mehmet, İngilizlere ara vermeden ateş ediyordu. Karşı siperde bir İngiliz subayı ona karşılık veriyordu. Bir ara Türk askeri geriler gibi oldu. Bunu gören genç İngiliz subayı hemen erlerine dönerek:

“Hücum!”, diye bağırdı ve siperden çıkmak için hamle yaptı. Sabahtan beri genç subayı kollamakta olan Mehmet, onu tam omzundan vurdu.

Vurulan genç teğmen, siperin önünde yatıyordu. Ama çarpışma öyle şiddetlenmişti ki İngilizler başlarını kaldıracak hâlde değillerdi. Genç teğmen acı acı bağılıyor ama hiç kimse o yoğun ateş arasında teğmeni siper içine çekmeye cesaret edemiyordu. Çatışma böyle saatlerce sürüp gitmişti.

Genç teğmenin haykırışları Türk siperlerinden çok rahat bir şekilde duyulur hâle gelmişti. Askerler, dilini anlamasalar da onun çok acı çektiğini anlayabiliyorlardı.

Mehmet:

– Yahu, feryat ediyor baksana! Yarası çok mu ağır acaba, dedi çaresizlik içinde.

– Ne yapabiliriz ki? Görmüyor musun? Kendi askerleri bile çıkıp alamıyorlar.

Hava kararmak üzereydi. Her iki tarafın askerleri yorgun düşmüştü.

Mehmet hemen, beyaz mendilini süngünün ucuna sardı ve yukarı kaldırdı. Kaldırır kaldırmaz mendile birkaç tane mermi isabet etti.

– Şu keferelere bak hele! Beyaz bayrağa bile ateş ediyorlar, dedi.

– Sen ne yapmaya çalışıyorsun Mehmet, diye sordu arkadaşı.

– Ateşi kessinler diye beyaz mendil sallıyorum. Gidip o genç teğmeni alacağım.

– Bırak kendi komutanlarını kendileri alsınlar. Sana mı kaldı?

– Öyle deme Hüseyin, çok acı çekiyor. Artık dayanamayacağım.

– Sen delirmişsin be!

Mehmet, beyaz mendilini tekrar çıkarıp salladı. Mendili gören İngilizler, ateşi kesmek zorunda kaldılar. Bunu fırsat bilen Mehmet, hemen siperden dışarı çıktı. Silahını yere bıraktı ve ellerini havaya kaldırarak İngiliz siperlerine doğru yavaş yavaş yürümeye başladı. Bu arada teğmen yattığı yerde kıvranıp duruyordu. Şaşkınlıktan gözleri fal taşı gibi açılan İngiliz askerlerinin ise elleri tetikteydi. Mehmet'in gelişinden tedirgin olmuşlardı. İçlerinden en tecrübelisi:

– Bırakın gelsin. Nasılsa silahı yok. Ama siperlerimize adım atarsa onu öldürün, dedi.

Şimdi her iki tarafın askerleri de Mehmet'in ne yapacağını merak ediyorlardı. İşte bu sırada bir İngiliz asker bağırdı:

– Ona kötü bir şey yaparsan ölürsün Türk!

Mehmet, onun ne dediğini anlamamıştı. Ama kendisi için iyi bir şey düşünmediklerini biliyordu. Yine de hiç oralı olmadı. Acı içinde inlemekte olan teğmene yaklaştı. Onu yavaşça kucağına alarak İngiliz siperlerine doğru yürümeye başladı. Bunu gören İngilizler daha da şaşırdılar. Olacak şey değildi. Bir Türk askeri, düşmanını kurtarmaya çalışıyordu. Mehmet siperlere iyice yaklaşıncaya durdu. Onun durduğunu gören askerler gelmesi için işaret ettiler.

İngiliz subayını siperlere kadar götürdü ve sıhhiye askerlerine teslim etti. Sonra hiç umursamadan siperden çıktı. Arkasına bile bakmadan ağır ağır yürüdü. Arkadaşları ise ona:

– Haydi, acele et! Şimdi vuracaklar seni, diye bağıryorlardı.

Mehmet silahını alıp siperin içine girdi. Beyaz mendili son kez salladı. Sonra süngünün ucundaki mendili çıkarıp katladı ve cebine koydu. Karşılıklı siperler arasında ateş yeniden başlamıştı.

İsmail BİLGİN

1. Etkinlik

Metindeki şahıs kadrosu

.....

.....

.....

.....

.....

Olayların geçtiği yer ve zaman

.....

.....

.....

.....

.....

Serim ve çözüm bölümleri arasında düşüncede yaşanan farklılık

.....

.....

.....

.....

.....

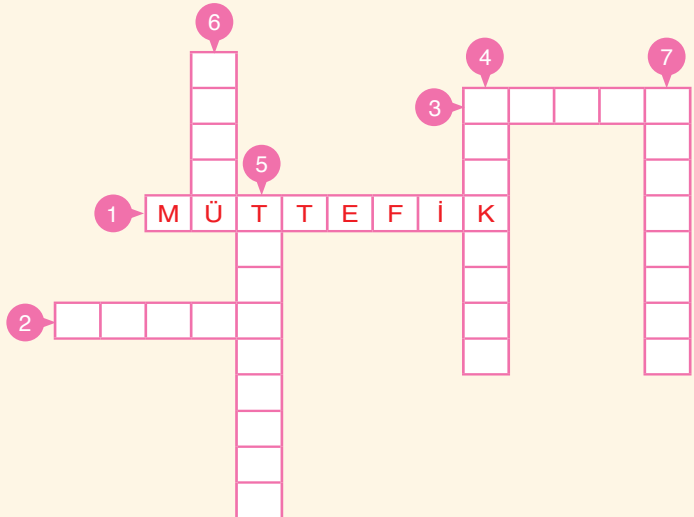

2. Etkinlik

a.

Aşağıda, metinde kullanılan bazı kelimelerin anlamları verilmiştir. Bu anlamlardan yola çıkarak bulmacayı çözünüz. Öğrendiğiniz kelimeleri sözlük defterinize yazınız.

1. Birbirine bağlı olan devletler
2. Korunulacak, arkasına, altına veya içine girerek saklanılacak yer
3. Akın, hamle
4. Yüksek sesle bağırarak
5. Görmüş geçirmiş
6. Tüfek namlusunun ucuna takılan küçük kılıç biçiminde delici silah
7. Acıma

b. Aşağıdaki cümlelerde “siper” sözcüğünün kazandığı anlamları belirleyerek yazınız.

Bu duvarı kendimize siper yapalım.

Pencereden yağmur gelirse şu siper köşeye kaçalım.

Güneşte siperini geri itti.

Ateş yağmuru ikinci kat siperleri geçti.

Burası siper bir yerdir.

3. Etkinlik

Aşağıdaki boşlukları metne göre doldurunuz.

Metnin Konusu	Metnin Yazılış Amacı	Metnin Türü
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

4. Etkinlik

Okuduğunuz metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Şiddetli siper savaşları kimler arasında yaşanmaktaydı? Türkler ne istiyordu?
2. Mehmet, neden beyaz bayrak sallamaya başladı? Karşı taraf nasıl bir tepki verdi?
3. Mehmet'in yaralı İngiliz askerini almak için siperden çıkması hangi özelliğinin göstergesidir?
4. Hikâyede duygu belirten ifadelerin altlarını çiziniz.
5. Acı çeken birine karşı hissettiğiniz duygunun adı nedir? Bu duyguyu hissetseydiniz hangi olay ya da durum karşısında hissettiğinizi arkadaşlarınıza anlatınız.
6. Bir Türk askerinin savaşta düşmanına acıması ve ona yardım etmesi size neler düşündürdü?

5. Etkinlik

Altaki fotoğrafların her birinin vermek istediği iletileri düşününüz. Her bir fotoğrafla ilgili üç arkadaşınızı birbirlerinin düşüncelerinin devamı olacak nitelikte konuşturunuz. Konuşmalar sonunda vardığınız genel yargıyı fotoğrafın numarasının yazılı olduğu bölüme yazınız.

1

2

3

1

2

3

6. Etkinlik

Çanakkale Savaşları dünyanın en çetin savaşlarından biri olarak tarihe adını altın harflerle yazdırmıştır. Bu çetin savaşın geçtiği topraklar hakkında ne kadar bilgiye sahipsiniz? Aşağıdaki yazıyı okuyunuz ve ilgili soruları cevaplayınız.

Çanakkale Geçilmez

Gelibolu Millî Parkı ve yarımadasını gezmek için başlangıç noktası olarak Kilitbahir Kalesi'ni tercih edebilirsiniz. Üç yapraklı bir çiçeğe de benzeyen kalede 2004-2005 yıllarında yapılan restorasyon çalışmaları sonunda ziyaretçiler düzenli alınmaya başlanmıştır. Cephanelik, hamam kalıntısı, mazgallar, topçular, okçular ve askerlerin kullanım alanları mevcut. Kilitbahir Kalesi Çanakkale şehir merkezinde, boğazın Anadolu yakasında bulunan Çimenlik Kalesi'yle karşılıklı bekçileridir boğazlarımızın. Kilitbahir Kalesi'ndeki gezimizi bitirdikten sonra Abide yönüne devam ettiğiniz takdirde tabyalara ulaşacaksınız. Tabyalar deniz tarafından bakıldığında araziyle bütünleşmiş görünen ve yerleri kesinlikle belli olmayan fakat kara tarafından bir kale suru gibi toplara, ağır menzilli silahlara mevzi görevini yapmıştır. Birkaç km daha ilerledikten sonra Mecidiye Tabyaları'yla karşılaşacaksınız. Burada sizi savaştan sonra en çok sözü edilen kahramanlardan Seyit Onbaşı'nın 272 kg'lık topu kaldıran dev heykeli selamlar.

Çanakkale Şehitler Abidesi: Resmî olmayan kayıtlara göre iki yüz elli binden fazla şehidimizi anmak için yapılan anıt yarımadaadaki anıtların en yükseğidir. Şehitler Abidesi'nin hemen yanında Fransız askerleri için yapılmış mezarlık ve Morto Koyu vardır. Yarımadanın en uç noktası olan Seddülbahir'e giderken ilk olarak İngilizlerin 25 Nisan sabahı çıkartma yaptıkları Ertuğrul Koyu'nu ve bu çıkartma sonucunda kaybettiğimiz askerlerimiz için yapılmış ilk şehitler anıtını göreceksiniz.

Seddülbahir Kalesi, hemen boğazın karşı girişinde olan Kumkale ile birlikte Çanakkale Boğazı'nın ilk savunmasını üstlenmiştir. Bu iki kale şu anda harabe hâlindeki durumlarıyla savaşın tüm acımasızlığını da göstermektedir.

Yahya Çavuş'un az sayıda askeriyle kara savaşlarının ilk savunmasını yaptığı Ertuğrul Koyu'nu görüp Yahya Çavuş ve kahraman silah arkadaşları için yapılan şehitliği ziyaret ettikten sonra hemen yanında İngiliz askerleri için yapılmış Helles Anıtı'nı da görebilirsiniz.

1915 yılı boyunca süren ve Türk milletinin zaferiyle sonuçlanan Çanakkale Savaşı tarihimize bir zafer olarak yazılmıştır. Her ailenin en az bir ferdi kaybettiği bu savaşın yaşandığı alanları mutlaka görün.

Bu yazıda okuduklarınız bir tas çorba ve bir somun ekmekle akşama kadar savaşan askerlerimizi, Türk'ün yenilmezliğini ve Çanakkale'nin geçilmezliğini anlatmaya yetmez.

Yavuz AYDIN

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerden hangilerinin öznel, hangilerinin nesnel olduğunu belirleyerek işaretleyiniz.

	Öznel	Nesnel
Birinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Osmanlı acımasızca paylaşılıyordu.		
Atatürk 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkarak kurtuluş mücadelesini başlattı.		
Bütün Anadolu halkı canla başla Mustafa Kemal ve Türk ordusunu destekledi.		
Başkomutan Mustafa Kemal Paşa, 7-8 Ağustos 1921 tarihlerinde uygulamaya koyduğu "Tekâlif-i Milliye Emirleri" ile dünyada ilk kez, "topyekûn savaşı" başlattı.		
Kadın erkek, genç yaşlı tüm Anadolu bağımsızlığı için yürekten savaşıyordu.		
Türk kadını Mehmetçiğin yanında fedakârca savaştı.		

8. Etkinlik

İyelik ekleri eklendikleri kelimelere sahiplik anlamı kazandıran eklerdir. Bu ekler, isimlere eklenir. Aşağıdaki cümlelerden iyelik eki kullanılmayanların önlerindeki kutucukları işaretleyiniz. Diğer cümlelerdeki iyelik eki almış kelimeleri bulup örnekteki gibi yazınız.

Cümlelerim	Kelime + ek
Genç teğmenin haykırıışları çok rahat duyuluyordu.	
"Yarası çok mu ağır acaba?" dedi, çaresizlik içinde.	yara (s) -ı
Mendili gören İngilizler ateşi kesmek zorunda kaldılar.	
Bir İngiliz asker bağırdı.	
İngiliz askerlerinin ise elleri tetikteydi.	
Beyaz mendili son kez salladı.	

9. Etkinlik

a.

Sadece şefkat iyileştiricidir. Çünkü insanın içindeki tüm hastalıklar sevgi eksikliğinden kaynaklanır.

OSHO (Oşo)

Yukarıdaki sözün çağrıştırdığı kavramları aşağıdaki kavram havuzuna yazınız.

b.

Etkinliğin a bölümünde oluşturduğunuz kavram havuzundan seçeceğiniz kelimelerle bilgilendirici bir metin oluşturunuz.

Metninizi oluşturmadan önce konusunu ve ana düşüncesini belirleyip yazınız.

c.

Metninizin giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinde nelere değineceğinizi aşağıdaki bölüme yazınız.

Giriş:

Gelişme:

Sonuç:

d.

Taslağını hazırladığınız metni defterinize yazınız. Yazınızı arkadaşlarınıza okuyunuz.

Sonraki Metne Hazırlık

“Anadolu İmecesı” adlı metnin şiir olan bölümlerini ezberleyiniz.

Düşünelim - Tartışalım

1. Metnin görsellerinden ve başlığından yararlanarak içeriğini tahmin ediniz.
2. Kurtuluş Savaşı dönemindeki ulusal yardımlaşma örneklerinden hangilerini biliyorsunuz? Söyleyiniz.
3. Günümüzde ulusal bir yardımlaşma veya dayanışma olayı yaşadınız mı? Örnek veriniz.

ANADOLU İMECESİ

Veriyoruz paşam, ben Nevşehir çarşısından
 Gelme bir çarığım, giysin beni piyade.
 O giydikçe ısınır toprak, ayaklarım üşümez.
 Al benim son çarığımı.
 Ben Mucurlu bir çorabım, beni kızlar ördü,
 Dut ağaçları altında, kırmızı dut yiyerek.
 Kırmızıdır nakışı,
 Arasına bahçelerden bir gül koydum.
 Giysin beni topçu neferi,
 Kış gelende ayakları donmasın.
 Güllerine kuytu bahçelerimizin,
 Aman paşam, bir şey olmasın!
 Çıkardım gömleğimi veriyorum,
 Kılıç salsın giyende süvariler.
 Yaz sıcakında ağustos güneşinin ellerinden,
 Terlerini alsın.
 (Ceyhun Atuf Kansu-Sakarya Meydan Savaşı)
 Kardaşlar,

1921 Ağustosunda Anadolu halkı yaman bir imece verdi. Bilirsiniz bizim güzel bir köy töremiz vardır, adına imece derler. Bir işi köycek, hep birlikte bir ucundan tutup yapmaktır, bir işi birlik olup bitirmek- tir. 1921 yazında, Anadolu bozkırının ortasında, Ankara'nın sınırlarına düşman dayandığında Mustafa Kemal Paşa ulusal bir imeceye çağırdı ki milleti, hep birlikte Yunanlıları topraklarımızdan söküp atmaya, kimi can verdi, kimi mal.

(...)

“Boynu bükük ulusumuzu tutsak etmek isteyen düşmanları yüzde yüz yeneceğimize olan inanç ve güvenim bir dakika olsun sarsılmamıştır. Bu dakikada, bu tam inancımı yüksek kurulunuza karşı, bütün ulusa karşı ve bütün dünyaya karşı ilan ederim.”

Bu sözleri söyledi ve halkı, Anadolu imecesine, kurtuluş imecesine çağırdı. (...)

Başkomutan birinci buyruğunu iletti halka ve “Her ilçede birer ‘Ulusal Salma Kurulu’ kurdum.” dedi. Ordumuza ne gerekiyorsa halktan bu kurullar toplayacaktı. Anadolu imecesine katmak için halka ikinci buyruğunda, “Yurtta her ev birer kat çamaşır, birer çift çorap ve çarık hazırlayıp ulusal imece derneğine verecek.” dedi. Kardaşlar, bu savaş bir halk savaşı idi. Ordusu halktan, silahı halktan, gücü halktan, dayanağı halktan idi. Askerin unu bulguru halktan, askerin giyeceği yün ve tiftik halktan geliyordu. Bu toprak kimindi? Sakarya toprağı ve de bütün Anadolu toprağı. Halkın değil miydi? Bu toprağı kim ekiyordu? Halk... Bu ağacın çiçeğı kimeydi? Halka... Bu ırmağın suyu hangi değirmene? Halkın değirmenine. Bu kuş en güzel nerede ötüyordu? Halk türküsünde. Bebelere dökülen gözyaşı nereden? Halktan. Bu ana kimin anasıdır yoksul ve kurban? Halkın... Öyleyse halk; kendi toprağı, buğdayı, çiçeğı, kirazı, türküsü, dili, bebesi, gözyaşı için çarpışmalıydı. Sadece cephede savaşmakla iş bitmiyordu. Ordu ulusun ordusu idi ve şimdi, ulus bir ordu idi. İşte, Ulusal Kurtuluş Ordusu bu idi ve bu savaşın adı Ulusal Kurtuluş Savaşı idi. Ulusun bütün insanları, kadın erkek, çoluk çocuk, yaşlı genç, yalnız düşman karşısında olanlar değil, yani yalnız savaşçı askerler değil, köyde evinde, tarlasında bulunan herkes, silahla vuruşan savaşçı gibi kendini görevli bilerek bütün varlığını savaşa verecektir. Böylece bu savaş köy evinden, Sakarya’daki siperlere kadar bütün bir ulusun katıldığı bir savaş olacaktı. Bir halk savaşı, Ulusal Kurtuluş Savaşı... Bir ulus ancak köy evindeki yaşlı anadan ön siperlerde vuruşan askerlerine kadar tek tek savaşır ve neden savaştığını bilirse kurtulabilirdi. Başkomutan Mustafa Kemal Paşa bunları söylüyordu. Bir savaş imecesine çağırıyordu herkesi tek tek. Kendi yurdumuzu kurtaracaktık, elbirliğiyle, vuruşarak, dövüşerek, her şeyimizi, bir yerde canımızı, bir yerde malımızı, bir yerde atımızı, bir yerde gömleğimizi, bir yerde gönlümüzü vererek.

Biz Niğde Ovası’nın buğdayları,

Biz esintili arpa tarlası Sungurlu’da,

Biz Havza değirmenlerinin unu,

Biz Çankırı’nın bulguru,

Biz nohut, biz mercimek,

Bekliyoruz karavanaya girecek,

Yaralı ellerinde bir tahta kaşık,

Siperlerde askerler yiyecek.

Şekerimiz bir topak, veriyoruz.

Yemeyiveririz.

Tuzumuz bir tutam, veriyoruz.

Tuz ekmeyiz aşımıza.

Bir avuç pirincimiz, veriyoruz.

Saklamıştık düğüne.

Davarların sütüne,

Yaylayı katan yağ,

Çorbalarımızda az.

Veriyoruz, veriyoruz.

Asker çorbasız olmaz.

Zor bulduk gazımız az.

Geceleri, o dağlık tepelik haritalara,

Lambasız bakılmaz.

Veriyoruz gaz yağını.

Ve yoksul gecelerin mumlarını,

Dikiyoruz istasyonlara.

Askerler geçip gidecek trenlerde,

Demiryolları ışksız olmaz.

Biz ustalar, biz kalfalar, biz çıraklar,

Hepimiz hazırız paşam, selam olsun!

Erzurum çarşısı, Kayseri çarşısı, Maraş çarşısı

Çekiç seslerinden inler karşısı.

Başlar demiri, köseleyi eğitmeye ellerimiz.

Biz biliriz yaşamının kadrini insanca,

Var olmayı, vatanca dokunmayı biliriz,

Temiz ellerimizle.

İşte kardaşlar, 1921 yılı Ağustosunda, Anadolu'da böyle yaman bir imece başladı. Anadolu halkı, Sakarya'da vuruşan ulusal halk ordusuna böyle arka verdi.

Yürekli Mustafa Kemal'in halkına güvencesinden ve bu Anadolu imecesinden bir güzel hasat kaldırdı ki gelin ne olduğunu gelecek sefere söyleyelim bal dilimizi kan gülüne katarak.

Ceyhun Atuf KANSU

(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

“Sonraki Metne Hazırlık” bölümünde söylenilen Anadolu İmececi metninin ezberlemiş olduğunuz şiir bölümlerini okuyacağınız bir şiir yarışması düzenleyiniz. Yarışmayı, aşağıdaki formu kullanarak değerlendiriniz.

2. Etkinlik

Aşağıdaki kelime ve kelime gruplarının metindeki anlamlarını tahmin ediniz. Ardından tahminlerinizin doğru olup olmadığını sözlüklerinizden kontrol ediniz.

	Tahminim	Sözlük Anlamı	Metindeki Anlamı	Cümlem
İmece				
Çarık				
Piyade				
Mucur				
Nefer				
Kuytu				
Süvari				
Bir ucundan tutmak				
Söküp atmak				

3. Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerden yararlanarak okuduğunuz metinle ilgili sorular hazırlayınız. Hazırladığınız soruları arkadaşlarınıza sorunuz.

KELİMELEER: kim, ne, nerede, ne zaman?

Soru:

.....

.....

.....

.....

KELİMELEER: göster, örnek ver, değiştir, çevir, açıkla, özetle, ayır, genişlet

Soru:

.....

.....

.....

KELİMELEER: uygula, seç, kullan, çöz, biçimlendir, değiştir, boya, hazırla

Soru:

.....

.....

.....

.....

KELİMELEER: niçin, hangi etkenler, analiz edin, açığa çıkartın

Soru:

.....

.....

.....

.....

KELİMELEER: tahmin et, üret, birleştir, ne olurdu, eğer olsaydı, yapılandır

Soru:

.....

.....

.....

.....

KELİMELEER: fikrin nedir, hangisi en iyi, bu görüşe katılıyor musun, değerlendir, karar ver, haklılığını savun

Soru:

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Soru eki “mi” kullanıldığı cümleye soru anlamı dışında zaman, pekiştirme gibi farklı anlamlar katabilir. Buna göre aşağıdaki cümlelerde yer alan “mi” soru ekinin cümleye kattığı anlamları ilgili alana yazınız.

	⇒ Bizimle vedalaşmadan mı gideceksin bu güzel yerden?
	⇒ Benimle kütüphaneye gelir misin?
Pekiştirme	⇒ Dün güzel mi güzel bir kitap aldım.
	⇒ Buraya geldi mi teyzesine de uğrar.
	⇒ Bu kez ödevini özenli mi özenli yaptı.
	⇒ Buraya geldiğimizde daha mı neşeliydi?
	⇒ Düzenli çalıştın mı başarı kendiğinden gelir.

5. Etkinlik

Soru eki “mi”nin doğru yazıldığı cümlelerin başına “D”, yanlış yazıldığı cümlelerin başına “Y” yazınız.

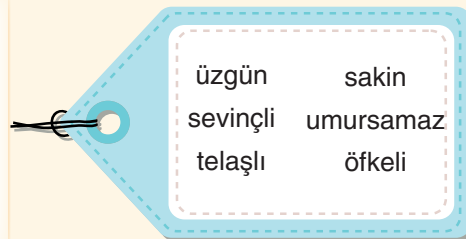
	Vatan toprağı tehlikeye düştümü birlik beraberlik zamanıdır.
	Mustafa Kemal yaman mı yaman bir asker ve devlet adamıydı.
	Sevgilerin en yücesi vatan sevgisi mi?
	Atatürk çocukları çokmu seviyordu?
	Anadolu halkı can mı mal mı taşıyordu?
	Bu topraklarda cesur mu cesur insanlar yaşar.

6. Etkinlik

Metinden alınmış aşağıdaki cümlelerden her birini, beden dilinizi etkili bir biçimde kullanarak ve aşağıda verilen duygu durumlarına göre söyleyiniz.

Aman paşam bir şey olmasın
Çıkardım gömleğimi veriyorum
Kılıç salsın giyende süvariler
Yaz sıcaklığında ağustos güneşi-
nin ellerinden
Terlerini alsın

7. Etkinlik

Aşağıdaki atasözlerini anlamları ile eşleştiriniz.

1. Birlikten kuvvet doğar.

2. Nerde birlik, orda dirlik.

3. Bir elin nesi var, iki elin sesi var.

4. Komşu, komşunun külüne muhtaçtır.

5. Baş başa vermeyince taş yerinden kalkmaz.

6. Adam adama her daim muhtaç.

7. Ne verirsen elinle o gider seninle.

☐ Toplu veya beraber davranmak daha büyük güç sağlar.

☐ Yaşadığı sürece muhtaçlara yardım eden, bunların karşılığını öbür dünyada alacaktır.

☐ İnsanlar bir arada yaşamak zorundadırlar. Bu zorunluluk bir dayanışmayı, yardımlaşmayı gerekli kılar. Nasıl ki tek taşla duvar yapılamazsa, insanlar da tek başlarına tüm işlerinin üstesinden gelemeyebilirler.

☐ İnsan, var olma mücadelesinde her zaman bir yönüyle eksik ve yetersizdir. Bu sebeple birbirleri için gerekli olduklarını akıllarından çıkartmamalıdır.

☐ İnsanın gücü kısıtlıdır. Bunun için büyük işlerin üstesinden tek başına gelemeyebilir. Bu tür işleri başarabilmek için başkalarının yardımına ihtiyaç duyulabilir. Buna örnek olarak öğrencilerin arkadaşlarıyla ortak yaptığı ödevler verilebilir.

☐ Hayat şartları insanları bir arada yaşamaya zorunlu kılmıştır. İnsan her meselesini tek başına halledemez olmuş, yakınındakine başvurmak zorunda kalmıştır. Bu bakımdan komşular birbirlerine en küçük şey için bile muhtaçtırlar.

☐ Aralarında duygu ve düşünce birliği bulunan topluluklar, dirlik ve düzenlik içinde yaşarlar.

☐ İnsan bazı işleri tek başına halleder, üstesinden gelir. Bazı işler vardır ki; birkaç kişinin bir araya gelmesiyle yapılabilir. Ağır bir taşın yerinden kaldırılması nasıl birçok elin onu tutmasıyla mümkün ise, önemli meseleler de topluca halledilebilir.

8. Etkinlik

Kızılay, Türkiye'nin taraf olduğu tüm savaşlarda cephe gerisinde kurduğu hastaneler, hasta taşıma servisleri, donattığı hastane gemileri, yetiştirdiği hemşireler ve gönüllü hasta bakıcılar aracılığıyla savaş alanında yaralanan ve hastalanan on binlerce Mehmetçik'in yardımına koşmuştur. <http://www.kanver.org/Multimedya/TanitimFilmleri> ağ adresini tarayıcınızın adres çubuğuna yazarak öğretmeninizin uygun bulduğu tanıtım filmlerinden birini izleyiniz. Ardından aşağıdaki görseli inceleyiniz ve haber yazısını okuyunuz.

1. Kızılay nedir? Ne gibi faaliyetlerde bulunur?

.....

.....

.....

.....

2. Aile bireylerinizden kan ya da kök hücre bağışında bulunan var mı? Söyleyiniz.

.....

.....

.....

.....

3. Toplumsal yardımlaşma ulusal birlik ve beraberliği sağlar. Bireyler kendilerini güvende hisseder. Toplumsal bilinç düzeyini artırabilmek için kan bağıışı ile ilgili siz de bir kampanya fikri geliştiriniz. Bu kampanyaya bir ad bulunuz ve aşağıya bulduğunuz adı yazınız.

.....

.....

.....

.....

Sincan Mehmet Akif Ersoy İlkokulundan
Kan Bağışına Destek

15/11/2017

Sincan Mehmet Akif Ersoy İlkokulu ve Türk Kızılayı işbirliği ile 29 Ekim-4 Kasım Kızılay Haftası münasebetiyle kan bağış organizasyonu gerçekleştirildi.

Kampanya günü Okul Müdürü Ömer Kılınç, gönüllü öğretmenlerimiz Serpil Yalınbaş ve Ayşegül Değirmenci öncülüğünde okul personeli ve velilerden 50 ünite kan bağışı alındı. Kan bağışı etkinliği esnasında okul öğrencilerine kan bağışı hakkında bilgilendirme semineri gerçekleştirildi.

Okul müdürü, öğretmenleri ve velilerine kan bağışına gösterdikleri ilgi ve duyarlılık için teşekkür ederiz.

Genel ağdan alınmıştır.

**Hayat
Kurtarmak
Senin
Kanında Var**

9. Etkinlik

Aşağıdaki paragrafların her birinde anlatım akışını bozan cümle vardır. Bu cümleyi bulunuz. Cümlelerin numarasını paragrafın önündeki kutucuğa yazınız.

..... (1) Kar kristallerinin çoğu altı köşelidir. (2) Bu kristallerin hepsinin farklı bir şekli vardır. (3) Bu şekiller, havanın sıcaklığına bağlı olarak değişir. (4) Kar, sıcak hava ile karşılaştığında çoğunlukla erir ve yağmura dönüşür. (5) Örneğin soğuk havalarda çubuk ve iğne şeklini alır, havanın çok soğuk olmadığı günlerde ise şekilleri daha karmaşık olur.

..... (1) Atatürk, bir ulus için canını hiçe sayıp bütün yaşamı boyunca mücadele etti. (2) 10 Kasım 1938'de Dolmabahçe Sarayı'nda öldü. (3) Okuduğu okullarda çalışkanlığı ile dikkat çekti. (4) O, en büyük eseri olan Türkiye Cumhuriyeti'ni bizlere armağan etti.

..... (1) Akılcılıkla bilim ve teknoloji arasında sıkı bir ilişki vardır. (2) Bunlar birbirinin bütünleyicisidir. (3) Bu değişme ve gelişmelere ayak uydurmak gerekir. (4) Akılcılığın olmadığı yerde bilim ve teknoloji den, bilim ve teknolojinin olmadığı yerde de akılcılıktan söz edilemez. (5) Olaylara akılcılıkla yaklaşmayan, bilim ve teknolojiye sırt çeviren toplumlar hiçbir zaman ilerleyemez.

..... (1) Atatürk'ün insan ve millet sevgisi, hepimiz için örnek olmalıdır. (2) Ağacı kesmeyip onun yerine köşkün yerini değiştirtmesi bunun en büyük kanıtıdır. (3) Onun sevgisi bencil bir sevgi değildir. (4) O, milletini sevdiği kadar, diğer insanları da içtenlikle seven, sayan bir önderdi. (5) Onun sevgisi evrenseldir. (6) O, hangi milletten olursa olsun, tüm insanların mutluluğunu isterdi.

Sonraki Metne Hazırlık

Sınıfınıza mektup örnekleri getiriniz.

Düşünelim - Tartışalım

1. Getirdiğiniz mektupları arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. Daha önce bir yakınınıza mektup yazdınız mı? Açıklayınız.

► Okuyucu okuma esnasında metne yönelik tahminlerde bulunur. Tahmin ederek okuma yöntemi esnasında “Bundan sonra ne olabilir?” gibi merak uyandırıcı sorular okuyucuya yöneltilir. Sizler de metni tahmin ederek okuma yöntemine göre okuyunuz. Numaralandırılmış yerlerde durarak birinci etkinlikteki soruları cevaplayınız.

AMERİKALI BİR ÇOCUKTAN MUSTAFA KEMAL'E MEKTUP VAR

Elmira, New York (Nivuyork)
28 Ekim 1923

Sayın Büyüğüm,

On yaşında Amerikalı bir çocuğum. ¹ Türkiye'de olup bitenlere ve oradaki yeni hükümete karşı büyük bir ilgi duymaktayım. Birkaç gün önce sizinle yapılmış ve buradaki gazetelerde yayımlanmış bir röportaj okudum.

Türkiye hakkında yazılan yazıları bir araya topluyorum. Bunlar arasında birçok makale ve sizin fotoğraflarınız bulunmaktadır.

Amerikalı bir çocuğa ² lütfen imzalı bir fotoğrafınızla küçük bir yazınızı gönderebilir misiniz? Bir gün Türkiye'ye gelmek istediğimdeyim.

³ Saygılarımla.

Curtis LAFRANCE (Körtis LÖFRANS)

Ankara, 27 Kasım 1923

Bay Curtis LAFRANCE,

⁴ Mektubunuzu aldım. Türk yurdu hakkındaki ilgi ve dikkatlerinize teşekkür ederim. İsteğiniz üzere bir fotoğrafımı gönderiyorum. ⁵ Amerika'nın zeki ve çalışkan çocuklarına biricik öğüdüm:

Türkler hakkındaki her işittiğine gerçek gözü ile bakmayıp kanılarını bilimsel temelli incelemelere dayandırmaya önem vermeleridir.

Başarılar ve mutluluklar dilerim.

Türkiye Cumhurbaşkanı
Gazi Mustafa Kemal

Hacı ANGI

1. Etkinlik

“Amerikalı Bir Çocuktan Atatürk’e Mektup Var” adlı metni okurken numaralandırılmış olan yerlerde durunuz ve aşağıdaki soruların cevaplarını tahmin ediniz.

1. On yaşındaki Amerikalı bir çocuk, Atatürk’e neden mektup yazmış olabilir?
2. Curtis Lafrance, Mustafa Kemal Atatürk’ten ne istemiş olabilir?
3. Atatürk, bunun üzerine nasıl bir cevap vermiş olabilir?
4. Atatürk, Curtis Lafrance’a nasıl bir cevap vermiş olabilir?
5. Atatürk’ün, Curtis Lafrance’a öğüdü ne olabilir?

2. Etkinlik

Okuduğunuz metinlerden hareketle aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Metinlerimizin veriliş amacı Atatürk’ün hangi özelliğini vurgulamak olabilir?

2. Atatürk Türkiye Cumhuriyeti’ne yaptığı katkılarla dünyaca tanınmış bir lider olmuştur. Atatürk’ün dünya liderleri arasında yer almasını sağlayan özellikleri nelerdir?

3. Atatürk’ün “Düşünceleri bilimsel temelli incelemelere dayandırmaya önem vermelidir.” sözüyle anlatmak istediği nedir?

3. Etkinlik

Aşağıdaki boşlukları doldurunuz.

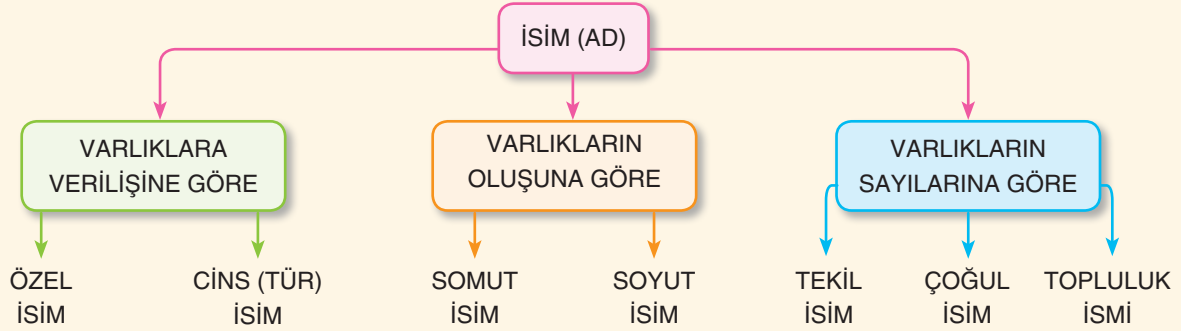
Okuduğunuz metnin türü nedir?

Okuduğunuz metinden hareketle bir metne denilmesi için metnin hangi özelliklere sahip olması gerekir? Metni inceleyerek bu özellikleri keşfediniz.

4. Etkinlik

Evrendeki tüm varlıkları ve kavramları karşılayan ve onları ifade etmemizi sağlayan sözcük türüne “isim” denir.

Aşağıda metinden alınmış olan bir bölüm bulunmaktadır.

Bu bölümdeki varlıklara ad olan kelimeleri yani isimleri bulunuz. Bulduğunuz isimleri ikinci kutucuğa yazınız. Daha sonra isimlerin metnin anlamına olan katkıları üzerine konuşunuz. İsimler olmasaydı varlıkları nasıl ifade ederdiniz? Söyleyiniz.

I

Mektubunuzu aldım. Türk yurdu hakkındaki ilgi ve dikkatlerinize teşekkür ederim. İsteğiniz üzere bir fotoğrafımı gönderiyorum. Amerika'nın zeki ve çalışkan çocuklarına biricik öğüdüm.

II

Bulmuş olduğunuz isimleri aşağıdaki başlıklara göre inceleyiniz.

İSİMLER	Varlıklara Verilişine Göre		Varlıkların Oluşuna Göre		Varlıkların Sayısına Göre		
	Özel	Cins	Somut	Soyut	Tekil	Çoğul	Topluluk

5. Etkinlik

Gelecek ders için genel ağıdan ya da yazılı kaynaklardan “Sosyal Medya Kullanımının Çocuklar Üzerindeki Olumlu ve Olumsuz Etkileri” konulu bir araştırma yapınız. Araştırmamızın sonunda bir sunum hazırlayınız.

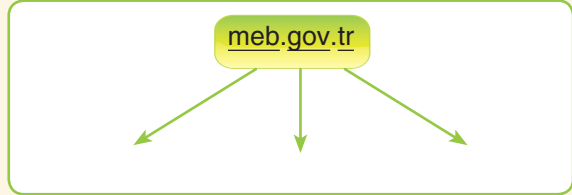

Araştırmanızı yaparken şunlara dikkat ediniz:

- ▶ Kullanıcıya bilgi aktaran kanal (genel ağ adresi, sosyal medya hesabı), kaynak belirtmelidir. Kaynağı belirtilmemiş bilgiye şüpheyle yaklaşılmalıdır.
- ▶ Elde edilen bilgiler üç farklı kaynaktan teyit edilmelidir.
- ▶ Bilgiyi aktaran genel ağ adresi kontrol edilmelidir. Alan adı uzantıları birçok genel ağ adresi için fikir verebilir.

Aşağıdaki uzantıların alan adlarını yanlarına yazınız.

.com:
.gov:
.org:
.edu:

Yaptığınız araştırmayı ve sunumu aşağıdaki forma göre değerlendiriniz.

	İyi	Orta	Az
1. Araştırmam için yeterli derecede hazırlık yaptım.			
2. Sunumumdaki görseller, dikkat çekiciydi.			
3. Sunum yaparken ses tonumu iyi ayarladım.			
4. Sunumumda beden dilimi etkili kullandım.			
5. Eksiklerim şunlardı:			
6. Bir dahaki sunumumda şunlara daha çok dikkat edeceğim:			

6. Etkinlik

Yandaki görsel üzerinde düşününüz. Bir tartışma konusu belirleyiniz.

Örneğin: Teknoloji yararlıdır.

Teknoloji zararlıdır.

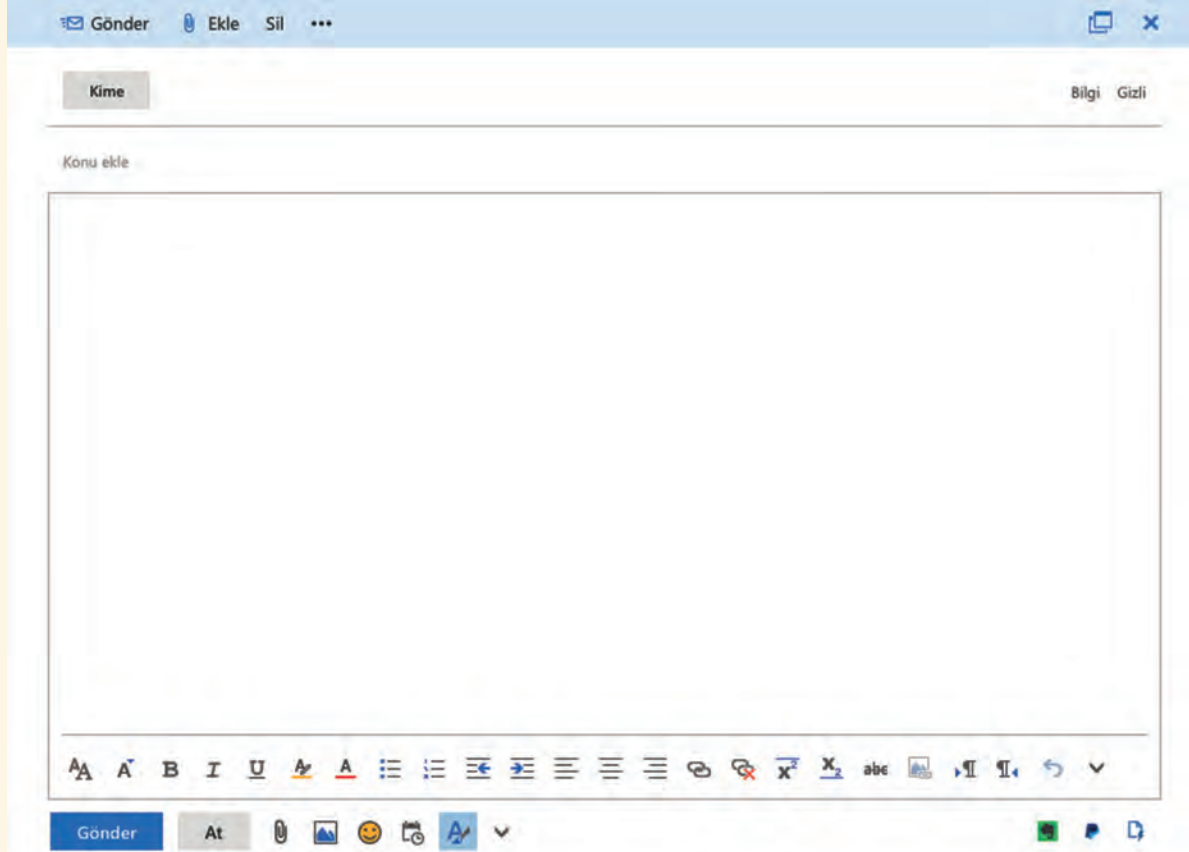
Tartışma grupları oluşturabilmek için istekli arkadaşlarınızdan üçer kişi seçiniz. Diğer arkadaşlarınız arasından da üç kişilik bir jüri belirleyiniz. Taraflara kendi düşüncelerini savunmaları için konuşma süreleri veriniz. Tartışma sonunda düşüncelerini en iyi savunan grubu tebrik ediniz.

7. Etkinlik

1923 yılında haberleşme için mektup kullanılıyormuş. Günümüzde ise teknolojinin gelişimi ile genel ağ hayatımıza girdi. Genel ağ aracılığı ile e-posta mektubun yerini aldı. Sizler de uzaktaki akrabalarınızdan birine e-posta gönderiniz.

8. Etkinlik

Mektup türünün özelliklerini dikkate alarak siz de Atatürk'e bir mektup yazınız. Mektubunuzu, yazım kurallarına uyarak oluşturmaya dikkat ediniz.

Sonraki Metne Hazırlık

Millî Mücadele şehitlerinden birinin hayatı hakkında araştırma yapınız.

Dinleme Metni

Düşünelim - Tartışalım

1. Aşağıdaki görsellerde gördüklerinizi anlatınız?
2. Bu kişilerin ve yerlerin ülkemiz için önemi nedir?
3. “Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır. Toprak, uğrunda ölen varsa vatandır.” dizeleri ile ne anlatılmak istenmektedir?

Çanakkale 57. Piyade Alayı
Şehitliği

Kara Fatma

Şerife Bacı

Nene Hatun

Mustafa Kemal Atatürk

Ömer Halisdemir

Fethi Sekin

Mehmetçiklerimiz

BU VATAN KİMİN (Orhan Şaik GÖKYAY)

➤ Şiiri dinleyiniz ve dinleme sırasında 2. etkinlikteki alanları uygun kelimelerle doldurunuz.

1. Etkinlik

a.

Şiirdeki anlamını bilmediğiniz kelimeleri bulup aşağıdaki I numaralı boşluğa, bu kelimelerin tahmin ettiğiniz anlamlarını II numaralı boşluğa yazınız.

I

1.
2.
3.
4.
5.

II

1.
2.
3.
4.
5.

b.

Bu kelimelerin anlamlarını sözlükten bularak yazınız.

1.
2.
3.
4.
5.

c.

Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

1.
2.
3.
4.
5.

2. Etkinlik

Boşlukları dinlediğiniz metne göre doldurunuz.

Bu vatan, kara bağrında
Sıradağlar gibi
Bir tarih, onun uğrunda
Kendini verenlerindir.

Tutuşup olan ocaklarından,
Şahlanıp ırmaklarından
Hudutlarında bayraklarından
..... ışıklar vuranlarındır.

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları dinlediğiniz şiire göre sözlü olarak ya da defterinize yazarak cevaplayınız.

1. Şair, şiiri hangi duygularla yazmıştır?
2. Şiirin teması nedir?
3. Şiirde kullanılan söz sanatları nelerdir? Örnekleyerek açıklayınız.
4. “Her taşı bir yakut olan bu vatan /Can verme sırrına erenlerindir” diyen şairin anlatmak istediği nedir? Şair, tarihteki hangi olaylara vurgu yapıyor olabilir?
5. Şair, “Ardına bakmadan yollara düşen” derken gidenlerin hangi özelliklerini vurgulamaktadır?

4. Etkinlik

Şiirden alınan aşağıdaki dörtlükleri uyak bakımından inceleyiniz.

Ardına bakmadan yollara düşen,
Şimşek gibi çakan, sel gibi coşan
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarındır.

İleri atılıp sellercesine,
Göğsünden vurulup tam ercesine,
Bir gül bahçesine girercesine,
Şu kara toprağa girenlerindir.

Uyak (Kafiye)

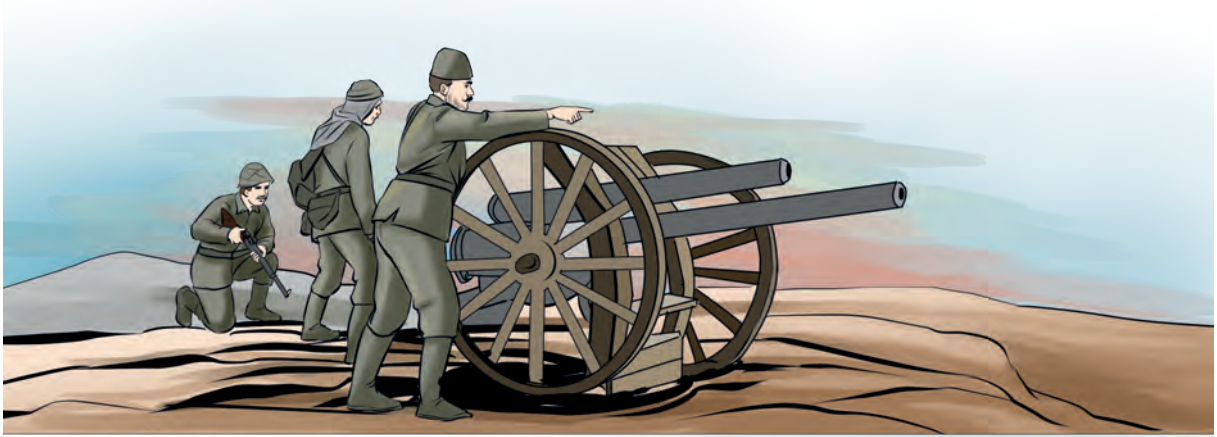
Mısra sonlarındaki yazılışları ve okunuşları aynı; anlamları ve görevleri farklı kelimelerin, eklerin benzerliğine uyak (kafiye) denir.

Serbest Okuma Metni

KÛT'ÛL AMÂRE

Kût'ül Amâre'de İngilizler sayıca fazlaydı. Gelişmiş silahları vardı. Cephane sıkıntıları yoktu. Hem nehirden hem karadan hem de havadan Türk birliklerine üstünlükleri vardı. Buna rağmen tarihlerindeki en büyük yenilgilerinden birisini almışlardı. Peki Türk ordusuna savaşı kazandıran ruh neydi?

Mükemmel Komutanlar:

(...) Kût'ül Amâre'de askerleri tarafından sevilen, zafere inanmış, şehit olmayı onur saymış komutanlar vardı. Onların sonuca etkileri inanılmazdı. Onlar, iki bacağından kurşun yemesine, ölüm riski olan hastalıklarına rağmen askerlerinin kumandasını bırakmayan, kendi hayatlarını hiçe sayan muhteşem, vatansever, ideal, örnek alınması gereken komutanlardı.

Adanmış Subaylar:

Üstten emir alan subaylar savaşın kazanılmasında, İngilizlerin perişan edilmesinde çok büyük öneme sahip. Olanakların kısıtlı olması, cephane azlığı, asker sayısının yetersizliği onları asla alıkoymadı. İnanılmaz bir direniş ile çelik gibi iradeleri ile zaferi Türk tarafına yazdırdı! Her bir subay, askerleri ile en ön safta savaştı. Yeri geldi, Dicle Nehri taşıdığı zaman kazma küreği alıp işe girdi. Yeri geldi, cephane sandıklarını taşıdı. Yeri geldi, top mermilerini kendisi topa yerleştirdi. Yeri geldi, askerlerini yağmur gibi yağın mermiler altında yüreklendirdi. (...)

Kahraman Mehmetçik:

Irak Cephesi'nde kahramanca çarpışan Mehmetçikler Anadolu'nun değişik yerlerinden gelmişti. Buranın ne coğrafyasına ne de iklimine alışıklardı. Ama söz konusu vatansa coğrafyanın ne önemi vardı? Söz konusu vatansa iklimin ne değeri vardı? Bu bayrağın dalgalandığı her yer vatan değil miydi? Hepsini elinden gelenin en iyisini yaptı. Sarsılmaz bir imanla dövüştü. İngilizleri perişan etti. Onlara adım attırmadı. Siperleri dar etti. (...) Vatan onlara minnettar.

Metin ÖZDAMARLAR
(Kısaltılmıştır.)

TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

AKILCILIK, BİLİMCİLİK, GERÇEKÇİLİK

Gerçeği aramak, gerçeğe yönelmek, gerçeği konuşmak Atatürk'ün yöntemi idi. Onun, "Biz daima gerçeği arayan ve onu buldukça, bulduğumuza inandıkça ifadeye cüret gösteren adamlar olmalıyız." sözü, bu yöntemi yansıtıyordu. Bu bakımdan Atatürkçülük akla değer verir, olaylara bilim gözüyle bakar, gerçeği kavramaya çalışır. Hayal gücü ile sorunlara yaklaşmak, ön yargılarla hareket etmek, Atatürkçü düşünce ile bağdaşmaz. Atatürk'e göre, "Akıl ve mantığın çözemediği sorun yoktur. Her işin esas hedefine kısa ve kestirme yoldan ulaşmak arzu edilir olmakla beraber, yolun makul, mantıkî ve özellikle bilimsel olması şarttır."

Atatürk'ün gerçekçiliği de akla, mantığa ve bilime verdiği önemden kaynaklanmaktadır. Çünkü akıl, mantık ve bilim, devlet yönetiminde ve toplum yaşamında dogmalardan kurtularak gerçekçi olmamızı sağlar.

Genel ağdan alınmıştır.

A. İlk 6 soruyu metne göre cevaplayınız.

1. Atatürk'e göre sorunları çözme yolları nelerdir?

.....

.....

2. Akıl, mantık ve bilimin toplumsal yaşamda sağladığı yarar nedir?

.....

.....

3. Atatürk'ün gerçekçiliği neye dayanmaktadır?

.....

.....

4. Akıl ve bilimin devlet yönetimindeki rolü nedir?

.....

.....

5. Okuduğunuz metne bizim vereceğiniz başlık ne olurdu? Yazınız.

.....

.....

6. Okuduğunuz metnin konusu ve ana düşüncesi nedir?

.....

.....

B.

1. “Kalmak” sözcüğünün bulunduğu cümlelerden hareketle sözcüğün hangi anlamlarda kullanıldığını yazınız.

- Çocuğunu sıkı sıkı kucakladı ve öylece kaldı.
- Elimizde bir ton kömür kaldı.
- Bu otelde bir gün daha kalamam.
- O aileden bir bu çocuk kaldı.
- Et, masanın üzerinde fazla kalınca bozulmuş.
- Oda duman içinde kaldı.

2. Aşağıdaki cümlelerde “mi” ekinin cümleye kattığı anlamı yazınız. Siz de cümleye aynı anlamı katacak şekilde kullanınız.

- a. Savaş başladı mı huzur mutluluk gider.
.....
- b. Yarın Anıtkabir’e geliyor musun?
.....
- c. Siz de bizimle beraber gelecek misiniz?
.....
- d. Lezzetli mi lezzetli bir yemek yedik.
.....
- e. Ağır mı ağır bir çanta taşıdık.
.....
- f. Çalıştın mı doğaya evrene karışırçasına çalışacaksın.
.....

3. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi iyelik eki almamıştır?

- ☐ Yolumuz epey uzun.
- ☐ Amcası ona hediye almış.
- ☐ Evi okula çok yakınmış.
- ☐ Çantayı masaya bıraktım.

C. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Dedemin yirmi baş koyunu vardı.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “baş” sözcüğü yukarıdaki cümleye kattığı anlamda kullanılmıştır?

- A) Dersin başında öğretmenimiz rahatsızlandı.
- B) Başındaki şapkayı çekip aldı.
- C) Merdivenin başında çeşme vardı.
- D) Çiftlikte sekiz baş hayvan hastalandı.

2. Aşağıdaki cümlede yer alan altı çizili kelimelerden hangisinde iyelik eki kullanılmamıştır?

- A) Çocuğu çok çalışkandı.
- B) Yüreği çok temizdi.
- C) Evi dün gece boyamışlar.
- D) Söyledikleri onun kültürlü olduğunu gösteriyordu.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “mi” cümleye “pekiştirme” anlamı katmıştır?

- A) Çanakkale’ye mi gidiyorsun?
- B) Şehitler ölür mü sanıyorsun?
- C) Cesur mu cesur bir askerdir Mehmetçik.
- D) Kalbimizden gelen sözü dinledik mi asla yalan söylemeyiz.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisindeki tüm kelimeler isimdir?

- A) Türk kadını, kahramandır.
- B) Savaş barışın yaptıklarını yıkar gider.
- C) Barış oldukça huzur da olacaktır.
- D) Şaşkınlıktan dili tutuldu.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde topluluk adı vardır?

- A) Çoban, sürüyü otlatmaya götürdü.
- B) Arkadaşlarım bize geldi.
- C) Tören alanında toplandık.
- D) Atatürk’ün izinde hep ileriye yürüyoruz.

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

3. TEMA

HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

METİNLER

- › ŞİMARIK FİL
- › KÜÇÜK PRENS
- › ADİL ÜLKE
- › İNSAN HAKLARI (DİNLEME METNİ)
- › KARDEŞİM (SERBEST OKUMA METNİ)

Düşünelim - Tartışalım

1. “Bencillik” sizce ne anlama gelmektedir?
2. Yaşadığınız toplumda hangi hak ve özgürlüklere sahipsiniz?
3. “Birlikten kuvvet doğar.” atasözünün anlamı nedir?

ŞİMARIK FİL

Bir varmış bir yokmuş. Kocaman bir orman varmış. Bu ormanda ağaçlar, çiçekler ve hayvanlar bir arada yaşarlarmış.

Bu ormanda bir de yavru fil varmış. Henüz küçük olmasına rağmen arkadaşı fareden, tavşandan, aslandan, zebradan çok büyükmüş. Gün geçtikçe bütün yavru hayvanlar büyüymüş. Ama küçük fil her zaman onlardan çok kocamanmış. Bu yüzden kendini çok beğenmeye başlamış. (...) “*Ben herkesten büyüğüm!*” diye böbürleniyormuş. Büyük olduğu için de kendisini herkesten güçlü, herkesten akıllı ve üstün görüyormuş.

Bir gün, “*Kimse benim içtiğim yerden su içemez!*” diye bağırmış. “*Bu göl benim gölüm! Herkes kendine başka bir göl bulsun!*”

O güne kadar su içmek için o gölü kullanmayan hayvanlar bu sözlere hiç aldırmamışlar. Ama o gölden su içenler bu işe çok şaşırmışlar. Şaşırmışlar ama ne yapsınlar? Bir fil ile tek başlarına tartışamazlarmış ki! Fil onları hortumuyla bir fırlatışta öte yana atabilirmiş.

Çaresiz, onlar da su içmek için kendi göllerini bırakıp başka göl aramışlar. (...)

Fil bakmış, herkes onun dediğini yapıyor. “*Tabii, benden çok korktular.*” diye düşünmüş. “*Ben çok korkuncum. Bu ormanda ben ne dersem o olur!*”

Başka bir gün, “*Gölün çevresindeki bütün ağaçlar benim!*” diye bağırmış. “*Benim ağaçlarımda kimse oturamaz, yapraklarını yiyemez, yuva kuramaz! Herkes başka ağaca gitsin!*”

Göl kıyısındaki ağaçlarda yaşamayan hayvanlar bu sözlere hiç aldırmamışlar. Kıyıdaki ağaçların dallarında yuva yapmış olan kuşlar, ağaç kovuklarında oturan sincaplar, kabukların arasında yaşayan tırtıllar, böcekler, kelebekler ne yapsınlar? File tek başlarına nasıl karşı gelsinler? Fil onları bir adımda ezebilirmiş. Hemen evlerini başka ağaçlara taşımışlar. (...)

Fil iyice şıarmış. “*Bu orman benim!*” diye gürlemiş bir gün. “*Herkes başka ormana gitsin. Bütün bu ağaçlar, bu meyveler, bütün bu çiçekler, topraklar... Hepsi, hepsi benim!*”

Hayvanlar çok şaşırmışlar. Şimdi ne yapsınlar? Fil ile hiçbir başa çıkamazmış ki! Fil çok güçlüymüş. Hepsini birer birer yere serermiş. Çaresiz, evlerini toplayıp ormandan ayrılmışlar.

Kendilerine yeni bir ev bulmuşlar. Ama hiçbir yeni evinden memnun değilmiş. Herkes kendi eski evini ve ormanını özliyormuş. (...)

Bir gün bütün hayvanlar toplanmış. “Ne yapsak, ne etsek de eski evimize, ormanımıza dönsek?” diye çare arıyorlarmış. Biri demiş ki: “Zürafayı gönderelim. Onun boyu filden uzun. Belki fili korkutabilir.” “Olur mu hiç öyle şey?” demiş başka biri. “Asıl aslanı göndermeliyiz. Onun sesi filinkinden korkunç. Fili korkutup kaçırabilir.” “Saçmalamayın!” demiş bir diğeri. “En doğrusu gergedanı göndermek. O, filden güçlüdür. Bir vuruşta fili yere serebilir.” (...)

Hayvanlar aralarında tartışırken birden çok yakınlarından bir gülme sesi gelmiş kulaklarına. Bir de bakmışlar ki bir çocuk! Kayanın ardına gizlenmiş, onları izlerken katıla katıla gülüyor. “Neden gülüyorsunuz?” diye sormuşlar çocuğa. “Siz hep kendinizi file karşı tek başına düşünüyorsunuz.” demiş çocuk. “Bakın, şimdi bile aranızdan birini seçip göndermek için tartışıyorsunuz oysa hepiniz birlikte, filden yüzlerce kez güçlü değil misiniz?”

Hayvanlar çok utanmış. Çocuk haklıymış. Birlik olmak yerine, kendi çıkarlarına dokunmadığı sürece filin istediği şımarıklığı yapmasına göz yummamışlar mıydı? (...)

Bütün hayvanlar el ele verip eski ormanlarına doğru yürümeye başlamışlar. Fil onları görünce korkup şımarıklıktan vazgeçer mi dersiniz? Evet mi? Evet, gerçekten de şımarıklıktan hemen vazgeçmiş. Hayvanlar evlerine dönmüşler. O günden sonra hep beraber mutlu mutlu yaşamışlar.

Aytül AKAL
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Metinde kullanılan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Daha sonra bu kelimelerin anlamlarını sözlükten bularak yazınız. Kelimeleri birer cümle içinde kullanınız.

	Tahminim	Sözlük anlamı
kovuk		
çıkar		
üstün		

Cümlelerim

.....
.....
.....

2. Etkinlik

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Şımarık fil neden kendisini herkesten akıllı ve üstün görmektedir?

.....

2. Ormandaki hayvanlar evlerini niçin terk etmek zorunda kalmışlar?

.....

3. Şımarık filin ormandaki gücü neden giderek artmıştır?

.....

4. Ormandaki diğer hayvanlar evlerine geri dönebilmek için ne gibi çareler düşünmüşlerdir?

.....

3. Etkinlik

Okuduğunuz metnin hikâye haritasını belirleyip aşağıdaki uygun yerlere yazınız.

Konu:

Olayın Geçtiği Zaman:

ŞİMARIK FİL

Olayın Geçtiği Yer:

Ana Düşünce:

4. Etkinlik

Hayvanların ormanda yaşadığı sorun nedir? Bu sorunun çözümü için neler önerebilirsiniz?

5. Etkinlik

Aşağıdaki tabloyu altı çizili kelimelerle ilgili verilen bilgilere göre işaretleyiniz.

		Doğru	Yanlış
<u>Beyaz</u> elbiseler bu yıl moda oldu.	Çoğul bir isimdir.		
Balkonumuza <u>minicik</u> bir kuş konmuştu.	Bir adın önüne gelerek onun biçimsel özelliğini vurgulamıştır.		
Annem bana kırtasiyeden <u>resim</u> defteri almış.	Soyut bir isimdir.		
Kardeşim serüven <u>romanlarını</u> okumayı tercih eder.	Topluluk ismidir.		
Bahçedeki <u>kırık</u> masayı yenisiyle değiştirdik.	Bir adın önüne gelerek onun durumunu belirtmiştir.		

6. Etkinlik

Bazen tek bir isim bir varlığı anlatmaya yetmez. O varlığı, ait olduğu varlıkla ya da ayırt edici bir özelliğiyle birlikte söylemeye ihtiyaç duyarız. Bu ihtiyaç sonucunda ortaya tamlamalar çıkar. Türkçede sıfat ve isim tamlaması olmak üzere iki tür tamlama vardır.

İsim + isim = isim tamlaması → kalemin kapağı
isim + isim

sıfat + isim = Sıfat tamlaması → Yeşil kapak
sıfat + isim

Bana **kalemin kapağını** verir misin?

a. Aşağıda metinden alınmış ve eksik bırakılmış olan cümleler vardır. Bu cümlelerde eksik olan kelimeleri okuduğunuz metinden bulunuz ve isim tamlamalarını oluşturunuz. Cümlelerin anlamlarında bir değişiklik oldu mu? Sınıf arkadaşlarınız ve öğretmeninizle düşüncelerinizi paylaşınız.

- çevresindeki bütün ağaçlar benim.
- kıyısındaki ağaçlarda yaşamayan hayvanlar bu sözlere hiç aldırmamışlar.
- Hayvanlar aralarında tartışırken birden çok yakınlarından bir sesi gelmiş kulaklarına.

b. Siz de isim tamlaması oluşturunuz ve öğrendiklerinizi uygulayınız.

Aşağıdaki görsellerden yararlanarak isim tamlamaları oluşturunuz, oluşturduğunuz tamlamayı ilgili görselin altına yazınız.

Eksik bırakılmış isim tamlamalarını tamamlayınız.

Çocuk - kapısı - telefonu - resim - hakları - filin

- İnsan
- bahçesi
- çerçevesi
- Cep
- şımarıklığı

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde yer alan kelimelerden adların niteliğini (renk, durum, biçim) bildiren sıfatları bulup altlarını çiziniz.

- Ailemin yanında geçirdiğim uzun tatilleri özledim.
- Çalışkan insanlar her zaman başarılı olur.
- Önemli satırların altını kırmızı kalemle çiz.
- İlker bugün kendine lacivert bir ceket almış.
- Güler yüzlü insanlar etraflarına neşe saçar.

8. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde yer alan sıfat tamlamalarını bulup kutucuklara yazınız.

Odadaki dikdörtgen sehpayı salona alalım.

.....

Yazar, öyküsünde uzun cümleler kullanmış.

.....

Masmavi bir gökyüzüyle uyandım bu sabah.

.....

Çocuk, sarı topun arkasından koşuyordu.

.....

Tatlı yiyeceklerin fazla tüketilmesi zararlıdır.

.....

9. Etkinlik

Masaldaki bazı cümlelerin yazı karakterlerinin farklı olmasının nedenini yazınız.

.....

.....

.....

.....

10. Etkinlik

Şımarık Fil fablından çıkarımlarınızı, beden dilinizi etkili ve cümle geçişlerinizde uygun bağlaçlar kullanarak sınıf arkadaşlarınıza anlatınız.

11. Etkinlik

11. Etkinlik Aşağıdaki yönergeyi dikkate alarak bir fabl yazınız.

- Serim, düğüm, çözüm bölümlerine dikkat ediniz.
- Olayları oluş sırasına göre yazınız.
- Olaylar arasında neden-sonuç bağı kurunuz.
- Açık ve anlaşılır bir dil kullanınız.
- Yazım ve noktalama kurallarına dikkat ediniz.
- Fablın konu ve ana düşüncesine uygun bir başlık bulunuz.

Benim Başlığım

This image shows a single sheet of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary-ruled notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Sonraki Metne Hazırlık

Küçük Prens romanının konusunu öğreniniz.

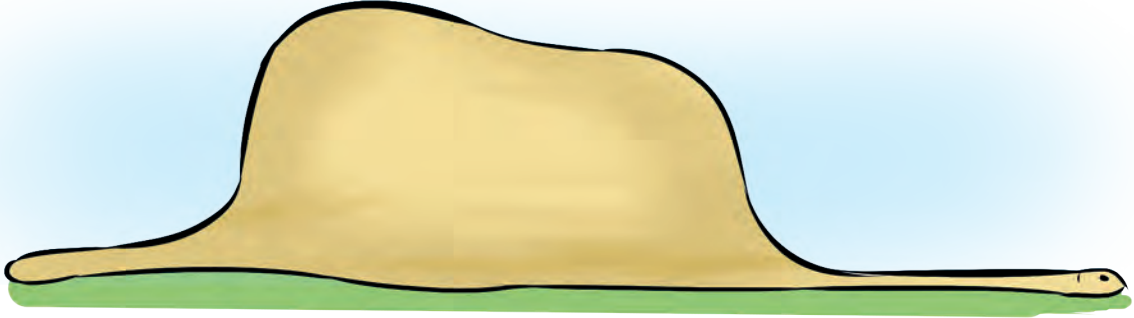
Düşünelim - Tartışalım

1. Kibir nedir?
2. Etrafınızda kibirli insanlar var mı?
3. “Kendini yargılamak” sözünden ne anlıyorsunuz?

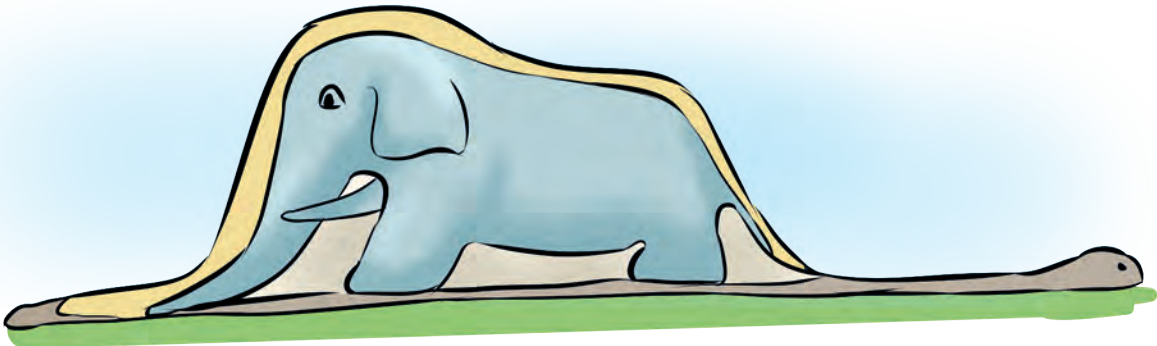
➤ Metninizi tartışarak okuma tekniğine uygun olarak okuyunuz. Bu amaçla metin içinde farklı yazılmış olan bölümlerde duraklayarak düşüncelerinizi paylaşınız.

KÜÇÜK PRENS

Antoine de Saint-Exupéry (Antuan dö Sent-Eksüperi), altı yaşındayken ilk çağın ormanlarını anlatan “Gerçek Öyküler” adlı bir kitapta çok güzel bir resim görür. Bu resimde bir boa yılanı, avını yutmak üzereyken resmedilmiştir. Kitapta şunlar yazmaktadır: “Boa yılanı avını çiğnemedi, bütün olarak yutar ve avı hareket edemez hâle gelir. Sonra da onu sindirebilmek için altı ay boyunca uyur.” Bu orman mace-raları üzerinde uzun uzun düşünen Antoine de Saint-Exupéry, sonra renkli bir kalemle ilk resmini yapar. Bir numaralı resim işte şöyle bir şeydir:

Şaheserini büyüklere gösteren yazar, onlara resimden korkup korkmadıklarını sorar. Ama onlar, “Bir şapkadan niye korkalım ki?” derler. Anlaşılamadığını düşünen yazar, bu kez boa yılanının midesindeki fili açık seçik gösteren bir resim çizer. Çünkü ona göre büyüklere hep açıklama yapmak gerekmektedir. İkinci resmi ise şöyle bir şeydir:

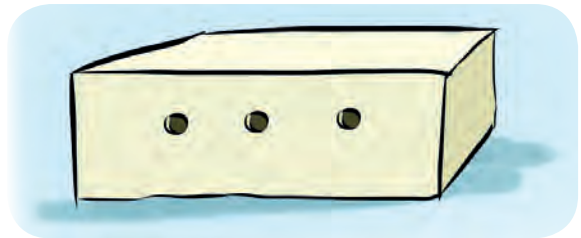
Bu kez de resmi gören büyükler yazara, resim yapmayı bırakıp coğrafya, tarih, aritmetik ve gramerle ilgilenmesini tavsiye ederler. Böylece Antoine de Saint-Exupéry, altı yaşındayken resim yapmayı bırakır ve yaşadıklarını şu şekilde anlatır: “Resimlerimin başarısız olması beni hayal kırıklığına uğratmıştı. Bu yüzden başka bir meslek seçmek zorunda kalıp pilot oldum. Dünyanın neredeyse her yerine uçtum. Ne zaman yeterince zeki olduğumu düşündüğüm biriyle karşılaşsam ona hemen bir numaralı resmimi gösterdim. Maalesef, resmi gösterdiğim herkes bana, bunun bir şapka olduğunu söyledi.

(...)

Çevremde gerçek sohbetler yapabileceğim hiç kimse olmadan yaşadım. Ta ki altı yıl önce Sahra Çölü’nde uçağım kaza yapıncaya dek... Motorum arızalanmıştı. Onu tamir etmek zorundaydım. Bu güçtü fakat sonunda başaracağımı umuyordum. Yanımda bir hafta yetecek kadar su vardı. Çöldeki ilk gecemi, kumların üzerinde uyuyarak geçirdim. Çünkü buraya en yakın yerleşim yeri bin altı yüz kilometre uzaktaydı. Güneş doğarken cılız, tuhaf bir sesin “Lütfen bana bir koyun resmi çizin.” dediğini duydum. Gözlerimi ovuşturdum ve dikkatle etrafıma baktım. Şaşılacak derecede küçük bir erkek çocuğu gözlerini dikmiş, bana bakıyordu. Yandaki bu resmi sonradan yaptım. Onun çizebildiğim en iyi resmiydi.

En yakın yerleşim yerine bin altı yüz km uzaklıktaydım ve bu küçük delikanlı hiç de kaybolmuş gibi görünmüyordu. Şaşkınlığımı üzerimden attıktan sonra ona, “Peki ama burada ne yapıyorsun?” dedim. Sorumu yumuşak bir sesle yanıtladı: “Lütfen bana bir koyun çizin.” Ona, resim çizmeyi bilmediğimi söyledim. Bana bunun bir öneminin olmadığını söyledi. Daha önce hiç koyun resmi çizmemiş olduğum için ona boa yılanının dıştan görünüşünü temsil eden ilk resmimi çizdim. Duyduğum şey beni hayretler içinde bıraktı: “Hayır! Ben fil yutmuş bir boa yılanı istemiyorum. Boa yılanı çok tehlikeli bir hayvandır, fil ise hantaldır. Benim yaşadığım yerde her şey çok küçük. Bana bir koyun lazım. Bana bir koyun resmi çizin.” Çizdiğim resimlerin hiçbirini beğenmedi. Ben de ona bir kutu resmi çizdim. Sonra da bu resmi ona açıkladım: “Bu sadece bir kutu. İstedğin koyun kutunun içinde.” Ama küçük adamın gözlerinin parladığını görünce çok şaşırdım. “Evet, ben de tam böyle bir şey istiyordum.” İşte Küçük Prens’le böyle tanıştım.

Onun nereden geldiğini öğrenmem oldukça uzun sürdü. Bana sürekli sorular soruyordu. Neyse ki tüm sorularının cevaplarını biliyordum. Örneğin, uçağını ilk gördüğünde “Şu nesne de nedir?” diye sormuştu. “O, bir nesne değil, benim uçağım. Gökyüzünde uçar.” Bunun üzerine “Ne? Yani gökten mi düştün?” diye haykırdı. Ona “Evet.” dediğimde “O hâlde sen de gökyüzünden geliyorsun.” dedi ve hangi gezegenden geldiğini sordu. Bir şey yakaladığımı anlayarak onu sorguya çektim. “Yani sen başka bir gezegenden mi geldin?” sorumu, başını kibarca sallayarak yanıtladı.

Orada geçirdiğim her gün, Küçük Prens’in gezegeni, oradan ayrılışı, yolculuğu hakkında yeni şeyler öğrendim. Mesela beşinci gün, yaşamıyla ilgili yeni bir sırrı daha keşfettim. Bu yine çizdiğim koyun sayesinde olmuştu. “Koyunlar çalılar yiyorlar, peki çiçekleri de yerler mi?” diye sordu. “Önlerine gelen her şeyi yerler.” dedim. “Dikenli çiçekleri de mi?” “Evet, dikenli çiçekleri de.”

Meğer Küçük dostumun gezegeninde, eşsiz güzelliğinin farkında olan bir çiçeği varmış. Bu kibirli bir çiçekmiş ve sürekli olarak Küçük Prens’ten bir şeyler isteyerek ona eziyet ediyormuş. Çiçeğin eziyetlerinden yorulan Küçük Prens, gezegenini terk etmeye karar vermiş ve oradan kaçabilmek için sanırım vahşi kuşların göç etmelerinden faydalanmış.

Küçük Prens, gezegeninden ayrıldıktan sonra kendisini komşu asteroitlerin arasında bulmuştu. Bu asteroitlerin numaraları 325, 326, 327, 328, 329 ve 330’dü. Kendisine bir meşgale bulabilmek ve bilgisini artırmak için sırayla onları ziyaret etmeye karar vermişti. İlk asteroitte bir kral yaşıyordu. Mor kumaştan yapılmış giysisiyle tahtında otururken oldukça haşmetli görünüyordu. Küçük Prens’i görünce, “Ah, işte halkımın bir üyesi!” dedi. “Beni daha önce hiç görmediği hâlde kim olduğumu nereden bilebiliyor?” diye düşündü Küçük Prens. “Biraz daha yakına gel de seni iyice göreyim.” dedi kral. Nihayet emir verecek birini bulduğu için oldukça kibirlenmişti. Küçük Prens, oturabileceği bir sandalye bulmak için çevresine bakındı ama kralın kürkü bütün gezegeni kaplamıştı. Bu yüzden ayakta kaldı ve yorgun olduğu için de esnedi. “Kralın karşısında esnemek görgü kurallarına aykırıdır, esnemeni yasaklıyorum!” dedi kral. “Ama buna engel olamıyorum.” dedi Küçük Prens şaşkınlıkla.

“Uzun bir yoldan geldim ve hiç uyumadım.” “O hâlde esnemeni emrediyorum!” dedi kral. “Yıllardır esneyen birini görmedim. İnsanların nasıl esnediğini merak ediyorum. Haydi şimdi yeniden esne. Bu bir emirdir!” Küçük Prens kıpkırmızı olmuştu. “Beni korkutuyorsunuz. Artık esneyebileceğimi sanmıyorum.” dedi. Kral bu sözlere kızdı ve kızgınlıktan öksürmeye başladı. Emirlerine karşı gelinmesine hiç tahammülü olmasa da iyi bir kraldı. Bu yüzden de emir verirken insafı davranıyordu. **“Bir generale martıya dönüşmesini emredersem ve general bu emre uymazsa suç onun değildir. İmkânsız bir şeyi yapmasını istediğim için, suç benimdir.”** dedi.

Biraz utanarak “Oturabilir miyim?” dedi Küçük Prens. Kürkünün eteklerini haşmetle toparlayan kral, “Oturmanı emrediyorum!” dedi. Ama gezegen bomboştu. Bu kral kimi yönetiyordu? Küçük Prens şaşkıncı. “Efendim, lütfen size bir soru sormama izin verin.” dedi. “Sorunu sormanı emrediyorum!” dedi kral çabucak. “Efendim, burada kimi yönetiyorsunuz acaba?” “Her şeyi!” “Her şeyi mi?” Kral, eliyle kendi gezegenini, diğer gezegenleri ve yıldızları işaret etti. “Hepsini mi?” diye sordu Küçük Prens. “Hepsini!” Anlaşılan kendisi evrensel bir kraldı. “Peki yıldızlar emirlerinize boyun eğiyor mu?” “Elbette. Emirlerimi derhâl uygularlar.”

Bu güç karşısında şaşırان Küçük Prens, cesaretini toplayarak kraldan bir ricada bulundu, “Gün batımını izlemek isterdim. Lütfen bana bu iyiliği yapın. Güneşe batmasını emredin.”

“Eğer bir generale kelebek gibi çiçekten çiçeğe uçmasını ya da bir trajedi yazmasını veya kendisini bir martıya dönüştürmesini emretseydim ve general emrime uymasaydı, suç kimin olurdu?” “Sizin.” **“Kesinlikle. Emirler, yerine getirilebilir şeyler olmalıdır. Otorite, her şeyden önce sağduyuya dayanmalıdır. Ben, emirlerime uyulmasını isterim. Buna hakkım var çünkü mantıklı emirler veririm.”**

“Gün batımı ne olacak?” diye sordu Küçük Prens. “Gün batımını izleyeceksin, bu emri vereceğim. Ama bilimsel yönetmeliklere göre, koşulların uygun olacağı zamanı beklemek zorundayım.” “Peki bu ne zaman olacak?” “Hımm. Yaklaşık sekize yirmi kala civarında. Sen de emirlerime nasıl uyulduğunu görmüş olacaksın.”

Esnedi Küçük Prens. Gün batımını beklemek zorunda kaldığı için canı sıkılmıştı. “Burada yapacak bir şeyim yok. Bu yüzden yoluma devam edeceğim.” Emredebileceği birini bulmuşken kaçırmak istemeyen kral, Küçük Prens’e eğer gitmezse onu adaletten sorumlu tutacağını söyledi.

Küçük Prens “Ama burada yargılayacak hiç kimse yok ki!” dedi. Kral: “Bunu henüz bilmiyoruz. Krallığı tam olarak gezmedim. Yaşlı olduğum için yürümek beni yoruyor. Arabaya binmek istesem burada araba için yer yok.”

“Ama ben gezegende hiç kimse olmadığını biliyorum.” dedi Küçük Prens. Bir yandan da emin olmak için başını eğip gezegenin diğer tarafına göz attı. “O hâlde sen de kendini yargıla.” dedi kral ve ekledi: **“Kendini yargılamak, diğer insanları yargılamaktan çok daha zordur. Kendini gerektiği gibi yargılayabilirsen çok adilsin demektir.”**

“Eğer kendimi yargılayacaksam bunu her yerde yapabilirim.” dedi Küçük Prens, “Burada kalmama gerek yok.” Kral ne dediyse de Küçük Prens’i ikna edemedi. Küçük Prens gitmekte kararlıydı.

Gittiği tüm gezegenlerde birbirinden çok farklı kişilerle karşılaşan Küçük Prens, sonuncu gezegende buluşlarını kaybeden bir kâşife rastladı. Kâşif, ona dünyaya gitmesini söyledi. Böylece prensin gittiği yedinci gezegen dünya oldu. Dünyada bir tilkiyi evcilleştirdi ve tilki ona şu sırrı verdi: **“İşte sırrım, çok basit: En iyi, yüreğiyle görebilir insan. Gözler, asıl görülmesi gerekeni göremez.”**

Antoine de Saint-Exupéry

(Çeviren: Tomris Uyar, Cemal Süreya- Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Metinde anlamını bilmediğiniz kelimelerin anlamlarını sözlükten bularak yazınız.

Kelime

Anlamı

2. Etkinlik

Metnin olay örgüsünden hareketle aşağıdaki şemayı tamamlayınız.

Başlangıç →

Pilot olan yazarın uçağı Sahra
Çölü'nde kaza yapar.

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız. Cevaplarınızı defterinize yazınız.

1. Metnin kahramanları kimlerdir?
2. Metnin anlatıcısı kimdir ve kendini ne zamana dek yalnız hissetmiştir?
3. Metinde anlatılanlar ne zaman gerçekleşmiştir?
4. Yaptığınız resimler beğenilmeseydi resim yapmaktan vazgeçer miydiniz? Açıklayınız.
5. Küçük Prens nasıl biridir?
6. Küçük Prens, yaşadığı gezegeni neden terk etmiştir?
7. Kral nasıl biridir? Küçük Prens'in yerinde olsaydınız krala nasıl bir tepki verirdiniz?
8. Kral "Kendini yargılamak, diğer insanları yargılamaktan çok daha zordur. Kendini gerektiği gibi yargılayabilirsen çok adilsin demektir." cümlesiyle ne anlatmak istemiştir?
9. Tilkinin Küçük Prens'e verdiği sır nedir? Tilki bu sırrıyla ne anlatmak istemiştir?

4. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri tamamlayınız.

1. Metni okurken en çokdan etkilendim.
2. Bence metindeki en anlamlı bölümnın anlatıldığı bölümdü.
3. Bana göre adil olmaktır.
4. Adil insanlar, davranır.
5. Haksızlığa uğradığım zaman kendimi hisseder ve bana haksızlık yapan kişi ya da kişilere davranırım.
6. Birine haksızlık ettiğimi anladığımda,
7. Bulduğum bir ortamda başkasına haksızlık yapıldığını görürsem

5. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde adı belirten sıfatları bulup birer cümlede kullanınız.

- Çınar, bu soruyu senden önce çözdü.
- Şu kalem senin değil mi?
- Çocukluğum o mahallede geçmişti.
- Birkaç arkadaşımız bizimle gelmekten vazgeçti.
- Şairin bazı şiirleri vatan sevgisini anlatıyor.
- Sınıfımızın tüm öğrencileri ödevlerini yapmış.

Benim cümlelerim

-
-
-
-
-
-

6. Etkinlik

a. Aşağıdaki cümlelerde yer alan sıfatları bulup altlarını çiziniz.

- Aradığın bilgileri bu kitapta bulabilirsin.
- Biz o yıllarda Çeşme'de yaşıyorduk.
- Sana az önce şu dosyayı bıraktılar.
- İşten çıkınca ilerideki kafede buluşalım.

b. Sıfatları kullandığınız cümleler yazınız.

-
-
-
-

Aşağıdaki görselleri inceleyerek vermek istedikleri ortak iletiyle ilgili bir metin yazınız.

[illegible]

Düşünelim - Tartışalım

1. Adalet ne demektir?
2. Adaletin toplum hayatındaki önemi nedir?
3. Hür yaşamak, ne anlama gelmektedir?

► Metni sessiz okuma yöntemiyle okuyunuz.

ADİL ÜLKE

Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u aldıktan sonra Bizans zamanında hapsedilen tüm tutukluları serbest bırakır. Ancak iki tutuklu, o dönemde adaletsiz bir yönetim gördükleri için hapisten çıkmak istemez. Bunu duyan Fatih onlara şöyle der:

– Size bir önerim var. Önce ülkemizin mahkemelerini gezin. Eğer en ufak bir haksızlıkla karşılaşarsanız bunu bana bildirin. Sonra da istediğiniz gibi yaşayın.

Bu öneri Bizanslıların hoşuna gider ve hemen yola çıkarlar. İlk önce Bursa'ya gidip bir davaya katılırlar. Yaşlı bir çiftçi, hâkime başından geçenleri anlatmaktadır:

– Hâkim Bey, geçenlerde bu köylüden bir at almıştım. Bana sağlam diye sattığı at akşam hastalandı. Ertesi gün hemen size başvurdum ancak yerinizde yoktunuz. Çaresiz eve döndüm ve o gece at ölüverdi. Bu köylüden şikâyetçiyim.

Hâkim, derin derin düşünür ve sonunda kararını açıklar:

– Ey çiftçi, ben eğer dün burada olsaydım sana sağlam diye satılan atı sahibine geri verip paranı alabilirdim. Ne var ki yerimde yoktum. Bu nedenle atının parasını sana ben ödeyeceğim.

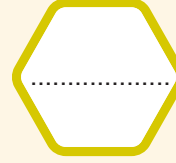
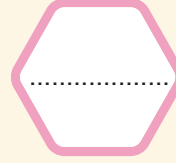
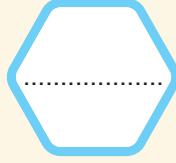
İki Bizanslı, hâkimin kararı karşısında çok şaşırır. Bundan sonra gittikleri her yerde benzer durumlarla karşılaşır. Sonra da Fatih Sultan Mehmet Han'ın yanına gidip böylesi adaletli bir ülkede hür yaşamaktan mutlu olacaklarını ona bildirirler.

Nuray TÜRKYILMAZ

1. Etkinlik

Metindeki anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıdaki peteklere yazınız.

Bu kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizi aşağıya yazınız.

Bu kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup aşağıya yazınız.

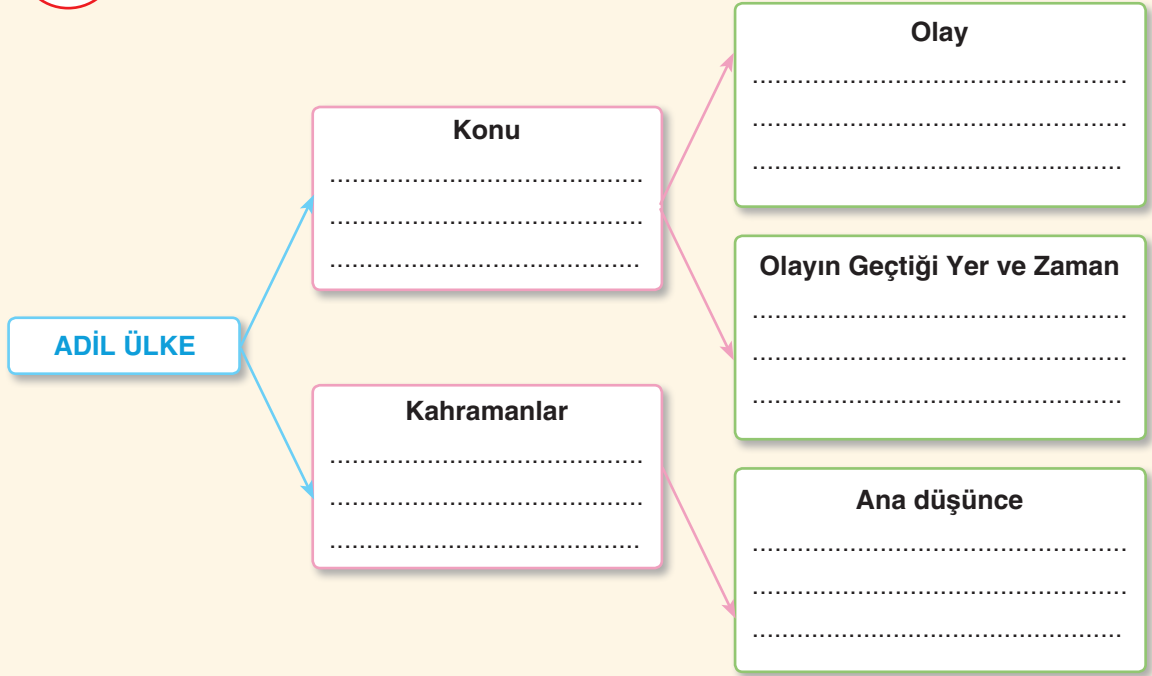
Kelimelerin tahmin ettiğiniz anlamlarıyla sözlük anlamlarının örtüşüp örtüşmediğini belirten aşağıdaki tabloyu doldurunuz.

	Örtüşüyor	Örtüşmüyor
1. kelime		
2. kelime		
3. kelime		
4. kelime		
5. kelime		

2. Etkinlik

Aşağıdaki öykü haritasını metne göre doldurunuz.

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. İki tutuklu neden hapisten çıkmak istememektedir?

.....

2. Fatih Sultan Mehmet, Bizanslı iki adamın ülkenin mahkemelerini gezmesini neden istemiştir?

.....

3. Hâkim yaşlı çiftçiye atın parasını neden ödemiştir?

.....

4. Bizanslılar neye çok şaşırmıştır?

.....

5. Fatih Sultan Mehmet'in yerinde olsaydınız bu iki suçluya nasıl davranırdınız?

.....

3. TEMA Hak ve Özgürlükler

4. Etkinlik

a. Aşağıdaki kelimeleri bulmacada bulup işaretleyiniz.

merhamet

dürüstlük

anlayış

vicdan

acıma

hak

eşitlik

insaf

objektiflik

hakkaniyet

güven

d	ü	r	ü	s	t	l	ü	k	k	o	f	b	a	m
a	c	ı	m	a	c	a	z	t	i	b	y	n	n	e
n	k	a	a	a	t	r	e	ğ	l	y	t	e	l	r
a	i	r	d	i	n	s	a	f	t	n	i	v	a	h
d	l	z	a	u	z	t	e	ü	i	b	t	ü	y	a
c	f	t	z	a	ş	l	g	f	ş	r	k	g	ı	m
i	i	h	a	k	d	c	v	d	e	s	o	y	ş	e
v	t	j	s	a	e	f	r	ı	c	a	g	i	b	t
i	k	ş	h	a	k	k	a	n	i	y	e	t	g	ğ
p	e	f	ı	t	f	a	m	y	p	u	h	n	j	i
ı	j	o	a	a	z	b	g	b	c	ö	f	p	m	a
g	b	b	h	d	i	n	e	c	n	m	d	z	c	r
t	o	m	b	y	u	a	t	ı	m	ö	e	s	e	ç

b. Bu kelimeleri cümle içinde kullanınız.

→

→

→

→

→

→

→

→

→

→

5. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri cümlenin bağlamına uygun bir şekilde tamamlayınız.

▶ Adil bir insan, bir görevi başkalarıyla paylaştığında üstüne düşen görevi yerine getirir, kendi işini başkalarının üzerine atmaz çünkü

▶ Hak ve eşitlik kavramını bilen bir insan, güçsüz birine haksızlık yapıldığında araya girer ve haksızlığa uğrayan kişinin hakkını korumaya çalışır çünkü

▶ Erdemli bir insan başkasına haksızlık etmez. Örneğin sevdiği arkadaşlarına oyunlarda ayrıcalıklı davranmaz çünkü

▶ Özgürlük, başka hiçbir varlığın haklarına zarar vermeyecek şekilde davranmaktır. Örneğin yaparsak başkalarının haklarına saygısızlık etmiş oluruz.

▶ Özgür insanların gibi hakları vardır.

▶ Bilinçli bir insan, yaşadığı dünyanın sadece insanlara ait olmadığını bilir ve hayvan haklarına saygı gösterir. Onların hayatını olumsuz etkileyecek gibi davranışlardan uzak durur.

▶ Sorumluluklarının ve haklarının farkında olan insanların temel özellikleri şunlardır:

6. Etkinlik

Bir varmış bir yokmuş. Bir zamanlar ormanın birinde kurnaz mı kurnaz bir tilki yaşarmış. Bu tilki bir gün komşusu leyleği yemeğe çağırmış. Leylek, seve seve tilkinin davetini kabul etmiş. Giyinmiş, süslenmiş, tilkinin evine gitmiş.

Tilki, sofrayı hazırlamış onu bekliyormuş. Leyleğin karnı çok açmış. Hemen sofraya oturmuş. Tilki çok geçmeden yemekleri getirmiş. Aaa! O da ne? Yemekler dümdüz tabakların içindeymiş. Tilki diliyle şlap şlap yemeğini yemeye başlamış. Fakat leylek upuzun gagasıyla nasıl yesin! Zavalıcık hiçbir şey yiyemeden sofradan aç kalkmış. Tilki leyleğin hâline kıs kıs gülüyormuş. Leylek ise komşusu tilkinin yaptığına içten içe kızmış. Tilkiye "Komşu, yarın da sen bize gel." demiş. Evinin yolunu tutmuş.

Ertesi gün tilki, yiyeceği yemekleri hayal ede ede leyleğin evine gitmiş. Leylek, "Hoş geldin tilki kardeş. Sofra hazır. Haydi, otur da yemeğimizi yiyelim." demiş. Tilki büyük bir iştahla sofraya oturmuş. Fakat leylek yemekleri ağzı dar, vazo gibi upuzun kaplarda getirmesin mi? Tilki şaşırıp kalmış. Doğrusu bu kaplar tam leyleğe göreymiş. Leylek uzun gagasıyla yemeğini rahatça yemiş. Tilki ise koca ağzı kaba girmedeği için önündeki yemek dolu kaba bakakalmış.

Kurnaz tilki o günden sonra kimseyi aldatmış mıdır dersiniz?

Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayalım.

1. Leylek sofradan neden hiçbir şey yiyemeden kalkmıştır?

.....

2. Tilkinin davranışı misafirperverlik örneği midir? Açıklayınız.

.....

3. Leylek, tilkiyi evine neden davet etmiştir?

.....

4. Leyleğin davranışı doğru mudur?

.....

5. Leyleğin yerinde olsaydınız ne yapardınız?

.....

6. Leylek ve tilki ne yapsalardı doğru davranmış olurlardı?

.....

7. Etkinlik

Aşağıdaki görselin vermek istediği mesajlar neler olabilir?

.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde yer alan isim ve sıfat tamlamalarını bulup altlarını çiziniz.

- Bir zamanlar ormanın birinde kurnaz mı kurnaz bir tilki yaşarmış.
- Bu tilki bir gün komşusu leyleği yemeğe çağırmış.
- Leylek seve seve tilkinin davetini kabul etmiş.
- Giyinmiş, süslenmiş, tilkinin evine gitmiş.
- Leyleğin karnı çok acıkmış.
- Yemekler dümdüz tabakların içindeymiş.
- Tilki leyleğin hâline kıs kıs gülüyormuş.
- Tilki büyük bir iştahla sofraya oturmuş.
- Leylek uzun gagasıyla yemeği rahatça yemiş.

9. Etkinlik

Aşağıdaki resimlerin vermek istedikleri iletiyle ilgili düşüncelerinizi anlatan bir yazı yazınız. Yazar-ken yazım kurallarına dikkat ediniz.

Başlığım

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sonraki Metne Hazırlık

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini “edu” ve “gov” uzantılı güvenilir sitelerden bularak inceleyiniz.

Dinleme-İzleme Metni

Düşünelim - Tartışalım

1. İncelediğiniz “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi” ile ilgili önemli gördüğünüz bilgileri arkadaşlarınızla paylaşınız.
2. İnsanların bireysel ve toplumsal haklarını bilerek yaşamaları niçin önemlidir?

İNSAN HAKLARI

Yukarıdaki görseller neleri çağrıştırıyor? Görsellerden hareketle dinleyeceğimiz şiirin konusunu tahmin ediniz.

1. Etkinlik

Aşağıdaki kelimeleri kendi ifadelerinizle tanımlayınız. Daha sonra tanımlarınızın doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz. Bu kelimeleri cümle içinde kullanınız.

Bildiri:

Kölelik:

Evrensel:

Ceza:

Hak:

2. Etkinlik

Dinlediğiniz metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Şair “Tüm insanlar hür doğarlar.” dizesiyle ne anlatmak istemiştir? Açıklayınız.
2. Tüm insanların eşit olarak sahip oldukları haklar nelerdir?
3. İnsanlar neden köleliği çirkin bulup özgür olmayı savunurlar?
4. “İnsan Hakları Evrensel Bildirisi”nin yayımlanması insanlığa neler katmıştır?
5. Dinlediğiniz metnin ana duygusu nedir?

3. Etkinlik

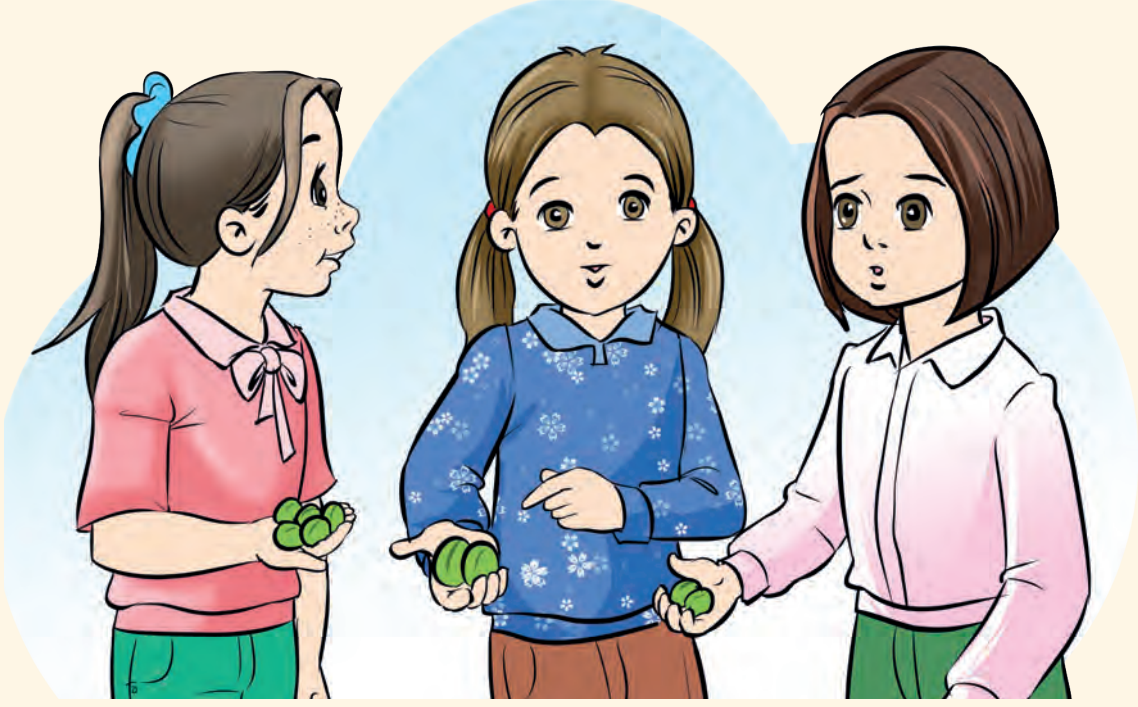
“Adil sözcüğü ‘eşit’ anlamına gelmez. Adil, herkesin ihtiyacı olanı almasıdır; eşit ise herkesin aynı şeyi almasıdır ve bu da her zaman adil değildir.”

Andi İVEY (Endi İVİ)

Defterinize, yukarıdaki özdeyişte verilmek istenen mesajı, günlük hayatınızdan örnekler vererek anlatan bilgilendirici bir metin yazınız.

4. Etkinlik

Ayşe, Derya ve Gizem çok yakın üç arkadaştır. Annesi bir gün Gizem'e dokuz erik verir ve bunları arkadaşlarıyla paylaşmasını söyler. Gizem kendisine beş erik ayırır. Ayşe ve Derya'ya ise ikişer erik verir.

1. Gizem'in yaptığı doğru mudur? Açıklayınız.

.....

.....

.....

2. Derya ve Ayşe kendini nasıl hissetmiş olabilir?

.....

.....

.....

3. Gizem ne yapsaydı doğru davranmış olurdu?

.....

.....

.....

5. Etkinlik

Görseli inceleyiniz. Görselin vermek istediği iletiyi öğretmeninizden söz alarak sınıf arkadaşlarınızla paylaşınız.

Daha sonra görselin vermek istediği iletiden hareketle konu, ana düşünce ve yardımcı düşünceleri belirleyiniz. Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri olmasına dikkat ederek bilgilendirici bir metin yazınız. Metni yazmayı tamamlayınca metninize uygun bir başlık veriniz.

Konu:

Ana düşünce:

Yardımcı düşünceler:

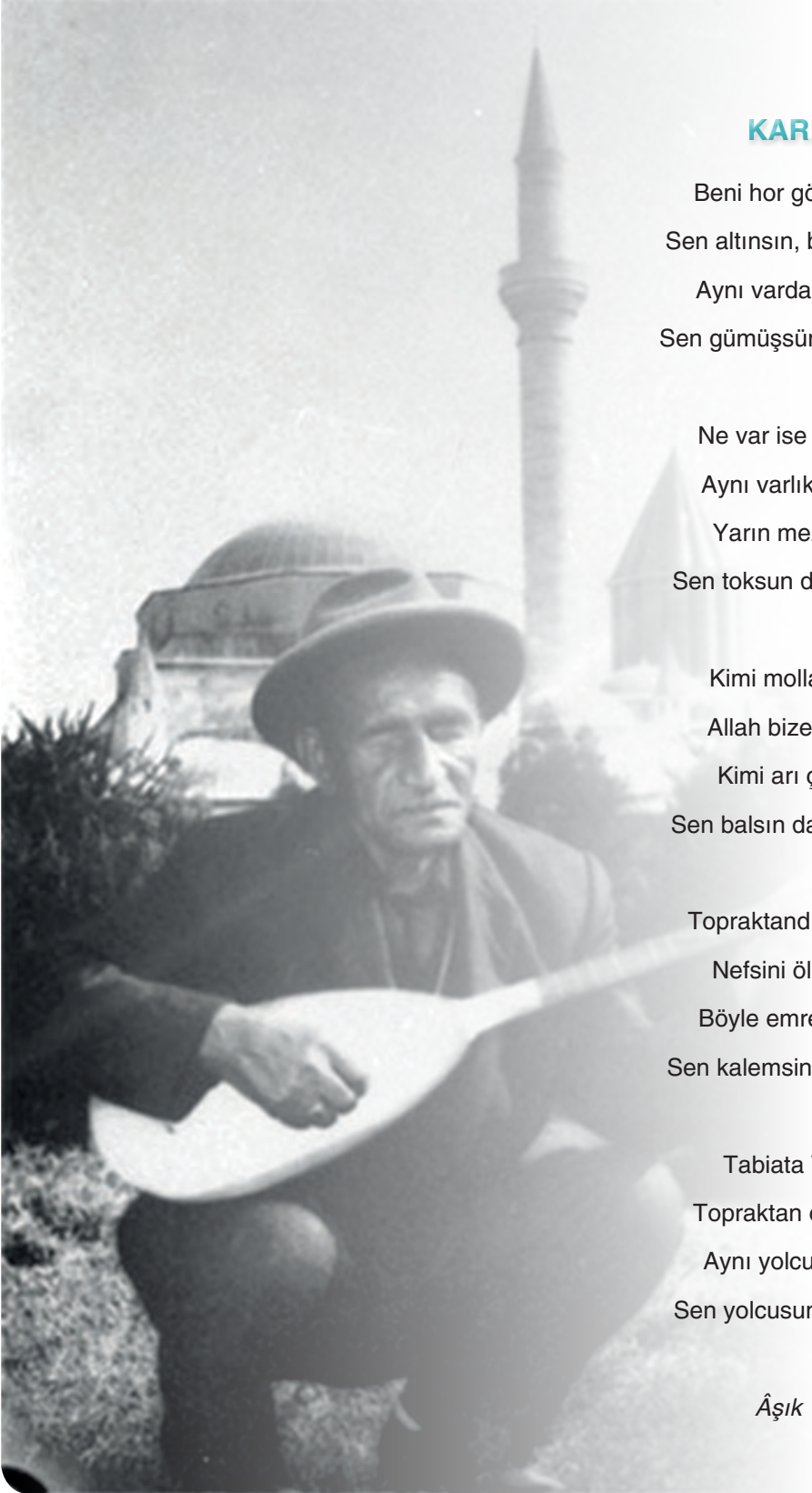
Başlık:

Giriş:

Gelişme:

Sonuç:

Serbest Okuma Metni

KARDEŞİM

Beni hor görme kardeşim!
 Sen altınsın, ben tunç muyum?
 Aynı vardan var olmuşuz,
 Sen gümüşsün, ben saç mıyım?

Ne var ise sende, bende,
 Aynı varlık her bedende,
 Yarın mezara girende,
 Sen toksun da ben aç mıyım?

Kimi molla, kimi derviş,
 Allah bize neler vermiş,
 Kimi arı çiçek dermiş,
 Sen balsın da ben cec mıyım?

Topraktandır cümle beden,
 Nefsini öldür ölmeden,
 Böyle emretmiş yaradan,
 Sen kalemsin, ben uç muyum?

Tabiata Veysel âşık,
 Topraktan olduk kardaşık,
 Aynı yolcuyuz, yoldaşık,
 Sen yolcusun, ben bac mıyım

Âşık Veysel ŞATIROĞLU

TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

A. Aşağıdaki 1, 2, 3 ve 4. soruları metne göre cevaplayınız.

Demokrasi ve Temel İlkeleri

(...) Demokrasi, eski Yunanca'da halk anlamına gelen "demos" ve yönetim anlamına gelen "kra-tos" kelimelerinin birleşiminden oluşmuş olup "halkın yönetimi" anlamına gelmektedir. (...) Demokrasi, özgür bir seçim sistemine dayalı halkın gücü elinde bulundurduğu bir yönetim şeklidir. (...) Demokrasi, bir yönetim biçimi olduğu kadar bir yaşam biçimidir de. Demokratik bir yönetim için yasaların ve yönetim sisteminin tek başına demokratik ilkeler doğrultusunda oluşturulmuş olması yetmez. Günlük hayatta insanların davranışlarından oluşan kültürde bu temel ilkelerin yaşanması gerekir. (...) Demokrasi, halkın yöneticileri belirli aralıklarla, özgür ve adil bir seçimle seçmesini gerektirir. Gerçek demokrasilerde seçimlerin de belirli ilkelere göre yapılması gerekir. (...)

*Genel ağdan alınmıştır.
(Kısaltılmıştır.)*

1. Demokrasiyi kendi cümlelerinizle tanımlayınız.

.....

.....

2. Demokratik bir toplumda bireylerin her birine tanınan fırsat eşitlikleri nelerdir?

.....

.....

.....

3. Günümüz dünyasında demokrasinin çoğunluk tarafından benimsenmesinin nedenleri nelerdir?

.....

.....

4. Demokratik toplumlarda halkın önemi nedir?

.....

.....

.....

5. Aşağıdaki metni okuyunuz. Metindeki sıfatları bulup aşağıdaki boşluğa yazınız.

Durgun denizin minik dalgacıkları üzerinde, güneşin altın gibi ışıldadığı pırıl pırıl bir sabahı. Sahilden bir mil uzaklıkta, denizi kucaklarcasına ilerleyen bir balıkçı teknesi, martılara kahvaltı zamanının geldiğini haber veriyordu. Binlerce martı, bir lokma yiyecek için mücadeleye girişmişti bile. İşte zor bir gün daha başlıyordu. Sahilin ve teknenin çok ötesinde, bir martı, Jonathan Livingston (Canıtın Livingstın), tek başına uçuş çalışmaları yapıyordu. Yüz fite yükseldiğinde perdeli ayaklarını indiriyor, gagasını kaldırıyor ve ona acı veren bir kavisi oluşturabilmek için kanatlarını iyice geriyordu. Eğer bu kavisi oluşturabilirse daha yavaş uçabilecekti. Şimdi rüzgâr hafifçe yüzünü yalıyordu. Hemen altındaki uçsuz bucaksız deniz neredeyse hareketini yitirmişti ve o sanki havada asılı kalmış gibi yavaşlamıştı.

Martı-Richard BACH (Rıçirt Bah)

(Çeviren: Kader Ay Demireğen)

6. Aşağıdaki doğru-yanlış tablosunu doldurunuz.

	Doğru	Yanlış
"Genç" sözcüğü adın önüne gelirse sıfat olur.		
"Yeni okulum evimize daha yakın." cümlesinde birden fazla sıfat vardır.		
"Masadaki kitap senin mi?" cümlesinde sıfat vardır.		
"Çalışkan insanlar başarılı olur." cümlesindeki "çalışkan" sözcüğü insanların nasıl olduğunu belirtmektedir.		
"Bu kitabı okudun mu?" cümlesinde, "bu" sözcüğü "kitap" sözcüğünü işaret etmektedir.		
"Ayakkabıları çok güzelmiş." cümlesinde sıfat vardır.		

B. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat yoktur?

- A) Kitap bilginin kaynağıdır.
- B) Adil bir yönetim halkını mutlu eder.
- C) Her insan eşit doğar.
- D) Küçük Prens, güzel bir resim görür.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem sıfat hem de isim tamlaması bir arada kullanılmıştır?

- A) Padişah sık sık halkının dertlerini dinliyordu.
- B) Herkes için mutlu bir yaşam diliyordu.
- C) İnsan hakları bir kişi için değil herkes için geçerlidir.
- D) Çevremizdekilerin bize nasıl davranmalarını istiyorsak biz de onlara öyle davranmalıyız.

3. Aşağıdaki cümlelerle anlamlı bir bütün oluşturulduğunda cümleler hangi sırayla dizilir, aşağıdaki boşluğa yazınız.

- I. Adetler ve kültür bozulursa adalet, yanlış yola sapar.
- II. Konfüçyüs'e sordular: "Bir ülkeyi yönetmeye çağırılsaydınız yapacağınız ilk iş ne olurdu?"
- III. Büyük filozof şöyle cevap verdi: "Hiç şüphesiz, dili gözden geçirmekle işe başladım."
- IV. Dinleyicilerin hayret dolu bakışları karşısında sözlerini sürdürdü: "Dil düzensiz olursa sözler düşünceyi iyi anlatamaz. Düşünce iyi anlatılamazsa yapılması gereken şeyler doğru yapılamaz."
- V. Görevler gereği gibi yapılmazsa adetler ve kültür bozulur.

4. Abaküs, sayı boncuğu veya çörkü, MÖ basit toplama ve çarpma işlemleri için kullanılan bir alettir. Boncukların sayılması şeklinde çalışır. MÖ 2400'lü yıllarda Çin'de geliştirilen abaküs, deniz ticareti yapan tüccarlar sayesinde Girit ve Miken bölgelerinden Avrupa ve Amerika'ya yayılmıştır. Abaküs, hareketli parçalara sahip olduğu bilinen ilk hesap makinesidir. Arap sayılarının ve sıfır kavramının abaküs yardımıyla geliştirilmesi, tarih öncelerine gitmekle beraber, hâlen dünyanın değişik bölgelerinde özellikle okul öncesi çağıdaki çocukların matematiksel zekâsını geliştirmek amacıyla kullanılmaktadır.

Yukarıdaki parçada abaküs ile ilgili olarak aşağıdakilerin hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Kullanım amacına
- B) Ne olduğuna
- C) Değişik kıtalara nasıl yayıldığına
- D) Ne tür icatlar için ilham kaynağı olduğuna

4. TEMA

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

METİNLER

- › BAYRAM YERİ
- › GÖÇ DESTANI
- › ÖYLE DENMEZ
- › BİR FİL DAHA (DİNLEME METNİ)
- › BİZİM AKDENİZ (SERBEST OKUMA METNİ)

Düşünelim - Tartışalım

1. Bayram fotoğraflarının olduğu bir sınıf panosu hazırlayınız.
2. Bayram kutlamalarında neler yapıyorsunuz? Anlatınız.
3. Eski bayramlar ile şimdiki bayramların kutlanışı arasında fark var mı? Açıklayınız.

► Metni sesli ve sessiz okuyunuz. Okuduktan sonra metnin içeriğini değiştirmeden karşılıklı diyaloglar hâlinde tiyatro metnine dönüştürünüz. Hazırladığınız metni seslendiriniz.

BAYRAM YERİ

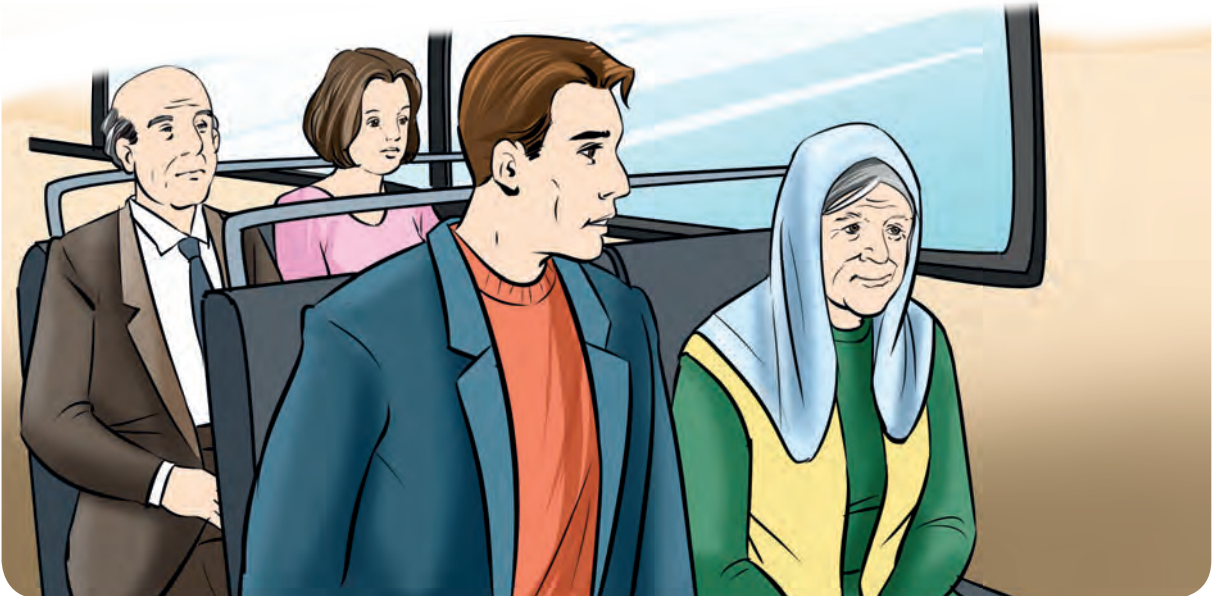
Ninem bayramın birinci gününden tutturdu, “İlla beni bayram yerine götür.” diye.

– Aslan nineciğim, pamuk nineciğim, sen büyüksün, bayramın birinci günü evde oturmalısın, konu komşu elini öpmeye gelecekler, dedim.

– Olur, dedi ama gönülsüz.

Çocuk gibi olmuştu son zamanlarda nineciğim. Örneğin, küçücük bir kumaş parçası için benim kızla atışıyor, “O benim.” diyor, vermiyordu. Bazı günler sofrada oğlumla atışıyor, “Orada ben oturacağım.” diyordu. Şayet isteği yerine getirilmezse çocuk gibi bir köşeye çekiliyor, yüzünü asıyor, küsüyordu. Onun için bayramın ikinci sabahı, bindirdim ninemi bir otobüse, bayram yerine götürdüm. Yolda bana ne dualar etti, ne dualar:

– Ah yavrum, inşallah seni de yavruların bayram yerlerine götürür, dedi. Tastamam yirmi beş yılı geçti ben bayram yerini görmeyeli.

Bizim kentin bayram yeri, bildim bileli aynı yerde kurulur. Vardık bayram yerinin olduğu yere. Ninem:

- Hani oğlum bayram yeri, dedi.
- Şu apartmanları geçelim nineciğim, onun arkasında.

Ninem, şöyle bir sağına baktı, bir soluna baktı:

- Yavrum yanlış yere geldik, dedi.

Yıllardır ben de bayram yerine gelmem. Çocukları anneleri götürür bayram yerine. Onları atıklarınca-ya, dönme dolaba bindirir. Ninem bakındı, bakındı:

- Hani o alan, dedi.
- Ne alanı nine?
- Koskocaman alan oğlum, ulu ulu ağaçlar, ağaçların altında kıyma kebab satanlar?

Ağaçları ne ninem görebildi, ne de ben... Apartmanların arkasına geçtik, yine yığınla apartmanlar. Bayram yeri yok. Ninem:

- Yaa, ben sana demedim mi yanlış geldik diye, dedi.
- Nine, bundan sekiz yıl önce bayram yeri buradaydı.
- A oğlum, bayram yeri dediğin kalabalık olur, hani insan minsan yok.

Oradan geçen birine sordum:

- Acaba kardeşim bayram yeri nerede, dedim.

Adam, apartmanların ardını işaret etti:

- Şuradan gidin, ilerideki blok apartmanların arkasında, dedi.

Ninemle yola düştük. Bir ağacı tanıdı ninem.

– Bu ağacın altında sakızcılar olurdu, dedi. Yayla sakızlarını ipe dizerlerdi. Sor bakalım sakızcı ne-reye gitmiş?

- Nine, dedim, şimdi yayla sakızı ne arar?

Benden önce davrandı, geçen adamın birine sordu:

– Evladım baksana, buradaki sakızcı nereye gitti, dedi.

Adam, bir benim yüzüme, bir ninemin yüzüne baktıktan sonra:

– Ne sakızcısı nine, diye sordu.

– Yayla sakızcısı oğlum, dedi.

Adam:

– Vallahi ilerde bir yayla gıda pazarı olacak şu apartmanın altında ama, buralarda yayla sakızcısı filan yok, dedi.

– Tüh tüh tüh, dedi ninem.

Bastonuna dayanarak yanım sıra yürümeye başladı. Az sonra bayram yeri görüldü. Küçük bir arsa, arsaya uygun küçük bir dönme dolap, küçük bir atlıkarınca, tozun içinde dolaşan otuz kırk kadar çocuk ve insan.

Ninem:

– Anaaa yavruuum, bayram yeri bu mu, dedi.

– Ne bileyim nine? Ufala ufala bu kadar kalmış, dedim.

– Nereye gitmiş o koca alan?

– Görmedin mi apartman dikmişler, dedim.

– O çayır nerede?

– Bilmem ki nine?

– Hani o keten helvacılar, hani o kırık leblebiler?

– Keten helva yoktu ama tost, sosis vardı.

Çöktü nineciğim hemen kalabalığın kıyısına.

– Yüreğim yandı, bana bir kızılçık şerbeti al gel, dedi.

– Nine, dedim, ne arar kızılçık şerbeti, kola var, gazoz var.

– Ay demirhindi de mi yok?

– Bilmem ki nine, dedim.

Adamın birine seslendi:

– A oğlum, demirhindici nerede, diye sordu.

Sakızcıyı sorduğu adam gibi, bu adam da bir ninemin yüzüne baktı, bir benim yüzüme, sonra:

– Demirhindi mi nine, dedi.

– Hı, dedi ninem.

– Vallahi nine şuradan geçerken hindi gördüm ama demirden değildi, dedi.

– Tüh tüh tüh, dedi ninem. Demek şu çocuklar demirhindi içmiyorlar ha?

– Ne bilsinler nine demirhindi, ben bile bilmiyorum, dedim.

– A oğlum demirhindi şerbeti kırk derde devadır.

– Demek o da yok ha? Madem demirhindi yok, bari Bayram Paşa Çeşmesi'nden buz gibi bir su içelim.

Ninemle o küçücük bayram yeri alanını dört döndük, ne Bayram Paşa Çeşmesi vardı ne de Ramazan Paşa.

– Nine yok, dedim.

– A oğlum nasıl olmaz? Sebildi o çeşme. Hadi hadi bulalım, başında marulcular olur, şöyle iri göbeklisinden alır yeriz.

Bir kez daha alana döndük, çeşme yoktu. Ninem, yine birisine sordu:

– Yavrum evladım, Bayram Paşa Çeşmesi kurudu mu, diye.

Adam bakındı, bakındı, sonunda ilerdeki apartmanı gösterdi, üzerinde “Paşa Apartmanı” yazıyordu. Ninem:

– Oğlum ben apartmanı ne yapayım, çeşme nerde çeşme, dedi.

Adam:

– Ühüü nine, Bayram Paşa'nın torunları oraya apartman dikeli on beş yıl oluyor.

– Tüh tüh tüh, dedi ninem yine. Oğlum çeşmeler de kurmuş desene.

Ötekiler bitmiş, nineme kola almak zorunda kaldım. Ninem, bir içti, bir buruşturdu yüzünü, bir içti, bir buruşturdu yüzünü:

– Bu ne ki, dedi.

– Kola, dedim.

– Tüh tüh tüh, dedi ninem. Çocuklar bunu mu içiyorlar şimdi?

– Hı, nine.

Ninem kıyma kebab aradı.

– Şöyle ekmeğin arasına, bol biberli.

Aradım, öyle kebab satan falan yoktu. İki tane tost yaptırıp getirdim. Ninem kağıt gibi şeyi görünce:

– Bu ne, dedi.

– Tost, nine, dedim.

Ağızına aldı:

– İçine makine yağı mı konmuş, dedi.

– Bilmem ki nine, dedim.

– İçindeki at eti mi, it eti mi?

– Onu da bilmem nine, dedim.

– Vah vah vah, şimdikiler bunu mu yiyorlar?

– Öyle nine, dedim.

Ninem elindeki tostı bir ısırdıktan sonra bana uzattı:

– Hadi, dedi, madem buraya kadar geldik, bir Karagöz'e girelim.

– Ne Karagöz'ü nine, dedim.

- Karagöz çadırına oğlum.
- Ne arar Karagöz çadırı nine?
- A oğlum Karagöz perdesini kurmadıysa biz de çadır şanosuna gideriz.
- Şano da ne ki nine?
- Şu adam ne satıyor oğlum? (...)
- Aaaa! Ya şunun önündeki tablada ne var? (...) Madem o yok, bu yok, o zaman şuradan bir payton tut da sağı solu seyrede seyrede eve gidelim.
- İlahi nine, ne arar payton, taksi var.
- Ay çocuklar eğlenmek için şimdi paytona binip şarkı söylemiyorlar mı?
- Nerde nine!
- Vah vah vah, bende durup durup sizlere, ah çocuklar biz bir şey mi gördük, derdim.

Yürümeye başladık. Gençten biri ardına doğru bakarak yürüdüğü için geldi nineme çarptı. Sonra da:

– Hey hey! Önüne baksana, dedi.

Delikanlının yanına yaklaştım, ninem araya girdi:

– Yürü oğlum yürü, dedi. Yürü de daha fazla burada durup eski bayram anılarımı yıkmayayım.

– Bindik otobüse, geldik eve.

Muzaffer İZGÜ

1. Etkinlik

Aşağıda bazı harfleri eksik verilen kelimeleri, metinden bularak anlamlarını öğreniniz ve aşağıda verilen boşluklara yazınız.

_ ay _ _ m	→	
B _ _ _ m _ e _ i	→	
K _ t _ _ _ el _ _	→	
_ _ zı _ _ ık _ _ r _ b _	→	
D _ _ _ r _ i _ _ i	→	
K _ _ ag _ z	→	
P _ _ t _ n	→	

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Yazar, ninesinin çocuk gibi olmasına ninesinin hangi davranışlarını kanıt gösteriyor?
- Yazarın ninesinin, bayram yerinde aradığı yiyecek ve içecekler nelerdir?
- Yazarın ninesinin aradığı bayram yerinin bugünkü hâli nasıldır?
- Yazar, ninesini kırmadan onun isteklerini yerine getirmeye çabalıyor. Bu davranışı nasıl değerlendiriyorsunuz? Aile büyükleri ile ilişkilerinizde siz nasıl davranıyorsunuz?
- Günümüzdeki bayram yeri, nineyi hayal kırıklığına uğratmıştır. Nine aradığı hiçbir şeyi bayram yerinde bulamamıştır. Ninenin aradığı şeylerden hangilerini biliyorsunuz?
- Günümüzde bayram yeri hâlâ kuruluyor olsaydı nasıl olurdu? İçinde neler bulunurdu?

3. Etkinlik

Öykünün sonunda nine neden “Vah vah çocuklar! Siz de bir şey mi gördünüz?” diye söylüyor? Metindeki nineye göre sizin göremedikleriniz nelerdir? Şimdiki bayramların olumlu ve olumsuz yanları nelerdir?

4. Etkinlik

Aşağıdaki farklı düşünceye yönlendiren ifadeleri, cümlelerin anlamlarına göre uygun olan boşluklara yerleştiriniz. Bu kelimelerin cümlelerin anlamına olan etkisini açıklayınız.

fakat

ama

ancak

rağmen

oysaki

başka
bir deyişle

özellikle

ilk olarak

son olarak

- Apartmanların arkasına geçtik bayram yerini bulamadık.
- Keten helva yoktu tost, sosis vardı.
- Ninem çeşmeyi sordu.
- şimdiki çocuklar için ninem üzüldü.
- Ninemin sakızcıyı sorduğu adam yüzümüze baktı ninemin söylediklerini anlamadı.

5. Etkinlik

Aşağıdaki bölümleri, “Bayram Yeri” adlı metne göre doldurunuz.

Ana düşünce	
Konu	Kişiler
Olay	Zaman
Yer	Anlatıcı

Okuduğum metnin türü:’dir.

6. Etkinlik

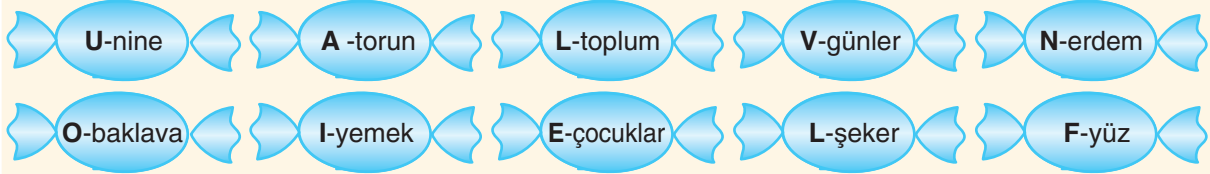
Vefalı olmak ne demektir? Bayramlarda büyüklerinizi ziyaret etmek niçin önemlidir? Kendinizi, özellikle yaşlanmış olan büyüklerinizin yerine koyarak düşüncelerinizi paylaşınız.

7. Etkinlik

Aşağıdaki çocukların tutmuş oldukları levhalarda sıfatlar vardır. Bu sıfatları şekerlerin üzerindeki isimlerle tamlama oluşturacak şekilde bir araya getiriniz.

Oluşturduğunuz sıfat tamlamalarını eksik bırakılmış metindeki uygun yerlere yerleştiriniz. Şifreyi, harf ve rakam eşleşmesine bakarak yazınız.

Bayramlarda etrafımızda çocuklar ve daima yüz-
ler vardır. Büyüklerimizle büyük bir masa etrafında yediğimiz yemekler,
..... baklavalar, şekerler bayramın olmazsa olmazları-
dır. Bayramlarda yaptığımız ziyaretler sevincimizi ikiye katlar. Öncelikle büyüklerimizi ziya-
ret etmeli ve onların gönüllerini hoş etmeliyiz. Çünkü büyüklerimizin üzerimizde hakları çok-
tur. Unutmamalıyız ki bizler de büyüyecek ve bir gün onların yaşında olacağız. Bu ziyaretler
..... günlerimizin, gelişmiş ve çağdaş toplumun en erdemle-
rindendir. ninelerimiz, torunlarını bekliyorlardır belki de...

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

8. Etkinlik

Kendimizi karşımızdakinin yerine koyarak onun duygularını, düşüncelerini, değer yargılarını daha iyi hissedebiliriz. Bu düşünceden hareketle aşağıdaki cümleleri kendi ifadelerinizle tamamlayınız.

1. Ben "Bayram Yeri" metnindeki torun olsaydım

.....

.....

.....

2. Ben "Bayram Yeri" metnindeki nine olsaydım

.....

.....

.....

9. Etkinlik

Aşağıda verilen cümle türlerine uygun birer örnek cümle yazınız.

Karşılaştırma cümlesi:

Örnekleme cümlesi:

Koşul cümlesi:

Benzetme cümlesi:

Duygu belirten cümle:

Sebep-sonuç cümlesi:

Amaç-sonuç cümlesi:

Abartma cümlesi:

10. Etkinlik

Aşağıda serim bölümü verilen metni sıra arkadaşınızla birlikte tamamlayınız. Metne, uygun bir başlık yazınız. Metni oluştururken cümleler arasında uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini (ama, fakat, lakin, bununla birlikte, buna rağmen vb.) kullanınız. Bu ifadelerin anlama yaptığı katkıyı konuşunuz.

.....

Bu sabah her zamankinden erken uyandım. Bunda gök gürültüsünün ve şiddetli yağmurun camıma sertçe vururken çıkardığı sesin de etkisi var. Oysa daha geçen hafta, arkadaşlarımla bugün buluşmak için sözleşmiştik. Yağmur hafiflerse belki planımızı gerçekleştirebiliriz. Ama gün boyunca böyle yağarsa buluşmamız zor. Saat biraz geçsin de arkadaşlarımı arayayım. Yağmur dinmezse onları bize davet ederim, dinerse de

Sonraki Metne Hazırlık

Ülkemizin farklı yöreleri ile ilgili resimler bulup getiriniz. Türklerin Anadolu'ya nereden ve nasıl geldiklerini araştırınız.

Düşünelim - Tartışalım

1. Getirdiğiniz resimleri arkadaşlarınız ile paylaşınız ve resimlerin ait olduğu bölgeler ile ilgili konuşunuz. goo.gl/zdzG3k genel ağ adresinden ya da dinleme izleme cd'nizden "Davet" adlı videoyu izleyiniz. Size hissettirdikleri üzerine konuşunuz.
2. Üzerinde yaşadığımız bu topraklara "vatanımız" diyoruz. Bir toprak parçasını vatan yapan nedir?
3. Bu topraklar üzerinde yaşayan ve kendini bu vatanın bir bireyi kabul eden insanların ortak özellikleri nelerdir?

GÖÇ DESTANI

Uygur ülkesinde, Tuğla ve Selenge ırmaklarının bittiği yerde "Kumlançu" denilen bir tepe vardır. Adına "Hulin Dağı" derlerdi. Hulin Dağı'nda da birbirine çok yakın iki ağaç büyümüştü. Biri kayın ağacıydı. Bir gece, kayın ağacının üzerine gökyüzünden bir mavi ışık düştü. İki ırmak arasında yaşayan halk bu ışığı gördü ve ürpererek takip etti. Kutsal bir ışıktı. Kayın ağacının üzerinde aylar ayı kaldı. Kutsal ışık, kayın ağacının üstünde kaldığı müddetçe kayın ağacının gövdesi büyüdükçe büyüdü, kabardı. Gece oldu mu ağacın otuz adım ötesinden bütün çevre ışıklar içinde kalıyordu.

Bir gün ağacın gövdesi ansızın yarıldı. İçinden beş küçük çadır, beş küçük odacık hâlinde meydana çıktı. Her odacığın içinde bir çocuk vardı. Çocukların ağızlarının üstünde asılı birer emzik vardı ve onlar bu emziklerden süt emiyorlardı. Işıktan doğmuş olan bu mukaddes çocuklara halk ve halkın ileri gelenleri çok büyük saygı gösterdiler.

Çocukların en küçüğünün adı Sungur Tekin'di, ondan sonrakinin adı Kutur Tigin, üçüncüsününki Türek Tekin, dördüncüsünün Ur Tekin ve beşincisinin adı Bugu Tekin'di. Beş çocuğun beşinin de Tanrı tarafından gönderildiğine inanan halk, içlerinden birini hakan yapmak istedi. Bugu Han, hem en büyükleri idi hem de ötekilerden daha güzel, daha zeki ve daha yiğit görünüyordu. Bugu Tekin'in hepsinden, her hususta üstün olduğunu anlayan halk onu hakan olarak seçti. Büyük bir törenle Bugu Han'ı tahta oturtular.

(...)

Böylece yıllar yılı kovalamış ve bir gün gelmiş Uygurlara bir başkası hakan olmuş. Bu hakanın da Gali Tekin adında bir oğlu varmış. Hakan, oğlu Gali Tekin'e, Çin prenseslerinden birini, Kiu-Lien'i eş olarak uygun görmüş. Evlendikten sonra Prenses Kiu-Lien, sarayını Hatun Dağı'nda kurdu. Hatun Dağı'nın çevre yanı da dağlıktı ve bu dağlardan birinin adı da Tanrı Dağı'ydı, Tanrı Dağı'nın güneyinde de Kutlu Dağ denilen bir başka dağ vardı, kocaman bir kaya parçası.

Bir gün Çin elçileri, falcılarıyla birlikte Kiu-Lien'in sarayına geldiler. Kendi aralarında konuşup derler ki: "Hatun Dağı'nın varı yoğun, bütün bahtıyarlığı Kutlu Dağ denilen bu kaya parçasına bağlıdır. Türkleri zayıflatıp yıkmak istiyorsak bu kayayı onların elinden almalıyız." Bu konuşmadan sonra varılan karar üzerine Çinliler, Kiu-Lien'e karşılık olarak o kayanın kendilerine verilmesini istediler. Yeni hakan, istediğin nereye varacağını düşünmeden ve umursamadan Çinlilerin arzusunu kabul etti, yurdunun bir parçası olan bu kayayı onlara verdi. Hâlbuki Kutlu Dağ bir kutsal kayaydı. Bütün Uygur ülkesinin saadeti bu kayaya bağlıydı. Bu tılsımlı taş Türk yurdunun bölünmez bütünlüğünü temsil ediyordu. Düşmana verilirse bu bütünlük parçalanacak ve Türkeli'nin bütün saadeti de yok olacaktı.

Hakan, kayayı vermesine verdi ama kaya öyle kolay kolay sökülüp götürülecek cinsten değildi. Bunu anlayan Çinliler, kayanın çevresine odun ve kömür yığıp kayayı ateşlediler. Kaya, iyice kızınca da üzerine sirke döküp onu paramparça ettiler. Her bir parçayı da alıp ülkelerine taşıdılar. Olan o zaman oldu işte. Türkeli'nin bütün kurdu kuşu, bütün hayvanları dile geldi, kendi dillerince kayanın düşmana verilmesine ağladılar. Yedi gün sonra da bu düşüncesiz hakan öldü. Ama onun ölümüyle ülke felaketten kurtulamadı. Bir Çin prensesi uğruna çekinmeden feda edilen yurdun bir kayası, Türkeli'nin felaketine sebep oldu. Halk, rahat ve huzur yüzü görmedi. Irmaklar birbiri ardınca kurudu. Göllerin suyu buhar olup uçtu. Topraklar yarıldı, mahsuller yeşermez oldu.

Günlerden sonra Türk tahtına Bugu Han'ın torunlarından biri hakan olarak oturdu. O zaman canlı cansız, ehli yaban, çoluk çocuk bütün yurtta soluk alan almayan ne varsa hepsi birden: “Göç! Göç!” diye çıғırışmaya başladı. Derinden, iniltili, hüznü dolu, çaresiz bir çıғırışmaydı bu. Yürekler dayanmazdı.

Uygurlar bunu bir ilahî emir diye bildiler. Toparlandılar, yollara düzüldüler; yurtlarını yuvalarını bırakıp bilinmedik ölkelere doğru göç etmeye başladılar. Nihayet bir yere gelip durdular, orada sesler de kesildi. Uygurlar, seslerin kesilip duyulmaz olduğu bu yere kondular, beş mahalle kurup yerleştiler ve bunun için bu yerin adını da Beş-balıғ koydular. Burada yaşayıp çoğaldılar.

M. Necati SEPETÇİOĞLU
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Anlamalarını bilmediğiniz kelimeleri belirleyerek sözlük defterinize yazınız ve metninizdeki anlamlarıyla cümle içinde kullanınız.

2. Etkinlik

Okuduğunuz metinden hareketle aşağıdaki olayların hangi sırada gerçekleştiğini belirleyiniz, olay örgüsünü oluşturunuz.

.....	Yeni hakanın Kutlu Dağ'ı hiç düşünmeden Çinlilere vermesi
.....	Tılsımlı olan Kutlu Dağ'ın Çinlilere verilmesi yüzünden Türk yurdunun felakete uğraması
.....	Uygurların yurtlarını yuvalarını bırakıp bilinmedik ülkelere doğru göç edip yerleştikleri yere Beş-balıg adını koyması
1	Çinlilerin, Kiu-Lien'e karşılık olarak Kutlu Dağ'ın kendilerine verilmesini istemeleri
.....	Hakanın oğlu Gali Tekin'in , Çinli prenses Kiu-Lien ile evlenmesi
.....	Çin elçilerinin , falcılarıyla birlikte Kiu-Lien'in sarayına gelmeleri ve kendi aralarında, Türklerin yıkılması için Kutlu Dağ'ı almaları gerektiğini konuşmaları

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Göç Destanı, hangi Türk ulusuna aittir?
2. Hulin Dağ'ının üzerinde büyüyen kayın ağacını olağanüstü yapan nedir?
3. Kayın ağacının içindeki odacıklarda kimler vardı? Halk ve halkın ileri gelenleri bu kişilere neden saygı göstermiştir?
4. Kutlu Dağ, Türkler için neden kutsal sayılmıştır?
5. Kutlu Dağ'ın Çinlilere verilmesi nelere yol açmıştır?
6. Türk hakanının yerinde olsaydınız vatanınıza ait bir toprağı Çinlilere verir miydiniz? Neden?

4. Etkinlik

Aşağıdaki dizelerde kullanılan söz sanatını bulunuz. Anlama yaptığı katkıyı açıklayınız.

Karlar etrafı beyaz bir karanlığa gömdü:

5. Etkinlik

İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, dilcilik alanındaki bütün çabalarımıza rağmen, yabancı etkisi geliyor dilimizde. Kültür işgalinden kurtulamıyoruz bir türlü. Yeni gereklere göre, Türkçe köklerden yararlanarak yeni kelimeler yapmaya “uydurma Türkçecilik” diyenler çıkıyor. Oysa bütün ülkelerde dilleri yabancı dillerden korumak için birtakım çabalar var. Fransa'da son aylarda meclise bu konuda bir kanun tasarısı verildi.

a. Yukarıdaki paragrafın konusu ve ana düşüncesi nedir? Defterinize yazınız.

b. Dilimize yabancı dillerden girmiş olan aşağıdaki kelimeleri Türkçeleri ile eşleştiriniz ve cümle içinde kullanınız.

full

printer

star

jenerasyon

trend

Türkçesi	Kelime	Cümlem
nesil		
yazıcı		
tam		
yıldız		

6. Etkinlik

Kendi başına anlamı olmayan, cümlede diğer kelime ve kelime öbekleriyle kullanıldığında anlam kazanan kelimelere “edat” denir.

Edatlar kelimeler arasında “neden-sonuç, benzetme, görecelik, nasıllık, birliktelik” gibi anlam ilgilerini kurmaya yarar.

Öğrendiğiniz bu bilgilerin ardından aşağıdaki cümlelerde bulunan edatları belirleyiniz. Cümlelerin başında verilen boşluğa yazınız.

.....	1. Saat sekiz gibi okulda görüşürüz.
.....	2. Salonda yüz kadar konuk vardı.
.....	3. Tören için tüm hazırlıklar tamamlandı.
.....	4. Ayağını yorganına göre uzat.
.....	5. Görüşlerini bir makale ile açıkladı.

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde edatlar (ilgeçler) kırmızıyla yazılarak belirtilmiştir.

Kutucuklarda da bu edatların cümlelere kattığı anlamlar karışık olarak verilmiştir.

Cümlelerle edatların bu cümlelere kattığı anlamları örnekteki gibi eşleştirip yazınız.

sebep	uğruna	şart
eşitlik	araç	benzetme

1. Emmilerim hudutlarında

Senin **için** dövüşürken ölmüşler.

(..... **uğruna**)

2. Bir andız fidanı **gibi** büyümüşüm.

(.....)

3. Öpüp başıma koyduğum

Ekmek **gibisin** .

(.....)

4. Arabayı haftaya getirmek **üzere** kiralayabilirsiniz.

(.....)

5. Özel arabası **ile** Kırşehir'e kadar yol aldı.

(.....)

6. Ben de senin **kadar** gitar çalabiliyorum.

(.....)

7. İşini sevmediğinden **ötürü** her gün mutsuzdu.

(.....)

8. Etkinlik

Aşağıdaki ürün hakkında verilen bilgilerden hareketle soruları cevaplayınız.

Yoğurt

Üretim tarihi (ÜT), son kullanma tarihi (SKT) ve parti numarası (PN) ambalaj üzerindedir. Serin ve rutubetsiz yerde saklayınız. Güneş ışığından koruyunuz. Kapak açıldıktan sonra 2 gün içerisinde tüketiniz. Sızıntılı açılmış kutuları satın almayınız.

ÜT: 15 /10/2017
SKT: 17/11/2017
PN: 21

1. Ürünün ÜT'si ve SKT'si nedir?
2. Ürün hangi tarihten sonra kullanılmamalıdır?
3. Ürün hangi koşullarda saklanmalıdır?
4. Ürünü alırken nelere dikkat etmek gereklidir?

9. Etkinlik

Ülkemize özgü yiyeceklerden birinin tanıtımını yapmak amacı ile bir reklam metni yazınız ve metninizi arkadaşlarınıza anlatınız. Konuşmanız sırasında dilimize henüz yerleşmemiş yabancı kelimelerin Türkçelerini kullanınız.

10. Etkinlik

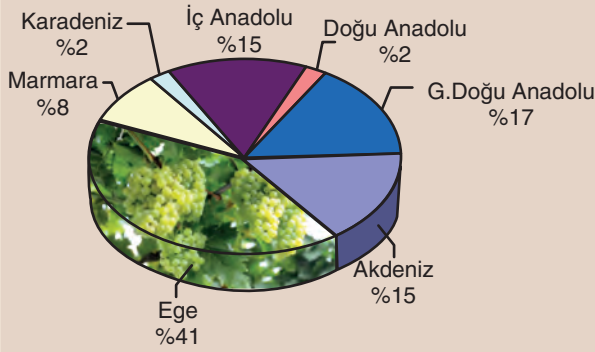
Ülkemizin belli bir bölgesini tanıtan afiş tasarlayınız. Tasarımınızı büyük ölçeklerde yaparak sınıf ya da okul panosunda sergileyiniz.

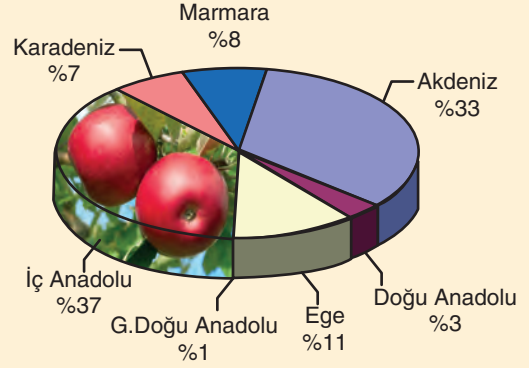
11. Etkinlik

Aşağıda ülkemizde yetişen meyve çeşitlerinden bazılarının bölgelere göre yetiştirilme oranlarının grafikleri verilmiştir. Aşağıdaki soruları grafikleri inceledikten sonra cevaplayınız.

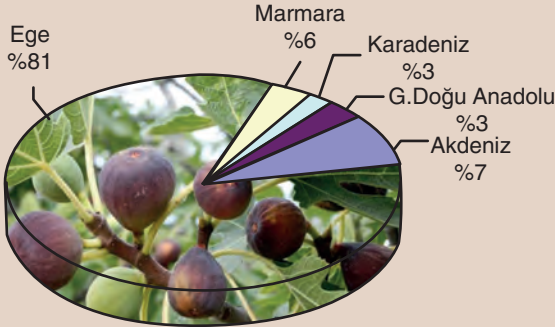
ÜZÜM

ELMA

İNCİR

FINDIK

- Üzüm, incir, elma ve fındık hangi bölgelerde daha çok yetiştirilmektedir?
- Grafiğe baktığınızda aşağıdaki ürünler en çok hangi bölgelerde yetişmektedir?
 Üzüm:
 İncir:
 Elma:
 Fındık:
- Bu ürünlerin yetiştikleri bölgelerde hangi sanayi kuruluşları kurulabilir?

12. Etkinlik

Aşağıdaki iki metni biçim ve içerik açısından karşılaştırınız.

Koca koca kamyonlara binmişim
Daha büyük şehirlerine
Okumaya gitmişim
Topraklarının üstünde
Top oynamış, düşünmüş,
Ahbap edinmişim

Ağladığım senin içindir,
Güldüğüm senin için.
Öpüp başıma koyduğum
Ekmek gibisin.

Cahit KÜLEBİ

Hizmetçiyle Süt Kovası

Çiftliğe süt kovasıyla süt getiren hizmetçi kız, hayal kurmaya koyulmuş: “Bu süttten kazanacağım parayla üç yüz yumurta alırım. Yumurtaların bazıları çürük çıkar gerçi, bazılarını da sansar kapar. Ama en aşağı iki yüz elli civ-civ elde ederim. Yılbaşına doğru hepsi tavuk olur ve fiyatları artar. Ben de onları satar giysi alırım. Yeşil olsun. Evet yeşil bana yakışır. Giysimi giyer, panayıra giderim.”
(...)

Hizmetçi kız kafasında bunları kurup hayaller içinde yüzerken ayağı bir taşa takılmış, kovadaki bütün süt dökülmüş; kızcağızın mutluluk düşleri de uçup gitmiş.

Ezop Masalları (Çev: Ülkü TAMER)

13. Etkinlik

a. Aşağıda verilen atasözü ile ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bir paragraflık yazı yazınız.

Ana gibi yar, vatan gibi diyar olmaz.

b. Oluşturduğunuz paragrafta kullandığınız noktalama işaretlerini kontrol ediniz. Kontrol ettikten sonra varsa yanlışlarınızı düzeltiniz. Paragrafınızı düzenlediğiniz hâliyle tekrar yazıp ilk yazdığınız hâliyle karşılaştırınız.

Sonraki Metne Hazırlık

Bilmece ve tekerlemeler öğreniniz.

Düşünelim - Tartışalım

1. “Zengin kültüre sahibiz.” cümlesiyle anlatılmak istenen ne olabilir?
2. Öğrendiğiniz tekerlemeleri ve bilmeceleri arkadaşlarınız ile paylaşınız.
3. Deyimler veya atasözleri ile ilgili sessiz sinema oynayınız.
4. Karagöz ve Hacivat hakkında neler biliyorsunuz?
5. Nezaket nedir? Nazik insan nasıl olur?

► <https://goo.gl/sghDx9> adresinden ya da dinleme izleme cd'nizden “Karagöz ile Hacivat” adlı videoyu izleyerek bilgi edininiz.

► Metni dramatize ederek okuyunuz.

ÖYLE DENMEZ

HACİVAT – Akşam şerifler hayır olsun!

KARAGÖZ – Bugün gidemem.

HACİVAT – Nereye?

KARAGÖZ – Bahşiş dağıtılan yere.

HACİVAT – Ben sana bahşiş dedim mi?

KARAGÖZ – Ben de sana hediye dedim mi?

HACİVAT – Safa geldin.

KARAGÖZ – Evde unuttum.

HACİVAT – Neyi?

KARAGÖZ – Sopaı.

HACİVAT – Ben sana sopa dedim mi?

KARAGÖZ – Ben de sana çelik-çomak dedim mi?

HACİVAT – Aman efendim, her ne hâl ise! Başıma bir fes almıştım da gelirken yorgunluk atmak üzere

Karagöz'üme uğrayım demiştim.

KARAGÖZ – Ne yapayım fes aldıysan?

HACİVAT – Öyle mi derler?

KARAGÖZ – Ya nasıl derler?

HACİVAT – “Güle güle başında paralansın!” demek yok mu?

KARAGÖZ – Güle güle başında paralansın!

HACİVAT – Haa, aferin, işte öyle demeli yaa! Derken efendim, onun üzerine evde odun bitmiş, “Biraz odun al.” dediler, Odunkapısı’na gidip beş on çeki odun aldım.

KARAGÖZ – Güle güle başında paralansın!

HACİVAT – Sus! Bu fes değil, odun aldım, odun.

KARAGÖZ – Güle güle başında paralansın!

HACİVAT – Öyle demezler.

KARAGÖZ – Ne bileyim, sen öğrettin.

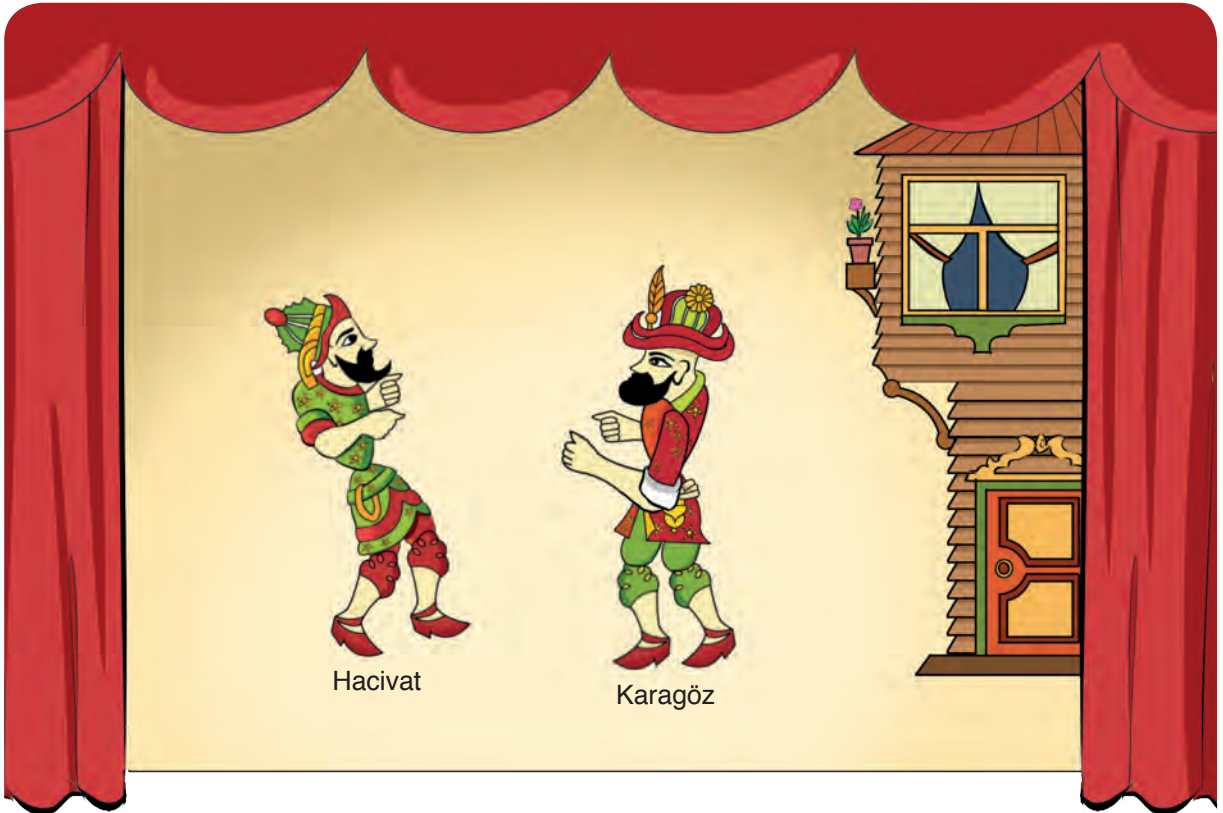
HACİVAT – O fese göreydi.

KARAGÖZ – Ey, ne deyim?

HACİVAT – “Güle güle yak, otur da külüne bak!” demek yok mu?

KARAGÖZ – Yok yok, var mı? Güle güle yak, otur da külüne bak!

HACİVAT – Haa, aferin, işte şöyle söyle!

KARAGÖZ – Güle güle yak, otur da külüne bak!

HACİVAT – Derken efendim, geçen günkü yağmur, malum ya, evin kiremitleri filan kırılmış, bütün yağmur evin içine akmış; bari bir iki dülger çağırayım da hem kiremitleri hem de yıkık bazı yerlerini yaptırırım, dedim; evi bir güzelce tamir ettirdim.

KARAGÖZ – Güle güle yak, otur da külüne bak!

HACİVAT – Bu ev! Yeni tamir ettirdim daha.

KARAGÖZ – Güle güle yak, otur da külüne bak!

HACİVAT – Yazık değil mi?

KARAGÖZ – Güle güle yak, otur da külüne bak!

HACİVAT – Öyle denmez.

KARAGÖZ – Ya ne denir?

HACİVAT – “Oh oh, maşallah, pek memnun oldum! Güle güle oturunuz, içinde hiç eksik olmayınız!” demek istemez mi?

KARAGÖZ – İs... is... ister... şey... Oh oh, maşallah, pek memnun oldum! Güle güle oturunuz, içinde hiç eksik olmayınız!

HACİVAT – Sonra, birader, borçlunun biri, “Hacivat zenginleşmiş, evi yaptırıyor.” deyip para almaya gelir; benim de param bitmiş olduğundan borçluyla boğaz boğaza kavga ederiz; sonra dava edip bizi hapse atarlar.

KARAGÖZ – Oh oh, maşallah, pek memnun oldum! Güle güle oturunuz, içinde hiç eksik olmayınız!

HACİVAT – Birader, yazık değil mi?

KARAGÖZ – Oh oh, maşallah, pek memnun oldum! Güle güle oturunuz, içinde hiç eksik olmayınız!

HACİVAT – Öyle demezler.

KARAGÖZ – Ya nasıl derler? Ne bileyim ben, sen öğrettin.

HACİVAT – Ben öğrettiysem ev için öğrettim; buna da öyle mi derler?

KARAGÖZ – Ne derler?

HACİVAT – “İnşallah efendim yakında biri sebep olur da çıkarır, siz merak etmeyin; inşallah yakında ötekini de çıkarırlar!”

KARAGÖZ – İnşallah efendim yakında biri sebep olur da çıkarır, siz merak etmeyin; inşallah yakında ötekini de çıkarırlar!

HACİVAT – Haa! Sonra, Karagöz, neyse, biz bununla iyice uğraşırız, neyse bizi hapisten çıkarırlar; ben o sevinçle koşa koşa eve gelirken fırıncının biri fırından ekmek çıkarıyormuş, aceleyle küreğin sapı bi gözüme dokunup gözümün biri çıkmaz mı?

KARAGÖZ – İnşallah efendim yakında biri sebep olur da çıkarır, siz merak etmeyin; inşallah yakında ötekini de çıkarırlar!

HACİVAT – Öteki de mi çıksın?

KARAGÖZ – İnşallah efendim yakında biri sebep olur da çıkarır, siz merak etmeyin; inşallah ötekini de çıkarırlar!

HACİVAT – “İnşallah şifa bulursunuz, yakında hiç görmemişe dönersiniz!” demek yok mudur?

KARAGÖZ – İnşallah şifa bulursunuz, yakında hiç görmemişe dönersiniz!

HACİVAT – Memnun oldum, efendim, memnun!

KARAGÖZ – Ben de maymun oldum, efendim, maymun!

HACİVAT – Maymun değil, memnun!

KARAGÖZ – O ne demek?

HACİVAT – “Sevindim, haz ettim.” demek.

KARAGÖZ – Öyle desene ya! “Somun oldum, limon oldum.” deyip dururuyorsun.

HACİVAT – Hay terbiyesiz hay! Seni validen terbiye etmedi mi?

KARAGÖZ – Etti.

HACİVAT – Böyle mi etti?

KARAGÖZ – Yoo! Geçen gün mutfakta idim; bir yumurta, iki de limon sıkıp birbirine karıştırdı, sonra başıma döküp güzelce beni bir terbiyeledi.

Cevdet KUDRET

1. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerdeki altı çizili deyimlerin hangi anlamlarda kullanıldıklarını belirleyiniz.

a. Güle güle oturunuz, içinde hiç eksik olmayınız!

b. İsteddiği okula kaydolunca ağzı kulaklarına vardı.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Karagöz ve Hacivat arasındaki problem nedir?
2. Karagöz Hacivat'a nasıl davranmaktadır? Doğrusu nasıl olmalıdır?
3. Çevrenizde Karagöz'e ya da Hacivat'a benzeyen insanlar var mı? Başkalarına nasıl davranıyorlar?
4. Karagöz ile Hacivat'ın karakter özellikleri nelerdir?
5. Peki ya siz Karagöz mü yoksa Hacivat mısınız? Neden?

3. Etkinlik

Okuduğunuz metinle ilgili aşağıdaki yargılardan doğru olanların önüne "D", yanlış olanların önüne "Y" yazınız.

	Metnin içeriği ile başlığı uyumludur.
	Karagöz ve Hacivat yanlış anlamadan kaynaklanan iletişim problemi yaşamaktadır.
	Doğru yerde doğru kelimeleri kullanmak insanlarla iletişim problemleri yaşamamızı önler.
	Yeni bir eşya alan arkadaşımıza "Geçmiş olsun." deriz.
	Çalışırken gördüğümüz birine "Kolay gelsin." deriz.
	Sabah karşılaştığımız insanlara "Günaydın" deriz.
	Yemek yiyen bir tanıdığımızı gördüğümüzde "İyi akşamlar." deriz.
	Yeni bir giysi almış arkadaşımıza "Afiyet olsun." deriz.

4. Etkinlik

Karagöz ve Hacivat'ın kişisel özellikleri nelerdir? Metinden hareketle belirleyiniz ve aşağıya yazınız.

Karagöz
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Hacivat
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Etkinlik

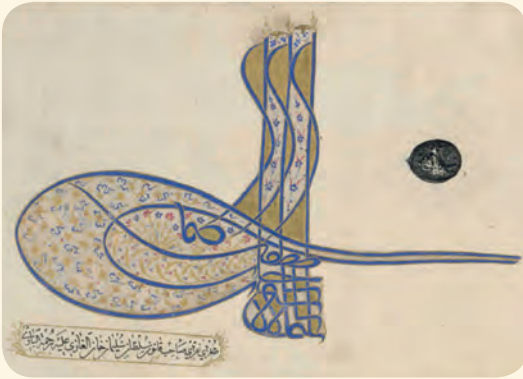
Aşağıdaki görsellerin hangi sanat dallarıyla ilgili olduklarını altlarındaki boşluklara yazınız.

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik

Aşağıdaki görselleri yorumlayınız ve bize vermek istedikleri iletileri belirleyip açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Etkinlik

Aşağıdaki afişi inceleyiniz ve soruları cevaplayınız.

1. Bu afişin amacı nedir?

.....

.....

.....

2. Afişteki duyuruyu kim yapabilir?

.....

.....

.....

3. Bu duyuruyu eğer biz yapmış olsaydık nasıl yapardık?

.....

.....

.....

4. Duyuruda neden tarih yazılmış?

.....

.....

.....

5. Bu tür bir etkinliğin ücretsiz yapılmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?

.....

.....

.....

6. Afişi hazırlayan, yazının rengini ve büyüklüğünü farklılaştırarak görseldeki dikkat unsurunu amacı doğrultusunda kullanmış. Afişte en çok dikkat çeken nedir?

.....

.....

.....

Eğer bir belediye başkanı olsaydınız kültürünüzü tanıtmak adına başka ne tür etkinlikler yapardınız? Yaptığınız etkinliklerin duyurularında nasıl bir yol izlerdiniz? Etkinliklerden birinin duyuru metnini aşağıda verilmiş bölüme yazınız.

.....

.....

.....

.....

9. Etkinlik

YANKI

Bir adam ve oğlu ormanda yürüyüş yapıyorlarken birden oğlan takılıp düşüyor ve canı yanıp “AHHHHH!” diye bağıyor. İleride bir dağın tepesinden “AHHHHH!” diye bir ses duyuyor ve şaşırıyor. Merak ediyor ve “SEN KİMSİN?” diye bağıyor. Aldığı cevap “SEN KİMSİN?” oluyor. Aldığı cevaba kızıp “SEN BİR KORKAKSIN!” diye tekrar bağıyor. Dağdan gelen ses “SEN BİR KORKAKSIN!” diye cevap veriyor.

Çocuk babasına dönüp “BABA NE OLUYOR BÖYLE?” diye soruyor. “OĞLUM” diyor adam, “DİNLE VE ÖĞREN!” ve dağa dönüp “SANA HAYRANIM!” diye bağıyor. Gelen cevap “SANA HAYRANIM!” oluyor. Baba tekrar bağıyor, “SEN MUHTEŞEMSİN!”. Gelen cevap “SEN MUHTEŞEMSİN!”. Oğlan çok şaşırıyor, ama hâlen ne olduğunu anlayamıyor. Babası açıklamasını yapıyor. “İnsanlar buna “yankı” derler, ama aslında bu “yaşam”dır. Yaşam daima sana verdiklerini geri verir. Yaşam yaptığımız davranışların aynasıdır. Daha fazla sevgi istediğin zaman, daha çok sev. Daha fazla şefkat istediğinde, daha şefkatli ol. Saygı istiyorsan insanlara daha çok saygı duy. İnsanların sabırlı olmasını istiyorsan sen de daha sabırlı olmayı öğren. Bu kural yaşamımızın bir parçasıdır, her kesiti için geçerlidir.”

Yaşam bir tesadüf değil, yaptıklarınızın aynada bir yansımasıdır.

Genel ağdan alınmıştır.

1. Hikâyede tamamı “büyük harfler” ile yazılı olan bölümler ne anlatmak istiyor?

.....

2. Hikâyenin iletisi (ana düşüncesi) nedir?

.....

3. Hikâyede birbiriyle çelişen ifadeler var mı? Açıklayınız.

.....

10. Etkinlik

Aşağıdaki görseli “Yankı” hikâyesinden anladıklarınızla bağdaştırarak yorumlayınız.

Siz aynada neler görüyorsunuz? Arkadaşlarınızla tartışınız.

11. Etkinlik

“Öyle Denmez” metninde hangi cümlelerin sonunda ünlem kullanılmıştır? Ünlem kullanılan cümleleri aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Bulduğunuz cümlelerde ünlemin hangi işlevlerde kullanıldığını verilen ifadelerden belirleyiniz.

1. “Şaşma, anımsama, sevinme, üzüme, kızma, acıma” gibi duyguları güçlendirir.

2. “Özlem, istek, acıma, üzüntü” anlatır.

3. Hitap ve seslenme ifadesi olarak kullanılan kelimeler:

4. Kabul veya ret ifade eden kelimeler:

12. Etkinlik

Okuduğunuz hikâyeden hareketle aynı konu ve ana düşünce etrafında kendi hikâyenizi oluşturunuz.

Olay Örgüsü

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zaman

.....

.....

Yer

.....

.....

Kişi ve Varlık Kadrosu

.....

.....

Benim Hikâyem:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sonraki Metne Hazırlık

Nasreddin Hoca ve Akşehir hakkında araştırma yapınız.

Düşünelim - Tartışalım

1. Nasreddin Hoca kimdir?
2. Hoca'dan başka fıkraları anlatılan kişiler var mıdır? Kimlerdir?

1. Görsellerden hareketle öyküleyici bir metin mi yoksa bilgilendirici bir metin mi dinleyeceğinizi tahmin ediniz.

2. Dinleyeceğiniz metinde neler anlatılıyor olabilir? Görsellerin sıralanışına dikkat ederek gelişebilecek olayları tahmin ediniz.

► Metni sessizce dinleyiniz.

BİR FİL DAHA

1. Etkinlik

Aşağıdaki formu doldurarak dinlemenizi değerlendiriniz.

ÖLÇÜTLER	Evet	Hayır
1. Başkalarını rahatsız etmeden dinledim.		
2. Görüş bildirmek için uygun zamanda söz aldım.		
3. Dinleme esnasında başka şeylerle uğraşmadım.		

2. Etkinlik

Dinlediğiniz metni defterinize özetleyiniz. Özetlerken yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat ediniz.

3. Etkinlik

Dinlediğiniz metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Olay nerede geçiyor?

.....

2. Köylüler neden filden kurtulmak istiyorlar?

.....

3. Hoca'yı, Timur'a gitmesi için köylüler nasıl ikna ediyorlar?

.....

4. Nasreddin Hoca, Timur'dan file bir eş istemiştir. Hâlbuki tam tersini yapmak için yola çıkmıştı. Hoca'nın bu tavrı doğru mudur? Neden?

.....

5. Hoca'nın yerinde olsaydınız ne yapardınız?

.....

4. Etkinlik

Aşağıda görselleri verilmiş Nasreddin Hoca fıkrasını anlatınız ve yazınız. Fıkrayı anlatırken ve yazarken aşağıda verilen deyimlerden olay akışına uygun olanları kullanınız.

- Zevkten dört köşe olmak
- Etekleri zil çalmak
- Sesi çıkmamak
- Pireyi deve yapmak
- Dut yemiş bülbüle dönmek
- Başından aşağı kaynar sular dökülmek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

Dinlediğiniz “Bir Fil Daha” fıkrasında neyden söz edilmektedir?

.....

.....

Dinlediğiniz bu fıkranın, vermek istediği ileti, oluşturulmasındaki asıl amaç nedir?

.....

.....

6. Etkinlik

Dinlediğiniz metni canlandırınız.

7. Etkinlik

goo.gl/Wm76Bs adresinden ya da dinleme-izleme cd'nizden "Yaratıcı Reklam Örnekleri" videosunu izleyiniz.

Her reklam bir amaç doğrultusunda yapılır. Bu amaç bazen iyi bazen de kötü olabilir. İzlediğiniz reklamın yapılma amacı sizi olumlu yönde mi, olumsuz yönde mi etkiledi? Görüşlerinizi söyleyiniz.

8. Etkinlik

Aşağıda Nasreddin Hoca'nın fıkralarından alınan cümleler vardır. Bu cümlelerde altı çizili bağlaçların cümleye kattığı anlamları kutu içinde verilen kelime veya kelime gruplarından bulunuz.

hiçbirini

ikisinden birini

ikisini

karşılaştırma

birbirinin yerini
tutma

sebep-sonuç

açıklama

fakat

1. Der ki: "Bu işte bir terslik var, kocaman bir ağacın üzerinde küçücük bir ceviz; küçücük bir nebatın üzerinde kocaman kabak!" (Kabak Fıkrası)

2. Hoca külhaneye varır ama kül bulamaz. (Kül Hükmü)

3. Bir gün Akşehir'e üç bilgin gelir. Bunlar gereksiz bilgilerle kafalarını doldurmuş ve bunun verdiği gururla ortada dolaşan tiplerdir. (Hoca ve Üç Bilgin)

4. Sen eşeğin kaç ayaklı olduğunu bilmiyor musun da tekrar saydın? (Eşeğin Ayak Sayısı)

5. Cimri komşusu ne elini vermiş ne de boğulmaktan kurtulmuş. (Cimri Komşu)

9. Etkinlik

Dinlediğiniz metnin ana düşüncesi Mevlânâ'nın aşağıdaki sözlerinden hangisi ile ilişkilidir? İşaretleyiniz. Mevlânâ'nın aşağıdaki öğütlerinden en güzel olanı size göre hangisidir? Neden?

Şefkat ve merhamette
güneş gibi ol.

Cömertlik ve yardım et-
mede akarsu gibi ol.

Başkalarının kusurunu
örtmede gece gibi ol.

Hiddet ve asabiyette
ölü gibi ol.

Tevazu ve alçak gönül-
lülükte toprak gibi ol.

Hoşgöründe deniz gibi ol.

Ya olduğun gibi görün
ya görüldüğün gibi ol.

.....

Serbest Okuma Metni

BİZİM AKDENİZ

ANTALYA, NİSAN 1941

Bir akşamüstü, Erenkuş'a doğru yürüyünüz ve elektrik santralinin taraçasına inerek iki yanınızdaki gür çağlayanları, körfezi ve Akdağ'ı seyrediniz. Fransız seyyahı diyor ki: "Bu dağların arkasına inen güneşi, Antalya yakasından görmek kadar haşmetli bir şey akla gelemmez." Kumsaldan en yükseği 3450 metreye çıkan bu dağlar, tepe, sırt ve geçit yığınlarının ılık bir ekim ikindisinde, açık ve koyu sönüp yanan renklerine bakıyorum. Antalya'nın arkası ve bir yanı alabildiğine açıktır. Körfezi çeviren dağlar ise hem millerce uzaktadır hem de alçaklık yüksekli tepeler, yaylalar; girinti ve çıkıntılarla yüceliğini kaybetmeyen fakat ağırlığı da duyulmayan, eşsiz bir değişkenlik gösterir. Günün hemen hiçbir saatinde ışın-kara resim oyunlarının eksildiği görülmez. Oralardan pınarlar gibi saf Türk isimleri akıyor: Akdağ, Beydağ, Çanakçı, Deliktaş, Yanartaş, Kızılcadağ... Türklerin bu yalçın kayalar üstüne ne zaman konduğu pek bilinmez.

1. Antalya - Kaleiçi

Çağlayan sesleri ile gönül oyalayıp renklerine resimlerine doyamadığımız bu şeyin adına tabiat diyoruz. Burada tabiatın her türlü var. Lübnan çamları yetişen yaylaları ile dağ ve orman tabiatı, denize yukardan bakan ve çağlayan döken, sonra uzaklarda alçala alçala geniş ve derin bir kumsalda eriyen yalısı ile eşsiz bir kıyılar tabiatı, sağa döndüğünüzde gözlerinizi görünmez çizgileri ile dinlendiren, sola baktığınızda hayalinizi enginler rüyası içinde sallayan deniz tabiatı; iki taraça ile Toros eteklerine doğru geniş, düz avlık ve seyranlıklar ova tabiatı, her çeşidi var. İsviçre'deki dağ karşınızda, Riviera'daki kıyılar önünüzde, Macaristan'daki ova arkanızdadır.

2. Kurşunlu Şelalesi

3. Aspendos Antik Tiyatrosu

Kaleleri, sarayları ve mezarları ile oyma kayadan, kapılarında İskender'i durduran Termesus, işte şu tepenin üstündedir. Atina'ya kadar gülyacağı ve balsam yollayan Phaselis (Faselis), karşı kumsalın biraz yukarisındadır. Eski Olbiya, ağaçlarını gördüğünüz çiftliğin yanlarında idi. Siz kendiniz, Şimdi Bergama Kralı II. Attalus'un kurduğu 2099 yıllık Attalia'nın içindesiniz. Yirmi, yirmi beş kilometrede bir jimnazları ile tiyatroları ve stadyumları ile surları ve sütunları ile bir site yıkıntılarına rastlıyorsunuz. Bu tarihtir. Onun da devir devir, bin türlü, bin hatıralısı var.

Tabiat, tarih ve sanat, iç içe, koyun koyuna, katran çamı bir saray sütununa gölge vererek, bir hisar Akdeniz parçalarının en tatlısı üstüne aksini sunarak, çağlayanların burçlardan sesi gelerek, her şey bir aradadır. Birini bulan bahtiyardır. Fakat sizi Antalya'da nereye davet edeyim? Otel bulamayacaksınız Katran çamlarının gölgesine kavuşabilmek için, katır sırtı arayacaksınız. Aspendos Tiyatrosu'na gitmek için, kuru hava bekleyeceksiniz ve orada küçük bir kulübe çatısı altına sığınamazsınız. İnsanların yapamayacağı, yaratamayacağı, erişemeyeceği her şey var. Sizi bunların hazzına doyurabilmek için, bunların koynunda avutmak için; fakir, zengin herkesin yapabileceği şey eksik.

Falih Rıfkı ATAY

TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

Erenler Pınarı Efsanesi

Sinanpaşa ilçesine bağlı Düzağaç köyünde kaynayıp coşan bir pınar vardır. Söylendiğine göre bu pınar, Anadolu'nun Türkleşmesi sırasında ulu kişilerin başında konakladıkları bir suymuş. Bu yüzden adına Erenler Pınarı denilirmiş. Şifalıymış, temizmiş, debisi yüksekmiş. Çevresinde çayırılar, çimenler, ağaçlar yetiştirmiş. O suyun yanında Düzağaç köyü kurulmuş. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'nı kaybetmesinin ardından İzmir'e çıkan Yunanlılar, Anadolu'nun içlerine doğru ilerlerken Düzağaç köyünü de işgal etmişler. Düşmanın bir taburu köye yerleşerek karargâh kurmuş.

Yüzyıllardır çağlayıp coşan, köylülerin su ihtiyacını karşılayıp şifa dağıtan Erenler Pınarı, işgalle birlikte mateme ve karalara bürünen köy halkı gibi üzerini sazlarla ve otlarla örtmüş, kendini gizlemiş. Anadolu'yu Türkleştirmeye gelen alperenlere coşarak, çağlayarak verdiği suyunu, esirgemiş işgalci Yunanlılardan. Bir damlasını bile vermemiş.

Büyük Taarruz başlayıp Türk askerleri düşmanı Dumlupınar taraflarına sürdüğü zaman Erenler Pınarı da otlardan, sazlardan arınmış, ayna gibi, temiz, pırıl pırıl suyuyla karşılamış Türk askerlerini. Askerler kana kana içmişler Erenler Pınarı'nın suyundan. Suyu içen askerler çağlayıp coşmuş, düşmanı önlerine kattıkları gibi İzmir'e kadar kovalayıp denize dökmüş. Askerler içtikçe su çoğalmış, bir değirmeni çevirecek kadar büyümüş. Suyun ayağına değirmenler kurulmuş. Yakın zamana kadar çalışan değirmenler, sanayinin ilerlemesiyle yıkılmış, harap olmuş.

Genel ağdan alınmıştır.

A. İlk dört soruyu metne göre cevaplayınız.

1. Pınara neden Erenler Pınarı denilirmiş?

.....

.....

2. Pınar neden mateme bürünmüş?

.....

.....

3. Pınar daha sonra Türk askerini nasıl karşılamış?

.....

.....

4. Pınarın suyunu çoğaltan nedir?

.....

.....

5. Bildiğiniz efsaneler nelerdir? Bu efsaneleri sınıfta anlatınız.

.....

.....

B.

DERYALAR (TÜRKÜ)

Aman bre deryalar kanlıca deryalar!
Biz nişanlıyız deryalar,
Biz nişanlıyız.

Dalgalar artacak,
Demedim mi ben sana Yusuf'um
Kayığımız batacak.

İkimiz de bir boydayız,
Biz delikanlıyız.
Kırcaali'yle Arda arası saat sekiz sırası.
Ardalılar ağlıyor Yusuf'um
Yoktur ah çaresi!
Çıkar aba poturunu Yusuf'um

Kırcaali'yle Arda boylarında,
Kimler gidecek
Garip de Yusuf'umun annesine
Kim haber verecek?
Zavallı Feride'nin annesine
Kim haber verecek?

1. Balkan yöresine ait olan yukarıdaki türküyü okuyunuz. Konusunu ve ana duygusunu yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Her cümleyi aşağıda verilen kelimelerden uygun olanıyla tamamlayınız.

ancak

oysa

fakat

yoksa

ya da

yalnız

ama

Hafta sonu Aydın'a gidecektik yağmur yağdı.

İdil'e çok ısrar ettik şarkı söyletmedik.

Biz de gideriz davet edilirse.

Doruk çok yorulmuştu yine de elinden geleni yaptı.

Bu gün okula gelmedi hastalandı mı?

Yemek masasına oturdu, ekmeği böldü yiyemedi.

Kakava Şenliği'ne gidecektik Tekirdağ Kiraz Festivali'ne.

Gökyüzünde hiç bulut yoktu hava durmadan gürlüyordu.

3. Aşağıdaki deyimlerle anlamlarını örnekte olduğu gibi eşleştiriniz.

1. Çalmadan oynamak

2. Damarına basmak

3. Çam devirmek

4. El etek çekmek

5. Gece silahlı gündüz külahlı

6. Saman alevi gibi parlamak

a. Hiç kimseye belli etmeden iyi görünüp kötü işler yapan

b. Belli bir işi yapmaktan vazgeçmek

c. Bir kişinin en zayıf noktasına dokunup onu sinirlendirmek

d. Farkında olmadan bir kişinin canını yakan sözler söylemek

e. Aniden kızıp köpüren ve çok çabuk öfkesi geçen kişiler için kullanılır.

f. Olayları her zaman kötüye yoran

g. Çok neşeli olmak

4. Aşağıdaki görselin anlattığı atasözünü bulunuz ve anlamını açıklayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

5. Aşağıdaki kelimelerle isim ve sıfat tamlamaları oluşturup yazınız.

Araba	Şefkatli	Koltuk
Kırmızı	Ülke	Özgür
Kitap	Cesur	Okuma
Bayrak	Kapak	Tükenmez
Türk	Kalem	Yazı

İsim Tamlaması

Arabanın koltuğu

.....

.....

.....

.....

Sıfat Tamlaması

Kırmızı bayrak

.....

.....

.....

.....

Dinleme/Izleme

Konuşma

Okuma

Yazma

5. TEMA

SANAT

METİNLER

- › MİMAR SİNAN'LA BİR GÜN
- › KÜÇÜK RESSAM
- › FOTOĞRAFLARDA KALAN ANLAR
- › SANAT HAKKINDA (DİNLEME METNİ)
- › BİR KIŞ ÖYKÜSÜ (SERBEST OKUMA METNİ)

Düşünelim - Tartışalım

1. Sanat ne demektir?
2. Sanatla uğraşmak kişiye neler katar?
3. Bir ağaç ev tasarlasaydık bu nasıl bir ev olurdu?

► Masalı noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

MİMAR SINAN'LA BİR GÜN

Bir gün odamdaki pencereden göz kırpan yıldızları seyrederken bir güvercin içeri girdi ve avcuma kondu. Bu güzel güvercinin ağzında bir anahtar vardı, ayağında da bir kâğıt bağlıydı. Kâğıtta şöyle yazıyordu: "Nereye gitmek istiyorsun? Geçmişe mi? O zaman anahtarı eline al, gözlerini kapat ve hayal et."

O günden sonra anahtarla geçmişe pek çok yolculuk yaptım ve pek çok ünlü ile tanıştım. Süleymaniye Camii'ni görmek için tüm sınıf geziye gitmiştik. Ben bu muhteşem caminin mimarıyla tanışmak istiyordum. Bunun için anahtarım elimdeydi. Caminin avlusundan girer girmez bir köşeye çekildim, gözlerimi kapadım ve mırıldandım: "Mimar Sinan'ın yaşadığı zamana gitmek istiyorum.". Gözlerimi tekrar açtığımda Süleymaniye Camii'nde artık yalnızdım. Mimar Sinan'la tanışmak için sabırsızlanıyordum. Heyecandan kalbim küt küt atıyordu. Buraya gelmeden önce hazırlık yapmış, Mimar Sinan ile ilgili notlar tutmuştum. Anahtarı cebime koyarken o notları buldum. Açıp tekrar okudum: "Mimar Sinan, 1490 yılında Kayseri'nin Ağırnas köyünde doğmuştur. Asker olarak Belgrat ve Rodos seferlerine katılmıştır. 1538 yılında mimarbaşı olmuş ve bu görevini vefatına (1588) kadar sürdürmüştür. Koca Sinan mimarbaşı iken üç yüzün üzerinde eser inşa etmiştir. Bunlardan üçü çok önemlidir. Birincisi çıraklık eseri Şehzade Camii, ikincisi kalfalık eseri Süleymaniye Camii ve ustalık eseri Selimiye Camii."

Notlarımı okurken önümde iki kişinin durduğunu fark etmedim. Neredeyse onlara çarpacaktım. Üzerlerindeki kıyafetlere bakılırsa galiba bunlar caminin yapımında çalışan işçilerdi. Aralarında konuştuklarını duydum:

- Mimar Sinan'ın işlerine akıl sır ermiyor.
- Niye?
- Niye olacak? Padişah efendimiz camiye yapması için Mimar Sinan'a sekiz yıl vermiş. Ama o ne yaptı?

Sırtlarındaki çuvalarla bir süre durdular. Diğer işçi heyecan içinde aynı soruyu tekrarladı:

- Ne yaptı?
- Caminin temellerini atıp altı yıl bekledi. Sonra, iki yılda da bu koca camiye bitirdi.
- Akıl alacak gibi değil.
- Kolay gelsin, diyerek sözlerini kestim. Ben Mimar Sinan'ı arıyorum da. Nerede bulabilirim?

İki işçi de beni tepeden tırnağa süzdü. Üzerimdeki kıyafetler onlara garip gelmişti sanırım.

– Mimarbaşımız içeride, dedikten sonra sırtlarındaki çuvalarla yanımdan uzaklaştılar.

İşçilerin yanımdan ayrılmasından sonra etrafı seyrederek camiye girdim. Caminin halıları daha serilmemişti. Gözlerim Mimar Sinan'ı aradı. Derken onu gördüm. Mihraba oturmuştu. (...) Sessizce yanına yaklaştım. Koca Sinan beni fark etti.

– Gel bakalım delikanlı, dedi. Otur yanıma.

“Ne kadar heybetli!” diye düşündüm. “Ancak böyle biri, böyle büyük bir cami yapabilir.” demekten kendimi alamadım. (...)

– Adın nedir?

– Murat, efendim.

– Burada ne arıyorsun Murat?

– Sizinle tanışmak için geldim. Bir de yaptığınız camiyi görmek için.

– Yani bizi kontrol etmeye geldin, dedi gülümseyerek.

Biz konuşurken içeri birileri girdi. (...) Uzun boylu bir adam seslendi:

– Koca Sinan!

Ses camide yankılandı.

– Buyurun Hünkarım?

Demek bu kişi, devrin padişahı Kanunî Sultan Süleyman'dı!

Mimar Sinan, padişahı selamladı, (...) Kanunî gülümseyerek elini Sinan'ın omzuna koydu.

– Kendin gibi koca bir cami yapmışsın Koca Sinan. Ulu devletimize böyle ulu bir cami yaraşır.

Mimar Sinan,

– Sağ olun hünkârım, dedi; eksik olmayın.

Kanunî'nin gidişi de gelişi gibi hızlı oldu.

Mimar Sinan bana dönerek:

– Madem buralara kadar geldin, sana camiye gezdireyim, dedi.

Camide avizelere asılmış yumurtaya benzeyen şeyler dikkatimi çekmişti.

– Efendim, şu kocaman şeyler ne? Diye sordum. Yumurtaya benziyorlar.

– Doğru Murat. Onlar yumurta.

– Yumurta mı? Ama o kadar büyük yumurta olmaz ki!

– Bunlar deve kuşu yumurtası.

– Peki, deve kuşu yumurtalarını niçin camiye astınız?

– Örümceklerin gelmemesi için.

Mimar Sinan anlamadığımı fark etmişti: “Deve kuşu yumurtası olan yere örümcekler ağ örmez Murat. Cami de böylelikle kirlenmez.” diye açıkladı.

Mimar Sinan, giriş kapısının üstündeki bir odacığı gösterdi.

– Bak şurası da is odası.

– İs odası mı? O da ne?

– Camiyi aydınlatan mumların ve kandillerin çıkardığı is burada birikir. Biz de bu isten çok değerli bir mürekkep elde ederiz.

Mimar Sinan'ın her cümlesiyle şaşkınlığım biraz daha artıyordu. Birden aklıma işçilerden duyduğlarım geldi.

– Efendim, caminin temellerini atıp niçin altı yıl beklediniz?

– Binalar da ağaçlara benzer Murat, dedi Mimar Sinan. Ağacı kökleri, yapıları da temelleri ayakta tutar.

Yaptığın binaların sağlam olmasını istiyorsan temellerini sağlam atmalısın. Ben altı yıl temellerin oturması için bekledim. Beklemeden camiye yapsaydım, temeller oturunca cami çatlar ve en ufak sarsıntıda yıkılırdı. Ama şimdi kıyamete kadar dağ gibi dimdik duracak inşallah.

– Nasıl Mimarbaşı oldunuz?

– Hiç unutmam, Padişahımız Kanunî Sultan Süleyman ile savaşa gidiyorduk. Prut Nehri'nin üstüne köprü yapmamız gerekti. Üstelik zamanımız da çok azdı. Koca ordu fazla bekleyemezdi. Topların, at arabalarının bir an önce nehrin karşısına geçmesi gerekiyordu. Dedim ya! Ordu bekleyemezdi. Kanunî Sultan Süleyman, köprüyü yapma görevini bana verdi. O zamana kadar öğrendiğim bilgileri kullanarak on üç günde köprüyü tamamladım. Bu başarıda askerlerin payı da büyüktü elbette. Çünkü onlar da köprüyü tamamlamak için canla başla çalıştılar. Sanırım bu başarı padişahımızın dikkatini çekti. Bu sayede mimarbaşı oldum.

Mimar Sinan'la caminin içini gezmeyi bitirdik, sıra dışına gelmişti. Birlikte avluya çıktık.

– Efendim, mimar olmaya ne zaman karar verdiniz?

– Ben kendimi bildim bileli mimar olmak istiyordum. Çocukken köprüler, saraylar, camiler yapmayı hayal ederdim. Büyüyünce asker oldum. Çaldıran, Belgrat ve Rodos Seferlerine, Mohaç Meydan Savaşı'na katıldım. Pek çok yer dolaştım. Bu arada boş durmayıp gördüğüm yapıları inceledim. Gördüklerimden pek çok şey öğrendim Murat. Tabii, bir de çok çalıştım.

– Gittiğiniz en ilginç yer neresiydi?

Mimar Sinan hemen cevap verdi:

– Mısır! Yavuz Sultan Selim'le Mısır Seferi'ne katıldım. O günleri hiç unutamam. Kocaman bir ordu ile Sina Çölü'nü geçişimiz olağanüstüydü. Hiç kayıp vermeden çölü geçtik. Susuzlukla ve sıcakla mücadele ettik. Çok zor günlerdi. Bu zor günlerden sonra Mısır'ın fethi ordumuza nasip oldu. Orada bulunduğumuz sürede pek çok bina gezdim. Eskiden beri merak ettiğim Mısır piramitlerini gördüm. Çok etkileyiciydi. Mısırlı hükümdarlar için yapılan bu koca yapılar, çölün ortasında binlerce yıldır ayakta duruyordu. Görkemli birer dağ gibiydiler. Kendime söz verdim: “Benim yapacağım binalar da kıyamete kadar duracak!”

“Önce kendimle yarıştım. Yaptığım her eserin en iyi olması için çalıştım. Şimdi de bu camiye bitirdim. Yakında ibadete açılacak. İnşallah daha iyisini de yapacağım. Başarmak istiyorsan kendinle yarışmalısın. En önemli yarış, kendinle olan... Sakın unutma.” dedi bana.

(...)

Mustafa ORAKÇI

(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Metinde kullanılan aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup boşluklara yazınız. Anlamlarını öğrendiğiniz bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

MİMAR	Sözlük Anlamı:
	Cümlem:
HEYBET	Sözlük Anlamı:
	Cümlem:
FETİH	Sözlük Anlamı:
	Cümlem:
KANDİL	Sözlük Anlamı:
	Cümlem:

2. Etkinlik

Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını deyimler sözlüğünden bulunuz. Daha sonra bu deyimlerle birer cümle kurunuz.

Akıl sır ermemek:

.....

.....

.....

Tepeden tırnağa süzmek:

.....

.....

.....

Canını dişine takmak:

.....

.....

.....

Dikkat çekmek:

.....

.....

.....

Boş durmamak:

.....

.....

.....

3. Etkinlik

Metindeki kurgusal ögeler nelerdir? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Aşağıdaki kutucukları doldurunuz.

Okuduğum metin için benim önerdiğim başlık

.....

Metnin Konusu	Ana Düşüncesi	Yazılma Amacı
.....		
.....		
.....		
.....		

Metnin Özeti

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

Aşağıdaki soruların cevaplarını yazınız.

1. Murat, neden Mimar Sinan'la tanışmak istemektedir?

.....

.....

2. Mimar Sinan, camiyi yapmaya başlamak için neden altı yıl beklemiştir? Mimar Sinan'ın yerinde olsaydınız caminin yapımı için altı yıl bekler miydiniz? Açıklayınız.

.....

.....

3. Camideki avizelere neden deve kuşu yumurtası asılmıştır?

.....

.....

4. Mimar Sinan başarısını neye borçludur?

.....

.....

5. Mimar Sinan, Murat'a neler öğütlemiştir?

.....

.....

6. Etkinlik

Mimar Sinan, nasıl bir kişiliğe sahiptir ve kültürümüze ne gibi katkılar sağlamıştır? Aşağıdaki boşluğa yazınız.

(Temsilî görsel)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Etkinlik

Aşağıdaki metinleri okuyunuz. Ardından doğru-yanlış tablosunu doldurunuz.

I. Metin

Bir gün odamdaki pencereden, göz kırpan yıldızları seyrederken bir güvercin içeri girdi ve avcuma kondu. Bu güzel güvercinin ağzında bir anahtar vardı ayağında da bir kâğıt bağlıydı. Kâğıtta şöyle yazıyordu: “Nereye gitmek istiyorsun? Geçmişe mi? O zaman anahtarı eline al, gözlerini kapat ve hayal et.”

O günden sonra anahtarla geçmişe pek çok yolculuk yaptım ve pek çok ünlü ile tanıştım. Süleymaniye Camii’ni görmek için tüm sınıf geziye gitmiştik. Ben bu muhteşem caminin mimarıyla tanışmak istiyordum. Bunun için anahtarım elimdeydi. Caminin avlusundan girer girmez bir köşeye çekildim, gözlerimi kapadım ve mırıldandım: “Mimar Sinan’ın yaşadığı zamana gitmek istiyorum.”

Gözlerimi tekrar açtığımda Süleymaniye Camii’nde artık yalnızdım.

Mustafa ORAKÇI

II. Metin

Ünlü anıtlarımızın en görkemlilerinden biridir Süleymaniye Camisi. İstanbul’da Süleymaniye semtinde bulunan cami, Boğaz’a ve Haliç’e bakan yüksek bir tepenin üstündedir. Liman yönünden İstanbul’a gelen herkesin ilk bakışta gözüne çarpacak bir çekiciliğe sahiptir. İnce uzun dört minaresiyle öteki yapılardan hemen ayrılır. Süleymaniye’nin dört minaresi, Kanunî Sultan Süleyman’ın İstanbul’un alınışından sonraki dördüncü padişah oluşunu anlatır. İki minaredeki üçer, öteki ikisindeki ikişer şerefeden toplam on şerefe ise yine Kanunî’nin Osmanlı padişahlarından onuncusu olduğunu belirtir.

Adnan ÖZYALÇINER

	Doğru	Yanlış
İkinci metin bilgilendirici bir yazıdan alınmıştır.		
İlk metinde kurguya dayalı anlatım vardır.		
İki metin de okuyucuya bir şeyler öğretmeyi hedeflemektedir.		
İki metinde de kurguya dayalı anlatım vardır.		
Her iki metnin kahramanları da hayali kişilerdir.		
İki metnin de konusu aynıdır.		

8. Etkinlik

Aşağıdaki renkli yazılmış kelimelerin ortak özelliği nedir? Verdiğiniz cevabın altına iki örnek de siz yazınız.

- Kırtasiyeye gittim **çünkü** defter almam gerekiyordu.
- Ekim ayını yarılalık **fakat** hava hâlâ soğumadı.
- Size gelirim **ama** öncelikle ödevlerimi bitirmem gerekiyor.
- Dün gece az uyudum. **Buna rağmen** kendimi dinç hissediyorum.
- Onun fikirlerine saygı duyuyorum **ancak** ben onun gibi düşünmüyorum.
- Yarın **ya** size gelirim **ya** teyzeme giderim.
- Günlerdir **ne** ders çalışıyor **ne** kitap okuyor.
- Sınavdan iyi not aldı. **Demek ki** iyi çalışmış.
- Sinemadan çıktım **ve** hemen eve gittim.
- Oraya alıştı **ki** artık şikâyet etmiyor.

.....

.....

.....

.....

9. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerden edat içerenlerin başındaki kutucuğa “E”; bağlaç içerenlerin başındaki kutucuğa “B”, ünlem içerenlerin başındaki kutucuğa “Ü” yazınız.

- ☐ Rafları benim yaptığım gibi dizersen daha düzenli olur.
- ☐ Ödevimi bitiremediğim için akşama kadar evden çıkamadım.
- ☐ Sana e-posta atamadım çünkü bilgisayarım bozuldu.
- ☐ Annem yemeğin dibinin tuttuğunu fark edince “Eyvah!” diye bağırdı.
- ☐ Ak tolgalı beylerbeyi haykırdı: İlerle!
- ☐ Sana bunu anlatamam çünkü ablam bunu kimseye söylememem gerektiğini söyledi.
- ☐ Kadın, çocuklara “Hişt! Sessiz olun bakalım.” dedi.

Düşünelim - Tartışalım

1. “Şiir” ne demektir?
2. Hangi konularda yazılmış şiirleri seviyorsunuz?
3. Bir metnin şiir olabilmesi için hangi özellikleri taşıması gerekir?

► Metni, şiir türüne uygun şekilde sesli okuyunuz.

KÜÇÜK RESSAM

Hasan Kaptan’a

İçimde renkler uçuşur,
 Al yanar, yeşil tutuşur.
 Ne sihirdir ne keramet,
 Ne de el çabukluğu, marifet.
 Bu bir ressam oğlu ressam işidir.
 Sağ yanımda usul usul,
 Morla turuncu konuşur.
 Beri yanda kuzguni siyahlardan
 Ödü patlamış beyazlar,
 Ötede çil yavrusu gibi dağılmış pembeler,
 Kenarda yüzlerce senedir
 Özlediğim kahverengine kavuşmuş bir sarı,
 Beride Bursa çinilerine değmiş;
 Yunmuş, yıkanmış memleket rüzgârı
 Bazen ılık, bazen serin.
 Işıl ışıl yanıyor mavilerin.
 Dilerim Allah’tan dert görmesin
 İki kocaman çiçek gibi açılmış gözlerin,
 Minicik ellerin.

Bedri Rahmi EYÜBOĞLU

1. Etkinlik

Şiirdeki anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıdaki boşluklara yazınız. Daha sonra anlamlarını sözlükten bularak karşılıklarına yazınız.

Kelime	TDK Sözlüğündeki Anlamı

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları şiire göre cevaplayınız. Cevaplarınızı defterinize yazınız.

- Şair, şiirde hangi renkleri kişileştirerek anlatmıştır?
- Şair, “Memleket rüzgârı Bursa çinilerine değmiş.” derken ne anlatmak istemiştir?
- Metinde şair, şiir ve resim sanatlarını nasıl bağdaştırmıştır?
- Bedri Rahmi Eyüboğlu hem bir ressam hem de bir şairdir. Bir sanatçının birden fazla sanat alanında yetenekli olması eserlerine nasıl yansır?

3. Etkinlik

Bir şiirde birbirinin zıddı kavram ve durumları karşılayan kelimelerin bir arada bulunmasına “tezat” sanatı denir. Örneğin “Aydınlığa koştum, karanlık çıktı.” dizesinde “aydınlık” ve “karanlık” kavramları tezat sanatına örnektir.

Okuduğunuz şiirde, tezat sanatı olan dizeleri belirleyip aşağıdaki boşluğa yazınız.

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Aşağıda, şiirle ilgili bazı kavramların tanımları verilmiştir.

Tanımlardan hareketle bu kelimeleri bulunuz.

- Şiirde her bir satıra verilen ad.
- Mısra sonlarındaki ses benzerliği.
- Şiir yazar kimseye verilen isim.
- Şiirde birbiriyle uyumlu seslerin belli bir ritimle bir arada kullanılmasıyla sağlanan uyum.

S	A	K	D	M	U
R	E	D	İ	F	Y
E	Ş	İ	Z	R	A
D	A	H	E	N	K
N	İ	A	H	E	N
A	R	S	İ	N	Ş

5. Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerden basit yapılı olanların numaralarını yeşil; türemiş olanların numaralarını kırmızı; birleşik olanların numaralarını turuncu kutucuğa yazınız.

1. tekerlek

2. kalkış

3. yaban mersini

4. havacılık

5. kanat

6. örtbas

7. bilimsel

8. uçakta

9. motorlu

10. başhekim

6. Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerin yapılarını, örnekte olduğu gibi altlarındaki boşluklara yazınız.

süslü

türemiş

yolculuk

duvar

dağlardan

milletler

çiçekçi

etkin

güzelce

7. Etkinlik

Kendi şiirinizi yazınız. Yazma çalışmanız bittikten sonra şiirinizi düzenleyiniz ve okul panonuzda sergileyiniz.

Başlığım

.....

► Şiirimin konusu:

► Şiirimin ana duygusu:

8. Etkinlik

Şiirinizi bitirdikten ve gerekli düzenlemeleri yaptıktan sonra aşağıdaki yönergeye göre değerlendiriniz.

Şiirimi Değerlendiriyorum	Evet	Hayır
Şiirimi oluşturmadan önce, gerekli ön hazırlığı yaptım.		
Bu konuda kendimi geliştirdim.		
Şiirimde dize sonlarında ses benzerlikleri kullanarak ahenk yaratmaya çalıştım.		
Şiirimde yazım ve noktalama kurallarına dikkat ettim.		
Yazdığım şiire uygun bir başlık bulabildim.		

Sonraki Metne Hazırlık

Fotoğrafçılık ile ilgili bilgi toplayınız. Evinizden farklı dönemlere ve kuşaklara ait fotoğraflar bulup sınıfınıza getiriniz.

“gov” ve “edu” uzantılı sitelerden geleneksel el sanatlarımızla ilgili araştırma yaparak bilgi toplayınız.

Düşünelim - Tartışalım

1. Anıları kaydetmeyi seviyor musunuz? Bu kayıtlarınızı nasıl saklıyorsunuz?
2. Fotoğrafçılık bir sanat mıdır? Açıklayınız.

► Metni, noktalama işaretlerine dikkat ederek uygun hızda ve akıcı bir biçimde sesli okuyunuz.

FOTOĞRAFLARDA KALAN ANLAR

Fotoğraflara bakmayı sever misiniz? Baktıkça o donmuş anlara neler düşünür, neler hissedersiniz? Fotoğraflar ki donmuş anlardır kâğıt üzerinde ve bir daha geri gelmesi, bir daha yaşanması mümkün değildir; o anlar sanki yaşanmamış da bir hayalden ibarettir. Bizim de yer aldığımız o karelerde biz sanki bir hayal kurmuş ve unutmuşuzdur hatta.

Fotoğraflar birikir ve biz yaşlarız. Önce siyah beyaz başlayan bir maceradır bu. Hemen herkesin, tabii renkli çağa geçmeden önceki bir zamandan söz ediyoruz, çocukluğundan hiç değilse birkaç poz fotoğrafı vardır. Ne kadar da değerlidir değil mi kendi şahsi tarihimiz içinde bu siyah beyaz fotoğraflar? Sonra ailecek çekilmiş, yine fotoğrafçıda tabii, aziz kareler; anne, baba ve kardeşler. Fotoğrafçı “Bana bakın, gülümseyin, çekiyorum!” demiştir. Yüzlerde bir gülümseme... Mutlu bir an size! Sahiden mutlu olunmuş mudur? Kim bilir?

Ziya Osman Saba, edebiyatımızın içli şairlerindendir, onun bir de hikâye kitabı var: “Mesut İnsanlar Fotoğrafhanesi”. Kitaba adını veren hikâyenin kahramanı, fotoğrafçı vitrininde gördüğü mesut insanların fotoğrafları gibi kendisi de mesut bir hâlinin fotoğrafını çekirmek ister. Fakat ne yazık ki bu mümkün olmaz. Fotoğrafçı ne kadar uğraşırsa uğraşsın, kahramanımızın yüzünde o mesut ifadeyi yakalayamaz ve en sonunda bu fotoğrafı çekemeyeceğini söyler. Oysa kahramanımız fotoğrafhaneye girmeden önce neler de hayal etmiştir: “Ben de pekâlâ şu mesut insanların fotoğraflarını çıkarttıkları fotoğrafhanelerden birine girebilir, ben de mesudum, benim de resmimi çekebilirsiniz.” diyebilirim. Fotoğrafçı da itiraz edemez, “Sizin kimseniz yok. Fotoğrafı ne yapacaksınız?” diyemez.

Elimizde birikmiş, o donmuş anlar galerisi... Ne olacaktır böyle birike birike? Üstelik artık albümlere de sığmaz olmuştur. “Eski fotoğraflar neden saklanır?” sorusu, esaslı bir sorudur bence.

Siz, hiç sahaflara gider misiniz yahut “efemera” satan dükkânlara yolunuz düştü mü? Efemera; fotoğraf, kartpostal benzeri her türlü basılı belge anlamına geliyor. İşte oralarda eski aile fotoğraflarına

rastlayabilirsiniz. Satılmak üzere getirilmiş veya bir kütüphaneyle birlikte artık sahipleri bu dünyada olmayan insanların fotoğrafları da kitapların arasında elden çıkarılmıştır. Oysa o fotoğraflardakiler ailenin büyükleriydi: dedeler, nineler, babaanneler, amcalar, teyzeler...

Bu efemera koleksiyonu yapan meraklılar için ilan verildiğini bile gördüm ve o zaman fotoğrafa olan bakışım farklılaştı. İlan diyordu ki “Türü efemera, siyah beyaz eski fotoğraflar, yüz yetmiş altı adet ikinci el, insan, aile, arkadaş grubu fotoğrafları, durumu temiz, fiyatı ...”

İnsan neden başkalarına ait fotoğrafları alır acaba? O fotoğraflara baktıkça neler düşünür? Benim aklım bunu almıyor. Hele de bu hatıraları satan, elden çıkaran hayırsız vârislere ne demeli?

Zaman içinde fotoğraf makinesine sahip olmak kolaylaşmış ve herkes bir şekilde bu makineye sahip olmuştur. Ardından film kullanılan makinelerden birdenbire “dijital makineler”e geçilmiştir. Evet, birdenbire olmuştur bu. Sınırsız kare çekme imkânı önünüze serilmiştir neredeyse.

İşin içine bir de fotoğraf çeken cep telefonları girince artık Köroğlu'nun cümlesini tam da burada anmanın sırasıdır, yani “Mertlik bozulmuştur.” Ey Kardeşler! İnsaf edin, fotoğraf çektiğinizin o kendine dair ritüellerinden, kurallarından, inceliklerinden bahsedilebilir mi artık? Her an, her yerde insanlar fotoğraf çekiyor. Bu, aklın alacağı bir iş olmasa gerektir.

Günümüzde fotoğraftan anlaşılan ya da ona yüklenen anlam değişti sanırım. Fotoğraf “hatırlatma” işlevinden çıkarak bir “iletişim aracı” hâline geldi. İnsanlar çektikleri fotoğraflarla sonsuz bir iletişim içindedirler. Buyurun sanal ortam mesela, herkes çektiği kareleri paylaşma peşinde değil mi? Gönlnünüzce ve sınırsızca fotoğraf paylaşabilirsiniz.

Acaba, fotoğrafla hiç tanışmamış insanlar daha mı mesuttu? Fotoğraflar günün birinde sahipsiz kalacaksa ve hiç kimseyi ilgilendirmeyecekse o kareler, belki de çöpü boylayacaksa bizden sonra o çok özenilerek verilmiş pozlar. Hiç çekilmese miydi onca anlar, o donmuş ve güya sonsuza havale edilmiş fotoğraflar?

Fakat çok merak ediyorum, bu fotoğraflarda kalan anlar, sahiden kalıyor mu? Ne dersiniz?

Cengizhan ORAKÇI

29 Ekim 2017

1. Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını metinde kullanıldıkları cümlelerden tahmin ediniz. Daha sonra bu kelimelerin anlamlarını sözlükten öğrenerek tahmin ettiğiniz anlamlarıyla karşılaştırınız.

	Tahminim	Sözlük anlamı
dijital		
edebiyat		
mesut		
ritüel		

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

En çok nelerin fotoğrafını çekmeyi seversiniz?

.....

.....

İnsanlar neden fotoğraf çekmeye ve çekilmeye ihtiyaç duymuştur?

.....

.....

Büyüklerinizin fotoğraflarına baktığınızda neler hissediyorsunuz?

.....

.....

Geçmişte çekilmiş fotoğraflarla günümüzde çekilen fotoğraflar arasındaki farklar nelerdir?

.....

.....

Sizce insanlar eski fotoğraflarını neden saklar ve zaman zaman neden onlara bakar?

.....

.....

3. Etkinlik

Metni aşağıda verilen bağlaçlarla tamamlayınız.

çünkü

bununla
beraber

ve

ancak

bile

Sanat, insanlara doğada olanı yeniden yorumlama yaratma gücü verir. sanatsal ürünler, gerçeklerin bire bir kopyası olmazlar. Sanatçılar diğer insanlardan farklı olarak var olanı olduğu gibi değil, bambaşka bir şekilde yansıtır. Örneğin resim çizme yeteneği olan birini düşünün. Sadece bu yeteneğe sahip olmak onu başka insanlardan ayırır onu sanatçı yapmaya yetmez. Sanatçı, sürekli yeni şeyler üretmelidir. eserinin diğer tüm eserlerden farklı olmasını sağlamak zorundadır. Eğer bir sanatçının eseri diğer sanatçıların eserlerinden ayrılabilirse o sanatçı gerçek bir sanatçıdır.

4. Etkinlik

Efemera: 1. Biletler, posterler ve tebrik kartları gibi kısa süreli kullanımlar için üretilen basılı veya yazılı parçalar. 2. Bir koleksiyoncunun topladıkları dışında uzun süreli niteliği taşımayan basılı şey.

Değeri geç fark edilse de bu belge türü, geçmişle bağ kurulmasında, olayların çözümünde ve tarihin daha ayrıntılı olarak yeniden inşasında vazgeçilmez kaynaklar arasına girmiştir. Dönemin dili, söylemleri, estetik anlayışı, sanatsal özellikleri, siyasi ve ekonomik yapısı, inancı gibi pek çok bilgiye efemera vasıtasıyla ulaşılabilir.

Aşağıda “tulumbacı ocağına” ait fotoğraflar bulunmaktadır. Bu resimdeki meslek grubunun günümüzdeki adını öğreniniz. Günümüzdeki şartları ile eski şartlarını fotoğraflardan yararlanarak karşılaştırınız.

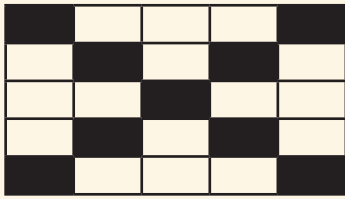

5. Etkinlik

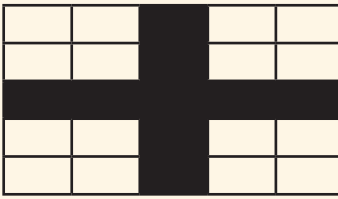
Aşağıdaki bulmacada yer alan sanat dallarını renkli kalemle boyayınız.
Boyadıktan sonra ortaya çıkan şekli işaretleyiniz.

müzik	gitar	ressam	müzisyen	edebiyat
nota	resim	ritim	şiiir	solist
heykeltıraş	fırça	heykel	vazo	nota
aktör	bale	ressam	dans	şair
opera	dublör	mimar	rol	tiyatro

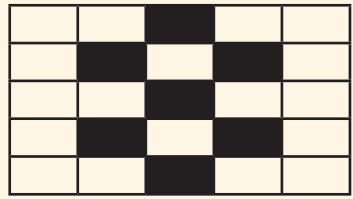
a)

b)

c)

6. Etkinlik

Aşağıdaki doğru-yanlış tablosunu doldurunuz.

		Doğru	Yanlış
eğitim	Birden çok yapım eki almıştır.		
algılayabiliyor	İki sözcüğün birleşmesinden oluşmuştur.		
çağdaş	Türemiş yapıdır.		
özellikle	Yapım eki almıştır.		
müzik	Basit yapıdır.		

7. Etkinlik

Geleneksel el sanatları araştırmanız sonucunda seçtiğiniz bir sanatla ilgili tanıtım metnini aşağıdaki yönergeleri dikkate alarak yazınız.

Metninizi oluştururken:

- Metninize uygun bir başlık bulunuz.
- İlk paragrafta yazınızın amacını belirtiniz.
- Yazım ve noktalama kurallarına uyunuz.
- Cümleleriniz arasında uygun geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanmaya özen gösteriniz.

Metninizi bitirdikten sonra:

- Yazdıklarınızı okuyup anlam bütünlüğünü bozan ifadeler varsa belirleyip bu ifadeleri düzeltiniz.
- Yazınızı, tanıttığınız sanat dalının görseliyle bir afiş hâline getirerek okul panonuzda sergileyiniz.

Sonraki Metne Hazırlık

Renkli kalemlerinizi çantanıza koyunuz. Eski çağlardan bu yana sanatın hangi hastalıkları iyileştirmede tedavi aracı olarak kullanıldığını güvenilir genel ağ adreslerinden araştırınız.

Dinleme-İzleme Metni

Düşünelim - Tartışalım

1. Sanat ile kültür arasında nasıl bir ilişki vardır?
2. “Güzel sanatlar” ne demektir?
3. En eski sanat ürünleri neler olabilir?

► Metni dinlerken anlamını bilmediğiniz kelimeleri 1. etkinlikteki boşluklara yazınız.

SANAT HAKKINDA

1. Etkinlik

a. Dinlediğiniz metindeki anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıdaki kutucuklara yazınız.

--	--	--	--	--

b. Bu kelimelerin anlamlarını kullandıkları cümlelerden yola çıkarak tahmin ediniz. Tahminlerinizi aşağıya yazınız.

>	
>	
>	
>	
>	

c. Bu kelimelerin sözlük anlamlarını, sözlüğünüze bakarak yazınız.

>	
>	
>	
>	
>	

2. Etkinlik

Metnin konusunu ve ana düşüncesini yazınız.

Konusu:	Ana düşüncesi:
---	--

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruların cevaplarını metinden hareketle yazınız.

► Metnin yazarına göre sanat nedir?

.....

► Yazar, sanatın bir gereklilik olduğunu neden düşünmektedir?

.....

► Sanat, insanın hangi türdeki ihtiyaçlarını karşılar?

.....

► Sanatsal uğraşlar, insan hayatını hangi sebeplerle güzelleştirir?

.....

► Metnin yazarının, “Sanat bir milleti başka milletlerden ayıran, bir milletin güzel bulma tarzını ortaya koyan kültür unsurudur.” cümlesiyle anlatmak istediği düşünce nedir?

.....

► Sanat, insanın hayatına ne zaman ve nasıl girmiştir?

.....

4. Etkinlik

Aşağıdaki cümleleri metne göre tamamlayınız.

İnsan yaşamında sanatın önemli bir yeri vardır çünkü

.....

Sanatla uğraşmanın insanın kendine olan güvenini arttırmasının nedeni

.....

Güzel sanatların insan yaşamına sağladığı katkılar şunlardır:

.....

5. Etkinlik

a. Aşağıdaki blog yazısını okuyunuz.

Yazmak Bir Yaşam Biçimi

Yazı yazmanın kendisi için âdeta bir yaşama biçimi olduğunu söyleyen sanatçı, seyahate giderken kalemi, defteri ve silgisini yanından ayırmadığını belirterek: “Her yerde muhakkak çizerim ben; tatildayken, seyahat ederken, restoranda yemek beklerken sürekli çizerim.” diye konuşuyor. Kaligrafi sanatında kendine has üslubunu geliştirmek için çalıştığını anlatan Mustafa Eren, ‘Sanatta doruğa ulaştım.’ demenin mümkün olmadığını; bunu söylemenin doğru da olmadığını vurgulayarak: “Belki Rönesans sanatçıları bunu söyleyebilirdi. Çünkü o dönemin sanatçıları sanki gökten indiler. Onlar, sanki sonsuza ulaştılar gibi geliyor bana. Hayranlıkla izliyorsunuz onların eserlerini.”

Bir eserin ne kadar zamanda ortaya çıktığını sorduğumuz Eren, işe öncelikle, yazıya döküleceği sözü belirlemekle başladığını söylüyor.

Elle yapılan hattı, istenilen büyüklüğe getirmenin mümkün olmadığına değinen kaligrafi sanatçısı, bilgisayar kullandığı için kendi çalışmalarının 50 metreye kadar bile büyütülebildiğini vurgulayarak: “Teknolojiyi kullanmak lazım yani.” diyor. Hayatını halen grafik tasarlayarak kazandığını dile getiren sanatçı, yıllarca bir gazetenin grafik bölümünü yönettikten sonra emekli olan eşiyle birlikte ev-ofis ortamında birlikte çalışıyor. İlk sergi için aldığı olumlu yaklaşımlardan cesaretlenen Mustafa Eren, şimdilerde ikinci sergisi için çalışıyor. Sanatını yurt dışına da taşımayı istediğini belirterek yurt içinde ve yurt dışında tek rakibinin yine kendisi olduğunu da söylemeden edemiyor.

Duru ÖZÇELİK

b. Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulunuz. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

Kaligrafi:

Muhakkak:

Üslup:

Rönesans:

c. Aşağıdaki soruları metinden hareketle cevaplayınız.

1. Daha önce hiç blog yazısı okudunuz mu? Bu türün özellikleri neler olabilir?

2. Yazar, neden gittiği her yerde defter ve silgisini yanında taşımaktadır?

3. Sanatçı, hat sanatında neden kendi üslubunu oluşturmak istemektedir?

4. “Sanatta doruğa ulaştım.” demek mümkün değil midir? Neden?

5. Sanatçı, Rönesans sanatçılarının eserlerine neden hayranlık duyuyor olabilir?

6. Sanatçıya göre sanatta teknoloji kullanmak neden gereklidir? Sanatta teknolojinin nasıl bir işlevi vardır?

7. Sanatçının geleceğe yönelik planları nelerdir?

Aşağıdaki yönergeleri dikkate alarak daha önce araştırdığınız “Sanatın tedavi edici gücü” hakkın-
da bilgilendirici bir metin oluşturunuz.

- Metninizi oluşturmadan önce konu hakkında araştırma yapınız.
- Metninizin içeriğine uygun bir başlık belirleyiniz.
- Metninizi oluştururken yazım ve noktalama kurallarına dikkat ediniz.
- Metninizi oluşturduktan sonra, yazınızda anlam bütünlüğünü bozan ifadeler varsa bulunuz ve yazınızı düzeltiniz.

[illegible]

7. Etkinlik

a.

Aşağıdaki cümlelerdeki basit yapıli kelimelerin altını çiziniz. Defterinize basit yapıli kelimenin tanımını örnekler vererek kendi cümlelerinize yazınız.

- Sanat önemli bir iletişim kurma aracıdır.
- Sanat faaliyetlerinde bulunmak hayatı güzelleştirir.
- Sanat, bir milleti başka milletlerden ayırır.

b.

Aşağıdaki cümlelerdeki türemiş kelimelerin altlarını çiziniz. Defterinize türemiş kelimeyi kendi ifadelerinizle tanımlayınız. Bir önceki etkinlikte örnek olarak kullandığınız basit yapıli kelimelere yapım ekleri getirerek anlamlı yeni kelimeler türetiniz.

- İnsan hayatının bütün seyrinde, bir yaşam değeri olarak sanatın izleri görülür.
- Sanat, insana yaşamın her kesiminde güç ve zevk verir.
- Güzeli sanatlar kişisel gelişimde güçlü ve etkin bir eğitim aracıdır.

c.

Aşağıdaki cümlelerdeki birleşik yapıli kelimelerin altını çiziniz. Defterinize birleşik kelimenin tanımını kendi cümlelerinize yapınız. Günlük hayatınızda en çok kullandığınız birleşik kelimeleri örnek olarak yazınız.

- Sanat insanın geçmişi, bugünü ve yarını arasında bağlantı kurmasını sağlar.
- İnsanoğlu sosyal ve ruhi ihtiyaçlarını söz, ses, renk, ışık, şekil ve anlayış zevkinin toplamı olan sanatla karşılar.
- Sanat insanların duygu ve düşüncelerini birçok farklı yolla yansıtmalarını sağlar.

d.

Aşağıdaki kelimelerden basit yapıli olanların kutucuğunu sarı; türemiş yapıli olanların kutucuğunu mor; birleşik yapıli olanların kutucuğunu turuncu renkli kalemimizle boyayınız.

COŞKU	AKARSU	AKBABA	KORKULUK	BİRKAÇ
UYUM	RESİM	GERÇEK	EKİN	UYURGEZER

8. Etkinlik

Aşağıdaki doğru yanlış tablosunu doldurunuz.

	Doğru	Yanlış
“Kazanç” yapım eki almamış bir kelimedir.		
“Masal” basit yapıli bir kelimedir.		
“Uyku” yapım eki almıştır.		
“Kahramanlık” sözcüğü basit yapılidir.		
“Kuş üzümü” birleşik yapılidir.		

BİR KIŞ ÖYKÜSÜ

Uzun bir kışı, yeni geride bıraktık. Birçok yerde ağaçlar daha çiçek açmaya başlamadı bile. Ama artık çok sürmez; yakında güneş, göz kamaştıran bir süs gibi durmayı bırakıp ısıtmaya başlar yeryüzünü. Bahar gibisi yok. Toprak canlanır, ağaçlar yapraklarını giyinir, kuşlar şarkılarını bıraktıkları yerden sürdürür, ortalık erken aydınlanıp geç kararmaya başlar. Bahar, çok güzeldir gerçekten.

Yine de ben bugün size bir kış öyküsü anlatacağım. Belki anımsayacaksınız. Geçtiğimiz kışın ortasında da bir yaz öyküsü anlatmıştım. Bunları terslik olsun diye yapmıyorum. İnanın aklımdaki kış öyküsünü anlatmak için gelecek kışı bekleyeceğim.

Sözünü ettiğim öykünün geçtiği gün, hava çok soğuktu. Yalnız dışarı değil, çoğu evlerin içi de soğuktu. Yakıtsızlıktan kaloriferler ısıtmıyor, odun ve kömür bulmak çok güçleştiği için sobalar yanmıyordu. Bir gün önce yağın kar yollarda donmuştu ve bunun üstüne yeniden ince taneli bir kar yağıyordu. İnsanlar üşümek için gidecekleri yere bir an önce ulaşmak istiyorlardı ama düşmekten korktuklarından yavaş yavaş yürüyorlardı.

Kış öyküleri hüznü olur genellikle. Çünkü kışın yoksulların işi epeyce zorlaşır. Yazın bir gömlek ve bir pantolonla rahatça gezilebilir ama kışın kalın giyecekler gereklidir. Yazın sebzeler, meyveler bol ve ucuzdur. Oysa kışın kimi zaman ekmek bulmak bile güçleşir. Evet, kış öyküleri hüznüldür genellikle. Ama hüznü olmayan kış öyküleri de vardır.

Sözünü ettiğim bu çok soğuk kış gününde adamın biri, bir duvarın dibinde durmuş kaval satıyordu. Bir yandan kaval çalıyor, ara verdikçe de “Kavallarım var.” diyordu. “Güzel kavallarım var. Her eve gerekli. Herkese gerekli!”

Kavalı çok güzel çalıyor ama benim ilgimi kavalın sesi değil, adamın söyledikleri çekti. Neden her eve, herkese bir kaval gerekli olsun? Bu soğuk havada kim düşünürdü kavalı? Kaval insanın temel gereksinimlerinden biri değil ki! Havasız, susuz, yiyeceksiz yaşamazsınız ama kırk yıl kavalı kalsanız yine de yakınmak aklınızdan bile geçmez belki.

Kavalcının sözleri benim gibi başkalarının da ilgisini çekmişti. Kısa sürede adamın çevresinde birçok insan toplandı. Aralarında gençler, yaşlılar, iyi giyimliler, yoksul giyimliler, çocuklar, kadınlar, şişmanlar ve zayıflar vardı. Kimi işine, kimi okuluna, kimi pazara, kimi de evine gidiyordu. Kavalcının söylediklerini duyanlar, durup kulak vermeden edemiyorlardı. Kalabalık gitgide büyüyordu. Yüzlerde gülümsemeler vardı.

Dondurucu rüzgârı, ince ince savrulan karı, işini gücünü unutmuştu herkes. Kadınlar, erkekler ve çocuklar, kavalcının söylediklerini dinlerken alaylı bakışlarını gizlemeye gerek bile duymuyorlardı. Çoğu kavalcının -nasıl söymeli- kafasından biraz rahatsız olduğunu düşünüyordu besbelli. Herkes bakıyor, dinliyor ama kimse para verip kaval almaya kalkmıyordu.

“Her eve gerekli bunlar!” diyordu kavalcı. “Herkes gerekli.”

“Bu adam düpedüz deli!” dedi kadının biri. “Herkes kaval gerekiymiş! Amma da gülünç!”

“Gerçekten de öyle.” dedi bir adam. “Sanki her şeyimiz tamam, bir kavalımız eksik!”

“Böyle konuşmayın!” dedi kavalcı, yumuşak bir sesle. “Benim kavallarımın çözemeyeceği sorun yoktur. Çok marifetlidir bu kavallar.”

“Çok marifetliymiş!” diye dudak büktü bir başka adam. “Kaval değil, sihirli değnek sanki! Eğer kavalların böyle marifetliyse çal da şu eksik olan aklın tamamlansın.”

Bu sözler üzerine koro gibi bir ağızdan gülmeye başladı kalabalık. Kahkaha atanlar bile vardı. Ne yalan söyleyeyim, ben de güldüm galiba.

“Eğer kavalın o kadar marifetliyse çal da şu soğuktan morarmış ellerin ısınsın biraz.” dedi bir kadın. Mantosunun kürklü yakasını iyice kaldırmıştı.

Kalabalık yeniden gülmeye hazırlanıyordu ki kavalcı elini havaya kaldırıp herkesi susturdu. Sonra da benim önceden hiç duymadığım güzellikte bir hava çalmaya başladı. Elimde olmadan gözlerimi kapadım. Yemyeşil çayırın ortasındaydım. Ilık bir yel, çobanın gölgesinde oturup kaval çaldığı incir ağacının kokusunu taşıyordu. Sürüden ayrılan kuzuları geri döndüren köpek kocamandı. Renk renk binlerce kelebek, renk renk binlerce çiçeğe konup kalkıyordu.

Kavalcı kavalını dudaklarından çekti. Kalabalık gülmüyordu artık.

“Tuhaf şey doğrusu!” dedi kürklü kadın. “Anlam vermek zor ama bu kavalda bir şeyler var gerçekten. Sanki bir an buradan çok uzaklara gittim.”

“Herkes gerekli bu kavallardan.” dedi kavalcı yumuşak sesiyle.

“Ne demek herkese gerekli?” dedi yeni gelen bir adam; iki yanındaki insanları dirsekleyerek öne doğru ilerlemeye çalışıyordu.

“Kaval karın doyurur mu kardeşim? Müzik mi daha gerekli yoksa ekmek mi?”

Kavalcı kavalını dudaklarına götürüp hafifçe üfledi. Sonra gözlerini yumdu ve üflemei sürdürdü. Yumuşacık bir bulut gibiydi çıkan sesler. Onca insanı tüy hafifliğiyle kucakladı. O soğuk kent sokağının uzaklaşıp sıcak bir köy evine geldik hep birlikte. Yağı alınmış köpüklü ayranın tadını, yeşil soğanın kokusunu, tandır ekmeğinin arasına konmuş tuzsuz beyaz peynirin doyuruculuğunu çoğumuz hiç tanımıyorduk. Kimimizse tanıyorduk da anılarımızın çok derinlerinde kalmıştı bütün bunlar.

Kavalcı kavalını dudaklarından çekince güzel bir düştten ansızın koparılmış gibi şöyle bir silkindik hepimiz. Ne söyleyeceğimizi bilemiyorduk.

“Masal gibi!” dedi bir çocuk. “İnanılmaz bir şey bu!”

“Herkes gereklil!” dedi kavalcı. “Her eve gerekli.”

Yaşlı bir adam, duygularına ortak olduğumu bilerek baktı yüzüme. “Bu kavalda olağanüstü bir güç var.” dedi. “Bütün mutsuzluklara çare olduğuna inanması geliyor insanın.”

Kavalcı bir kez daha çalmaya başladı kavalını. Bu kez daha istekli, daha canlı, kendi benliğinden bir şeyler koparıp kavalın sesine katmaya çalışarak çalıyordu. Kavalın deliklerinden geçiyordu kavalcı, müzik olup havaya yayılıyordu. İşte o zaman her şeyi gördük. Yeni biçilmiş buğday saplarının kokusunu kokladık. Toprağa düşen ter damlasının bir zeytin dalı olup büyümesini izledik. Suyun döndürdüğü değirmenin ivecenlikten uzak ama yine de düzenli gıcirtısını dinledik. Emek vermenin, emeğin karşılığını almanın güzelliğini yaşadık. Var olanı hakça paylaşmanın mutluluğunu içimizde duyduk.

Kavalcı kavalı ağzından çekti. Soğuk bir yel esiyordu. İnce ince savruluyordu kar taneleri. Ve biz, kentin dört yanından gelmiş genç ve yaşlı birçok insan, orada durup kavalcıya baktık.

“Herkes gereklil!” dedi kavalcı. “Her eve gerekli!”

Hepimiz birer tane aldık. Ötekilerin, kavallarıyla neler yaptıklarını bilmiyorum ama ben kendiminkiyle baharı getirmeye çalışıyorum. Bakın çevrenize. Erik ağaçlarının çiçek açtığını görebiliyor musunuz?

Biraz daha yakından bakın ve dinleyin.

Sulhi DÖLEK

TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

1. Dans etmeyi kim sevmez ki? Dans, insanlık sanatı kadar eski bir sanattır. Dans, birçok kültürde önemli bir yere sahiptir çünkü kimi zaman insanlar kendilerini dansla ifade etmişlerdir. Bunu çok eski dönemlerde yaşamış uygarlıkların duvar resimlerinden ve dans sahnelerini anlatan eski yazılarından anlıyoruz.

Bu parçaya konulacak en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazı ve Dans
- B) Dansın İnsan Hayatındaki Önemi
- C) Dans ve Uygarlık
- D) Dansın Tarih İçindeki Gelişimi

2. (I) Mimarlık, en basit tanımıyla “Belirli ölçü ve kurallara göre yapılar yapma sanatıdır.” (II) Tarihi, insanlık tarihi kadar eskidir. (III) İnsan, mimari yapılarda sağlamlık, işlevsellik, kullanışlılık ve güzelliğin peşinden koşmuştur. (IV) Yani insan, her zaman düşüncelerini yapılarına yansıtmıştır.

Bu parçanın ana düşüncesi numaralandırılmış cümlelerin hangisinde verilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

3. Aşağıdakilerden hangisinde “bilmek” kelimesinin anlamıyla kullanımı birbirine uymamaktadır?

Anlam	Kullanım
A) Bir şeyi anlamış veya öğrenmiş bulunmak	Bunu bilmek, onun içini rahatlattı.
B) Bir bilim veya sanat dalında yeterli olmak	Yani kısacası bu mükemmel dilimizi kimse bilmez, okumaz.
C) Bir iş yapmaya alışmış olmak, elinden gelmek	Halı dokumayı çocukluğumdan beri bilirim.
D) Sorumlu tutmak	Sanat hakkında pek bir şey bilmiyor.

4. Aşağıdakilerden hangisi sanat dallarından biri değildir?

- A) Müzik
- B) Tiyatro
- C) Öykü
- D) Resim

5. Aşağıdakilerden hangisi sanat değeri taşımaz?

- A) Roman
- B) Sözlük
- C) Şiir
- D) Masal

6. “Ülkemizde sanata ve sanatçıya değer verilmemektedir.” sözü bana her zaman yanlış gelmiştir. Çünkü halk, gerçek sanatçıyı diğer sanatçılardan ayrı bir yere koyar. Ona hak ettiği saygıyı geçmişte de göstermiştir bugün de göstermektedir. Bence bir sanatçı için önemli olan budur.

Bu parçada neden söz edilmektedir?

- A) Halkın, gerçek sanatçıları diğerlerinden ayırt edememesinden
- B) Sanatçıların toplumun kültürünü ilerlettiklerinden
- C) Sanatçıların hak ettikleri değeri görememesinden
- D) Halkın, gerçek sanatçılara her zaman değer verdiklerinden

7. Aşağıdaki terimlerin ilgili olduğu sanat dallarını yazınız.

Flüt-nota-es : Uyak-dize-dörtlük :
 Tuval-fırça-yağlı boya : Sahne-dekor-replik :

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde tüm kelimeler basit yapıdır?

- A) Tuzlu yemekler sağlığa zararlıdır.
- B) Yazın birçok insan günde tatil yapmayı seçiyor.
- C) Sessizlik insana her zaman huzur vermez.
- D) Müzik, her zaman ruhumu iyi gelir.

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç kullanılmamıştır?

- A) Sinema ve tiyatro arasında bir seçim yapmak zorunda kaldım.
- B) Annemle ablam oraya üç yıl önce gitti.
- C) Adamın bağırmasıyla herkes bir yana kaçıştı.
- D) Çok uykusuzum çünkü gece uyuyamadım.

10. Aşağıdaki doğru-yanlış tablosunu dolduralım.

	Doğru	Yanlış
Sanatsal ürünler, toplumu bilgilendirebileceği gibi bu amaçtan uzak olup sadece sanatsal kaygı da taşıyabilir.		
Toplum ve sanat sürekli etkileşim içindedir.		
Sanatçının en önemli özelliklerinden biri, yaratıcı olmasıdır.		
Toplumsal olaylar sanata yansımaz.		
Sanatta “güzellik” önemli bir kavramdır.		
Her sanat dalının kendine özgü malzemesi vardır.		
Şiir dili günlük konuşma diliyle aynı özelliklere sahiptir.		
Tiyatroda sahne, dekor ve kostüm önemli kavramlardır.		

Dinleme/Izleme

Konuşma

Okuma

Yazma

6. TEMA

DOĞA VE EVREN

METİNLER

- › SON MARTI
- › GÖKYÜZÜNDEKİ ATEŞ: KUTUP IŞIKLARI
- › ORMANLARIMIZ
- › SAKIN KESME (DİNLEME METNİ)
- › ARININ SIRRI (SERBEST OKUMA METNİ)

Düşünelim - Tartışalım

1. Çevre kirliliği ne demektir? Çevre kirliliğinin sonuçları nelerdir?
2. Doğaya zarar vermemek için neler yapmalıyız?
3. “İnsan tabiattan uzaklaştıkça kalbi katılaşıır.” cümlesinin iletisi nedir?

► Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

SON MARTI

O gün de her gün olduğu gibi iş çıkışından sonra parka gitmişim. Burası, yaşadığım kentin apartmanlar arasına sıkışmış, küçük bir parkıydı. Kentin kirlı bir denizi vardı. Park, mavisini yitirmiş bu denizin yakınlarında bir yerdeydi. Kentin tek akasya ağacı bu parktaydı. Parkta yalnız bu ağaç vardı. İnsanlar ağaçları önemsememeye başlayınca ağaçlar da birer birer hastalandılar. Artık kimse onlara güzel sözler söylemiyordu. Sevilmediklerini ve istenmediklerini düşünmeye başladılar. Unutulmanın acısıyla daha fazla yaşayamadılar. Kurudular ve öldüler.

Akasyanın tozlu yaprakları vardı. Her yeni gelen bahar, dallarını daha geç yeşillendiriyordu. Hep, bir sonraki baharda, onun kurumuş olabileceğini düşünerek korkuyordum. Zayıf ve çelimsizdi. Tek dostu bendim. Her akşamüzeri onu görmeye gidiyor, ona şarkılar söylüyordum. Onu seviyordum ve yaşamasını istiyordum. Eğer o da kurursa bu kentteki çocukların sonsuza değin akasya ağacı göremeyeceğini düşünüyordum. Bu, beni çok korkutuyordu. Söylediğim şarkılarla, onun yalnızlığını ve umutsuzluğunu gidermeye çalışıyordum.

(...)

Birden ardımdan bir ses duydum:

– Ne kadar güzel şarkı söylüyorsun!

Başımı çevirdim ve yaşlı bir martıyla göz göze geldim. Çok şaşırmışım. Kentte hiç martı kalmadığını sanıyordum.

Emin olmak için:

– Çocukluğumun martılarına benziyorsun! Sanırım sen de bir martısın! dedim. “Evet” anlamında sevgiyle gülümsedi.

Yıllar sonra bir martı görebilmiş olmanın sevinciyle:

– Seni görünce çocukluğumun o güzel günlerini anımsadım. O zamanlar çocukların şarkılarında, oyunlarında kuşlar ve ağaçlar olurdu. Gökyüzüne baktığımızda parıldayan bir güneş görürdük. Ağaçlar ve kuşlar henüz vardı ve bu deniz o zamanlar masmaviydi. Yalnız değildik ve her şey daha güzeldi, dedim.

Yaşlı martı, gri gökyüzüne bakarak konuştu:

– Ben de o zamanlar, çocukların başları üzerinde uçardım. Kanatlarım, onların rüzgârda uçuşan saçlarına değdi. Gençtim. Tüylerim parlak, kanatlarım gergin ve diri. Güneşin battığı yere kadar uçabilir, kanatlarımı akşamın bulutlarına sürebilirdim. O zamanlar gökyüzü ile deniz arasındaki en mutlu martı bendim. Ama şimdi... Bu denizin tek martısıyım. Halkım, yıllar önce bu kirlenmiş denizi terk etti. Okyanusun ötesine, kendilerine yeni sular aramaya gittiler. Ben, onlarla bu uzun yolcuğa çıkmayacak kadar, bu denizi seviyordum. Onun büsbütün yalnız kalmasına dayanamazdım. Birilerinin kalması gerekiyordu ve ben kaldım. İnsanlar, bu denizin sularını kirlittiler. Balık ve yosunların tümü öldü. Şimdi, onunla ilgilenen yalnız ben varım. Günde iki kez, ölgün suların üzerinde, şöyle bir uçuyorum. Uçarken yaşlı gövdemi, bir kez asitli sularına değdiriyorum. Bu kanatlarıma çok acı veriyor. Ama ona hiçbir şey belli etmemeye çalışıyorum. Çünkü bu ona, az da olsa bir yaşama sevinci veriyor. Eğer bundan acı duyduğumu anlarsa bu küçük mutluluğunu da yitirir. İşte benim öyküm bu. Günlerdir bu parka geliyorum ve akasyaya söylediğin o güzel şarkıları dinliyorum. Kim olduğunu, ne iş yaptığını bile bilmiyorum. Ama seni seviyorum. Çünkü bu kocaman kentin tek akasya ağacının yalnız sen farkındasın.

Bu sözler beni çok duygulandırdı:

– Sevgili Martı, dostluğun, beni bu kentin en mutlu kişisi kılacak. Bundan böyle uçabildiğini bilmek, bana sevinç verecek. Ne zaman gökyüzüne bakıp seni düşünsem yüreğinin atışını, kalbimin yanında hissedeceğim. Mesleğime gelince... Ben bir doktorum. Oysa, çocukluğumda uçurtmacı olmak istemişim. O zamanlar, gökyüzünün en uzak yıldızlarına gidebilecek uçurtmalar yapmayı düşlerdim. Fakat büyüdüğümde uçurtmacılıkla ilgili bir okulun olmadığını öğrendim. Sonra doktor oldum. Artık, uçurtma yapmayı da unuttum. Şimdi yazar olmak ve bu kentin çocukları için bir masal kitabı yazmayı düşünüyorum. Masallarla büyümüş çocukların, bir gün bu denize eski mavi rengini vereceklerine, güzel bir dünya kuracaklarına inanıyorum. İşte o gün, çocukların söylediği şarkıların konusu değişecek; ağaçların yeniden dirilip çiçeklendiğini göreceğiz. Sen, artık benim dostumsun. Bu güzel günler için birlikte çalışalım. Birçok şey duydun, birçok şeye tanık oldun. Bunları bana anlat, ben de yazayım. Masallarımız, onlara güzel bir dünyanın varlığını duyursun. Büyüsünler ve o dünyayı geri getirsinler. Benim öyküm de bu, sevgili martı! Önceleri tek dostum akasyaydı. Şimdi sen de varsın. Bundan böyle, iki dostum olduğu için iki kez mutluyum, dedim.

Martının solgun gözleri renklendi:

– Doktor, dedi. Son nefesimde bile böyle güzel sözlere inanabilirim ve savaşılabirim. Gök ile deniz arasında uçabildiğim sürece sana olanları anlatacağım. Sen de bunları yaz. Ama şimdi gitmeliyim doktor. Kanatlarımı denizin solgun sularına değdirip ona yaşadığımızı anımsatmalıyım. Biliyorsun, o çok yalnız ve suları çok derin.

Ahmethan YILMAZ
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

a. Metindeki anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıdaki kutucuklara yazınız.

.....				
-------	-------	-------	-------	-------

b. Bu kelimelerin anlamlarını metinde kullanıldıkları cümlelerden tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğru olup olmadığını sözlükten öğreniniz. Daha sonra bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

➤	
➤	
➤	
➤	
➤	

2. Etkinlik

Okuduğunuz metnin hikâye unsurlarını bulunuz.

Şahıs ve varlık kadrosu:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Olay:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Yer:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zaman:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. Etkinlik

Metindeki kurgusal öğeleri bulup aşağıdaki boşluğa yazınız. Ardından arkadaşlarınıza okuyunuz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

- Yazarın akasya ağacının kurumasından korkmasının nedeni nedir?

.....

- Yazar, martıyla karşılaşınca neden şaşırmıştır?

.....

- Yazar, martıyla karşılaştığında neleri anımsamıştır?

.....

- Martı, okyanusun ötesine neden halkıyla gitmemiştir?

.....

- Martinin yerinde olsaydınız halkınızla birlikte okyanusun ötesine gider miydiniz? Neden?

.....

5. Etkinlik

Aşağıda renkli levhalardaki beş kelimeyi, cümle içinde altı çizili olan kelimeler ile değiştirmeniz gerekmektedir. Kelime numaralarını cümlelerin karşısına yazınız.

1. havlular

2. sinemaya

3. Aslı

4. evim

5. annemle beni

Bizi de yanına çağırdı.

➔

Yarın oraya Ali de gelecek.

➔

Burası bana hep huzur verir.

➔

Onlar, günlerdir çamaşırlıkta asılı.

➔

O, benim en sevdiğim kuzenimdir.

➔

6. Etkinlik

Metindeki hangi kelimeler adların yerine geçmiştir. Aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde kullanılan zamirleri bulup cümlenin karşısındaki boşluğa yazınız.

Yarın ben de size geleceğim.

➔

Onu, yıllar önce birlikte görmüştük.

➔

Bu, benim yıllar önce sana hediye aldığım atkı.

➔

Bizler, sorumluluklarımızı yerine getirirsek ülkemiz gelişir.

➔

Şunu yerden kaldırıp çekmeceye koyar mısınız?

➔

8. Etkinlik

a. Aşağıdaki görselleri inceleyiniz.

b. Aşağıdaki soruları görsellerden hareketle cevaplayınız.

1. Bu görsellerin ortak özelliği nedir?

.....

.....

.....

2. Görsellerden çıkarabileceğiniz yargılar nelerdir?

.....

.....

.....

3. Çevre kirliliğinin insanlar üzerindeki olumsuz etkileri nelerdir?

.....

.....

.....

4. Dünyanın canlılar için daha yaşanabilir bir yer hâline gelmesi konusunda neler yapmalıyız?

.....

.....

.....

9. Etkinlik

Yandaki karikatürü inceleyiniz. Karikatürden hareketle aşağıdaki yönergeyi dikkate alarak defterinize çevre kirliliği hakkında bilgilendirici bir metin yazınız.

- Yazınıza uygun bir başlık belirleyiniz.
- Giriş, gelişme, sonuç bölümlerine dikkat ediniz.
- Yazım ve noktalama kurallarına dikkat ediniz.
- Yazınızda uygun geçiş ve bağlantı ifadeleri kullanmaya dikkat ediniz.
- Yazınızı bitirdikten sonra kontrol ediniz. Anlam bütünlüğünü bozan ifadelerle karşılaşırsanız bu ifadeleri düzeltiniz.
- Yazınızı bitirdikten sonra arkadaşlarınıza okuyunuz.

10. Etkinlik

Yazımı Değerlendiriyorum	Evet	Kısmen	Hayır
Yazıma uygun bir başlık buldum.			
Yazdığım metnin konu ve ana fikrini belirledim.			
Yazımı giriş, gelişme ve sonuç bölümlerine dikkat ederek oluşturdum.			
Yazımda uygun geçiş ve bağlantı ifadeleri kullandım.			
Yazdıklarımı kontrol edip düzenledim.			

11. Etkinlik

Arkadaşlarınızla bir grup oluşturup çevre kirliliğini anlatan bir karikatür hazırlayınız. Çalışmanız bittikten sonra karikatürünüzü okul panosunda sergileyiniz.

Sonraki Metne Hazırlık

“gov” ve “edu” uzantılı sitelerden ya da yakınınızdaki bir kütüphaneden “kutup ışıkları” hakkında araştırma yapınız.

Düşünelim - Tartışalım

1. Kutup ışıkları hakkında yaptığınız araştırmayı arkadaşlarınıza sununuz.
2. Kutup ışıkları hakkında yaptığınız araştırmalardan sonra kutup ışıkları ilginizi çekti mi? Neden?

► Metni okurken önemli gördüğünüz yerlerin altlarını çiziniz. Daha sonra altını çizdiğiniz yerlerden faydalanarak paragraf oluşturunuz. Arkadaşlarınızla paylaşınız.

GÖKYÜZÜNDEKİ ATEŞ: KUTUP IŞIKLARI

Soğuk deniz canlıları ve deniz biyoteknolojisi ile ilgili bir kongre için Norveç'in Tromso (Tromsö) kentindeyiz. Tromso, Norveç'in kuzeyinde, küçük bir ada üzerinde bulunmasına karşın Kuzey Kutbu'na yakınlığı, donmuş gölleri, nehirleri, şelaleleri ve tundra yaşam kuşağının bitki türleri ile hayli ilgi çekici bir kent. Kuzey Kutbu'na çok yakın olması nedeniyle "Kutup Kapısı" olarak da bilinen Tromso'nun en çarpıcı özelliği ise kutup ışıklarının görülebileceği bir noktada yer alması.

Tromso'ye ulaştıktan sonra her gece heyecanla kutup ışıklarının görünmesini bekliyoruz. Bunun için gökyüzünün bulutsuz olması ilk koşul. Yoksa kutup ışıkları oluşsa bile görülemiyor. Devamlı bulutlu olan gökyüzünün dördüncü gecemizde açacağı tahmini geliyor ve kentin dışına doğru yol alıyoruz. Meteoroloji tahminleri tutuyor ve gece on bir gibi bulutlar çekilmeye başlıyor.

Bir süre sonra gökyüzünde fosforlu yeşil renkte bir parıltı oluşuyor. Sonra bu parıltı söner gibi oluyor. Hemen ardından daha büyük bir parıltı oluşmaya başlıyor ve bu defa gittikçe büyüyerek gökyüzünde kocaman bir yay oluşturuyor. Daha sonra bu yay genişliyor ve sanki bir perde rüzgârda dalgalanıyormuş gibi çok değişik ve karmaşık bir ışık gösterisi başlıyor. Bir süre sonra gökyüzü yeşil ışıklarla kaplanıyor. Bilim kurgu filmlerinin de etkisiyle olsa gerek dünya dışı varlıkların gökyüzünü lazer silahlarıyla delmeye çalıştığını düşünüyoruz.

Efsanelerden Bilime

Kuzey ışıkları, insanlığın varoluşundan bu yana ilgi çekmiş doğal bir olgu. Kutup bölgelerine yakın yerlerde yaşayanların ve kutup ışıklarını görenlerin bu sıra dışı doğa olayı için ürettiği çok sayıda inanış var. Henüz bilimsel açıklamasının yapılmadığı zamanlardan kalma bu inanışlardan bazıları şöyle: Kuzey Amerika’da bu ışıkların, ölümlülerin dünyasından cennete gidecek ruhlara rehberlik eden tanrıların meşaleleri olduğuna inanılıyormuş. Avrupa’daysa kralı ve ülkesi için can veren kahraman savaşçılara ödül olarak göklerde sonsuza kadar savaşma gücü bağışlandığına inanılıyormuş. Avustralya yerlileri bu ışıkların tanrıların gökteki dansı olduğuna inanıyormuş. Bizim gittiğimiz bölgede ise eskiden orada ölen insanların ruhlarının gökyüzüne çıktığına ve kutup ışıkları görüldüğünde çocuklar ellerini sallarsa gökyüzündeki ruhların onları da yanlarına alacağına inanılıyormuş.

Kutup ışıklarına “aurora” deniyor. (...) Auroralar her iki kutupta da görülebiliyor. Kuzey Kutbu’nda olanı kuzey ışıkları, Güney Kutbu’nda olanı ise güney ışıkları olarak adlandırılıyor.

Dünya’nın manyetik alanı da aurora oluşumunu doğrudan etkiler. Dünya’nın çekirdeği dev bir mıknatıs gibidir ve Dünya çevresinde bir manyetik alan yaratır. Dünya’yı çevreleyen atmosfer de aurora oluşumunda etkilidir. Güneş’ten kopup gelen parçacıklar yeterli enerjiye sahipse atmosfere kadar ulaşır atmosferin en dış kısmındaki atomlarla çarpışır. (...) Parçacıklar oksijen atomuyla çarpışırsa yeşil, daha yüksek tabakalardaki oksijen atomuyla çarpışırsa kırmızı, azot molekülleriyle çarpışırsa mavi, iyonlaşmamış azot atomları ile çarpışırsa mor/eflatun ışık yayar.

Auroralar, Güneş’teki patlamaların arttığı dönemlerde daha iyi görülebiliyor. (...) Kış döneminde, özellikle aralık-mart ayları arasında geceleyin gözlenebilen auroralar, gündüz çok sönük olduklarından görülemiyor.

Auroralar eskiden olduğu gibi günümüzde de ilgi çekiyor. Dünya’nın hemen hemen her yerinden insanlar kutup bölgelerine auroraları görmek için seyahat ediyor. Bizimle birlikte, o gece, Japonlar, Koreliler, Polonyalılar, Avustralyalılar, İtalyanlar ve Portekizliler de auroraları görmek için oradaydı. “Bu kadar uzun yola ve zahmete değer mi?” dersanız cevabımız “Değer!” olacak.

Bülent GÖZCELİOĞLU

(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Metindeki anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıya yazınız. Bu kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlük kullanarak kontrol ediniz. Daha sonra bu kelimeleri cümle içinde kullanınız.

Kelime	Tahminim	Cümlem
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		
.....		

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız. Cevaplarınızı defterinize yazınız.

1. Tromso, neden ilgi çekici bir kenttir?
2. Yazar Tromso'ye neden gitmiştir?
3. Yazar, Tromso'de heyecanla neyi beklemektedir?
4. Kutup ışıklarının diğer adı nedir?
5. Kutup ışıkları nasıl oluşur?
6. Geçtiğimiz çağlarda insanlar neden kutup ışıklarıyla ilgili efsaneler üretmişlerdir?
7. Kutup ışıklarının izlenebilmesi için gereken koşullar nelerdir?

3. Etkinlik

a. Aşağıdaki metni okuyunuz.

Dünyada yalnız yaşamıyoruz. Hayvanlar da bu dünyanın bir parçasıdır. **Onları** görmezden gelemeziz. Onlar, bizim **küçük** dostlarımızdır. Onları sevmeli ve korumalıyız. Doğal ortamlarına zarar verecek her türlü davranıştan uzak olmalı, varlıklarını sağlıklı bir biçimde **sürdürebilecekleri** bir çevre yaratmalıyız. Onların varlığı **bizler** için **hayati** önem taşımaktadır **çünkü** dünyada var olan her canlı, birbirine **görünmez** zincirlerle bağlıdır. Bir türün yok olması, diğer türlerin yaşamından bir şeyler eksiltir. Bu **eksikliklerin** artması, **birkaç** yüzyıl içerisinde doğanın dengesini iyice bozacak **ve** dengesi bozulan doğa insan **yaşamını** tehdit edecek noktaya ulaşacaktır.

b. Metni okuduktan sonra renklendirilmiş kelimelerle ilgili yargılardan doğru olanların sonuna “D”, yanlış olanların sonuna “Y” yazınız.

Maviyle yazılan kelimeler, adların yerini tutan kelimelerdir.	
Kırmızıyla yazılan kelimeler, basit yapıdır.	
Yeşille yazılan kelimeler, adların önüne gelerek o adların niteliklerini bildirmiştir.	
Morla yazılan kelimeler, bağlaçtır.	
Turuncuyla yazılan kelimelerden biri basit, diğeri birleşik yapıdır.	

4. Etkinlik

Aşağıdaki yönergeyi dikkate alarak bir masal yazınız.

- Masalınıza uygun bir başlık bulunuz.
- Masalınızda aşağıdaki kavramları kullanınız.
- Serim, düğüm, çözüm bölümlerini dikkatlice oluşturunuz.
- Yazım ve noktalama kurallarına uyunuz.
- Masalınız bittikten sonra, gerekli kontrolleri yapınız. Düzenlemeniz gereken yerler varsa düzenleyiniz.
- Masalınızı, arkadaşlarınıza okuyunuz.

Başlığım

Serim

Düğüm

Çözüm

Sonraki Metne Hazırlık

- Ülkemizdeki ormanların bölgelere göre dağılımını gösteren bir harita bulunuz. Sınıfınıza getiriniz.
- Bir sonraki metnin etkinliğinde tasarlayacağınız afişte kullanmak üzere aşağıdaki malzemeleri getiriniz.

Küt uçlu makas, bir tabaka beyaz karton, keçeli kalemler, eski dergi ve gazeteler, likit yapıştırıcı.

Düşünelim - Tartışalım

1. Daha önce hiç ağaç diktiniz mi? Açıklayınız.
2. Ormanlar bizim için neden önemlidir?
3. Orman alanlarını genişletmek için neler yapmalıyız?

► Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

ORMANLARIMIZ

İnsanoğlu var olduğu günden bu yana çevresini kuşatan ormanlardan faydalanma yollarını aramıştır. Önceleri bu faydalanma yalnızca barınmak ve yakacak odun temin etmek biçiminde olmuş, daha sonraları ormanların diğer faydalarını öğrenmiş ve ormanlardan gittikçe çeşitlenen biçimde faydalanmaya başlamıştır. Bu faydaları şöyle özetleyebiliriz.

Ormanlar, yaşantımızın her safhasında ihtiyaç duyduğumuz hammadde kaynağıdır. Bunun yanı sıra bitkisel nitelikli tohum, çiçek, kozalak vb. ile mineral nitelikli çakıl, kum vb. hammadde kaynaklarının bir kısmı da ormanlardan elde edilmektedir.

Ormanlar, bitkiler ve hayvanlar için doğal bir su şebekesi gibidirler. Kar ve yağmur biçimindeki yağışı yaprakları, dalları, gövdesi ve kökleri ile tutarak, selleri ve taşkınların oluşmasını önler. Ayrıca yer altı sularının oluşmasına yardım eder. Ormansız alanlarda yağışın %56'sı yüzeysel akışa gider. Ancak %44'ü toprağa sızar. Ormanlık bir alanda ise yüzeysel akış %18'dir. Kalan %82 oranındaki su toprağa sızarak yer altı sularını zenginleştirir.

Etrafı ormanla çevrili bir baraj gölünün 1 cm³'ünde yetmiş altı çeşit mikrop tespit edilmişken bu rakam tarım alanları veya çıplak alanlarla çevrili barajın suyunda dört bin dört yüz adettir. Dolayısıyla ormanlar temiz su kaynağıdır.

Toprağın sularla ve rüzgârla taşınmasına "erozyon" denir. Erozyon ve rüzgârlar ile taşınan kum, taş, toprak, moloz gibi materyallerle tarım topraklarının örtülmesine ve dolayısıyla verimsizleşmesine sebep

olur. Ormanlar erozyonu önler. Ormanlar rüzgârın hızını azaltır, toprağı kökleri ile tutarak yağışların ve akarsuların toprağı taşınmasını önler. Ormanlık alanda 1 m² yüzeyden taşınan toprak miktarı 40 gram iken ormansız çıplak alanda 1500 gramdır. Yani ormanlık bir alan çıplak alana kıyasla erozyonu üç yüz elli kat azaltır. “Ormanlar toprak, su ve havanın sigortasıdır.”

Ormanlar, yaban hayatı ve av kaynaklarını korur. Nesli tükenmekte olan hayvanların üremesi, korunması ve barınmasında koruma alanları oluşturur. Milyonlarca canlının yuvasıdır.

Ormanlar, bitki örtüsü ve toprak içerisinde büyük miktarda karbon depoladıklarından, iklim üzerinde olumlu etkiler yapar. Sıcaklığı soğukluğu dengeler, yaz sıcaklığını azaltırken kış sıcaklığını artırır, radyasyonu önler.

Su buharını yoğunlaştırarak onun yağmur hâline gelmesini sağlar. Öte yandan rüzgârın hızını azaltarak toprak ve kar savrulmalarını ve rüzgârın kurutucu etkisini yok eder. Bu nedenle açık alanlara oranla ormanlarda gündüzler serin, geceler ise sıcaktır.

Ormanlar eğlenme, dinlenme ve boş zamanlarını değerlendirme imkânı sağlar. Havası suyu, doğal görünüşleri ve sakin ortamı ile özellikle şehirlerde yaşayan insanları kendisine çeker. Yerleşim alanları çevresindeki hava kirliliğini ve gürültüyü önlemesi insanların beden ve ruh sağlığı bakımından büyük önem taşır. (...)

Ormanlar, (...) yararları bakımından yalnız ülkemiz açısından değil, bütün bir insanlık ve dünya için vazgeçilmez doğal kaynaklardır. Böylesine önemli olan bu doğal kaynaklarımızı tehdit eden faktörlerin başında orman yangınları gelmektedir. Orman yangınlarıyla ilgili olarak yapılan araştırmalara göre, yangınların %3-8'i yıldırımdan, %12'si kasten (bilerek yakma), %80'i ihmal ve dikkatsizlikten çıkmaktadır. Bu rakamlardan da anlaşılacağı gibi yangınların %92-97'si insanlardan ya da insanlara bağlı faktörlerden kaynaklanmaktadır. Orman yangınlarının önlenmesi için teknik önlemlerin anlatılmasının yanında ormanların öneminin de çok iyi anlatılması, çocuklarımız ve gençlerimiz olmak üzere bu konuda toplumun bütün kesimlerinin eğitime bilinçlendirilmesine önem vermek gerekmektedir. (...)

Ormanlarımızı (...) koruyabilmek için kanuni tedbirler alınmıştır. Ancak yasal tedbirlerin ormanları korumak için yetersiz olduğunu hepimiz biliyoruz. O hâlde ormanların korunmasının toplumumuz için ulusal bir görev olduğunu unutmamalıyız. Çünkü ormanlar yok olursa içinde yaşayan her şey gibi bizler de mutlaka zarar göreceğiz.

ÇEKUD
Çevre Kuruluşları Dayanışma Derneği
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Okuduğunuz metindeki anlamını bilemediğiniz kelimeleri yazınız. Anlamalarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz.

Kelime	Tahminim	Kelime Anlamı
.....		
.....		
.....		
.....		

2. Etkinlik

Aşağıdaki kelimelerden aynı kavram alanına girenleri gruplandırınız. Bu kelimeleri birer cümlede kullanınız.

tohum

erozyon

kozalak

yangın

kum

çiçek

deprem

taş

sel

1. Grup

.....

.....

.....

2. Grup

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Metnin konusu nedir?

.....

.....

2. Ormanlardan hangi şekilde yararlanılmaktadır?

.....

.....

3. Ormanlar hangi doğal afetleri önler?

.....

.....

4. "Ormanlar toprak, su ve havanın sigortasıdır." cümlesiyle anlatılmak istenen nedir?

.....

.....

5. Ormanların iklim üzerindeki etkileri nelerdir?

.....

.....

6. Ormanların varlığı, insanların ruh sağlığı açısından neden büyük önem taşır?

.....

.....

7. Orman yangınlarını önlemek için neler yapılabilir?

.....

.....

8. Metnin ana düşüncesi nedir?

.....

.....

9. Metinden öğrendiklerinizi kısaca yazınız.

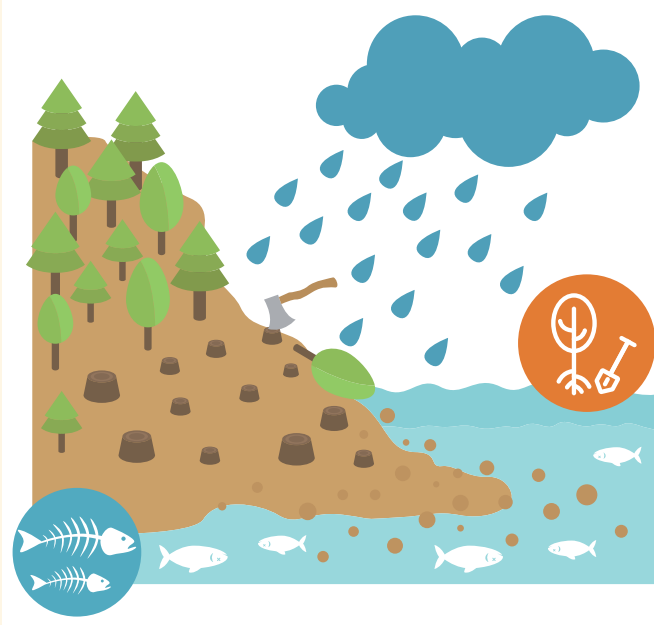
.....

.....

4. Etkinlik

Resimde görülen doğa olayı nedir? Okuduğunuz metinden yararlanarak cevaplayınız ve önlemek için neler yapabilirsiniz yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

Yukarıdaki afişi inceleyip vermek istediği iletiyi düşününüz ve açıklayınız. Daha sonra gruplara ayrılarak “Doğanın korunması” temalı afişler tasarlayınız. Tasarımınız bittikten sonra afişinizi “Çok geç olmadan.” afişiyle karşılaştırarak farklılıklarını belirtiniz. Afişlerinizi öğretmeninizin yönlendirmesiyle okul panonuzda sergileyerek ormanların öneminin kavranmasına yönelik farkındalık oluşturunuz.

6. Etkinlik

Ülkemizde ormanların dağılımını gösteren haritayı inceleyiniz. Haritadan edindiğiniz bilgileri yorumlayarak aşağıya yazınız. Yazınızı, yazım ve noktalama işaretlerine dikkat ederek oluşturunuz. Metninizi arkadaşlarınıza okuyunuz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Sonraki Metne Hazırlık

Doğadaki çeşitli ağaçlardan topladığınız yaprakları bir resim kâğıdına yapıştırınız. Bu yaprakların ait olduğu ağaçların adlarını yaprakların altlarına yazınız. Ağaçlardan biri hakkında araştırma yapınız.

Dinleme-İzleme Metni

- Görselden hareketle dinleyeceğiniz metnin konusunu tahmin ediniz.

SAKIN KESME

1. Etkinlik

Aşağıdaki boşlukları şiiri dinlerken doldurunuz.

Ey Hemşehri! Sakın kesme, balta vuran el onmaz;
 Na, kütükler!... Nice yıldır, hiçbirine kervan gelmez kuş konmaz;
 Bunları kes, o baltanla ağaçları yere ser.
 Bak, sizin köy şu gölgesinde ne güzel!
 Gönülleri açmadadır, yaprakların arasında yel;
 günah olmaz mı ki çıplak kalsın, bu zümrüt yurt, şirin yel?

Hem dünyada en birinci her kula
 Bir tohumu yapmak, fidanı da bir?
 Eğer böyle olmasaydı, ne kalırdı oğula:
 '.....' diye öğüt veren atadan?

Sakın kesme, her dalında ses versin;
 Sakın kesme, yorgun çiftçi dinlensin;
 Sakın kesme, şu kanat, kol gersin;
 Sakın kesme, aziz günden güne şenlensin!

Mehmet Emin YURDAKUL

2. Etkinlik

Şiiri ikinci kez dinleyiniz. Dinlerken anlamını bilmediğiniz kelimeleri belirleyiniz. Kelimelerin anlamlarını kullandıkları cümlelerden hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlükten kontrol ediniz. Daha sonra anlamını öğrendiğiniz bu kelimeleri cümle içinde kullanınız.

Kelime	Tahminim	Benim Cümlem
.....		
.....		
.....		
.....		

3. Etkinlik

Aşağıdaki boşlukları dinlediğiniz şiire göre doldurunuz.

Dinlediğim metnin konusu:

Dinlediğim metnin ana duygusu:

Dinlediğim metne önerdiğim başlık:

4. Etkinlik

Aşağıdaki görselin vermek istediği iletiyi yazalım. Yazdıklarımızı arkadaşlarımızla paylaşalım.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Etkinlik

Aşağıdaki görsellerin zihninizde yaptığı çağrışımları boşluklara yazınız.

6. Etkinlik

Aşağıdaki soruları dinlediğiniz şiire göre cevaplandırınız.

1. Ağaçları bilinçsizce kesmek nelere yol açar?

2. Şaire göre insanların dünyaya ilk borcu nedir? Nedenleriyle yazınız.

3. Bir tohum ekmek, insanlar ve doğa için ne anlam ifade eder?

4. Bir ormana gidip orada vakit geçirdiniz mi? Geçirdiyseniz, oradayken kendinizi nasıl hissettiğinizi yazınız.

5. Evinizin, okulunuzun bahçesinde ya da yaşadığınız sokakta en çok rastladığınız ağaç türlerinin adlarını yazınız.

7. Etkinlik

Dinlediğiniz şiirde yurt neye benzetilmiştir? Şair neden böyle bir benzetme yapmıştır?

.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik

Dinlediğiniz şiirde şairin “sakın kesme” diye seslenmesinin sebepleri nelerdir? Yazınız.

.....

.....

.....

.....

9. Etkinlik

Defterinize aşağıdaki kelimeleri kullanarak bir şiir yazınız. Şiirinize uygun bir başlık bulunuz.

mutluluk

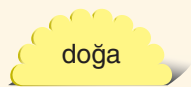
insan

sevgi

ağaç

doğa

10. Etkinlik

Çeşitli yaprakları resim kâğıtlarına yapıştırarak oluşturduğunuz görseli arkadaşlarınıza sununuz. Arkadaşlarınıza, araştırdığınız ağacın özelliklerini anlatınız. Konuşmanız bittikten sonra görselinizi sınıf panonuza asınız.

Serbest Okuma Metni

ARININ SIRRI

Bu aylar güneyde çok yağmur yağar. Güneyde kış demek yağmur demektir. O yüzden dere tepe mis gibi toprak kokar. İşte bu aylarda dere tepe düz gidip ormanların sessizliğine sığınırım. Yine öyle yaptım; Marmaris, Turunç, Selimiye, Bozburun civarında dolaştım durdum.

Bu bölge, arı ve bal bölgesidir. Arıcılar, diğer çobanlar gibi yalnız insanlardır. Yunan asıllı ünlü yönetmen Theo Angelopoulos (Teo Angelopulos), onlar için “şair ruhlu insanlar” der. Arıcılar, doğayla ayrıcalıklı bir ilişki kurarlar. Bal toplamak sanatsal bir faaliyeti andırır.

Turunç’tan Bozburun’a giderken yolum Osmaniye köyüne düştü. Yolun kıyısında, petek şeklindeki Marmaris Bal Evi’ni gördüm. Merakla içeri girdim ve kendimi tatlı bir sonsuzluğun içinde buldum. Orada bal denen koyu sıvının, sadece ekmeğe sürülen bir kahvaltı yiyeceği olmadığını öğrendim. Hele arının marifetlerini öğrenince aklım başımdan gitti.

Önce bal evinden bahsetmem gerek. Aslında burası bir “bal müzesi” ama müze adını alabilmek için uygulanan prosedür bıkırtıcı olduğu için bal evi demeyi tercih etmişler. Balla ilgili her türlü araç gerecin, bilginin bulunduğu bu mekâna Marmaris Kaymakamlığı, Marmaris Ticaret Odası ve Osmaniye Muhtarlığı öncülük etmiş. Burada çalışanların amacı, başta çocuklar olmak üzere uğrayan herkese balı öğretmek.

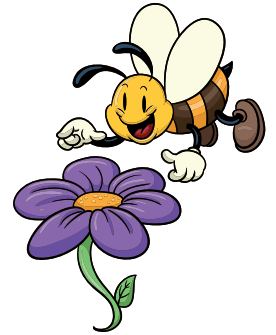
Bal dünyanın dört bir yanında binlerce yıldan beri üretilen, insanların en değerli gıdasıdır ve tüm dinlerce arı ve bal kutsal sayılır. İlk arının, Mısır’ın ilk Tanrısı Re-Atum’un gözyaşlarından olduğu rivayet edilir. Hint mitolojisinde, aşk tanrısının elindeki yayın ipinin arılar tarafından yapıldığı da yaygın söylencidir. Yunan mitolojisinde ise Zeus arıların tanrısıdır ve balla beslenir. Mezopotamya’da bal kutsal yapıların inşaatlarında kullanılır. İÖ 682’de Babil’in yeniden inşasında temellere bal dökülmüştür.

Bal evinden, dünyanın en kaliteli çam balının Osmaniye köyünde sağıldığını ama Avrupa’ya satılmadığını öğrendim.

Bal ve arı, öğrendikçe öğrenme isteğini kamçılayan bir konu. Filmlerde başrol oynayan, kutsal kitaplara konu olan, mitolojilerdeki söylentilerde yer alan, şarkılara, şiirlere, romanlara konu olan bu besini ve bu sevimli hayvanı daha iyi tanımanızı öneririm. Eğer yolunuz Marmaris ve civarına düşerse, Osmaniye köyündeki “Bal Evi”ne mutlaka uğrayın.

Bir Çay Kaşığı Balda, On İki Arı Ömrü Var

- Yaz arılarının ömrü kırk gün; kış arılarının ise dört aydır.
- Bal arılarının dört yüz elli gram bal üretebilmek için iki milyon çiçeğe konmaları gerekiyor.
- Bir kovan arı, yarım kilo bal için seksen sekiz kilometre kadar uçar.
- Bir işçi arı hayatı boyunca bir çay kaşığının on ikide biri kadar bal yapar.
- Bir bal arısı yaklaşık olarak saatte yirmi dört kilometre hızla uçar.
- Arılar mavi rengi ayırt edebilirken kırmızı rengi, koyu gri ve siyah olarak algılar.
- Bal arıları bir peteği doldurabilmek için yüz milyon çiçeğin nektarını emiyor ve yüz bin kilometre boyunca kanat çırpıyorlar.
- Bal arıları dakikada on bir bin dört yüz kez kanat çırpıyor; bu da çıkan vızıltı sesine neden olur.

Mehmet YAŞIN

TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Arıların da bütün böcekler gibi altı bacağı vardır. Zar kanatlılar sınıfında yer alan arılar, iki çift zarsı kanada sahiptir. Uzunlukları bir ila üç santim arasında değişen gövdeleri, baş göğüs ve karın olmak üzere üç bölümden oluşur. Başlarında üç tane basit, iki tane de bitişik göz denilen petekgöz, duyu organı olan ipliksi uzantılar ve ağız bulunur. Bacakları ve kanatları ortadaki göğüs bölümündedir. En arkadaki karın bölümü, gövdenin öbür bölümlerinden daha uzundur ve halka biçimindeki bölütlerden oluşur.

Bu metne verilecek en uygun başlık ne olabilir?

- A) Arıların Görevleri
- B) Arıların Fiziki Yapısı
- C) Arılardaki İş Bölümü
- D) Arılar ve Diğer Böcekler

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde benzetme vardır?

- A) Antartika, Dünya'nın güneyinde bulunur.
- B) Hızlı nüfus artışıyla binalar da yükseldi.
- C) Kuşların cıvıltısı müziği andırıyordu.
- D) Günümüzde geri dönüşüm önem kazandı.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde aynı kavram alanına giren kelimeler vardır?

A) İklimlerin değişmesi, toprak kaymaları, erozyon, sel gibi felaketlerin oluşmasında orman kayıplarının önemli bir payı var.

B) Günümüzde enerji; kömür, doğalgaz, petrol gibi fosil yakıtlardan ve su, rüzgâr, güneş gibi yenilenebilir enerji kaynaklarından elde ediliyor.

C) Yerleşim yerleri içinde yeşil alanlar yaratarak insanların buralarda doğayla baş başa zaman geçirebilmesi amacıyla parklar ve botanik bahçeleri yapılıyor.

D) Kaynakları tükenmiş bir dünyada yaşamak istemiyorsak bugünden yapabileceğimiz çok şey var.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birden fazla zamir vardır?

- A) Mutluluğu burada bulabilirsiniz.
- B) Beni dün gece de aramış.
- C) Evde kimseyi bulamadık.
- D) Bunu sana kim söyledi?

5. Mecliste arif ol kelâmı dinle

El iki söylerse sen birin söyle

Elinden geldikçe sen iyilik eyle

Hatıra dokunup yıkıcı olma

Bu dörtlükte geçen “El iki söylerse sen bir söyle.” dizesiyle asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Az laf etmeli, çok iş yapmalı.
- B) Çok dinlemeli az konuşmalı.
- C) Çok söz yalansız olmaz.
- D) Çok konuşanlar sevilmez.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kişi zamiri vardır?

- A) Gitmeden önce şunu da çantana koy.
- B) O evde beş yıl yaşadık.
- C) Onların hepsini ben yaptım.
- D) Herkesin aşağı inmesini istediler.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde belgisiz zamir yoktur?

- A) Her şeyi bir kez daha kontrol ettim.
- B) Bazı kitaplarda renkli resimler kullandık.
- C) Yemeklerin tümünde yöresel baharatlar kullanıldı.
- D) Bizi bu konuda hiç kimse uyarmadı.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde işaret zamiri kullanılmıştır?

- A) Bu filmi yıllar önce izlemiştik.
- B) Seninle o konuyu bir daha konuşalım.
- C) Bana şu kalemi uzatır mısın?
- D) Şöylesine sahip olmayı kim istemez ki?

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir yoktur?

- A) Ötekini almaktan vazgeçip bunu seçtim.
- B) Böylesi zor bir problemi ben de çözemem.
- C) Her yaz tatil için oraya gideriz.
- D) O günleri özlemle anıyorum.

7. TEMA

Dinleme/İzleme

Konuşma

Okuma

Yazma

BİLİM VE TEKNOLOJİ

METİNLER

- › DEVASA HAYALİM CERN GEZİSİ NOTLARI
- › AMPULÜN İLK YANIŞI
- › LAGARİ HASAN ÇELEBİ VE DÜNYANIN İLK ROKET DENEMESİ
- › SİBER ZORBALIK (İZLEME METNİ)
- › ASTRONOTLAR YAZI YAZMAK İSTERSE (SERBEST OKUMA METNİ)

Düşünelim - Tartışalım

1. İnsanoğlu bilimsel ve teknolojik gelişimini hayallerine borçludur. İnsanoğlu uçmayı hayal etti, uçaklar yaptı; balıklara özendi, denizaltılar yaptı; uzak diyarlar keşfetti.

İnsanlık için, ülkeniz için, kendiniz için kurduğunuz hayalleriniz var mı? Anlatınız.

► Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

DEVASA HAYALİM CERN GEZİSİ NOTLARI

Bundan yıllar yıllar önce gönüllü olarak fizik üzerine videolar izleyeceksin, büyük patlamayı, evrenin oluşumunu merak edeceksin bir de fizik merakının peşinden Cern'e ziyarete gideceksin deseler gözlerimi devirip gülerdim. Sayısal bölüm seçmiş biri olarak lisede her fizik sınavından önce tüm soruların çözümlerini ezberlerdim. Sınavda iyi not alırdım ancak sonrasında gerçekten öğrenmediğim için her şeyi unuttur giderdim. Üniversiteye giriş sınavında fizik bölümüne çok yanlış yapardım ve puanım düşer diye hiç dokunmadım. Ama coğrafya ve tarihi hatasız tamamladım. Değişim gerçekten de kaçınılmaz bir şey.

Aradan yıllar yıllar geçti; TED (Türk Eğitim Derneği) video'ları, bazı kitaplar, eşimin aşırı fizik sevgisi ve evde sürekli fizik konuşması derken fiziksever oldum. Fizik sevgimin arkasında evrenin ve dünyanın oluşumunu açıklayan en mantıklı araç olması, "zaman" kavramının ne olduğuna dair bazı cevaplar sunması gibi mantıklı nedenler var. (...)

Çok gezen ve amatör fiziksever olarak bir süredir Cern'e gitme hayalleri kuruyordum. Sonunda nisan ayının başında hayallerim gerçek oldu. Şimdi sizi de peşime takıp Cern'ün İsviçre'deki kampüsünü adım adım gezdiğim o harika güneşli güne götürmek ve olanları anlatmak isterim dostlar. Daha fazla konuşmadan Cern gezisi notlarım ve fotoğraflarım ile sizleri baş başa bırakıyorum.

WANDERING THE IMMESURABLE (Vandırırır İmmejurıblı)
(Ölçülemez Dolaşmak Anıtı)

CERN NEDİR? BURADA NELER YAPILIR?

Tam açılımı Fransızca olarak, Conseil Européen pour la Recherche Nucléaire (Konsey Öroper Pur La Röşerş Nükleer), “Avrupa Nükleer Merkezi” olarak dilimize çevriliyor. Cern, dünyanın en büyük parçacık fiziği laboratuvarı. Cern, Avrupa ekonomik ve bilimsel gelişmeler anlamında İkinci Dünya Savaşı’nın enkazından çıkmaya çalışırken 1954 yılında on iki ülkenin katılımı ile kuruluyor. Günümüzde yirmi iki tam üyesi var. Türkiye ortak üye statüsünde, yani henüz tam üye değil.

Cern’ün kuruluş ve araştırmalarının amacı, evreni açıklama ve anlamamızı geliştirmek, parçacıkları çalışmak, maddeyi ve onu bir araya getiren etmenleri incelemek olarak belirtiliyor. Ayrıca kalıcı konuklar, dönemsel çalışanları kabaca hesaplayınca yüzden fazla ülkeden on iki bine yakın bilim insanını devasa kampüslerinde barındırıyor. Kampüsler gerçekten de araba ile uzun uzun gezilecek kadar büyük.

“Cern’de tam olarak ne yapılıyor?” dersiniz, kuruluş amacı olan “insan bilgisini hep daha ileriye götürme” ilkesine uygun sayısız araştırma yapılıyor. Bu araştırmaların sonucu harika fizik buluşları olduğu gibi günlük hayatta işimize yarayacak (misal kanser tedavi alanında, yazılım alanında veya bina yalıtım alanında vb.) teknolojiler geliştiriliyor. Zaten sayısız milletten bu kadar zeki insanı bir araya getirince harika işler ve buluşlar çıkması beklenen bir şey.

Hem biraz parçacık fiziği dinlemek hem evrenin yolculuğunu öğrenmek hem de bu aşırı bilimsel ortamda bulunup umut ve ilhamla dolmak için Cern’e gidilir.

CERN GEZİSİ REZERVASYON

Cern’e gitmeye karar verdiniz diyelim ama hemen akşamdan sabaha gitmek mümkün değil. (...) Rezervasyon yaptırmadan gezemiyorsunuz ve genelde iki hafta sonrasına kadar tarihler rezervasyona açık oluyor. Tüm turlar rehberli (...) bir de turlar İngilizce veya Fransızca. Mutlaka rezervasyon yaptıracağınız turun diline dikkat edin.

CERN GEZİSİ ULAŞIM

Cern’e gitmek için en mantıklı nokta İsviçre’nin Cenevre kenti. Zira şehir merkezinden yirmi dakikalık bir tramvay yolculuğu ile kapısına kadar gidebiliyorsunuz. Cenevre’de havalimanına inince veya otelinize giriş yapınca iki gün geçerli ücretsiz ulaşım kartı veriyorlar. Bu kart ile merkez tren garından on sekiz numaralı tramvaya bindiniz mi yirmi dakika sonra Cern’ün kapısındaınız. Hem de ücretsiz... Bir de burayı dağ başında uzak ve izole bir yer sanmayın, yerleşim yerlerine oldukça yakın.

CERN KAMPÜSÜ

Tüm lojistik detayları ayarladıktan sonra Cern kampüsüne varıyoruz. Burası “kampüs” ancak bence “kasaba” denmeli. Zira bir kısmı İsviçre’de ve araba ile gezilecek kadar büyük. Diğer bir kısmı sınırın ötesinde Fransa’da ve gene çok büyük. Maalesef her yeri kafamıza göre gezemiyoruz. Rehberli turlarda rehberin yönlendirmesi ile geziyoruz.

M. PLANCK (Meks Pilenk) YOLU

Kampüslerde ilk dikkatimi çeken, sokak adlarının bilim adamlarının adları olmasıydı. Ancak sokak isimlerindeki bu yaratıcılık bina isimlerine yansımamış. Binaların isimleri yoktu, numaraları vardı. “Dokuz numaralı binada buluşalım.” misali. Sokak isimlerinde Einstein’a (Aynştayn) biraz torpil geçilmiş, en büyük ve işlek caddelerden biri onundu. İkinci dikkatimi çeken nokta binaların dışı ve içi “önemli olan fonksiyonellik, estetik değil.” mantığı ile olabildiğince basit, sade ve abartıdan uzak. Genelde “Biçime değil içeriğe bakalım.” kafasında olduğum için ben sevdim. Benim öğrenci olduğum yılların devlet okulları gibiydi pek çok yer. Ancak süper ileri teknoloji, her yer ekran, uçan kaçan beklentiler içindeyseniz olmayın derim. (...)

(Cern’ün içerisinden bir kesit)

Çok özetle Cern’de, maddeler atom altı parçacıklarına ayrılıyor; bol enerji, manyetik alan ve hızlandırma ile manipüle edilip gözlemleniyor. Bu deneyler sonucu başta “Evren nasıl oluştu?” olmak üzere sayısız soruya cevap arıyoruz bizler de. İyi ki ikinci Dünya Savaşı’ndan sonra Cern kurulmuş! İyi ki başta ben olmak üzere pek çoğumuzun algısının ötesinde işler yapıyorlar! Yaşasın bilim!

Her şeyi anlamasak da araştırıp bir şeyler öğrenmek bile çok çok heyecanlı. Stephen Hawking’in (Sıtivin Havking) 2013 yılında söylediği gibi “Yerdeki ayaklarınıza değil, yukarıdaki yıldızlara bakmayı unutmayın. Gördüklerinizi anlamlandırmaya çalışın ve evreni neyin var ettiğine yönelik o çocuksu merakla sıkı sıkı tutun.”

*Zeynep CANSOYLU
(Kısaltılmıştır.)*

1. Etkinlik

A. Metinde kullanılan aşağıdaki kelimeleri inceleyiniz.

full

kampüs

statü

lojistik

manipüle etmek

B. Bu kelimeler, kullanıldıkları cümlelerde hangi anlama gelmiş olabilirler? Tahmin ediniz ve tahminlerinizi aşağıdaki boşluklara yazınız.

-
-
-
-
-

2. Etkinlik

Anlamını tahmin ettiğiniz bu kelimelerin Türkçelerini öğreniniz ve bu kelimeleri cümle içinde kullanınız.

-
-
-
-
-

3. Etkinlik

Aşağıdaki soruları cevaplayarak okuduğunuz metnin türünü belirleyiniz.

Metinde ne anlatılmaktadır?

Yazarın amacı nedir?

Metni okurken kendinizi nasıl hissettiniz?

Metnin türü nedir?

4. Etkinlik

Yazar metnin ilk paragrafında hangi şaşkınlığından söz ederek değişimin kaçınılmaz bir şey olduğunu belirtiyor? Aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Cern'ün dilimizdeki karşılığı nedir?
2. Burası ne zaman, hangi amaçla kurulmuştur?
3. Bu araştırma merkezi kaç ülkenin katılımıyla kurulmuştur? Ülkemiz bu ülkelere dâhil midir?
4. Cern'ü diğer laboratuvarlardan ayıran özellikler nelerdir?
5. Bu merkezde araştırma ve buluş yapan kişilerin ortak özellikleri neler olabilir?
6. Bilim insanları burada insanlığa hangi alanlarda hizmet etmektedir?
7. Cern'e gitmek için önceden yapmamamız gereken şeyler nelerdir?
8. Yazara göre bu laboratuvara ulaşmanın en kolay yolu nedir?
9. Yazar, Cern kampüslerinin yapısal özellikleriyle ilgili neleri vurgulamıştır?

6. Etkinlik

Sınıf arkadaşlarınızla Cern'e gittiğinizi varsayınız. Oradaki bilim insanlarına soracağınız sorular neler olurdu? Aşağıya yazınız. Arkadaşlarınızla bu soruların cevaplarını tartışınız.

➤

➤

➤

➤

➤

7. Etkinlik

Hayalinizdeki yeri görmek için aşağıdaki “Gezi Talep Formu”nu dikkatli bir biçimde doldurunuz.

GEZİ TALEP FORMU

- ADINIZ:
- SOYADINIZ:
- YAŞINIZ:
- MESLEĞİNİZ:
- ÖĞRENCİ İSENİZ ÖĞRENİM GÖRDÜĞÜNÜZ OKUL:
- MAİL ADRESİNİZ:
- TELEFON NUMARANIZ:

- Gitmek istediğiniz yeri işaretleyiniz.

☐ CERN Gezisi	☐ Kamplar (Surf, Bilim ve Macera)
☐ Uluslararası Festivaller	☐ Silikon Vadisi
☐ Kutup Işıkları Gezisi	☐ Edinburg (İdinbörk) Bilim Festivali
☐ NASA (Amerikan Ulusal Havacılık ve Uzay Araştırmaları Merkezi) Gezisi	☐ AB (Avrupa Birliği) Gezisi

- Bize iletmek istediğiniz başka bir konu var mı?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

8. Etkinlik

Aşağıdaki koyu yazılmış sözcüklerin yerine gelebilecek kelimeler bulup örnekten hareketle yazınız.

Ötekini alırsan soğuk havalarda üşümezsin.

Ötekini = Paltoyu

Annem **bunu** resimlerimi yapayım diye almış.

Oraya en son sekiz yaşımdayken gitmiştik.

Bu, çok besleyici bir çorbadır.

Şunu kesebileceğim bir makasın var mı?

En büyük solistler **burada** yetişmiştir.

Eskiden **şuralarda** çocuklar maç yapardı.

O dünden beri ipte asılı duruyor.

Şunları nereye kaldıralım?

Bunları söyleyeni bir bulsam!

Ötekini bana ver.

Oralar buralardan daha sıcak.

Burası şehrin merkezine epey uzakta.

Şurası dinlenmek için daha uygun.

Orası çok uzak.

This image shows a full page of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and extend across the width of the page, typical of notebook or legal stationery. There are no margins, text, or other markings on the page.

Düşünelim - Tartışalım

1. Thomas Alva Edison (Tomis Alva Edisin) kimdir? Arkadaşlarınıza anlatınız.
2. Ampul icat edilmeden önce insanlar geceleri nasıl aydınlanıyorlardı? Büyüklerinize sorunuz.

► Metnin başlığını, görsellerini ve içeriğini hızlıca gözden geçiniz. Bunun için süre de belirleyebilirsiniz. Belirlenen süre içinde metinden edindiğiniz bilgileri paylaşınız.

AMPULÜN İLK YANIŞI

Kırk-elli adam, koca bir laboratuvara dolmuş Thomas Alva Edison adındaki çılgın ama bir o kadar da çalışkan bir mucidin liderliğinde harıl harıl çalışıyordu. Doğrusu o güne kadar, böyle bir bilimsel araştırma seferberliği görülmuş şey değildi.

Cam ampüllerin içindeki hava, elektrik akımının kızdırdığı tellerin anında yanıp kül olmaması için boşaltılıyordu ama önemli bir sorun vardı: O teller hangi maddeden yapılacaktı?

Bazıları çok az dayanıyor, bazıları pahalıya mal oluyor, bazıları yeterince ısıltı saçamıyor, bazıları daha en başından kararıyordu. Bırakın ışık saçmayı ortalığın ışığını sanki içine çekiyordu. Doğru maddeyi bulmak için neler neler denenmişti.

Kömürleştirme işleminden geçirilmiş mukavva, mantar, Hindistan cevizi kabuğu, atkuyruğu, ağaç dalı... Hatta laboratuvarı gezmeye gelen kızıl sakallı bir herifin sakalından, adamcağız “Durun ne halt ediyorsunuz!” demeye kalmadan koparılan üç beş tel...

Edison başta olmak üzere herkes bu deneme yanılmalardan çok yorulmuştu. Bine yakın farklı madde denenmiş ama istenilen sonuç alınamamıştı.

Edison’un asistanı, herkesin çok yıprandığını ve bu işe daha fazla devam etmenin bir anlamı olmadığını inanıyordu. “Artık bu işten vazgeçsek!” dedi. “Bine yakın deneme yaptık ama sonuç başarısız oldu.”

Edison ise tüm yorgunluğuna rağmen, tarihe geçecek bir yanıt verdi. “Ne demek hiçbir netice alamadık? Öyle şey olur mu? Bin ayrı madde denedik ve bin tane yanlış maddenin hangileri olduğunu öğrendik!”

1879 yılının kasım ayıydı. Yorgun mucit Edison, aralıksız süren çalışmalarına kısa bir süre ara vermiş, masasının başında bitkin bitkin oturuyor ve ne halt edeceğini düşünüyordu. Can sıkıntısından ceketinin düğmeleriyle oynamaya başladı. Düğmelerden biri düşmek üzereydi, Edison çekip kopardı o düğmeyi. Düğme kopunca, dikili olduğu yerden bir iplik parçası sarmaya başladı. İpliği gören Edison’un kafasında bir anda ampul yanıverdi! “Bunu denemedik.” dedi ve ekibindeki elemanlara hemen pamuk ipliği bulmalarını söyledi. Elemanlar, Edison’un dediğini yaptılar ama kimsenin zerre miktar ümidi yoktu. Aceleyle getirilen bir yumak pamuk ipliği Edison’un talimatı ile önce küçük parçalara bölündü. Sonra da özel bir yöntemle kömürleştirildi. Kömürleştirilen iplikler elbette kırılmaya karşı son derece hassas bir hâl almıştı. Ama biraz dikkatle, bir tanesi ampulün içine kırıp dökmeden yerleştirilebildi. Sıra ampule elektrik akımının verilmesine gelmişti. Nefeslerin tutulduğu bir anda akım verildi. Kömürleşmiş pamuk ipliği önce kızardı sonra da etrafa tatlı sarı bir ışık vermeye başladı. Peki ama kaç dakika sürecekti? Herkes “Şimdi kararıp sönecek.” korkusuyla ampulün çevresini sarıp beklemeye başladı. Dakikalar bir bir geçiyor fakat ampul yanmaya devam ediyordu. Aradan saatler geçti, ampul hâlâ yanıyordu. Aranan madde bulunmuştu işte.

Kısa bir süre sonra, bir elektrik santrali yapıldı. Dokuz yüz binaya elektrik şebekesi kuruldu. On dört bin ampul, açma kapama anahtarları ile üretilip evlere takıldı.

04 Eylül 1882’de Edison’un şalteri kaldırmasıyla dünyanın elektrikle aydınlatılan ilk mahallesi, binlerce insanın gözü önünde ışıltı parıldamaya başladı.

(...)

Tarık USLU
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Thomas Alva Edison'un önderliğindeki ekip, ampulü icat etmek için neden çok çaba harcamıştır?

.....

.....

2. Laboratuvarda yoğun bir şekilde çalışan ekibin başarılı olamamasının sebebi nedir?

.....

.....

3. Ekip, hangi olayın sonunda istediği başarıya ulaşabilmiştir?

.....

.....

4. Edison'un asistanına verdiği cevap neyin önemini vurgulamaktadır?

.....

.....

2. Etkinlik

Aşağıdaki tabloyu metne göre doldurunuz.

	Doğru	Yanlış
Hikâye edici bir metindir.		
Ampulün nasıl icat edildiğini anlatmaktadır.		
Anlatılanların tamamı hayal ürünüdür.		
Anlaşılır bir dille oluşturulmuştur.		
Metinde olaylar, oluş sırasına göre anlatılmıştır.		

3. Etkinlik

Metinden yola çıkarak Edison'un herhangi bir özelliğinin yazılı olduğu kutucukları renkli kalemınızle işaretleyiniz.

Başarı odaklıdır.

Azimlidir.

Sabırsızdır.

Araştırmacıdır.

Kolay pes eder.

Hırslıdır.

4. Etkinlik

a. Aşağıdaki cümlelerdeki belirsizlik anlamı taşıyan kelimelerin altlarını örnekteki gibi çiziniz.

- Bazıları, sanata gereken önemi vermiyor.
- Herkes, az sonra aşağıda toplanacaktı.
- Kitaplarımın tümünü kütüphaneye bağışladım.
- Yanıma senden başka kimse gelmemişti.
- Az önce biri gelip seni ona sordu.
- Onların hepsini sana almıştık.
- Hakkında söylenen şeylere inanamadık.
- Kimi, diğerlerinden daha anlayışlı ve güler yüzlüydü.
- Başkası olsa bu kadar anlayış göstermezdi bana.
- Falanca, hakkımızda bunları söylemiş.
- Bunlardan birisini senin için aldım.

b. Altını çizdiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

-
-
-
-
-
-
-
-
-
-

5. Etkinlik

Aşağıdaki yargının gerekçelerini belirteceğiniz bir metin oluşturunuz.

- Metninize uygun bir başlık bulunuz.
- Metninizi yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat ederek yazınız.

Başlığım

Ampul önemli bir icattır çünkü

Sonraki Metne Hazırlık

- İnsanların ilk uçuş denemelerini araştırınız.
- Sonraki dersinizde yararlanmak üzere güvenilir kaynaklardan ülkemizin önde gelen bilim insanları hakkında araştırma yapınız.

Düşünelim - Tartışalım

1. İnsanlar, en eski çağlardan beri neden uçmak istemiş olabilirler?
2. Hayalinizdeki hava aracını tasarlayıp resmini çiziniz. Arkadaşlarınızla paylaştıktan sonra sınıf ya da okul panonuzda sergileyiniz. İmkânlarınız yeterliyse maketini yapmaya çalışınız.

► Metni, tırnak içine alınmış bölümlere dikkat ederek sesli okuyunuz.

LAGARİ HASAN ÇELEBİ VE DÜNYANIN İLK ROKET DENEMESİ

(...)

Hezarfen Ahmed Çelebi'nin uçarak İstanbul Boğazı'nı geçmesinin üzerinden üç-beş yıl geçmişti ve padişahın sevinçli bir günüydü. Çünkü kızı Kaya Sultan doğmuştu ve onun şerefine şenlikler yapılıyordu.

Lagari Hasan Çelebi isimli biri, saray yetkililerine başvurarak gökyüzünde kanat takmadan uçmayı sağlayacak bir araç yaptığını söyledi. Bunu denemek için padişah'tan izin istiyordu. Padişah, bu gösterinin şenliklere renk katacağını düşündü ve gece yapılması kaydıyla izin verdi.

Lagari Hasan Çelebi, "Yedi Kollu Fişek" adını verdiği roketini yardımcıları ile birlikte Sarayburnu'na getirip gerekli hazırlıkları yaptı. Yedi kollu fişekten oluşan roket, elli okkalık barut macunuyla çalışıyordu. Lagari Hasan Çelebi, roketin içine girmeden önce kalabalığın arasından geçerek padişahın huzuruna vardı ve onunla vedalaştı. Padişah, onu tebessümle dinledi ve sırtını tıptışlayarak uğurladı. Lagari Hasan Çelebi, hemen füzenin yanına gidip içine girdi. Yardımcıları ateşlemek için hazır bekliyorlardı. Ateşlemenin yapılmasıyla birlikte Yedi Kollu Fişek, arkadan müthiş alevler çıkararak fırladı ve karanlık gökyüzünde kaybolup gitti.

Heyecanlı bekleyiş bir süre devam etti ama roket artık görünmediği için ümitler kesildi ve kalabalık dağıldı. Herkes merak içindeydi:

- Şu olup bitene akıl sır ermiyor!
- Doğru. Dünyanın sonu mu geliyor bilmem ki!
- Onu bilmem de şu adamcağızın sonu ne oldu dersiniz?
- Kimin?
- Kimin olacak canım. Lagari Hasan Çelebi'nin!
- Canım, sonu belli değil mi işte? O ateş onu da yakar düşeceği yeri de!
- Aman sus, ağzından yel alsın!

Onlar, böyle konuşa konuşa gittiler. Padişah da merak içindeydi ama şu anda yapılacak bir şey yoktu.

Gözden kaybolduktan sonra barutların yanması azaldığı için roketin hızı kesilmiş ve roket inişe geçmişti. Lagari Hasan Çelebi, bu durumu bildiği için önceden tedbirini almış ve roketin içine kanatlar yerleştirmişti. İnişe geçme anında o kanatları kullandı ve yere çakılıp kalmadan inmeyi başardı. Bu işi başarmış olmaktan dolayı oldukça sevinçliydi. Hemen saraya doğru koşmaya başladı. Onu orada görenler şaşkınlıklarını gizlemiyorlardı. Lagari Hasan Çelebi'yi hemen huzura aldılar.

Lagari Hasan Çelebi, görevini başarıyla yapmış bir asker edasıyla padişahı selamladı ve verdiği sözü tuttuğunu söyledi. Padişah, onun bu işi başarmasına sevinmişti. Sırtını sıvazladı ve onu da Hezarfen Ahmed Çelebi gibi bir kese altınla ödüllendirdi.

Böylece, dünyada ilk olarak uçuş şerefinden sonra ilk roketi yapıp onunla uzayın derinliklerine gidip gelme şerefi de Türk milletinin oluyordu.

İnsanların, bugün anladığımız anlamdaki ilk uçuşları ancak yirminci yüzyılda başarabildiğini düşünürsek Türk milletinin gösterdiği başarının ve bu alanda açtığı çıkışın önemi kendiliğinden ortaya çıkar.

(...)

Osman OKTAY
(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Aşağıdaki tanımlardan yararlanarak harflerinden bazıları eksik olan kelimeleri bulunuz.

1. G – – – G – N

2. – Ü – Y –

3. – ST – – N – T

4. Y – L – I –

5. R – K – T

6. Y – RÜ – G –

1. Güneş çevresinde dolanan, ondan aldıkları ışığı yansıtan gök cisimlerinin ortak adı.
2. Üzerinde yaşadığımız toprak ve denizler, yeryüzü.
3. Uzay adamı.
4. Çekirdeğinde oluşan füzyon sonucunda açığa çıkan enerjiyi uzaya ışınlam biçiminde yayan, ışıklı gök cisimlerinden her biri.
5. Bir çeşit füze.
6. Bir gök cisminin hareketi süresince izlediği yol.

2. Etkinlik

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Lagari Hasan Çelebi, padişahı ne için izin istemiştir?
2. Padişah, Lagari Hasan Çelebi'ye neden ve hangi koşulda izin vermiştir?
3. Lagari Hasan Çelebi, roketine hangi ismi vermiştir? Bu ismi vermesinin sebebi nedir?
4. Lagari Hasan Çelebi, hangi işi başarmaktan dolayı sevinçlidir?
5. Padişah, Lagari Hasan Çelebi'yi neyle ödüllendirmiştir?
6. Lagari Hasan Çelebi önemli biri midir?

3. Etkinlik

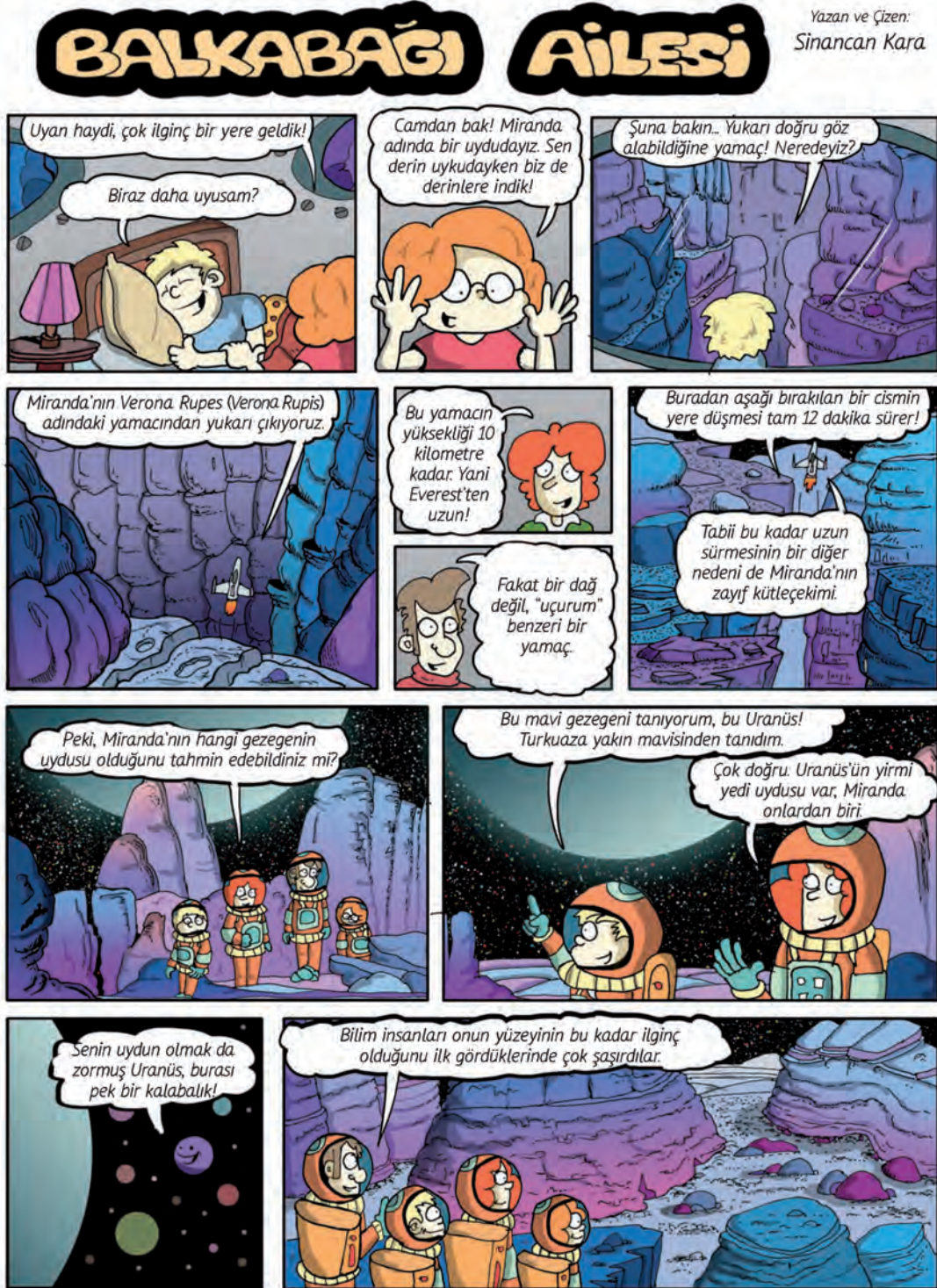
Aşağıdaki cümlelerden nesnel olanların başına "N" öznel olanların başına "Ö" getirelim.

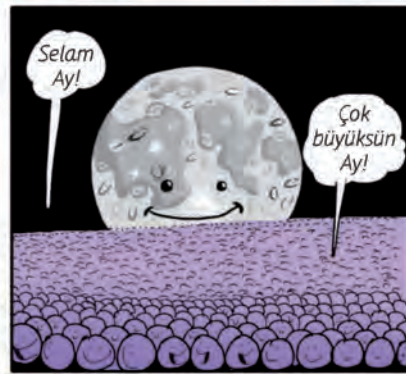
	Dünya, Güneş'in etrafında dönmektedir.
	Bir yıl 365 gün 6 saattir.
	Ege Bölgesi'nde Akdeniz iklimi görülür.
	Okumak, en yararlı uğraştır.
	Aile, insanın en değerli varlığıdır.
	Kırmızı en dikkat çekici renktir.
	Uzun süreli genel ağ kullanımı psikolojik rahatsızlıklara sebep olmaktadır.
	Başarılı bir gelecek kurmanın temelinde bilime verilen önem yatar.
	Türkiye'nin başkenti Ankara'dır.

4. Etkinlik

A. Aşağıdaki çizgi romanı okuyunuz.

B. Çizgi romanla ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Bal kabağı ailesi hangi uyduya yolculuk etmiştir?

.....

2. Verona Rupes yamacının yüksekliği ne kadardır?

.....

3. Verona Rupes'den bırakılan bir cisim neden 12 dakikada düşer?

.....

4. Miranda hangi gezegenin uydusudur?

.....

5. Miranda'nın yüzey şekilleri neye benzemektedir? Miranda bu şekli nasıl almıştır?

.....

6. Miranda'daki en ilginç şey nedir? Bu durum size göre de ilginç midir? Açıklayınız.

.....

5. Etkinlik

Kendinizi yeni keşfedilmiş bir gezegene yolculuk yapan bir astronotun yerine koyarak defterinize bir hikâye yazınız. Hikâyenizin, aşağıdaki soruların cevaplarını içermesine dikkat ediniz.

1. Bu yolculuğu yapmayı neden istiyorsunuz?

2. Daha önce hiç gidilmemiş bir gezegene gitmeye nasıl cesaret edebildiniz?

3. Uzay gemisi nasıl bir yer?

4. Uzay gemisinde kaç kişisiniz?

5. Gezegene yolculuk esnasında nelerle besleniyorsunuz?

6. Yolculuğunuz sırasında sizi neler şaşırttı? Bunları unutmamak için neler yapıyorsunuz?

7. En çok neyi yapmakta güçlük çekiyorsunuz?

8. Yolculuk süresince kimleri özlüyorsunuz?

9. Bu yolculuğunuz size neler kazandırdı?

Başlığım

217

Dinleme-İzleme Metni

Düşünelim - Tartışalım

Siber zorbalığın ne demek olduğunu sınıf arkadaşlarınıza anlatınız.

SİBER ZORBALIK

➤ Eğitsel animasyonu izlerken anlamını bilmediğiniz kelimeleri 2. etkinlikte bulunan kelime kısmına yazınız.

1. Etkinlik

Yukarıdaki görselleri inceleyiniz. Başlıktan ve bu görsellerden yola çıkarak izleyeceğiniz filmin konusunun ne olabileceğini yazınız.

.....

.....

goo.gl/Ho61QX genel ağ adresinden ya da dinleme izleme cd'nizden "Siber Zorbalık" videosunu izleyiniz.

2. Etkinlik

İzlediğiniz animasyondaki anlamını bilmediğiniz kelimeleri belirtilen kutucuklara yazınız. Bu kelimelerin anlamlarını kullanıldıkları cümlelere bakarak tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu sözlüğe bakarak kontrol ediniz. Tahmininiz, kelimenin sözlük anlamıyla örtüşüyorsa en sağdaki kutucuğa gülen yüz; örtüşmüyorsa asık yüz çiziniz.

Kelime	Tahminim	😊 😞

3. Etkinlik

İzlediğiniz filmin özetini yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine uyarak yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Aşağıdaki soruları izlediğiniz animasyondan hareketle cevaplayınız.

1. Siber zorbalık kavramını kendi cümlelerinizle tanımlayınız. Daha önce bu tarz bir zorbalığa uğramış biriyle karşılaştıysanız onun başına gelenleri yazınız.

.....

.....

2. Siber tuzaklar nelerdir?

.....

.....

3. Bilgisayarınızda gördüğünüz her yarışma, oyun ve teklif güvenilir midir?

.....

.....

4. Genel ağ adreslerine kişisel bilgilerinizi vermeden önce ne yapmalısınız?

.....

.....

5. Kimlik bilgilerinizi paylaştığınız güvenli olmayan siteler size ne gibi tuzaklar kurabilir?

.....

.....

6. E-posta zincirlerini arkadaşlarınıza yollamanız doğru mudur? Neden?

.....

.....

7. Genel ağdaki güvenilir olmayan bağlantıların riskleri nelerdir?

.....

.....

5. Etkinlik

Aşağıdaki dilekçe örneğini inceleyiniz. Daha sonra adınıza açılmış olan sahte sosyal medya hesabını ihbar eden dilekçenizi “Emniyet Genel Müdürlüğüne” yazınız.

CAHİDE AHMET DALYANOĞLU ORTAOKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

ÇİĞLİ

15.02.2017 tarihinde Çiçekliköy’e düzenleyeceğimiz geziye okulunuzun 6/C sınıfında öğrenci olan oğlum Aslan Kılıç’ın katılmasına izin veriyorum.

Gereğini arz ederim.

01.02.2017

Leyla KILIÇ

Bostanlı Mahallesi No:8/2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Etkinlik

Aşağıda varsayılan durumlardan hareketle, verilen soruları cevaplayınız.

➤ Okul kantininde sıraya girdiniz. Üst sınıflardan biri gelip önünüze geçti. Onu uyarmanıza rağmen sizi dinlemedi.

1. Neler hissedersiniz?
2. Sıranızı alan kişinin doğru davranışı ne olurdu?
3. Bu sorunu nasıl çözmelisiniz?

➤ Anneniz kardeşinizle size birer hediye aldı ve kutulardan istediğinizi seçebileceğinizi söyledi. Kardeşiniz hediyesini beğenmeyip sizinkini istiyor. Üstüne bir de ağlıyor.

1. Neler hissederdiniz?
2. Kardeşinize nasıl tepki verirdiniz?
3. Kardeşiniz nasıl davransaydı doğru olurdu?
4. Bu sorunu nasıl çözmelisiniz?

➤ Bir arkadaşınız izinsiz olarak günlüğünüzü aldı. İstediklerini yapmadığınız takdirde yazdıklarını başkalarıyla paylaşacağını söyleyerek sizi tehdit ediyor.

1. Nasıl hissederdiniz?
2. Tepkiniz ne olurdu?
3. Arkadaşınızın doğru davranışı ne olurdu?
4. Bu sorunu nasıl çözmelisiniz?

➤ Yolda yürürken karşı kaldırımdaki birinin hayvanlara zarar verdiğini gördünüz.

1. Neler hissederdiniz?
2. Nasıl tepki verirdiniz?
3. Zorbalık kime ve neye karşı olursa olsun onaylanmayan, istenmeyen bir davranıştır. Nasıl mücadele etmeliyiz? Somut örneklerle açıklayınız.
4. Bir arkadaşınızın böyle bir davranışa maruz kaldığını gördüğünüzde nasıl davranmalısınız?

Aşağıdaki kavramlardan en az dördünü kullanarak siber zorbalığı önlemeye yönelik öyküleyici bir
metin yazınız.

[illegible]

Serbest Okuma Metni

ASTRONOTLAR YAZI YAZMAK İSTERSE

Yer çekiminin hissedilmediği uzay ortamında yazı yazmak Dünya'daki kadar kolay değil. Bu nedenle astronotlar uzay görevleri sırasında genellikle kâğıt ve kalem kullanarak uzun yazılar yazmaz. Bunun yerine notlarını sayısal ortamda alır, ses kaydı yaparlar. Peki kısa notlar almak ya da kontrol listelerini işaretlemek için bile olsa astronotlar uzayda bizim kullandığımız kalemleri kullanabilir mi dersiniz?

Bu fotoğrafta astronot Sunita Williams'ı (Sunida Vilyıms) dizüstü bilgisayarda günlüğünü yazarken görüyorsunuz.

İlk insanlı uzay görevlerinde astronotlar yazı yazmak için kurşun kalem kullanıyordu. Ancak kurşun kalemlerin uçları grafit adı verilen yanıcı bir maddeden yapılır. Kırık kalem uçları ve grafit tozları havada serbestçe dolaşırken uzay aracındaki elektronik aletlerin içine kaçabilir. Bu da aletlerin kısa devre yapmasına neden olabilir. Bu tehlike teknolojinin gelişmesiyle birlikte uzay araçlarındaki donanımların değişmesi sonucunda büyük oranda ortadan kalktı. Astronotlar, günümüzdeki uzay görevlerinde asetat kalem ve tükenmez kalem yanı sıra mekanik kurşun kalem hâlâ kullanıyor. Bunlar arasında asetat kaleminin en büyük üstünlüğü kumaş, plastik gibi farklı yüzeylere yazmak için de kullanılabilmesi.

Bu fotoğrafta Uluslararası Uzay İstasyonu'ndaki bir yüzeye sabitlenmiş çeşitli araç gereçlerin arasında renkli asetat kalemelerini ve mekanik kurşun kalemeleri görüyorsunuz.

Basınçlı mürekkep kartuşu olan tükenmez kalemler uzayda yazı yazarken normal tükenmez kalemlerden daha kullanışlıdır. Bu kalemlerin ilk örneğini 1965 yılında ABD'li mühendis Paul C. Fisher (Pol C. Fişir) geliştirmiştir. Fisher'in "uzay kalemi" adını verdiği bu tükenmez kalemde kullanılan mürekkep, normal tükenmez kalemlerdeki mürekkebe göre daha yoğundur. Mürekkep kartuşunun üst kısmında sıkıştırılmış azot gazı vardır. Azot gazı mürekkebi iterek mürekkebin kalemin ucundaki bilyeye ulaşmasını sağlar. Bu özellikleri sayesinde uzay kalemi yeryüzünde de çok yüksek ve çok düşük sıcaklıklarda, su altında, yazı yazmak için de kullanılır.

Bu fotoğrafta Nicole Stott'u (Nikol Sıtot) mekanik kurşun kalem kullanırken görüyorsunuz.

Bu fotoğrafta astronot Walter Cunningham'ı (Walter Kuningim) Apollo 7 görevi sırasında uzay kalemini kullanırken görüyorsunuz.

Fisher tasarladığı bu kalemi Amerikan Havacılık ve Uzay Dairesine (NASA) tanıttı. İki yıl süren testler sonrasında NASA kalemin astronotlar tarafından kullanılabilmesine karar verdi. Uzay kalemi ilk olarak 1968 yılında Apollo 7 görevinde kullanıldı. Basınçlı mürekkep kartuşu olan tükenmez kalem bugünkü su altı araştırmacıları, kayakçılar ve dağcılar tarafından da tercih ediliyor.

TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

A.

AKILLI BİLEKLİKLER

Akıllı bileklikler, günlük yaşamımızda gerçekleştirdiğimiz çeşitli faaliyetleri algılayan, vücudumuzla ilgili bilgi toplayan ve bunları bize bildiren teknolojik ürünlerdir. Attığımız adım sayısını, ne kadar enerji harcadığımızı, nabız değerimizi, uyku saatlerimizi, gittiğimiz mesafeyi ölçerek bilgisayar ya da akıllı telefonlarımıza aktarırlar.

Akıllı bileklikler, günlük işlerimizi hem kaydeder hem de onları planlamamıza yardımcı olur. Akıllı cihazlarımıza gelen bildirimleri de bize iletirler.

Şahin İDİN

Aşağıdaki soruları metne göre cevaplayınız.

1. Akıllı bileklikler yaşamımızda gerçekleştirdiğimiz hangi faaliyetlerimizi algılarlar?
2. Akıllı bilekliklerin kullanımı henüz yaygınlaşmamıştır. Akıllı bilekliklerin algılayabildiği faaliyetleri günümüzde hangi aletler yapmaktadır? Yanıtınızı destekleyebilmek için metinden yararlanınız.
3. Akıllı bileklikler de dahil olmak üzere giyilebilir teknolojik ürünlerin (akıllı saat, akıllı giysi, akıllı takı, akıllı gözlük, akıllı telefon...) amaçları neler olabilir?
4. Akıllı bilekliklerin zararı da olabilir mi?
5. Eğer bu bilekliklerden satın almış olsaydınız en çok hangi özelliğini kullanırdınız?

Neden bu özelliği kullanırdınız?

B. Aşağıdaki etkinliklerdeki boşlukları doldurunuz.

1. Aşağıdaki cümlelerden nesnel olanların başına "N", öznel olanların başına "Ö" yazınız.

.....	Edison çalışkanlığı, sabrı, bilgisi ve azmi sayesinde hayallerini gerçekleştirdi.
.....	Dünyada akıllı bilekliği beğenmeyecek kimse yoktur.
.....	Akıllı teknoloji ile günlük hayatımızı planlayabiliriz.
.....	Güney Kore akıllı kartların kimlik kartı olarak kullanılmaya başlandığı ilk ülkelerdendir.
.....	Albert Einstein 1879 yılında Almanya'nın Ulm şehrinde dünyaya geldi.
.....	Bizim insanımız, yaptığı her işe kendisinden bir tat katmayı sever.

2. Aşağıdaki metinlerin türlerini belirleyiniz.

A)

Çok eskilerde bir çoban yaşarmış. Bir ejderha çobanın sürüsüne musallat olmuş ve her geldiğinde bir koyunu alıp götürüyormuş. Günler sonra azalan sürüsüne üzülen çoban, Allah'a yalvararak ejderi taş etmesini ve buna karşılık kendisinin bir koç kurban edeceğini söyler. Allah duasını kabul eder fakat çoban kurbanını kesmez. Bu nedenle de Allah çobanı ve koyunları taş eder.

B)

Denizli'ye gitmeden önce Denizli'yle ilgili tek bildiğim Pamukkale Travertenleri'ydi. Gezi çok kısa sürer sanmıştım. Meğerse Denizli'nin pek çok yeri varmış. Denizli'ye vardığımızda kalacağımız yurda geçtik, eşyalarımızı dizip yemekhaneye gittik. Yemeğimizi yedikten sonra bizi serbest bıraktılar. Ben de şehre gelmişken gezeyim dedim. Şehrin en dikkat çekici yanı bütün binaların bakımlı ve çevrenin temiz olmasıydı.

C)

Cumhuriyet'in dokuzuncu kuruluş yılında ilkokul öğretmenimden öğrendiğim "Artık Savaş Bitti Ey Şen Arkadaş" marşının, Verdi'nin Süveyş Kanalı ile Kahire Operası'nın açılışı için bestelediği Aida Operası'nın ezgisi olduğunu öğrendiğimde şaşırıp kalmıştım. Genç bir ilkokul öğretmeni, tek bir opera veya konservatuvar bulunmayan ülkede bu ezgiyi nereden, nasıl öğrenmiş olabilirdi?

D)

13 Haziran 2018

Sevgili Dostum,

Uzun yıllardır verdiğim çabanın sonuçlarını almaya başladım. Mutluluğumu tarif edemiyorum. Bir bilimsel malzeme şirketi geliştirmiş olduğum doğal liflerle ilgilenmeye başladı. Artık çalışmalarımı onların desteği ile daha da ilerletebileceğim.

Senin de desteğini bekliyorum.

Sevgilerimle

Ahmet AKGÜL

3. Aşağıdaki dizelerde geçen zamirleri bulunuz. Aşağıdaki kutuya yazınız.

Her şey akar. Su, tarih, yıldız, insan ve fikir...

Oluklar çift, birinden nur akar birinden kir.

O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak.

O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Orda, bir köy var uzakta.

O köy bizim köyümüzdür.

Zamirler

.....

.....

.....

.....

.....

C. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde kişi zamiri vardır?

- A) Çok şey söylemek, hiçbir şey söylememektir.
- B) Vapuru kaçırdığım için taksiye bindim.
- C) Özür dilemen gerekirken hâlâ bağıırıyorsun!
- D) Bize geleceğini dün annemden duydum.

2. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde zamir yoktur?

- A) Ben seni hiç unutur muyum?
- B) Bunları sana az önce anlattım.
- C) Başına gelenleri gizlemiş.
- D) Ankara'ya o da gidecekmiş.

3. Babamın memuriyeti dolayısıyla ilkokul yıllarım bir Anadolu köyünde geçti. Bu yüzden köy yaşıntısını bilirim. Oranın koşulları benim de yaşam koşullarımdı ne de olsa o yıllarda. Bu yüzden okurlarım beni gerçekçi bulup destekliyor.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin yanıtı yoktur?

- A) Yaşamınız boyunca hep İstanbul'da mı bulundunuz?
- B) Okur kitlenizin desteğini neye bağlıyorsunuz?
- C) Köy yaşamının sizi yoran tarafları var mıydı?
- D) Eserlerinizde yaşamınızdan izler bulmak mümkün mü?

4. Dünyada değerlendirilemeyen potansiyel kadar ziyan olan bir şey yoktur. Ülkemizde akarsular yıllarca boşu boşuna aktı, verimli tarım toprakları üzerine bilinçsizce konutlar yapıldı ve en kötüsü insanımızın beyin potansiyeli asla gerektiği gibi kullanılmadı.

Aşağıdaki yargılardan hangisi yukarıda dile getirilen düşünceleri desteklemez?

- A) Yanlış kentleşme tarım faaliyetlerini olumsuz etkilemiştir.
- B) Düşünce gücünü artıran değerlerin başında toplumun refah seviyesi gelir.
- C) Akarsularımızdaki suların akım gücünden yeterince yararlanılamamıştır.
- D) Varlıkların, çeşitli alanlardaki güçlerinin değerlendirilmemesi büyük bir kayıptır.

Dinleme/Izleme

Konuşma

Okuma

Yazma

8. TEMA

SAĞLIK VE SPOR

METİNLER

- › ESMERALDA'NIN ŞARKISI
- › KAHVALTININ ÖNEMİ
- › HEM SPOR HEM DANS JİMNASTİK
- › ÇOCUKLARDA DİYABET (İZLEME METNİ)
- › BEDEN VE AKIL (SERBEST OKUMA METNİ)

Düşünelim - Tartışalım

1. Azim nedir?
2. Hayal kuruyor musunuz? Peki, hayallerinize ulaşmak için neler yapıyorsunuz?

► Metni noktalama işaretlerine uygun olarak sesli okuyunuz.

ESMERALDA'NIN ŞARKISI

Jimnastik antrenörü olarak sürdürdüğüm uzun spor kariyerim boyunca hep en iyilerle çalıştım. Yine de her zaman en sevdiğim öğrenciler, başlangıç seviyesindekiler oldu. Özellikle de yeteneklerinin sınırı konusunda şüphesi olan acemi yetişkinler. Ama yine de şanslarını denemek için cesaretliydim.

Yeteneği ne düzeyde olursa olsun her yaş grubundan insan jimnastik derslerime katılabilirdi. Kendine büyük gelen şortları ve birbirinden farklı renkte çorapları olan oğlan çocukları, at kuyruk yapılmış kızıl saçlarıyla aynı renk çilleri olan küçük kızlar ve jimnastik gereçlerinin yanında tedbirli bir şekilde duran, korku ve heyecanı birbirine karışmış yetişkinler...

(...)

O zamandan bir öğrencimi hatırlıyorum. Adı, Darwin'di, tıknaz genç bir adamdı. Son derece şaşırtıcı biriydi. Doğuştan görme engelliydi ve trampolinde havada düz takla atmayı kafasına koymuştu.

(...)

Aylar süren hazırlık ve birçok başarısız girişimin sonunda, kursun son günü Darwin Neuman (Darvin Nivmın), tüm sınıfın alkışları ve gözyaşları eşliğinde havada düz takla atmayı başardı. Bunu başardığı an Darwin'in yüzündeki mutluluk ve şaşkınlık ifadesini dün gibi hatırlıyorum.

Daha birçok öğrencimi de hatırlıyorum. (...) Yine de içlerinde en çok Esme'yi hatırlıyorum. Esme'nin fiziksel hiçbir engeli yoktu. Görebiliyor, duyabiliyordu ve beden sağlığı yerinde görünüyordu. Sadece çelik barlar için

biraz fazla ince ve çelimsiz duruyordu. (...) Kendini hantal bir insan olarak görüyor ve her fırsatta da bunu doğrulamak için elinden geleni yapıyordu. Esme, sadece sınıfın gerisinde kalmadı, sanki bir türlü deliği tutturamayan bir golf oyuncusu gibiydi.

Esme'nin vardığı noktayı tam anlamıyla takdir edebilmek için önce onun neyle yüzleştiğini anlamak gerek. Her dönem jimnastik sınıfına yeni öğrenciler geldiğinde onları bir araya toplar ve bir dizi hareket gösteririm. Yerde ve aletlerle yapılan bu hareket serisinin sonunda, yüzlerindeki inanmazlık, şüphe ve inançsızlığı görür ve kursun sonunda şu anda yapamadıkları her şeyi yapabileceklerine dair onları cesaretlendirirdim. Bir öğretmen olarak yaşadığım en büyük keyif, öğrencilerimin yapabileceklerine ihtimal bile vermedikleri şeyleri yapmalarına yardımcı olmak oldu. Yani dersler, öğrencilerimin hayatın sadece bu alanında inançlarının sınırlarını aştıkları bir yer değildi. Öğrencilerim büyük ihtimalle hayatın diğer alanlarında da bu başarıyı sürdürecekti. Bence öğrencilerin çoğu ikinci gün tam bir güven ve körlemesine bir inançla geliyordu ve "Bu adam söz verdiklerini başarabilir." diye düşünüyorlardı. Böylece kondisyonları ne kadar düşük olursa olsun, işi bitirebilmek için, umut ve hayallerle onlar için önceden hazırladığım mücadeleye başlıyorlardı.

Esme'nin durumuysa farklıydı. Onun da inancı tamdı ama negatif anlamda. Yapabileceğini öngördüğüm şeyleri yapmak bir yana yanına bile yaklaşamayacağından emindi, yine de en azından bir şeyler öğrenebilirdi. Anlaşılan o ki beni beceriksiz olduğuna ikna etmeyi **kafasına koymuştu**. Yemek masasında devirdiği süt bardağına, yürürken kayıp düşmelerine ve her zaman grup oyunlarına en son seçilen kişi olduğuna dair hikâyeler anlatıyordu. Söylediğine göre bir kez daha denemeye karar vermesinin sebebi benim mucizeler yarattığımı duymuş olmasıydı ve hayatının bu döneminde gerçekten de bir mucizeye ihtiyacı vardı.

O mucizenin gerçekleştiğini, Esme'nin sınıfın en parlak mucizesi olduğunu ve hatta olimpiyatlara katıldığını söyleyebilmeyi çok isterdim. Ama bu tam bir fantezi olur. Esme, son güne kadar sınıfın gerisinde kaldı, azim ve çabası için B alarak kursu tamamladı ve evet, her şey bittiğinde gözle görülür bazı ilerlemeler olmuştu.

Ama sonra, daha önce hiçbir öğrencinin yapmadığı bir şeyi yaptı. Esme, yeni dönemde kursa tekrar katılıp katılmayacağını sordu. Normalde bu kabul edemeyeceğim bir teklifti çünkü kurs için çok uzun bir bekleme listesi vardı ve prensip olarak yeni öğrencilerin hakkını yememem gerektiğine inanıyordum. Ama bu sefer bir istisna yaptım ve Esme'nin yeni dönemde de kursa katılmasına izin verdim.

Derslerin üçüncü haftasında, bir önceki dönemde de aynı şeyleri yapmış olmasına rağmen Esme yine sınıfın yarısından geriydi. Ama bu, onun sınıfın kalan yarısıyla eşit ve hatta bazılarından da önde olduğu anlamına geliyordu. Bu, Esme için yepyeni bir deneyimdi ve o da bunun farkındaydı. Hayatında ilk kez, dönüp arkasında kalanlara bakan bir koşucu gibiydi. Bu, onda kendini keşfetmenin gücünü ortaya çıkardı ve bir anda inanılmaz bir şey oldu: Esme, amuda kalktı. Uzun sürmedi ama duruşu öyle düzgün, dengesi o kadar sağlandı ki benim şaşkınlığım ve kendi yaşadığı hayrete rağmen orada öylece asılı kaldı. Yere indiğinde yüzü mutluluktan parlıyordu ve tüm sınıf onu alkışlıyordu.

O gün, o dakika Esmeralda Garsia'nın (Esmeralda Garsiya) içine bir ışık girdi. O andan sonra ders bitiminde ona yardımcı olmam için sürekli peşimde dolaşmaya başladı. Çember hareketini, denge tahtasından inişlerini ve asimetrik barlardaki kalça çevirme hareketini düzeltmesi için yardımcı olmamı istiyordu.

Sorular sordu, denedi, düştü. Daha fazla sordu, tekrar tekrar denedi. Yüzünde, sadece profesyonel jimnastikçilerde ya da küçük çocuklarda görebileceğiniz tarzda ciddi bir konsantrasyon vardı. Bu artık, Esmeralda Esperanza Garsia için ölüm-kalım meselesiydi.

Dönem sonunda Esme, tüm rutinleri birkaç hatayla tamamladı. Son gün birbirlerine destek olmak için gelen öğrenciler, Esme'nin performansı sırasında da onu teşvik etmek ve kendini bu işe adanışını takdir etmek için oradaydı. Son hareketini tamamladığında onu alkış yağmuruna tuttular. Esme önce güldü, sonra bir anda **gözyaşlarına boğuldu**.

İki dönem alınan beden eğitimi dersinin bir insanın hayatını böylesi değiştireceğini kim tahmin edebilirdi?

Öğretmenlik alanındaki en büyük pişmanlığımса öğrencilerimin spor salonu dışındaki hayatlarına ilişkin daha pek çok şey öğrenmemiş olmak oldu. Geldiler, on hafta boyunca haftada iki gün, günde bir buçuk saatliğine jimnastikçi oldular ve bittiğinde başka kurslara, başka hayatlara gittiler.

Kursu verdiğim Oberlin Üniversitesi, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en iyi konservatuvarlardan birine sahipti. Esme'nin bu üniversitenin konservatuvarında öğrenci olduğunu bilmiyordum. Yeteneğiye sesiydi.

Nisan ayı ortalarında, son kardan sonra baharın ılık dokunuşuyla havayı ısıtmaya başladığı günlerden birinde, Esme'nin başarılı bitirme performansının üzerinden dört ay kadar geçmişti, Tappan (Tepin) Meydanı'nda konservatuvarın tam karşısındaki parka yürüyordum. O sırada bir afiş **gözüme çarptı**: "Resital: Vokalist Esmeralda Esperanza Garsia" yazıyordu.

O akşam küçük salonda öğrenciler, fakülte görevlileri ve Esme'nin arkadaşlarından oluşan küçük bir izleyici grubu resital için toplanmıştı. Orada oturup sesinden, yeteneğinden, karizmasından ve harika şarkı söyleyişinden büyülenmiş hâlde Esme'yi izledim. Performansını bitirdiğinde aralarında benim de bulunduğum kalabalık tarafından, hak ettiği gibi büyük bir coşkuyla alkışlandı.

Sanırım birileri benim o gece orada olduğumu Esme'ye söyledi. Çünkü eve döndüğümde kapımda bir not buldum.

Üstünde "Sevgili Dan (Den), şarkı söylemek ve genel anlamda hayatım hakkında bir çıkmazdaydım ve vazgeçmek üzereydim. Sonra seninle tanıştım ve neler yapabileceğimi gördüm. Sevgi ve Şükranla, Esme." yazıyordu.

Esme'nin şarkısıyla daha da güzelleşen geceye baktım. Sesinin hatırası, jimnastik salonundaki görünümleriyle karıştı tıpkı bahar rüzgârının çiçek açan elma ağaçlarına karışması gibi. Öğretmen olduğum için bir kez daha iyi hissettim. Yaşamak güzeldi.

Dan MİLLMAN (Den MİLMİN)

(Çev: Ahu KIRIMLIOĞLU)

(Kısaltılmıştır.)

1. Etkinlik

Metinde koyu renkte yazılmış olan kalıplaşmış söz gruplarının yani deyimlerin anlamlarını deyimler sözlüğünden öğreniniz ve birer cümlede kullanınız.

2. Etkinlik

Aşağıda bazı metin türleri ve özellikleri verilmiştir. Okuduğunuz metin, aşağıda özellikleri verilmiş olan hangi metin türüne ait olabilir? İşaretleyiniz.

Mektup	Anı
Uzakta bulunan herhangi bir dosta, arkadaşına gönderilen ya da kamu kuruluşları arasında haberleşmeyi sağlayan yazı türüdür. ☐	Kişilerin başından geçen olayları üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra yazıya aktarmalarıyla oluşan metinlerdir. ☐
Gezi yazısı Bir yazarın, çeşitli sebeplerle yurt içinde veya yurt dışında gezdiği ve gördüğü yerlerdeki gözlem, tespit, deneyim ve yorumlarını canlı ve etkileyici edebi bir dille aktardığı yazı türüne denir. ☐	Tiyatro Herhangi bir olayın, durumun sahne- de canlandırılması amacı ile oluşturulmuş yazı türüdür. ☐

3. Etkinlik

Metindeki olayların sırasını belirleyerek olay örgüsünü oluşturunuz.

.....	Esme'nin sanatsal performansından antrenörün etkilenmesi
.....	Esme'nin kursun son gününe kadar sınıfın gerisinde kalması, B olarak kursu tamamlaması
.....	Esme'nin kursa başlaması
.....	Antrenörün gözüne bir afişin çarpması
.....	Esme'nin tekrar kursa katılmak istemesi
.....	Esme'nin amuda kalkmayı başarması, herkes tarafından alkışlanması
.....	Antrenörün kapıdaki notu bulması

4. Etkinlik

Metinle ilgili aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Jimnastik antrenörünün neden en sevdiği öğrenciler başlangıç seviyesinde olanlardır?
2. Kurslara kimler katılabiliyordu?
3. Darwin ile Esmé arasındaki fark nedir?
4. Antrenör neyin gücüne inanmaktaydı?
5. Kursu resimleyen bir fotoğrafçı olsaydınız okuduğunuz metinden kimi fotoğraflardınız? Neden?
6. Antrenörün bir öğretmen olarak yaşadığı en büyük keyif nedir?
7. Bir dönem kursa katılan bir öğrenciyi bir sonraki dönem almak istememesinin nedeni antrenörün hangi kişilik özelliğine sahip olduğunu gösterir? Antrenörün bu davranışı doğru mudur? Siz aynı durumda olsaydınız nasıl davranırdınız?
8. Esmeralda içindeki ışığı azimle jimnastik yaparak keşfetti. Ancak herkes aynı olanaklara sahip olmayabilir. Böyle zorluklar yaşayan biri için alternatif öneriler neler olabilir?

5. Etkinlik

Cevaplarıyla birlikte metinle ilgili üç soru hazırlayınız.

Soru 1:

.....

Cevap 1:

.....

Soru 2:

.....

Cevap 2:

.....

Soru 3:

.....

Cevap 3:

.....

6. Etkinlik

Okuduğunuz metin hikâye edici mi yoksa bilgilendirici bir metin midir? Cevabınızı gerekçesi ile birlikte uygun boşluğa yazınız.

Hikâye edicidir. Çünkü

.....

Bilgilendiricidir. Çünkü

.....

7. Etkinlik

Azim ve kararlılıkla çözülemeyecek sorun, aşılamayacak engel yoktur. Bu düşünceden hareketle çözümünün zor olduğunu düşündüğünüz sorunların listesini yapınız. Her sorun için çözüm yolları düşününüz.

Başarmak İstediklerim

1.

.....

2.

.....

3.

.....

Çözüm Yollarım

1.

.....

2.

.....

3.

.....

8. Etkinlik

Araştırdığınız başarı hikâyelerinden birini sınıfta arkadaşlarınız ile canlandırınız. Hikâyeleri canlandırırken beden dilinizi etkili bir şekilde kullanmaya dikkat ediniz.

9. Etkinlik

Aşağıda “Esmeralda’nın Şarkısı” metninden alınan cümleler bulunmaktadır. Farklı yazı karakteri ile belirginleştirilmiş olan kelimelerin cümlede hangi isimlerin yerine kullanıldıklarını işaretleyiniz.

CÜMLELER	Kişi isminin yerini tutar.	İşaret yoluyla varlıkların yerini tutar.	Belirsiz olarak varlıkların yerini tutar.	Kelimeye eklenerek varlığın yerini tutar.
En sevdiğim öğrenciler, başlangıç seviyesinde kiler oldu.				
Yine de onu sınıfa kabul ettim.				
Darwin’in denge kurmadaki ya da görsel unsurları algılamadaki yetersizliği beni şüpheyeye düşürüyordu.				
Bunu başardığı an Darwin’in yüzündeki mutluluk ve şaşkınlık ifadesini dün gibi hatırlıyorum.				
Daha birçok öğrencimi de hatırlıyorum ki birisi artık Broadway’de ünlü bir oyuncu.				
Kendini hantal bir insan olarak görüyor.				
Onları bir araya toplar ve bir dizi hareket gösterirdim.				

Bu zamirleri kullanarak birer cümle kurunuz.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

10. Etkinlik

Metindeki Darwin'in engeli neydi? Çevrenizde engelli insanlar var mı? goo.gl/bUvHbG adresinden ya da dinleme-izleme cd'nizden "Görme Engelliler Kamu Spotu"nu izleyiniz. Resimde gördüğünüz insanlar ne gibi sorunlar yaşıyor olabilirler? Yaşadıkları sıkıntıları nasıl azaltabiliriz?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Etkinlik

Spor yapmak hem keyifli hem de dikkat edilmesi son derece gerekli bir faaliyettir. Aşağıdaki soruları verilen kullanım kılavuzuna göre cevaplayınız.

ŞİMŞEK PATEN KULLANIM KILAVUZU

Şimşek Patenler kilosu 45 ile 65 arasındaki 11-15 yaş arası çocuklar için tasarlanmıştır. Kaymadan önce Şimşek Pateniniz'in sizin yaşınıza ve kilonuza uygun olup olmadığını kontrol ediniz. Ayağınıza giydikten sonra tokalarını sıkılaştırmayı unutmayınız. Kendi güvenliğiniz için kaskınızı, koruma dizlik ve kolluklarınızı takınız. Bunlar sizi yüzde yüz korumasa da çok yardımcı olacaktır. Şimşek Pateniniz'in tekerleklerini ve iç botunu temiz tutmayı unutmayın. Her seferinde kullanmadan önce eksik ya da bozuk parçası olup olmadığına dikkat ediniz. Pateninizle kayarken yüksek sesle müzik dinlemeyiniz ve mutlaka trafik kurallarına uyunuz.

Güvende olduğunuzu anladıktan sonra kaymaya başlayınız.

1. Pateniniz var mı? Kaymayı seviyor musunuz? Açıklayınız.
2. Paten kaç yaş ve kilo aralığı için tasarlanmıştır? Kullanım kılavuzunda bu bilgiye gerek var mıdır? Açıklayınız.
3. "Büyüklerden yardım alınız." denmesinin sebebi ne olabilir? Büyüklerinizden yardım alıyor musunuz? Açıklayınız.
4. Kaskın, koruma dizlik ve kollukların işlevleri neler olabilir? Bunlar kullanılmadığı takdirde neler yaşanabilir?
5. Yüksek sesle müzik dinlemenin paten kullanımına sakıncası ne olabilir?
6. Trafik kurallarına sadece paten yapanlar mı uymalıdır? Açıklayınız.
7. Eğer bir pateniniz yoksa bir paten hayal ediniz ve resmini aşağıdaki boşluğa çiziniz. Unutmayalım, her şey hayal etmekle başlar.

12. Etkinlik

Aşağıdaki metinleri okuyunuz. Metinlerle ilgili duygu ve düşüncelerinizi anlatan bilgilendirici bir metin yazınız. Yazarken anlatımı bozan ifadeler kullanmamaya dikkat ediniz.

Beethoven (Betovın)
(Besteci)

(Temsilî görsel)

1770 ve 1827 yılları arasında yaşayan Ludwing Van Beethoven (Ludvig Van Be-tovın) gittikçe artan işitme engeline rağmen müzikte bugün bile dinlenen meşhur eserler vermiştir. İşitme engeli olmasına rağmen 9. Senfoni'sini yazar ve bu eseri seslendirirken bile orkestrayı yönetmeye kalkar ama orkest-ra aslında onun yanında bulunan şefe göre 9. Senfoni'yi çalar ve konseri dinleyenler Beethoven'ı ayakta alkışlar.

Beethoven'ın hayatı bize insan isterse işitme engelli olmasına rağmen besteler ya-pabileceğini ve bu alanda dünyaca tanınan eserler verebileceğini göstermektedir.

Turan Yalçın
Genel ağdan alınmıştır.

Louis Braille (Luiz BREYL)
(Kâşif)

(Temsilî görsel)

1809-1852 yılları arasında yaşamış olan Louis Braille, günümüzde bile kullanılan ka-bartma harflerden oluşan Braille Alfabesi'ni keşfetmiş ve üç yaşından bu yana görme-yen bir insan olarak tarihe derin izler bırak-mıştır.

Görme engelliler okullarında öğretmen-lik yapan Braille, aynı zamanda kitaplar da yazarak karanlık dünyasından kendisi gibi görme engellilere ışık olmuştur. Braille, adı verilen alfabe ile de ismini tarihe altın harf-lerle yazdırmıştır.

Turan YALÇIN
Genel ağdan alınmıştır.

Sonraki Metne Hazırlık

“Sağlıklı beslenme” konulu araştırma yapınız.

Düşünelim - Tartışalım

1. Günü en önemli öğünü nedir?
2. Gelişme çağında bir çocuk kahvaltıda neler yemelidir?

► Metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

KAHVALTININ ÖNEMİ

Bütün Gece Süren Açlıktan Sonra Günü En Önemli Öğünü Sabah Kahvaltısıdır.

Akşam yemeği ile sabah arasında yaklaşık on iki saatlik bir süre geçmektedir. Bu süre içinde vücut kandaki besinlerin tümünü kullanır. Bedenimizin düzenli çalışması için kan şekerimizin belirli bir düzeyde olması gereklidir. Kahvaltı yapılmadığında kan şekerimiz düşer; buna bağlı olarak yorgunluk, baş ağrısı, dikkat ve algılama azlığı gibi sıkıntılar yaşanır.

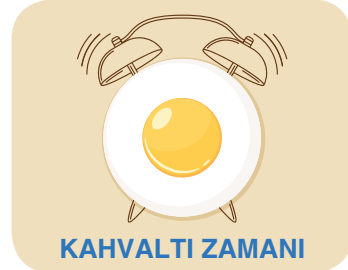

Kahvaltıda Tüketilmesi Gereken Besinler

Süt, yumurta, peynir gibi besinler protein yönünden zengin olduklarından kan şekerini düzenleyerek yorgunluk, açlık gibi duyguların önlenmesinde etkili olurlar. Özellikle çocuklar sabah kahvaltılarında bir adet yumurta yemelidir.

- Vitaminlerden zengin olan meyve ve sebzeler (portakal, mandalina, domates, salatalık, maydanoz, biber, havuç vb.) kahvaltıda yer almalıdır. Bu yiyecekler, kahvaltıda tüketilen besinlerin vücudumuz için daha da yararlı olmasını sağlarlar.

- Kahvaltıda, besin içeriğinin zengin olması nedeni ile evde yapılan tarhana, yayla, mercimek çorbaları da tüketilebilir. Kahvaltılık tahıl ürünleri de (mısır gevreği, yulaf ezmesi vb.) kahvaltıda yer alabilir. Ancak bu besinlerin yanında mutlaka süt, sebze ve meyve tüketilmelidir.

Vücut ağırlığınız fazla değilse kahvaltılarınıza pekmez, bal, reçel, marmelat, fındık ezmesi eklenbilir.

- Yumurta katı pişirilmiş olmalıdır. Bunun için kaynamaya başladıktan sonra kısık ateşte 8-10 dakika pişirilmesi yeterlidir. Daha uzun süre pişirme yumurtadaki besin öğelerinin kaybına neden olur.

- Kahvaltıda içilen çay besinlerde bulunan yararlı maddelerin kullanımını azaltır. Bu nedenle çay açık ve limonlu olmalı, daha çok ıhlamur gibi bitki çayları tercih edilmelidir. Ancak kahvaltıda **süt** içmek en sağlıklıdır.

Bir su bardağı süt,
1 kibrit kutusu beyaz peynir,
5-6 adet zeytin, domates,
1 -2 dilim ekmek

Bir su bardağı sütle karıştırılmış kahvaltılık tahıl ürünü,

1 çay bardağı taze sıkılmış meyve suyu

1 su bardağı süt,
1 yumurta,
1 dilim reçelli ekmek,
1 adet mandalina

1 su bardağı süt,
tahin-pekmez,
4-5 adet ceviz içi,
2 dilim ekmek,
1 adet havuç

- Öğünler içinde en önemlisi, sabah kahvaltısıdır.

- Güne istekli başlamada ve elverişli bir biçimde sürdürmede sabah kahvaltısının miktarı ve içeriği büyük önem taşır.

- Kahvaltıda bir bardak süt içmek, bir adet portakal, domates gibi bir sebze ya da meyve tüketmek güne dinamik ve sağlıklı başlamak açısından atılabilecek en önemli adımdır.

Genel ağdan alınmıştır.

1. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz “Kahvaltının Önemi” adlı broşürden hareketle cevaplayınız.

1. On iki saat süren açlıktan sonra vücudumuzda neler olur?
2. Süt, yumurta, peynir gibi protein ağırlıklı besinlerin vücudumuza sağladığı yararlar nelerdir?
3. Sebze ve meyvelerin ne gibi faydaları vardır?
4. Kahvaltıda proteinlerden, sebze ve meyvelerden farklı olarak hangi besinlerin yenmesi uygundur?
5. Kahvaltıda çay içmek neden önerilmemektedir? Kahvaltı için en sağlıklı içecek nedir?
6. Broşürde verilen hangi kahvaltı menüsü size daha uygun?

2. Etkinlik

Sağlıklı beslenmek isteyen bir kişinin kahvaltı menüsünde aşağıdakilerden hangisi bulunmamalı? Açıklayınız.

☐

☐

☐

☐

3. Etkinlik

Kahvaltının önemi konusunda aşağıdaki bölüme hazırlıklı bir konuşma metni hazırlayınız. Metni birkaç kez prova ettikten sonra sınıfta sununuz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Etkinlik

Görsellerden hareketle soruları cevaplandırınız.

1. Fast foodun (fest fud) zararları nelerdir? Anlatınız. Örnekteki cümlelerin hangi anlam ilgisine sahip olduğunu saptayınız ve saptadığınız anlam ilgisine sahip ikinci bir cümle kurunuz.

1. Çocukların fast food (hazır yemek) yiyecek tüketimi çok arttığı için kalp hastası olma riski yükselmiştir. (Sebep- Sonuç/Amaç- Sonuç)

2.

.....

2. Sosis, salam gibi işlenmiş et ürünlerinin zararları nelerdir? Anlatınız. Örnekteki cümle hangi anlam ilgisine sahiptir saptayınız ve aynı anlam ilgisine sahip ikinci cümleyi kurunuz.

1. Hangi tür etten yapıldığı belli olmayan işlenmiş etlerin tüketilmesi sağlığa zararlıdır. (Sebep-Sonuç/Amaç-Sonuç)

2.

.....

3. Asitli içeceklerin ve hazır meyve sularının zararları nelerdir? Anlatınız. Örnekteki cümle hangi anlam ilgisine sahiptir saptayınız ve aynı anlam ilgisine sahip ikinci cümleyi kurunuz.

1. Sağlıklı büyümek için süt, ayran, kefir gibi içecekler tüketmeliyiz. (Sebep-Sonuç/Amaç-Sonuç)

2.

.....

5. Etkinlik

Aşağıdaki market yerleşim planını inceleyiniz ve soruları plana göre cevaplayınız.

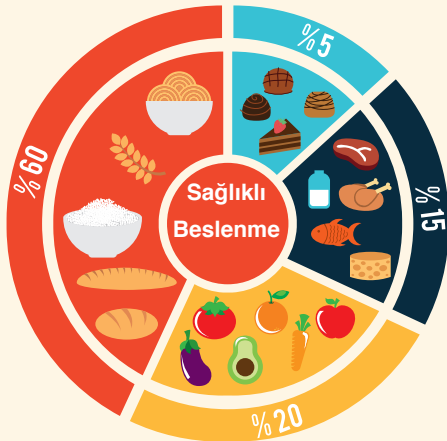

1. Sağlıklı bir kemik gelişimi için her gün düzenli olarak iki bardak süt içmeniz gerekmektedir. Hangi reyonda bulunmaktadır? Lütfen işaretleyiniz.
2. Gelişimimizin sağlıklı bir şekilde sürmesi, kaslarımızın gelişimi ve bağışıklık sistemimizin güçlenmesi için et ürünlerine gereksinimimiz bulunmaktadır. Hangi reyondadır? İşaretleyiniz.
3. Enerji gereksinimimiz için ekmeğin türü gıdalara ihtiyacımız vardır. Hangi reyondadır? İşaretleyiniz.
4. Hastalıklara karşı bizi güçlendiren vitamin deposu yiyecekler hangi reyondadır? İşaretleyiniz.
5. Beden sağlığımızı düşündüğümüz kadar zihinsel gelişimimizi de düşünmeliyiz. Hangi reyon bu ihtiyacımızı giderir? İşaretleyiniz.

6. Etkinlik

Aşağıdaki grafikteki besin gruplarının oranlarına dikkat ediniz. Bu oranları incelediğinizde en az oranın tatlı grubuna, en fazla oranın tahıl grubuna ait olduğunu görüyorsunuz. Siz de grafikteki oranların azlık ve çokluğuna dikkat ederek haftalık beslenme çantası menünüzü oluşturunuz.

Pazartesi	
Salı	
Çarşamba	
Perşembe	
Cuma	

Sonraki Metne Hazırlık

En sevdiğiniz spor dalının sağlığa faydaları ile ilgili bir araştırma yapınız.

Düşünelim - Tartışalım

1. Hangi spor dalları ile uğraşıyorsunuz? Niçin?
2. Sporun hayatınıza olumlu katkıları nelerdir?
3. Jimnastik hakkında neler biliyorsunuz?

► Metni işaretleyerek okuma tekniğine göre okuyunuz. Önemli gördüğünüz yerlerin altını çiziniz. Çizdiğiniz bölümleri anlamlı bir paragraf hâlinde 1. etkinliğe yazınız.

HEM SPOR HEM DANS JİMNASTİK

Jimnastik hem vücudu ısıtmak için yapılan hareketlere verilen isim hem de ayrı bir spor dalı.

Jimnastiğin en yaygın çeşitleri artistik, ritmik ve trampolin jimnastiktir. Ritmik jimnastiği sadece kadınlar yapıyor. Diğer türlerde ise kadınlar ve erkekler bireysel ya da grup hâlinde yarışabiliyor.

Artistik jimnastikte yer hareketleri, kulplu beygir, halka, atlama masası, paralel, barfiks gibi kategoriler bulunuyor. Ritmik jimnastikte ise top çember, lobut, kurdele gibi farklı aletlerle çalışılabilir.

Jimnastikte yapılabilecek birçok hareket var. Takla, ters takla, amuda kalkmak, köprü ve çember; bunlardan en bilinenleri. Jimnastikte hareketleri doğru yapmak kadar yaptığın hareketleri güzel ve düzgün yapmak da önemli. Bu yüzden jimnastik çalışmalarını izlerken âdeta bir dans gösterisi izliyormuş hissi kapılabilirsin.

(Ayşe Begüm ONBAŞI)

Jimnastikte ülkemiz, kendini giderek geliştiriyor. Son gururumuz on altı yaşındaki arkadaşımız Ayşe Begüm ONBAŞI. 2016 senesinde Güney Kore'de düzenlenen Aerobik Dünya Şampiyonası'nda on beş, on yedi yaş kategorisinde altın madalya kazanarak bizi gururlandırdı. Ayrıca Ayşe Begüm 2017 senesinde İtalya'da düzenlenen Avrupa Aerobik Jimnastik Şampiyonası'nda da altın madalya kazandı.

Jimnastiğe küçük yaşlarda başlamak vücudu daha esnek ve kuvvetli yapar. Jimnastik odaklanmayı ve refleksleri kuvvetlendirir, sürat ve beceri kazandırır.

Jimnastik sporuna erken yaşta başlamak önemli. Üç yaşından itibaren başlayacağın bu sporda yaş çok mühim. Ne kadar küçüksen başarılı olma ihtimalin de o kadar yüksek.

Gökçe ÖZDER

1. Etkinlik

Önemli görüp çizdiğiniz bölümleri anlamlı bir paragraf şeklinde yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Jimnastiğin en bilinen türleri nelerdir?
2. Ritmik jimnastik ne tür aletlerle yapılmaktadır?
3. Jimnastik sporuna kaç yaşında başlanması önerilmektedir? Bunun sebebi ne olabilir?
4. Jimnastik gösterilerini izlemek neden bir dans gösterisine benzetilmektedir?
5. Jimnastik yapan bireylerin hangi yönleri gelişir?
6. Ayşe Begüm Onbaşı kimdir? Bu alanda ne tür başarılar kazanmıştır?
7. Herhangi bir spor dalında elde ettiğiniz başarılarınız var mı? Arkadaşlarınızla paylaşınız.
8. Düzenli spor yapmak insana neler kazandırır? Hangi spor dalları çocuklara daha uygundur?

3. Etkinlik

Atatürk'ün aşağıdaki özdeyişini sınıfta tartışınız. Konuşmalarınızda uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanınız (Ama, fakat, ancak, lakin, bununla birlikte, buna rağmen).

“Ben sporcunun zeki, çevik aynı zamanda ahlâklısını severim.”

Atatürk, Ülkü ADATEPE-Florya (1936)

4. Etkinlik

Aşağıdaki metinde yapılmış olan yazım yanlışlarını ve noktalama eksiklerini belirleyiniz. Yazım yanlışlarını düzelterek ve noktalama eksikliklerini gidererek metni yeniden yazınız.

ÖNEMLİ OLAN MÜCADELE EDİP DOST KALABİLMEK

Spor da asıl amaç illede kazanmak değil spor yapmaktır () Önemli olan spor yapmak mücadeleden eden taraflardan biri olabilmektir () Karşılaşma sonucunda elde edilen kupalar () madalyalar seneler akıp geçtikçe unutulur () anlamını () değerini yitirir. Bu müsabakalarda edinilen dostluklar ise ömür boyu devam eder () Sağlık ise ömür boyu sizinle olursa dünyanın en şanslı insanısınız () Ayrıca kaybetmekde kazanmakda dünyanın sonu değildir () Bugün kaybetmişsiniz ama bir gün bir bakmışsınız kazanmışsınız () Bu yüzden tarafların birbirlerini hor görmeleri yanlış bir tutumdur () Ne ekerseniz onu biçersiniz () Dostluksa tarlanıza ektiğiniz, biçtiğinizde dostluk olur.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde bulunan ek hâlindeki zamirlerin bulunduğu kelimeleri belirleyip yazınız.

Evin önündeki, henüz yeni çiçek açmış.	
Sağlığım, her geçen gün daha iyiye gidiyor.	
Korfbol, kadın erkek birlikte oynanabilen tek spor dalıdır.	
Spor yaparken ruhumu dinlendiriyorum.	

6. Etkinlik

Aşağıdaki cümlelerde hangi anlam ilişkilerinin olduğunu belirleyiniz ve gerekli işaretlemeleri yapınız.

CÜMLELER	Amaç-Sonuç	Neden-Sonuç	Koşul-Sonuç
Sporda kalıcı dostluklar kurabilmek için saygılı olmak gerekir.			
Sadece kendiniz için değil sevdikleriniz için, ülkeniz için, dostluk için mücadele ederseniz efsane olursunuz.			
1982'de doğan Etiyopya kökenli Elvan Abeylegesse, Türk atletizmine olimpiyatlardaki ilk gümüş madalyasını kazandırdığı için efsane sporculardan olmuştur.			
Naim Süleymanoğlu Türkiye adına müsabakalara katılabilmek için Bulgaristan'dan geldi.			
1912 Erzincan doğumlu olan millî güreşçi Yaşar Erkan, Türkiye Cumhuriyeti'nin olimpiyatlarda aldığı ilk altın madalyayı kazanan sporcu olduğu için efsaneleşmiştir.			

7. Etkinlik

Aşağıdaki kavram kutusundan yararlanarak "sporda dostluk" konulu bir öykü yazınız. Öykünüze uygun bir başlık koyunuz.

dostluk, saygı, spor yapmak, sporcu,
futbol, maç, taraftar, skor, yenilmek

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dinleme-izleme Metni**Düşünelim - Tartışalım**

1. Nasıl ve nelere dikkat ederek besleniyorsunuz?
2. Ailenizde ya da çevrenizde diyabet hastası var mı? Bu insanlar nelere dikkat etmek zorunda kalıyorlar?

ÇOCUKLARDA DİYABET

Hangi yoldan gidelim?

İzleyeceğiniz filmin konusu ne olabilir?

goo.gl/M2ccvb adresinden ya da dinleme izleme cd'nizden "Çocuklarda Diyabet" adlı videoyu izleyiniz.

1. Etkinlik

Aşağıda harf gruplarının oluşturduğu kelimelerin anlamları yer almaktadır. Anlamlardan hareketle her harf grubunun hangi kelimeyi oluşturduğunu bulunuz.

Rekeş tğıhalısa

1

niisüln

2

repaksna

3

sebin

4

teoinrp

5

tarboanihkd

6

1. Kanda glikozun artması sonucu idrarda şeker bulunması, çok su içme, çok yemek yeme ve çok idrar yapma ile beliren hastalık.
2. Kandaki şeker dengesini düzenleyen hormon.
3. Midenin arkasında bulunan, boşaltıcı kanallarıyla onikiparmak bağırsağına bağlı, iç ve dış salgıları olan bez.
4. Yenilebilir, beslenmeye elverişli her tür madde, azık, gıda.
5. Canlı hücrelerin ana maddesini oluşturan, karmaşık yapılı doğal madde.
6. Yağlar ve yumurta akı maddelerinin yanı sıra, insan ve hayvanların organik besinlerinin genel adı.

2. Etkinlik

Aşağıdaki soruları izlediğiniz filme göre cevaplayınız.

1. Duygu kaç yaşında ve hastalığının adı nedir?
2. İnsülin nedir ve ne işe yarar?
3. Diyabetin belirtileri nelerdir?
4. Duygu'nun okulda karşılaştığı sorunlar nelerdir?
5. Duygu'nun beden eğitimi öğretmeni onun derse katılmasını istemedi ve Duygu çok üzüldü. Duygu'nun yerinde olsaydınız ne hissederdiniz?
6. Beden eğitimi öğretmeni siz olsaydınız ona nasıl davranırdınız?
7. Duygu'nun arkadaşı olsaydınız onu nasıl teselli ederdiniz?

3. Etkinlik

Aşağıda filminden alınan ifadelerden nesnel yargı bildirenlerin başına “N”, öznel yargı bildiren ifadelerin başına “Ö” harfini koyunuz.

	Ülkemizdeki 15.000 diyabetli çocuktan biriyim.
	Şekerli besinler vücudumuzun enerji kaynağıdır.
	Diyabetin belirtileri hâlsizlik, aşırı su tüketimi, hızlı kilo verme ve sık idrara çıkmadır.
	Diyabet hastalığı mücadele etmesi zor bir hastalıktır.
	Diyabet hastalığı mücadele etmesi kolay bir hastalıktır.
	Aşırı kilolu arkadaşlarımızın o güzel kalplerini kırmamalı ve onlara mücadelelerinde destek olmalıyız.
	Her besinden yeteri kadar yemeliyiz.

4. Etkinlik

Diyabet

En büyük varlık sağlık,
Diyabet zor bir hastalık,
Umutsuzluğa kapılma,
Mücadeleyi asla bırakma.

Sebebi, kanındaki insülinin kullanılmaması.
Belirtisi, vücudunun dermansız kalması.
Kandaki şekerinin artması,
Vücudun için zehir gibi zararlı.

Sağlıklı beslen, yediklerine dikkat et.
Egzersiz yap, bunu hep akıl et.
Güç her zaman sende, fark et.
Yok olur gider o zaman diyabet.

Doğa KAHRAMAN

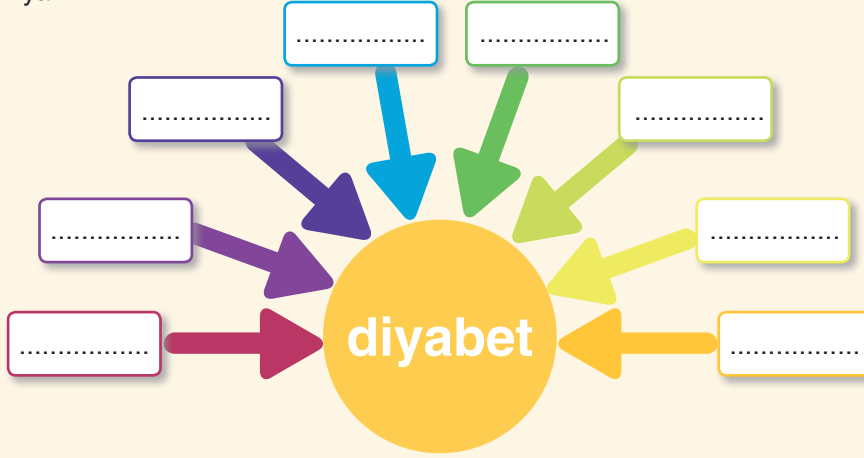
Yukarıdaki şiirle ilgili verilen bilgilerden doğru olanların başına “D”, yanlış olanların başına “Y” getiriniz.

.....	Şiirin konusu diyabet tir.
.....	Şiirin 1. bölümünde tezat vardır.
.....	Şiirin 2. bölümünde abartma vardır.
.....	Şiirin 3. bölümünde tezat vardır.
.....	Mısra sonlarındaki ses benzerliği şiire ahenk katmaktadır.

5. Etkinlik

“Diyabet” kelimesinin çağrıştırdığı kavramları boş yerlere yazıp bu kelimelerin de kullanıldığı öyküleyici bir metin yazınız.

Konusu

.....

.....

Ana düşüncesi

.....

.....

Anlatıcısı

.....

.....

Şahıs ve varlık kadrosu

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Serbest Okuma Metni**BEDEN VE AKIL****Çikolata, Fıstık, Televizyon**

Bayan Mirabel her akşam olduğu gibi mutfak dolabını açıyor. Harika! Dolap tıka basa dolu. Önce bisküvileri yiyor. Sonra çikolataları... Sonra şekerleri... Sonra fıstıkları... Sonra cipsleri... Sonra bir kavanoz mayonezi... Sonra sosisleri...

Bay Grego, her akşamki gibi televizyonu açıyor. Harika! İki yüz kanal da çalışıyor. Kanepeye uzanmış, ağzı açık, elinde kumanda, gözlerini ekrana dikip kanallar arasında gezinmeye başlıyor. Akşam güzel geçeceğē benziyor.

Bayan Mirabel'e, "Dur! Dur!" diye bağırarak geliyor içimizden. Elbette onun için, sağlığı için çok endişeleniyoruz. Peki ya Bay Grego için kaygılanan var mı? Bay Grego da gözünün önünden ne geçerse yutuyor.

Bedenimize iyi bakmayı öğreniriz; beslenme kurallarını bilir, şekerli, yağlı yiyeceklere dikkat ederiz.

Peki ya aklımıza iyi bakmanın yollarını öğreniyor muyuz? Bay Grego'nun nasıl bir tehlike altında olduğu konusunda bir fikrimiz var mı? Hayal gücünün azalması, merakın eksilmesi, karar almada zorluk, hayallerin yok olması, düşüncelerin durması, başkaları tarafından kullanılma tehlikesi, isteklerin kaybolması...

Aklı Beslemek

Emma, sıcak süt bardağını komodinin üstüne bırakıp yatağına giriyor. Yorganı çenesine kadar çekiyor. Mımm, yorgan güzel kokuyor; annesi bugün nevresimleri değiştirmiş olmalı. Emma'nın küçük eli yastığın altına giriyor. Evet, oyuncak ayısı orada.

Sıcacık bir yatakta, mis gibi kokan yorganın altında, yumuşacık bir oyuncak ayıyla uyumak ne büyük mutluluk. Ama hepsi bu kadar değil. Dahası var.

On dakika okunan bir masal, tıpkı tatlı bir okşama gibi aklın okşanması.

Elbette televizyonda saçma sapan şeyler izleyerek ya da bütün zamanımızı bir bilgisayar oyununun başında geçirerek de yaşayabiliriz. Ama bu, dışarıya bir anahtar deliğinden bakmaya benzer. Neredeyse hiçbir şey göremeyiz, gözümüzün önünden hep aynı şeyler geçer. Dünya küçük ve tekdüzedir.

Akılsa ona dünyanın kapılarını sonuna kadar açmamızdan, ona durmadan güzellikleri göstermemizden hoşlanır. Akıl; öykülere, şiire, müziğē, resme, manzaralara, sohbetlere açtır. Akıl, beslenmekten, üstelik iyi beslenmekten hoşlanır.

Brigitte LABBE P. (Brijit Labbe)

F. DUPONT BEURİER (Firansuva Düpun Böhyey)

(Çeviren: Azade ASLAN - Kısaltılmıştır.)

TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI

ATATÜRK'ÜN İLK OLİMPİYAT ŞAMPİYONUMUZ YAŞAR ERKAN'A TELGRAFI

1936 yılında modern olimpiyat oyunlarının on birincisi Almanlar tarafından Berlin'de düzenlenmişti. Olimpiyat oyunları grekoromen güreş karşılaşmaları Deutschland Halle (Doyçlant Hill) Spor Salonu'nda dört günden beri devam etmekteydi. 9 Ağustos 1936'da 61 kg'da ilk kez genç bir Türk pehlivanı Yaşar Erkan olimpiyat şampiyonu olmuş ve bayrağımızı ilk kez birincilik direğine çektirerek İstiklal Marşımızı dinletmişti. Yaşar Erkan'ın bu başarı haberinin yarattığı neşeli haber, Atatürk'ü çok sevindirmişti. Atatürk Dolmabahçe Sarayı'nda iken, Berlin'e gönderdiği telgrafla olimpiyat şampiyonu güreşçimizi kutlamıştı.

Atatürk'ün Yaşar Erkan'a gönderdiği telgraf şöyledir:

"Kendin küçüksün ama memleket için çok büyük iş yaptın. Artık ismin Türk spor tarihine geçti. Çok yaşa Yaşar!" K. Atatürk

Utkan KOCATÜRK

A. İlk dört soruyu okuduğumuz metne göre cevaplayınız.

1. Okuduğumuz metnin konusu ve ana düşüncesi nedir?

.....

2. Atatürk Yaşar Erkan'ı neden kutlamıştır?

.....

3. Telgrafta ne yazıyordu?

.....

4. Metnin türü nedir? Neden?

.....

B. Aşağıdaki dizelerde bulunan zamirlerin altlarını çiziniz ve bu zamirleri uygun bölümlere yazınız.

O benimdir, o benim milletimindir ancak

Sen hiç korkma serçe kuşu
Suyunu rahat rahat iç

Biri yer
Biri bakar

Kıyamet ondan kopar

Ey suyun sesinden anlayan bağlar
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi

Zamirler

Kişi Z.

İşaret Z.

Belgisiz Z.

Soru Z.

C. Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

1. “Şeker” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde “Hele bak, ne şeker şey!” cümlesindeki anlamı ile kullanılmıştır?

- A) Çok önce ameliyat edildiği hâlde kanında şeker görüldüğü için taburcu edilmedi.
- B) Henüz on bir yaşındayken şekere yakalanmış.
- C) Bayramlarda çocuklara şeker dağıtmak en sevdiğim bayram geleneğiydi.
- D) Bu şeker çocuk da kim böyle?

2. Aşağıdaki atasözlerinden hangisinin anlamı yanlış verilmiştir?

- A) Ağacı kurt insanı dert öldürür: Üzüntüler, dertler tedavisi zor hastalıklara sebep olur.
- B) Sağlık varlıktan yeğdir: En büyük zenginlik sağlıktır.
- C) Hasta olmayan sağlığın kadrini bilmez: İnsan sağlam olabildiği gibi hasta da olabilir.
- D) Ak gün ağartır, kara gün karartır: Mutlu bir yaşayış şen, sağlıklı yapar; dertli bir yaşayış ise yıpratır, karamsar yapar.

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisi öznel yargı içerir?

- A) Yasemin Dalkılıç serbest dalış dünya rekortmeni olan sporcumuzdur.
- B) Basketbolu voleybola göre daha çok seviyorum.
- C) Ünlü bilardocu Semih Saygıner kırk iki özel vuruş tekniğine sahiptir.
- D) Hamza Yerlikaya grekoromen güreşte; olimpiyat, Avrupa ve Dünya şampiyonu olmuştur.

4. Aşağıdaki şiirde hangi söz sanatları vardır?

Ben pırıl pırıl bir gemiydim.
İnanırdım saadetli yolculuklara.
Adalar var zannederdim güneşli, mavi
O zaman beni görseydiniz.

A) Konuşturma-Kişileştirme	B) Abartma-Benzetme
C) Tezat-Abartma	D) Benzetme-Tezat

5. Spor yalnızca beden kabiliyetinin bir üstünlüğü sayılmaz () İdrak ve ahlâk da bu işe yardım eder () Zekâ ve kavrayışı az olan kuvvetliler () zekâ ve kavrayışı yerinde olan daha az kuvvetlilerle başa çıkamazlar ()

Yukarıdaki paragrafta noktalama işaretleri eksik bırakılmıştır. Doğru şıkkı bulalım ve metni düzenleyelim.

A) (!), (.), (.), (;)	B) (.), (.), (.), (.)	C) (:), (.), (.), (.)	D) (;), (.), (-), (.)

TEMA DEĞERLENDİRME SORULARI CEVAP ANAHTARI

1. TEMA

A	5		
	☒ Uzaktaki büyüklerimizi, akrabalarımızı ziyaret etmeliyiz. ☒ Akrabalık ilişkilerinin güçlü olması, karşılıklı sevgi ve saygı ile mümkündür. ☐ İnsanlar gerektiği yerde öfkesini göstermelidir. ☐ Çalışmak bizi hedeflerimize ulaştırır. ☒ Hatırlanmak ve ziyaret edilmek her insanı mutlu eder. ☐ Başkalarına ya da akrabalarımıza, karşılık bekleyerek iyilik yapılmamalı.		
	1		
	evde kitaplar geceden defterden evimiz sevinçte odaya sevgiye bize çantam gönlünde arkadaşlar		
B	evde geceden, defterden, sevinçte, odaya, sevgiye, bize, gönlünde kitaplar çantam arkadaşlar evimiz		
	2		
C	Çocuklar <u>okula</u> gidiyor. Yarın <u>evimizden</u> taşınıyoruz. Onun için önce <u>öğrencileri</u> geliyordu. <u>Okulumuzda</u> "Bilim ve Doğa Festivali" yapılıyordu. yönelme ayrılma belirtme bulunma		
	1		
	2		
	3		
A			
C			
C			

2. TEMA

B	1	
	Olduğu yeri ve durumu korumak, sürdürmek. Belirtilen miktarda bulunmak. Konaklamak, konmak.	Hayatını sürdürmek, yaşamak. Beklemek. Bir şeyle kaplanmak.

B	2					
	zaman	soru	soru	pekiştirme	pekiştirme	zaman
	3					
	Çantayı masaya bıraktım.					

C	1	2	3	4	5
	D	C	D	A	A

3. TEMA

5

durgun minik pırl pırl bir bir bir binlerce bir zor bir
çok bir tek yüz perdeli bir bu uçsuz bucaksız

6

A

	Doğru	Yanlış
"Genç" sözcüğü adın önüne gelirse sıfat olur.	X	
"Yeni okulum evimize daha yakın." cümlesinde birden fazla sıfat vardır.		X
"Masadaki kitap senin mi?" cümlesinde sıfat vardır.		X
"Çalışkan insanlar başarılı olur." cümlesindeki "çalışkan" sözcüğü insanların nasıl olduğunu belirtmektedir.	X	
"Bu kitabı okudun mu?" cümlesinde, "bu" sözcüğü "kitap" sözcüğünü işaret etmektedir.	X	
"Ayakkabıları çok güzelmış." cümlesinde sıfat vardır.	X	

B	1	2	3	4
	A	C	II-III-IV-V-I	D

4. TEMA

B	2							
	ancak	ama	yalnız	ama	yoksa	fakat	ya da	fakat
	3							
	1. Çalmadan oynamak 2. Damarına basmak 3. Çam devirmek 4. El etek çekmek 5. Gece silahlı gündüz külahlı 6. Saman alevi gibi parlamak a. Hiç kimseye belli etmeden iyi görünüp kötü işler yapan b. Belli bir işi yapmaktan vazgeçmek c. Bir kişinin en zayıf noktasına dokunup onu sinirlendirmek d. Farkında olmadan bir kişinin canını yakan sözler söylemek e. Aniden kızıp köpüren ve çok çabuk öfkesi geçen kişiler için kullanılır. f. Olayları her zaman kötüye yoran g. Çok neşeli olmak							

B

4

Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.

Gönül alıcı okşayıcı sözlerle inatçı bir

kişiyi inadından vazgeçirebiliriz.

B

5

Araba	Şefkatli	Koltuk
Kırmızı	Ülke	Özgür
Kitap	Cesur	Okuma
Bayrak	Kapak	Tükenmez
Türk	Kalem	Yazı

İsim Tamlaması

Arabanın koltuğu

Ülkenin özgürlüğü

Kitap kapağı

Türk bayrağı

Okuma kitabı

Sıfat Tamlaması

Kırmızı bayrak

Tükenmez kalem

Cesur ülke

Şefkatli ülke

Kırmızı kalem

5. TEMA

B

1	2	3	4	5	6	7	8	9																											
B	D	D	C	B	D	Müzik, şiiir, resim, tiyatro	D	C																											
10																																			
<table><thead><tr><th></th><th>Doğru</th><th>Yanlış</th></tr></thead><tbody><tr><td>Sanatsal ürünler, toplumu bilgilendirebileceği gibi bu amaçtan uzak olup sadece sanatsal kaygı da taşıyabilir.</td><td>X</td><td></td></tr><tr><td>Toplum ve sanat sürekli etkileşim içindedir.</td><td>X</td><td></td></tr><tr><td>Sanatçının en önemli özelliklerinden biri, yaratıcı olmasıdır.</td><td>X</td><td></td></tr><tr><td>Toplumsal olaylar sanata yansımaz.</td><td></td><td>X</td></tr><tr><td>Sanatta “güzellik” önemli bir kavramdır.</td><td>X</td><td></td></tr><tr><td>Her sanat dalının kendine özgü malzemesi vardır.</td><td>X</td><td></td></tr><tr><td>Şiir dili günlük konuşma diliyle aynı özelliklere sahiptir.</td><td></td><td>X</td></tr><tr><td>Tiyatroda sahne, dekor ve kostüm önemli kavramlardır.</td><td>X</td><td></td></tr></tbody></table>										Doğru	Yanlış	Sanatsal ürünler, toplumu bilgilendirebileceği gibi bu amaçtan uzak olup sadece sanatsal kaygı da taşıyabilir.	X		Toplum ve sanat sürekli etkileşim içindedir.	X		Sanatçının en önemli özelliklerinden biri, yaratıcı olmasıdır.	X		Toplumsal olaylar sanata yansımaz.		X	Sanatta “güzellik” önemli bir kavramdır.	X		Her sanat dalının kendine özgü malzemesi vardır.	X		Şiir dili günlük konuşma diliyle aynı özelliklere sahiptir.		X	Tiyatroda sahne, dekor ve kostüm önemli kavramlardır.	X	
	Doğru	Yanlış																																	
Sanatsal ürünler, toplumu bilgilendirebileceği gibi bu amaçtan uzak olup sadece sanatsal kaygı da taşıyabilir.	X																																		
Toplum ve sanat sürekli etkileşim içindedir.	X																																		
Sanatçının en önemli özelliklerinden biri, yaratıcı olmasıdır.	X																																		
Toplumsal olaylar sanata yansımaz.		X																																	
Sanatta “güzellik” önemli bir kavramdır.	X																																		
Her sanat dalının kendine özgü malzemesi vardır.	X																																		
Şiir dili günlük konuşma diliyle aynı özelliklere sahiptir.		X																																	
Tiyatroda sahne, dekor ve kostüm önemli kavramlardır.	X																																		

6. TEMA

1	2	3	4	5	6	7	8	9
B	C	B	D	B	C	B	D	D

7. TEMA

1	B	
	...Ö...	Edison çalışkanlığı, sabrı, bilgisi ve azmi sayesinde hayallerini gerçekleştirdi.
	...Ö...	Dünyada akıllı bilekliği beğenmeyecek kimse yoktur?
	...N...	Akıllı teknoloji ile günlük hayatımızı planlayabiliriz.
	...N...	Güney Kore akıllı kartların kimlik kartı olarak kullanılmaya başlandığı ilk ülkelerdendir.
	...N...	Albert Einstein 1879 yılında Almanya' nın Ulm şehrinde dünyaya geldi.
	...Ö...	Bizim insanımız, yaptığı her işe kendisinden bir tat katmayı sever.

2	A	B	C	D
	Efsane	Gezi	Anı	Mektup

3	B	
	Zamirler ...şey, biri, o, benim, orda,bizim,	

C	1	2	3	4
	D	C	C	B

8. TEMA

B	Zamirler	
	Kişi Z.	Ben, sen
	İşaret Z.	Ondan, O
	Belgisiz Z.	Biri
	Soru Z.	Ne

C	1	2	3	4	5
	D	C	B	A	B

SÖZLÜK

A

- abartma** : Anlatımı etkili kılmak amacıyla bir duyguyu, düşünceyi veya olayı olduğundan büyük ya da küçük gösterme; mübalağa.
- aerobik** : Sağlıklı bir vücuda sahip olmak için tempolu müzik eşliğinde yapılan jimnastik türü.
- akıl sır ermemek** : Bir işin niteliğini, gizli yönlerini anlayamamak.
- amatör** : Bir işi meslek veya alan uzmanı olmadan yapan, acemi.
- asetat** : Asetik asidin tuzu veya esteri, saydam.

B

- babayiğit** : Yürekli kimse.
- bahtiyar** : Mutluluğa erişmiş olan.
- balsam** : Bazı ağaçlardan elde edilen, parfüm ve ilaç yapımında kullanılan reçine.
- birader** : Erkek kardeş.
- bitpazarı** : Eskiye eşyaların alınıp satıldığı pazar.
- böbürlenmek** : Övünerek kabarmak, üstünlük taslamak, kurulmak.
- burnunda tütme** : Çok özlemek.

Ç

- çarık** : İşlenmemiş sığır derisinden yapılan ve deliklerine geçirilen şeritle sıkıca bağlanan ayakkabı.
- çeki** : 1. Tartı. 2. Odun, kireç vb. ağır ve kaba şeyleri tartmakta kullanılan, 225,978 kilogram olan ağırlık ölçü birimi.
- çekidüzen vermek** : Düzgün duruma getirmek, düzeltmek.

D

- davar** : Koyun ve keçiye verilen ortak ad.
- derhâl** : Çabucak, vakit geçirmeden, kısa sürede, acelelen, acilen.
- debi** : Bir akarsuyun herhangi bir kesiminden saniyede geçen suyun hacmi, akım.
- devasa** : Dev gibi, çok büyük.

E

- ehil** : Bir işte yetkili olan, bir işi yapan, erbab.
- erek** : Gerçekleştirmek için tasarlanan ve erişmek istenilen şey, amaç, gaye, maksat, hedef.

F

- fâni** : Ölümlü, gelip geçici, kalımsız.
- fizik** : Maddenin kimyasal yapısındaki değişiklikler dışında genel veya geçici yasalara bağlı, deneysel olarak araştırılabilen, ölçülebilen, matematiksel olarak tanımlanabilen madde ve enerji olgularıyla uğraşan bilim dalı.

G

- gramer** : 1. Dil bilgisi. 2. Bir dilin ses, biçim ve cümle yapısını inceleyip kurallarını tespit eden bilim.

H

- hakikat** : 1. Gerçek. 2. Yalan olmayan, doğru olan şey.
- hantal** : İşi, davranışları kaba ve yavaş.
- harcı olmamak** : Bir iş, birinin yapabileceği nitelikte olmamak.
- haşmet** : 1. Görkem. 2. Göz alıcı ve gösterişli olma durumu, gösteriş.
- hisar** : Bir şehrin veya önemli bir yerin korunması için taştan yapılmış, yüksek duvarlı ve kuleli, çevresinde hendekler bulunan küçük kale.
- hünkâr** : Osmanlılarda yalnız padişahlar için kullanılan bir unvan.

İ

- insaf** : Acımaya, vicdana veya mantığa dayanan adalet.
- irade** : Bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü, istenç.
- ivecenlik** : Aceleci olma durumu, acelecilik.

J

- jimnastik** : Vücudu çevikleştirmek ve güçlendirmek için yapılan alıştırımların tümü, idman, kültü fizik.

K

- kalbur** : Tahıl ve başka iri taneli maddeleri elemek için kullanılan büyük delikli veya seyrek telli elek.
- kanı** : İnanç, düşünce, kanaat.

L

- laubalilik** : Laubali olma durumu, ciddiyetsizlik.

M

- menfaat** : Dolaylı bir biçimde elde edilen kazanç, çıkar.
- müddet** : Bir olayın başı ile sonu arasında geçen zaman parçası, zaman aralığı, zaman bölümü.
- mukaddes** : Güçlü bir dinî saygı uyandıran veya uyandırması gereken, mukaddes.
- mürailik** : İnanıldığı, düşündüğü gibi davranmama, özü sözü bir olmama, ikiyüzlülük.

N

- netice** : Bir gelişim veya girişimden elde edilen şey, sonuç.
- nezaket** : Başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranma, incelik, naziklik.

O

- okka** : 1,282 kilogram veya 400 dirhemlik ağırlık ölçüsü birimi.
- olimpiyat** : Her dört yılda bir başka ülkede yapılan, amatörlerin ve ülkelerinde profesyonel olarak futbol, basketbol, voleybol vb. takım sporlarıyla uğraşanların katıldığı uluslararası spor yarışmaları, olimpiyat oyunları.
- orak** : Yarım çember biçiminde yassı, ensiz ve keskin metal bir bıçakla, buna bağlı bir saptan oluşan ekin, ot vb. biçme aracı.

P

pansiyon : Bütünü veya bir bölümü sürekli veya belli bir zaman için kiraya verilen, isteğe göre yemek de veren ev.

R

restorasyon : Eski bir yapıda yıkılmış, bozulmuş olan bölümleri aslına uygun bir biçimde onarma.

rezervasyon : Otel, lokanta vb. yerlerle uçak, tren, otobüs gibi taşıtlarda yer ayırma işi.

S

saadet : Bütün özlemlere eksiksiz ve sürekli olarak ulaşılmaktan duyulan kıvanç durum.

samimiyet : İçten olma durumu, içtenlik.

sıhhiye : Sağlık işlerinin tümü.

Ş

şalter : Genellikle binaların girişine gelen elektrik akımını açıp kapamaya yarayan araç, şalt.

şampiyona : Şampiyonluk yarışması.

T

taarruz : Doğrudan doğruya silahlı veya silahsız bir eylemde bulunma, hücum.

tahammül : İnsanın kötü, güç durumlara karşı koyabilme gücü, kaldırma, katlanma.

tekdüze : Değişmeksizin, düzenli, aynı biçimde tekrarlanan, sürüp giden, tek örnek, muttarit, yek-nesak, monoton.

terminal : Otobüs, uçak vb. taşıtların yolcularını ilk aldığı veya son bıraktığı yer.

töre : Bir toplulukta benimsenmiş, yerleşmiş davranış ve yaşama biçimlerinin, kuralların, gö-renek ve geleneklerin, ortaklaşa alışkanlıkların, tutulan yolların bütünü, âdet.

tetikte olmak : Her an hazır ve uyanık bulunmak.

U

uluorta : Açıkça, herkesin görebileceği, işitebileceği gibi.

V

valide : Çocuğu olan kadın, anne.

Y

yaradılış : Bir kimsede doğuştan bulunan vücut ve ruh özelliklerinin tümü, mizaç, huy, tıynet, cibil-liyet.

yarenlik : Yakın arkadaşlık, muhabbet.

yermek : Birinin veya bir şeyin kusurlarını ortaya koymak, hicvetmek, övmek karşıtı.

yağma yok : Öyle şey olmaz, buna razı olunmaz' anlamında kullanılan bir söz.

Z

zerre : Çok küçük parçacık.

zira : Şundan dolayı, şu sebeple, zira.

KAYNAKÇA

- AKAL, Aytül. *Şımarık Fil*. Ankara: Uçanbalık Yayınları, 2014.
- ALPTEKİN, Ali Berat. *Âşık Veysel*. Ankara: Akçağ Yayınları, 2004.
- ANGİ, Hacı. *Çocuk Gözüyle Atatürk*, s.: 104. Ankara: Angı Yayıncılık, 1997.
- ATAÇ, Nurullah. *Karalama Defteri, Ararken*, s.: 84. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 2017.
- ATAY, Falih Rıfkı. *Gezerek Gördüklerim*, s.: 3. İstanbul: MEB Basımevi, 1970.
- BACH, Richard. *Martı*. çev.: Kader Ay Demireğen. İstanbul: Epsilon Yayıncılık, 2011.
- BİLGİN, İsmail. *Çanakkale'nin İsimsiz Kahramanları*, s.: 78. İstanbul: Erdem Çocuk Yayınları, 2017.
- BULUT, Süleyman. *Arkadaşım Nasreddin Hoca. Bir Fil Daha*. s.: 119. İstanbul: Can Çocuk Yayınları, 2017.
- DÖLEK, Sulhi. *Kestane Şekeri*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 2015.
- ELÇİN, Şükrü. *Çocuklarımıza Şiirler. Sakın Kesme*. İstanbul: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1980.
- EYÜBOĞLU, Bedri Rahmi. *Küçük Ressam, Dol Karabakır Dol*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2018.
- FUAT, Memet. *Yunus Emre*, s.: 204. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1995.
- İZGÜ, Muzaffer. *Bayram Yeri*, s.: 3. İstanbul: Gendaş Kültür Sanat Yayıncılık, 1992.
- KANSU, Ceyhan Atuf. *Atatürk ve Kurtuluş Savaşı*. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1997.
- KARA, Sinancan. *Balkabağı Ailesi*. Bilim Çocuk dergisi, sayı: 223, s.: 46-47. Ankara: TÜBİTAK Yayınları, Eylül 2016
- KARATAŞ, Cuma. *Belirli Günler ve Haftalar. İnsan Hakları*. İstanbul: Özyürek Yayınevi, 2013.
- KUDRET, Cevdet. *Karagöz*, s.: 507. Ankara: Bilgi Yayınevi, 1970.
- LABBE, Brigitte ve P.-F. DUPONT-BEURİER. *Beden ve Akıl*. çev.: Azade Aslan. İstanbul: Günışığı Kitaplığı, 2017.
- LIBERMAN, Judith Malika. *Sucu ve Çatlak Testi. Masal Terapisi*. s.: 34. İstanbul: Doğan Novus Yayınları, 2015.
- MİLLMAN, Dan, Mark Victor Hansen, Diana von Welanetz Wentworth ve Jack Canfield. çev.: Ahu Kırımlıoğlu. *Tavuk Suyuna Çorba, Sağlıklı ve Mutlu Bir Yaşam İçin İlham ve Motivasyon. Esmeralda'nın Şarkısı*. İstanbul: Koridor Yayıncılık, 2011.
- OKTAY, Osman. *Uçan Türkler*. İstanbul: Hikmet Neşriyat, 2002.
- ORAKÇI, Mustafa. *Mimar Sinan'la Bir Gün*. İstanbul: Timaş Çocuk Yayınları, 2016.
- ÖZDAMARLAR, Metin. *Kût'ül Amâre*. İstanbul: Eğlenceli Bilgi Yayınları, 2017.
- ÖZDER, Gökçe. *Hem Spor Hem Dans Jimnastik*. TRT Çocuk dergisi, sayı: 87, Aralık 2017.
- RADO, Şevket. *Eşref Saati*, s.: 128. İstanbul: Doğan Kardeş Yayınları, 1958.
- SAİNT EXUPERY, Antoine de. *Küçük Prens*. çev.: Tomris UYAR ve Cemal SÜREYA. İstanbul: Can Çocuk Yayınları, 2015.
- SEPETÇİOĞLU, M. Necati. *Türk Destanları*. İstanbul: Toker Yayınları, 1972.
- TEZEL, Naki. *Türk Masalları Seçmeler. İbiş ile Memiş*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat Yayınları, 2011.
- TÜRKYILMAZ, Nuray, Rukiye Karaköse, Vahide Ulusoy, Saadet Kocagöz Uzun ve Necla Saydam. *Adil Davranışlar*. İstanbul: Timaş Çocuk Yayınları, 2011.
- USLU, Tarık. *Bilim Öyküleri*. İstanbul: Uğur Böceği Yayınları, 2014.
- YAŞIN, Mehmet. *Atlas dergisi*, s.: 239. İstanbul: Şubat 2013.
- YILMAZ, Ahmethan. *Karanfilli Dev Amca*, s.: 5. Ankara: Kök Yayıncılık, 2012.
- (Chicago Atıf Sistemi esas alınarak düzenlenmiştir.)**
- Genel Ağ Adresleri**
- "Akıllı Bileklikler" odsgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2021_04/26143317_2-giyilebilir_teknolojiler.pdf (Erişim Tarihi: 04.05.2023)
- "Astronotlar Yazı Yazmak İsterse..." <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=19&sayi=928&sayfa=25&yaziid=39585> (Erişim Tarihi: 04.05.2023)
- "ATÜRK'ÜN İLK OLİMPİYAT ŞAMPİYONUMUZ YAŞAR ERKAN'A TELGRAFI" <https://mustafakemalim.com/ataturkun-ilk-olimpiyat-sampiyonumuz-yasar-erkana-telgrafi/> (Erişim Tarihi: 04.05.2023)
- "Çanakkale Geçilmez" <https://yavuzaydin.wordpress.com/2012/02/06/canakkale-gelibolu/> (Erişim Tarihi: 04.05.2023)
- "Bu Vatan Kimin" goo.gl/QCKMw1 (Erişim Tarihi: 08.08.2018)
- "Çocuklarda Diyabet" goo.gl/M2ccvb (Erişim Tarihi: 08.08.2018)
- "Demokrasi ve Temel İlkeleri" <https://www.demokrasi.gen.tr/demokrasi-ve-temel-ilkeleri/> (Erişim Tarihi: 08.05.2023)
- "Devasa Hayalim Cern Gezi Notları" goo.gl/c61oyC (Erişim Tarihi: 08.08.2012)
- "Dünyadan On Meşhur Engelli, Beethoven, Louis BRAILLE" goo.gl/DGCLv2 (Erişim Tarihi: 15.09.2018)
- "Fotoğraflarda Kalan Anlar" goo.gl/792XWm (Erişim Tarihi: 08.08.2018)
- "Göküzündeki Ateş: Kutup Işıkları" goo.gl/rnsa2J (Erişim Tarihi: 08.08.2018)
- "Ormanlarımız" goo.gl/kTJGUS (Erişim Tarihi: 08.08.2018)
- "Sanat Hakkında" <https://core.ac.uk/download/pdf/153447166.pdf> (Erişim Tarihi: 04.05.2023)
- "Siber Zorbalık" goo.gl/d2CeAC (Erişim Tarihi: 08.08.2018)
- "Yankı" goo.gl/6UBFx6 (Erişim Tarihi: 15.09.2018)
- "Kahvaltının Önemi" <http://tinyw.in/ih5Y> (Erişim Tarihi: 15.09.2018)

GÖRSEL KAYNAKÇA

Ünite	Sayfa	Görsel No.	Alındığı Kaynak	Görselin ID No'su
1	9	Kapak	www.shutterstock.com	264455174
1	10	1	Yayınevi çizim arşivi	
1	11	1	Yayınevi çizim arşivi	
1	15	1, 2	Yayınevi çizim arşivi	
1	16	1	Yayınevi çizim arşivi	
1	18	1	www.shutterstock.com	530691244
1	18	2	www.shutterstock.com	632386505
1	20	1	www.shutterstock.com	142243795
1	21	1-2	Yayınevi arşivi	
1	21	3-4	Yayınevi çizim arşivi	
1	22	1	Yayınevi çizim arşivi	
1	23	1	Yayınevi çizim arşivi	
1	34	1	Yayınevi arşivi	
2	35	Kapak	www.shutterstock.com	289960028
2	36	1	Yayınevi çizim arşivi	
2	37	1, 2	Yayınevi çizim arşivi	
2	38	1	Yayınevi arşivi	
2	40	1	www.shutterstock.com	327380381
2	40	2	www.shutterstock.com	167478365
2	40	3	www.shutterstock.com	399389878
2	42	1	http://catab.kulturturizm.gov.tr/TR-161325/tarihi-alan-cocuk-haritasi.html	
2	45	1	Yayınevi çizim arşivi	
2	47	1	Yayınevi çizim arşivi	
2	53	1	http://eskisehirbizilay.org.tr/index.asp?sec=2&menuid=4&altmenuid=0&newsid=338	
2	53	2	https://bit.ly/2vNIJlg	
2	58	1	www.shutterstock.com	83294065
2	60	1	www.shutterstock.com	746664727
2	60	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8	Yayınevi arşivi	
2	63	1	Yayınevi çizim arşivi	
3	67	Kapak	www.shutterstock.com	621710960
3	69	1	www.shutterstock.com	283387373
Ünite	Sayfa	Görsel No.	Alındığı Kaynak	Görselin ID No'su
3	72	1	www.shutterstock.com	604112060
3	72	2	www.shutterstock.com	94539796
3	72	3	www.shutterstock.com	777758233
3	72	4	www.shutterstock.com	316091096
3	72	5	www.shutterstock.com	126313772
3	72	6	www.shutterstock.com	359352323
3	72	7	www.shutterstock.com	1085099162
3	75	1, 2	Yayınevi çizim arşivi	
3	76	1, 2	Yayınevi çizim arşivi	
3	77	1, 2	Yayınevi çizim arşivi	
3	82	1	www.shutterstock.com	1188197347
3	82	2	www.shutterstock.com	1051757447
3	83	1	Yayınevi çizim arşivi	
3	88	1, 2	Yayınevi çizim arşivi	
3	89	1	Yayınevi çizim arşivi	
3	90	1, 2	Yayınevi çizim arşivi	
3	91	1	www.shutterstock.com	478243576
3	91	2	www.shutterstock.com	227595871
3	91	3	www.shutterstock.com	409125727
3	93	1	Yayınevi çizim arşivi	
3	94	1	www.shutterstock.com	598268906
3	95	1	Yayınevi arşivi	
4	99	Kapak	www.shutterstock.com	366869762
4	100	1	Yayınevi çizim arşivi	

4	100	1	Yayınevi çizim arşivi	
4	104	1	Yayınevi çizim arşivi	
4	107	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10	www.shutterstock.com	545854033
4	110	1	Yayınevi çizim arşivi	
4	112	1	Yayınevi çizim arşivi	
4	116	1	Yayınevi çizim arşivi	
4	117	1, 2, 3, 4	Yayınevi çizim arşivi	
4	119	1	Yayınevi çizim arşivi	
4	120	1	Yayınevi çizim arşivi	
4	121	1	Yayınevi çizim arşivi	
4	124	1	www.shutterstock.com	178798430
4	124	2	www.shutterstock.com	1149731846
4	124	3	www.yazmanadir.yek.gov.tr	
4	124	4	www.shutterstock.com	592719362
4	125	1	www.shutterstock.com	743491903
4	125	2	www.shutterstock.com	285654464
4	125	3	www.shutterstock.com	1018863934
4	125	4	www.shutterstock.com	692690506
4	125	5	www.shutterstock.com	385034629
4	125	6	www.shutterstock.com	224943562
4	126	1	gordes.bel.tr/4-Duyurular-hacivat-karagöz-golge-oyunu	
4	127	1	www.shutterstock.com	278340521
4	130	1, 2, 3	Yayınevi çizim arşivi	
Ünite	Sayfa	Görsel No.	Alındığı Kaynak	Görselin ID No'su
4	132	1, 2, 3, 4	Yayınevi çizim arşivi	
4	134	1	www.shutterstock.com	1242025159
4	135	1	www.shutterstock.com	143775943
4	136	1	www.shutterstock.com	1327245299
4	136	2	www.shutterstock.com	755262118
4	137	1	www.shutterstock.com	756750562
4	140	1	Yayınevi çizim arşivi	
5	141	Kapak	www.shutterstock.com	226750306
5	143	1	Yayınevi çizim arşivi	
w5	148	1	www.shutterstock.com	612488612
5	151	1	Yayınevi çizim arşivi	
5	155	1	www.shutterstock.com	236089378
5	155	2	www.shutterstock.com	287661407
5	156	1	www.shutterstock.com	282568514
5	158	1	www.ibb.gov.tr	
5	158	2	www.ttk.gov.tr	
5	160	1	www.shutterstock.com	1182696613
5	166	1	Yayınevi çizim arşivi	
5	168	1	Yayınevi çizim arşivi	
6	171	Kapak	www.shutterstock.com	285980522
6	173	1	Yayınevi çizim arşivi	
6	177	1	www.shutterstock.com	146127818
6	177	2	www.shutterstock.com	183003179
6	177	3	www.shutterstock.com	129043436
6	178	1	www.shutterstock.com	713208718
6	179	1	www.shutterstock.com	675590356
6	182	1, 2, 3, 4	Yayınevi çizim arşivi	
6	184	1	Yayınevi arşivi	
6	185	1	Yayınevi arşivi	
6	188	1	www.shutterstock.com	1103655740
6	188	2	www.ogm.gov.tr	
6	190	1	Yayınevi çizim arşivi	
6	191	1	www.ogm.gov.tr	
6	192	1, 2, 3, 6	Yayınevi arşivi	
6	192	4	www.shutterstock.com	1024204810

6	192	5	www.shutterstock.com	450844792
6	194	1, 2, 3	Yayınevi çizim arşivi	
7	197	Kapak	www.shutterstock.com	162320234
7	198	1	goo.gl/c61oyC	
7	200	1	goo.gl/c61oyC	
7	200	2	goo.gl/c61oyC	
7	206	1	Yayınevi çizim arşivi	
7	208	1	Yayınevi çizim arşivi	
7	211	1	Yayınevi çizim arşivi	
7	212	1	Yayınevi çizim arşivi	
7	214	1, 2	www.bilimcocuk.tubitak.gov.tr	
7	218	1	www.shutterstock.com	665173579
7	218	2	www.shutterstock.com	600199157
7	222	1	www.shutterstock.com	108576404
Ünite	Sayfa	Görsel No.	Alındığı Kaynak	Görselin ID No'su
7	223	1	http://www.bilimcocuk.tubitak.gov.tr/content/astronotlar-yazi-yazmak-isterse-0	
7	224	1	http://www.bilimcocuk.tubitak.gov.tr/content/astronotlar-yazi-yazmak-isterse-0	
7	225	1, 2	http://www.bilimcocuk.tubitak.gov.tr/content/astronotlar-yazi-yazmak-isterse-0	
8	229	Kapak	www.shutterstock.com	467385308
8	230	1, 2	Yayınevi çizim arşivi	
8	232	1	Yayınevi çizim arşivi	
8	233	1	Yayınevi çizim arşivi	
8	238	1	www.shutterstock.com	567639820
8	238	2	www.shutterstock.com	100814023
8	238	3	www.shutterstock.com	726008890
8	238	4	www.shutterstock.com	704931754
8	239	1	www.shutterstock.com	54790816
8	240	1	www.shutterstock.com	252139636
8	240	2	Yayınevi arşivi	
8	241	1	www.shutterstock.com	755748802
8	241	2	www.shutterstock.com	436838236
8	241	3	www.shutterstock.com	368659283
8	241	4	Yayınevi arşivi	
8	241	5	www.shutterstock.com	573468520
8	242	1	www.shutterstock.com	192190004
8	242	2	www.shutterstock.com	169890782
8	242	3	www.shutterstock.com	583686790
8	242	4	www.shutterstock.com	507979048
8	242	5	Yayınevi arşivi	
8	243	1, 2, 3, 4	Yayınevi arşivi	
8	244	1, 2, 3	Yayınevi arşivi	
8	245	1	www.shutterstock.com	179200592
8	246	1	www.shutterstock.com	225323266
8	247	1	http://tekirdag.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/8/68089/cumhurbaskanimizdan-ayse-begum-onbasiya-tebrik.aspx	
8	247	2	www.shutterstock.com	619814966
8	248	1	Yayınevi arşivi	
8	251	1	www.shutterstock.com	411217414
8	251	2	www.shutterstock.com	277030685
8	251	3	www.shutterstock.com	79818607
8	251	4	www.shutterstock.com	136390613
8	251	5	www.shutterstock.com	125574656
8	251	6	www.shutterstock.com	81178216

www.shutterstock.com (Telif hakkı ödenerek satın alınmıştır.)

Kitapta kullanılan resimlemeler yayınevi görsel tasarımcısı tarafından çizilmiştir.